

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ühiskonnateaduste instituut

**Poliitiku integriteedi kujunemisest võrguajastul
(blogivate riigikogulaste näitel)**

Magistritöö

Laura Remmel

Juhendaja: professor Marju Lauristin

Tartu

2014

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Teoreetilised lähtekohad.....	5
1.1 Poliitiline kommunikatsioon võrguühiskonnas.....	5
1.1.1. Poliitiline kultuur ja virtuaalkeskkond.....	5
1.1.2. Poliitiline kommunikatsioon ja virtuaalkeskkond.....	7
1.2. Blogi kui võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni vahend	9
1.2.1. Blogi kui võrguühiskonna ilming.....	9
1.2.2. Blogi kui poliitilise kommunikatsiooni vahend.....	10
1.3. Poliitiku kuvandi ja integriteedi kujunemine võrguühiskonnas.....	14
1.3.1. Poliitiku elu varjatud külgede avalikukstulek võrguühiskonnas.....	14
1.3.2. Poliitiku ja poliitilise kommunikatsiooni integriteet.....	17
2. Uurimistöö eesmärk, uurimisküsimused, metodoloogia.....	21
2.1. Uurimisküsimused.....	21
2.2. Valim.....	21
2.3. Metoodika.....	23
3. Tulemused.....	30
3.1. Intervjuude tulemused.....	30
3.1.1. Poliitikute väärtused.....	30
3.1.2. Poliitikute integriteet.....	39
3.1.3. Võrguühiskonna mõju poliitikute integriteedile ja kuvandile.....	49
3.1.4. Poliitikute blogimise võimalused ja väljakutsed.....	54
3.2. Blogide analüüsi tulemused.....	61
3.2.1. Blogipostituste teemakategooriad.....	61
3.2.2. Blogipostituste sisu.....	65
3.2.3. Blogipostituste sisu väärtuspõhise integriteedi kontekstis.....	76
4. Järeldused.....	88
5. Diskussioon.....	91
Kokkuvõte.....	97
Summary.....	100
Kasutatud kirjandus.....	102
Kasutatud allikad.....	107
Lisad.....	108
Lisa 1 – Intervjuu küsimused.....	108
Lisa 2 – Intervjuu Liisa-Ly Pakostaga.....	108
Lisa 3 – Intervjuu Arto Aasaga	110
Lisa 4 – Intervjuu Urve Paloga.....	119
Lisa 5 – Intervjuu Kadri Simsoniga.....	122
Lisa 6 – Intervjuu Jevgeni Ossinovskiga.....	126
Lisa 7 – Intervjuu Kaja Kallasega.....	129
Lisa 8 – Intervjuu Marko Mikhelsoniga.....	133
Lisa 9 – Intervjuu Jüri Ratasega.....	137
Lisa 10 – Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend.....	141

Sissejuhatus

Kui ma olin väike ja minult kord küsiti, kelleks ma saada tahan, vastasin: „*Siiri Oviiriks*”. Tol hetkel oli ta ainus naispoliitik, keda nimetada oskasin. Veidi rohkem poliitikamaailmaga tutvudes hakkasin aga mõtlema, et võib-olla ma ikkagi päris Siiri Oviiriks saada ei taha, ja küsima endalt, kas ma üldse poliitikuks saada tahan? Kõikvõimalikud poliitilised skandaalid, lubaduste mittetäitmised, üksteise mahategemised panid mind selles kahtlema. Samas panid needsamad asjad mind hüpoteetiliselt küsima: „*Aga kui ma oleksin poliitik, siis milline poliitik ma tahaksin olla?*”

Arutluse tulemusel jõudsin *integriteedi* mõisteni, mida käesolevas töös defineeritakse kui inimeste või sotsiaalsete gruppide, kaasa arvatud poliitikute ja poliitiliste grupeeriingute või institutsioonide mõtte-, sõnade-, tegude- ja suhetemaailma terviklikkust. Selle mõiste on inglise keelest eesti keelde toonud Aive Pevkur 2011. aastal kirjutatud doktoritöös „Professional Ethics: Philosophy and Practice“.

Kaasaegset kommunikatsiooni uurides on muutunud minu jaoks üha huvipakkumaks, kuidas integriteet saab võimalikuks võrguajastu poliitikamaailmas, kitsamalt Eestis. *Võrguühiskonda* on käesolevas töös vaadeldud kui uue sotsiaalse struktuuriga ühiskonda, mis on välja kujunenud toetudes mikroelektroonikal põhinevatele kommunikatsioonitehnoloogiatele ning mille tulemusel kahaneb tsentraliseeritud, bürokraatlike ja vertikaalsete hierarhiate mõju ning kasvab võrgustike ja nendes osalejate mõju. *Blogimine* kui võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni vahend pakub seejuures integriteedi uurimisel küllaltki huvitavat materjali. Samas on poliitilist blogimist üldse Eestis kontekstis minimaalselt uuritud. Nii püüangi oma tööga vastust leida küsimusele, kuidas kommuникеerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis?

Töö on jaotatud viide osasse. Esimene, teoreetilisi lähtekohti tutvustav osa koondab Manuel Castellsi, Paolo Mancini, Daniel Hallini, Erving Goffmani, Joshua Meyrowitzi, Max Weberi, Robert Putnami, Pierre Bourdieu ja mitmete teiste teoreetikute lähtekohti poliitilise kommunikatsiooni ning poliitikute kuvandi ja integriteedi kujunemisest võrguühiskonnas. Olulist sisendit nimetatud peatükile annab minu bakalaureusetöö teemal: „Wikileaks: õiguserikkuja või õigusemõistja poliitilise kommunikatsiooni maailmas?“. Teises osas tutvustatakse töö eesmärki ja selle alusel püstitatud uurimisküsimusi ning neile vastuste leidmiseks valitud uurimismaterjali ja -meetodit. Kolmas osa annab ülevaate kaheksa Eesti noorema põlvkonna riigikogulasega läbiviidud intervjuu ning samade isikute blogide analüüsis selgunud tulemustest. Järgneb neljas peatükk, kus vastatakse töö alguses esitatud uurimisküsimustele. Viimane osa diskuteerib juba esitletud seisukohtade üle

ning tõstatab küsimusi eri valdkondades antud teema edasiseks uurimiseks.

Magistritöö kirjutamisel on mulle eriliselt tänuväärset abi osutanud austatud õppejõud ja töö juhendaja professor Marju Lauristin. Eritänu oma aja ning mõtete panustamise eest väärivad veel professori ümber koondunud uurimisrühma liikmed, töö valmimise protsessis sellega kokkupuutunud õppejõud ning küsitletud riigikoguliikmed.

1. Teoreetilised lähtekohad

Eesti kontekstis on poliitilist blogimist, integriteeti ja nende vahelisi seoseid uuritud minimaalselt. Tänu oma varasemale bakalaureusetööle „Wikileaks: õiguserikkuja või õigusemõistja poliitilise kommunikatsiooni maailmas?“ hakkasid need küsimused mind üha rohkem huvitama. Käesoleva magistritöö teoreetiline osa kasvas viimasest loomulikult välja, püüdes avada võrguühiskonnas üha tähenduslikumaks kujuneva integriteedi aktuaalsust seoses massi-esekommunikatsiooni vahenditega, nagu näiteks blogid. Sotsiaalmeedias toimuv poliitiline kommunikatsioon pole ühesuunaline. Poliitikutelt sõnumeid vastu võttes eeldatakse ka nendepoolset avatust ja ausameelset suhtlust. Eeskätt aga oodatakse, et inimene on oma sõnade taga - mõtete, suhete ja tegudega. Milliseid väljakutseid taolises suunas edasiarenev võrguühiskond poliitilisele kommunikatsioonile esitab, seda käesolev magistritöö käsitlebki. Esimene, teoreetilisi lähtekohti tutvustav osa koondab esmalt kaasaja tuntumate autorite sellekohaseid seisukohavõtte. Järgmine peatükk annab ülevaate blogist kui kaasaegse poliitilise kommunikatsiooni vahendist ning iseloomulikust mõjutajast poliitilise kommunikatsiooni kui niisuguse edasiarenemisel. Kolmas peatükk analüüsib poliitikute kuvandi ja integriteedi kujunemist. Eritähelepanu pööratakse poliitikute isikuomaduste seostele poliitikute ja poliitikate usaldusväärsusega ning sellest tulenevatele rõhuasetustele poliitilise kommunikatsiooni valdkonnas.

1.1 Poliitiline kommunikatsioon võrguühiskonnas

Möödunud sajandi lõpukümnendil maailma vallutanud internet on tänaseks omandanud juhtiva rolli nii kommunikatsioonis üldisemalt kui ka poliitilises kommunikatsioonis kitsamalt (Castells 2009: 193-196). „Sõnumeid, organisatsioone ja juhte, keda pole meedias, ei ole avalikkuse jaoks olemas,“ leiab antud valdkonna juhtivaid uurijaid Manuel Castells (ibid: 194). Poliitika saab nüüd ja edaspidi võimalikuks võrguühiskonnas. Poliitilist mõju omav informatsioon levib üha enam veebikeskkonnas. Castellsist ja teistest kaasaja kommunikatsiooniteoreetikutest lähtuvalt võib alljärgnevalt välja tuua rea võrguühiskonnale iseloomulikke muudatusi poliitilises kultuuris laiemalt ja poliitilises kommunikatsioonis kitsamalt.

1.1.1. Poliitiline kultuur ja virtuaalkeskkond

Võrguühiskonnas on poliitiline kultuur virtualiseerunud. Castells (2010: 336-337) selgitab seda uue

globaalse elektroonilise kommunikatsioonisüsteemi kujunemisega, kus erinevad kommunikatsioonivormid, nagu tekst, pildid ja helid, on integreeritud interaktiivseks võrgustikuks. “Ühiskonna perspektiivist elektroonikal põhinev kommunikatsioon ongi kommunikatsioon,” leiab Castells (ibid: 379). Taolise kommunikatsioonisüsteemi mõjul kerkib esile uus kultuur - “reaalse virtuaalsuse kultuur” (ibid: 338). Selles kultuuris kaob massiauditoorium oma senises tähenduses. Auditoorium on küll numbrite mõttes massiivne, ent pole enam massiauditoorium sõnumi samaaegsuse ja ühetaolisuse tähenduses ning sõnumite ja allikate rohkuse tõttu muutub auditoorium ise valivamaks (Sabbah 1985 Castells 2010: 347 kaudu).

Uues kultuuris on suur roll kommunikatsioonil, mida vahendab internet. Veebipõhiselt kujunevad virtuaalkogukonnad, kes ei ole küll füüsilised ega järgi ka samu kommunikatsioonimustreid ja suhtlusviise nagu varasemad kogukonnad, ometi pole nad seetõttu veel “ebareaalsed” (ibid: 363). Castells (2010: 367) leiab, et interneti vahendatud kommunikatsioon mitte ei asenda teisi kommunikatsioonivahendeid, vaid tugevdab olemasolevaid sotsiaalseid mustreid - laiendab sotsiaalseid võrgustikke ja muudab võimalikuks aktiivsema suhtluse. Poliitilise kommunikatsiooni uurijad Paolo Mancini ja Daniel Hallin (2012) arutlevad seejuures, kas ja kuidas võib tavameediat tarbinud massiauditoorium globaalsete võrgustike leviku juures killustuda pigem omavahel mittedealevateks nišiauditooriumiteks, kes rahulduvad üha keerukamaks muutuvast maailmast loodud sotsiaalmeedia suhtlusvõrgustikes omaenda hääle kajakambritesse sulgumisega.

Castellsi (2010: 379-380) järgi iseloomustab uut kommunikatsioonisüsteemi selle kõigi kultuuriliste väljenduste kaasatus ja kõikehõlmavus. Ühest küljest vähendab see religiooni, moraali, autoriteedi, traditsiooniliste väärtuste ja poliitilise ideoloogia võimu, teisest küljest muudab uus kommunikatsioonisüsteem radikaalselt aja ja ruumi mõistet. Selline kultuur integreerub paratamatute muutustega võimuhetkedes ja poliitilises kommunikatsioonis (Castells 2010b). Philip N. Howard (2003) argumenteerib, et taoliste globaalkultuuriliste muutuste protsessis saab hädavajalikuks poliitilise kultuuri muutus tervikuna. McNair (2006) tõdeb, et autoritaarselt ülesehitatud kultuuriruumi demokratiseerimisega kaasnev kultuuriline kaos peab lõppkokkuvõttes viima meedia vabanemisele poliitilise surve all. Castells (2009: 193-298) lisab, et sotsiaalmeediavõrgustikes areneb välja *massi-ensekkommunikatsiooni* kaudu teisenev poliitika tegemise ja poliitilise kommunikatsiooni kultuur. Mida see täpsemalt tähendab, selgitab juba järgmine alapeatükk.

1.1.2. Poliitiline kommunikatsioon ja virtuaalkeskkond

Castells (2009: 193-194) käsitleb poliitikat kui võimu kohaldamise protsessi ning võimusuhteid kui imagoloogilist tähenduse loomist inimteadvuses. “Ideed on meie ajus kuvanditena (visuaalselt või mitte).” (ibid 193) Ühiskonna kui terviku jaoks, erinevalt üksikindiviididest, luuakse kuvandeid sotsiaalse suhtlemise keskkonnas. Kuna nüüdisaja meedial on sotsiaalses kommunikatsioonis otsustav roll, lõimuvad poliitika ja meedia üha enam ühtseks poliitilise kommunikatsiooni ruumiks. Poliitilisi kuvandeid ei saa enam luua ega sõnumitena edastada või institutsioonidena esitleda lahus uue meedia poolt loodud üleilmsest võrguühiskonnast ja selles toimuvatest protsessidest. Kuna poliitiline kommunikatsioon on internetiga integreeritud, on poliitiline mõjuvõim ja usaldusväärsus lahutamatult seotud veebis loodavate kuvanditega nendesamade võimukandjate suhtes. Erilise tähenduse omandavad nii negatiivsed sõnumid ja kuvandid. Castells (2009: 240-264) toob näiteks skandaalipoliitika (*scandal politics*) muundumise: “Skandaalipoliitika on lahutamatu meediapoliitikast.” (ibid 249) Mis tahes skandaalsed meedialekked loovad, kinnistavad või hävitavad konkreetsete poliitikute või poliitikate kuvandeid korraga kogu avalikkuse silmis. “Kuna kõige mõjukamad sõnumid on negatiivsed sõnumid ja isiksuse atendaat (*character assassination*) on kõige selgem negatiivsuse avaldusvorm, siis on poliitilise juhi hävitamine läbi lekitamise, fabritseerimise, vormindamise ja talle otse või kaudselt kohaldatud skandaalse käitumise propageerimise skandaalipoliitika viimne siht.” (ibid 250) Samas on tegemist uudse fenomeniga, kuna massikommunikatsiooni ja interpersonaalse kommunikatsiooni kõrvale on tõusnud ning omandab üha kaalukamat mõju nn *massi-enesekommunikatsioon* (*mass self-communication*, Castells 2009: 55).

Castells (ibid) selgitab massi-enesekommunikatsiooni olemust järgmiselt: “See on massikommunikatsioon, kuna jõuab potentsiaalselt globaalse auditooriumini, näiteks YouTube'i postitatud video näol, paljude RSS veebilinkidega varustatud blogi kujul või sõnumite saatmisena massilistesse e-maili listidesse. Samal ajal on see enesekommunikatsioon, kuna sõnumite produktsioon on omaenda loodud, sõnumite võimalik(ud) vastuvõtja(d) on iseenda poolt määratletud ning veebist ja elektroonilise kommunikatsiooni võrgustikest otsitavad spetsiifilised sõnumid ja nende sisu on enda valida. Kolm kommunikatsiooni vormi (interspersonaalne, massikommunikatsioon ja massi enese-kommunikatsioon) eksisteerivad koos, toimivad vastastikku ja pigem täiendavad kui asendavad üksteist.” Nii omandab mis tahes poliitilise kommunikatsiooni akt sotsiaalmeediaga integreerudes sünergilise mõjujõu, hakates geomeetrilises progressioonis edasi levima ning isiklike kommentaare ja arvamused koguma läbi massi-enesekommunikatsiooni keskkondade, nagu YouTube ja Facebook või personaalsed blogid. Põhimõtteliselt on see peatamatu

protsess, nagu lumelaviin, muutes nii tava- kui võimusuhteid (Castells 2010b). Online meedias 24/7 leviv informatsioon kogub koheselt vaatajaid-kuulajaid-kostjaid, võimendades nõnda sellesama info edasist levikut ja mõju poliitilises kommunikatsioonis.

Poliitikud, poliitikad ja poliitiline kommunikatsioon peavad võrguühiskonna arenedes üha enam silma vaatama võimalikele usalduskriisidele, mis kaasnevad üha enam ja laiemalt mainekujunduslikult tuunitud poliitilise reaalsuse ilustamise faktide teatavakssaamisega. Konkreetsete poliitikute usaldusväarsuse langus loob tahes-tahtmatult negatiivse kuvandi ka nendega seostatavatest poliitikutest ja poliitilistest institutsioonidest (Castells 2009: 289). Ideoloogiatest kantud ühiskondadele iseloomulik poliitiline korrektsus ja etikett ei kaitse võrguühiskonnas poliitikute ja poliitiliste institutsioonide kuvandit. Väliselt kena suhtlemine ja keelekasutus kaotab sisutühjade suhtlemisaktide ja sisulise kaaluta sõnumites oma tegeliku tähenduse. Max Weberist (2007) lähtuvalt võib kinnitada, et nii mängitakse sotsiaalkapital sotsiaalmeedias lihtsalt maha. Robert Putnam (1995: 664-665) sõnul tähendab sotsiaalne kapital „sotsiaalse elu neid omadusi – võrgustikke, norme ja usaldust, mis võimaldavad osalejatel teha tõhusat koostööd ühiste eesmärkide saavutamisel”. Võrguühiskonna arenedes, nagu tema Ameerika ühiskonna näitel kirjutatud *Bowling Alone* (Putnam 2000) näitab, muutub sotsiaalse kapitali roll oluliseks just inimeste demokraatliku kogemuse olemasolu ning poliitilisse ellu kaasatuse jaoks. Pierre Bourdieu *Key Concepts* (2008) rõhutab lisaks sellele veel sümboolse kapitali tähendusrikkust. Omaette küsimuseks jääb, kas ja kuidas saavad poliitikud osutada sümboolse kapitali kandjaks. Søren Kierkegaard (1987) kinnitaks, et esteetilise moraali tasandiga rahulduv poliitik(ategemine), kus rõhk jääb vaid väliselt kombekale, kaotab varem või hiljem igasuguse tähenduse, elujõu ja jätkusuutlikkuse, eriti võrguühiskonnas. Võrguühiskond ja seda poliitiliselt mõjutada või juhtida püüdvad isikud ja institutsioonid peavad arenema vähemalt Kierkegaardi poolt kirjeldatud eetilise moraali tasandile, kus tõepoolest püütakse ka olla ja teha, mida väidetakse end olevat ja tegevat. See on ka integriteedi küsimus. Võrguühiskonnas ei taga ametliku suhtlemise etikett ja keel enam automaatselt poliitilist ega eetilist usaldusväarsust. Vorm ei ole sisu. Kui see, mida ametlikult öeldakse, ei ole tegelikult see, mida sisuliselt mõeldakse, osutub poliitilise kommunikatsiooni akt läbikukkunuks ning end selliselt kommunikeerivad poliitikud ja poliitikad kaotavad varem või hiljem avalikkuse usalduse, olgu siis sotsiaalse või sümboolse kapitali tähenduses.

Uus ajastu esitab poliitikutele ja nendega seotud nõunikele, suhtekorraldajatele ja pressiesindajatele enneolematu väljakutse. Tahtlikke või tahtmatuid eksimusi ja suhtlemisvigu pole enam võimalik meedias tagasi võtta, välja vabandada ega “ümber tõlkida”. Ei aita ametlik avaldus: “*Ta mõtles*

tegelikult seda...” Teatud faktid ega massiliselt levinud info pole enam teisaldatav-teisendatav, kuna kogu maailm on seda juba n-õ otse-eetris pealt kuulnud või näinud. Kuidas taolised infolekke infoajastul poliitilist kommunikatsiooni edasi võivad mõjutada, seda käsitlevad järgmised peatükid.

1.2. Blogi kui võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni vahend

Kui eelnevas peatükis sai käsitletud poliitilise kommunikatsiooni integreeritumaks muutumist võrguühiskonnas, siis järgmine peatükk tutvustab blogisid kui üht poliitilise kommunikatsiooni vahendit sellises maailmas. Blogide analüüsist kasvab omakorda välja vajadus analüüsida poliitiku integriteedi kujunemist võrguühiskonnas, mida kajastab käesoleva töö esimese osa viimane peatükk.

1.2.1. Blogi kui võrguühiskonna ilming

Blogi on sagedasti muudetav veebilehekülg, kus dateeritud sissekanded on järjestatud vastupidiselt kronoloogilisele järjekorrale (Herring et al 2005: 142). Drezneri ja Farrelli (2008: 2) veidi täpsem definitsioon ütleb, et blogi on veebilehekülg, millel puudub või on minimaalne väline toimetamisvõimalus, mis pakub *online* kommenteerimisvõimalust, mida uuendatakse perioodiliselt ning mille sisu on esitatud tagurpidises kronoloogilises järjekorras.

Esimene tänapäevases vormis blogi loodi aastal 1996 ning 1999. aasta keskpaigast hakkas nende hulk järsult tõusma (Herring et al 2005: 142). Tegemist on ühe varajasema sotsiaalmeedia žanriga. Samas pole tegemist millegi täiesti uudsega. Fairclough (2003: 66) ütleb, et „muutus žanrites on muutus selles, kuidas erinevad žanrid on omavahel kokku kombineeritud. Uued žanrid arenevad olemasolevate kombinatsioonidest.“ Nii pole ka blogi tekkinud tühjalt kohalt. Sisuliselt võib blogi eelkäijaks lugeda klassikalist päevikut ja vormiliselt veebilehekülge. Mõlemal on Lotta Lehti (2011: 1610) hinnangul tähtis mõju nii blogide loomisele kui ka tajumisele.

Poliitikute ja nende esindatavate suhe saab võrguühiskonnas õitseda vaid läbi vahendustehnikate ja -tehnoloogiate, leiavad Coleman ja Moss (2008: 7). Nagu teistegi isikubrändide jaoks, osutuvad poliitikute jaoks võrguühiskonnas *online* keskkonnad, nagu blogi, kriitiliseks vahendiks suhete kvaliteedi loomisel (Thorbjørnsen et al 2002: 29-31). Siit saabki alguse blogide kasutamine poliitikute poolt ehk uus blogi alaliik - poliitiline blogi.

1.2.2. Blogi kui poliitilise kommunikatsiooni vahend

Poliitilise kommunikatsiooni töö toob poliitikule kaasa esindajate ja esindatavate eraldatuse tunnetamise ja selle vältimatuse tajumisest tulenevalt soovi lähedust simuleerida (Coleman&Moss 2008: 7). Valitsemine on alati toimunud distantsilt (Rose&Miller 1992: 180). Valitsemise edukus on suuresti sõltuv sellest, kui edukalt suudetakse tõlkida valitsemisküsimusi ülejäänud igapäevaelu elavatele ühiskonna liikmetele (Coleman&Moss 2008: 7). Nikolas Rose ja Peter Miller (1992) leiavad, et tõlge ongi see, mis ühendab üldise konkreetsega, ühe koha teisega, tõlge liigutab mõtlemise poliitiliselt keskuselt – kabinetilt, valitsusasutuselt – paljudesse töökohtadesse, haiglaosakondadesse, klassiruumidesse, perenõuandlatesse või kodudesse. Motiivide, pürgimuste ja poliitikakujundamise otsuste langetamisega seotud raskuste tõlkimine vahemaade taha on üks keerukamaid aspekte valitsemise juures (Coleman&Moss 2008: 7). Tõlkimisvead tekivad, kui valitsevate kommunikatsiooni tajutakse kui ülevalt-alla bürokraatliku vormi ja tundetu stiiliga protsessi. Paljud poliitikud usuvad, et veenvad narratiivid on sama olulised kui efektiivsed poliitikad (ibid: 7).

Paddy Scannell (2000, Coleman&Moss 2008 kaudu) ütleb, et ringhääling on pidevalt tegelenud küsimusega, kuidas kommunikeerida „kõigile justkui sulle“ - ehk siis luua igaühele muljet, et räägitakse just temaga. Coleman&Moss (2008) leiavad, et ka võrguühiskonna ilminguna tekkinud poliitilises blogisfääris püütakse luua intiimsustunnet. Blogis nähakse uudset võimalust vähendada lahtiühendatust ülejäänud inimestest. Läbi strateegiliste eneseesitlusstrateegiate loovad blogivad poliitikud oma poliitilist kuvandit (Nilsson 2012: 260). Ka Lehti (2011: 1610) leiab, et poliitilised blogid on esiletõusev žanr ja kommunikatsioonivahend poliitikute ja inimeste vahel ning samuti oluline poliitilise veenmise vahend.

Poliitilise blogi funktsioonid

Poliitilise blogi olulisima funktsioonina nähakse sageli nn demokraatia arendamist läbi võimalolijate ja teiste ühiskonnaliikmete vahelise suhtluse stimuleerimise. Nilsson (2012: 263) lisab, et demokratiseerimise küsimus pole küsimus üksnes sellest, kas poliitikud kasutavad oma blogisid üksikasjalikuks poliitiliseks kommunikatsiooniks, vaid ka küsimus sellest, kuidas seeläbi oma identiteeti luuakse.

Coleman ja Moss (2008: 9-19) leiavad, et esiteks püüab poliitik jätta blogis muljet, et ta on „täpselt nagu sina“ (sina = lugeja). Seda tehakse läbi viidete eraeluliste faktidele, mis goffmanlikus mõtteviisis oli poliitilises debatis kasutamiseks selgelt välistatud lavatagune informatsioon. Bo

Nilsson (2012: 253), kes on uurinud Rootsi poliitikute blogisid, kinnitab: „*Blogivad poliitikud jätsid mulje, et nad on samasugused inimesed nagu kõik teised. Nad esitlesid ennast „tavaliste“ inimestena, kellel on tunded, unistused ja lootused.*“ Sellise eneseesitlusega seistakse vastu traditsioonilisele arusaamale, et poliitikud on karmid, bürokraatlikud ja impersonaalsed. Samas tõi Nilsson (ibid: 261) välja, et tema analüüsitud blogides oli näha, et poliitikud ei soovinud paista „liiga tavalisena“ ning tõid kirjutistes sisse teatud eksklusiivsust, mis eristab neid muust massist.

Lisaks „tavalise inimese moodi olemisele“ püüab poliitik blogis jätta muljet, et tema suhe kodanikuga on elav (Coleman&Moss 2008: 9-19). Kolmandaks näidatakse, et selle kommunikatiivse suhte loomus on pigem vestluslik kui monoloogiline – et poliitik on aktiivne kuulaja, kes püüab õppida kodanikelt, keda ta esindab (ibid).

Seejuures on äärmiselt oluline usalduse loomine. *Online*'is, kus puudub personaalne kontakt, muutub usalduse loomine edu võtmeteguriks (Flavián et al 2006 & Ridings et al 2002 Rufín et al 2013: 877 kaudu). Johnson ja Kaye (2009) on näidanud, et nii blogide fookuseerimine kindlale teemale kui ka personaalse informatsiooni kommunikatsioon suurendavad blogi usaldusväarsust külastajate hulgas. Rufín, Medina ja Rey (2013: 886) ütlevad, et blogi võib vajadusel aidata ka usaldust taastada. Oluline on aga teada seejuures, kuidas seda efektiivsemalt teha. Nende analüüs ütleb, et kui poliitiku usaldus või maine on blogi lugejate jaoks küsimärgi alla seatud, on integriteedi kuvandi taastamises faktide eitamine vabandamisest edukam juhul, kui info esitatakse analüütilises formaadis; kui kasutatakse aga narratiivset formaati, on vabandamine efektiivsem (Rufín et al 2013: 886).

Rufín, Medina ja Rey (2013: 877) ütlevad, et lisaks usalduse loomisele on blogi kontekstis oluline lugejate pühendumuse (*commitment*) loomine. Kui usalduse loomine võimaldab suhteid tugevdada ning panna lugejaid blogi ka teistele soovitama, siis pühendumuse loomine paneb lugejaid ühte blogi kõigile teistele eelistama (ibid). Varasemalt on väidetud, et mida rohkem personaalset informatsiooni näiteks blogis kajastatakse, seda suurem on inimeste usaldus. Rufín'i Medina ja Rey uuring (ibid: 885) näitas aga, et pigem suurendab eraelulise info avaldamine pühendumust, mitte niivõrd usaldust.

Poliitilise blogi tüübid

Väljaspool valimiskampaania aega ei ole ettemääratud reegleid või kokkuleppeid, kuidas poliitikud peaksid oma blogisid kasutama (Lehti 2011: 1610). Poliitikud kasutavad blogi väga erinevatel viisidel – mõned neist kirjutavad üksnes poliitikast, teised aga hoiduvad poliitiliste arvamuste

esitamisest oma blogis. Samuti on blogisid, mis on suunatud pigem piiratud auditooriumile poliitilise arvamuse ja lokaalsuse seisukohalt ning blogisid, mis on adresseeritud universaalsemale auditooriumile. Mõned poliitikud kasutavad ära kõiki blogi HTML meediumi funktsioone, samas kui teised jäävad pigem traditsioonilisemate kirjutamistehnikate juurde. (Lehti 2011: 1610)

Ühest küljest annab see poliitikule vabaduse kasutada kanalit oma äranägemise järgi, kuid samas võib põhjustada ka segadust. Bo Nilsson (2012: 248-249) kirjutab Rootsis esile kerkinud meediadebatist selle üle, kuidas poliitikud oma blogisid kasutama peaksid - ühest küljes peetakse Rootsis blogimist poliitikute unikaalseks võimaluseks luua ja turundada oma isiklikku atraktiivset poliitilist identiteeti, teisest küljest on poliitikuid aga just selle eest kritiseeritud, et nad peavad blogi pigem isiklikel eesmärkidel kuivõrd demokraatliku dialoogi õhutamiseks.

Stine Lomborg klassifitseerib blogid kolmel teljel: sisu telg (sisemine-temaatiline), suuna telg (monoloogiline-dialoogiline) ja stiili telg (intiimine-objektiivne). Sisu teljel paiknemist saab määrata selle järgi, kas blogi tegeleb autori isiklike teemade, kogemuste ja emotsioonidega või jagab informatsiooni mingil üldist huvi pakkaval teemal. Suuna teljel paiknemist saab määrata selle järgi, kas blogi kasutatakse pigem enese väljendamiseks auditooriumile ning side nende kahe grupi vahel on nõrk või toimub blogis tihe suhtlus auditooriumi võrgustikuga ning side nende kahe grupi vahel on tihe. Stiili teljel paiknemist saab määrata selle järgi, kas blogi autor analüüsib seal ennast ning teeb ülestunnistusi või on blogi vähem personaalne ja kirjutatud objektiivses toonis. (Lomborg 2009: 6-7)

Lotta Lehti (2011: 1614-1624) on analüüsinud 80 Prantsusmaa poliitiku blogisid ning need jaganud viieks alatüübiks:

- 1) päevikblogi – kirja pannakse igapäevased sündmused ja kogemused (nii eraelulised kui ka tööalased), erinevus traditsioonilisest päevikust seisneb selles, et kui traditsioonilist päevikut peab autor enda jaoks, siis päevikblogi on oma loomuselt mõeldud olema avalik esitlus enda elust;
- 2) väljalõigete album (*scrapbook*) – blogisse ei kirjutata üldjuhul blogispetsiifilisi tekste, vaid sinna kogutakse kokku väljalõiked pressiteadetest, kõnedest, uudistest ja intervjuudest;
- 3) teadetetahvel – blogisse kirjutatakse lühikesi teateid (need võivad olla uudised, aga ka teated, mis kutsuvad inimesi üles tegutsema);
- 4) essee – blogipostituse keskmes on isiklik arvamus poliitilise, sotsiaalse, majandusliku või filosoofilise teema kohta;
- 5) vaidlus (*polemic*) – blogipostituse keskmes on poliitiku opositsiooniline või agressiivne/ründav

isiklik arvamus mingil teemal.

Nilsson (2012: 253), kes on uurinud meie ühe põhjanaabri, Rootsi poliitikute blogisid, on leidnud, et sealsed blogid on eelkõige päevikblogi formaadis. Poliitikud kirjutavad isiklikust vaatepunktist lähtuvalt oma igapäevastest tegevustest, sündmustest ja kogemustest; arutlevad tuleviku, unistuste ja vabaaja tegevuste üle. Seejuures on tekstid läbimõeldud. Keelekasutus on vaba ning pöördumine lugeja poole sõbralik. Isiklikku karakterit lisab blogidele ka see, et sageli on tekstide juurde lisatud fotosid või videosid. Rootsi ühiskonnale ja poliitilisele kliimale on selline intiimsus ja avatus väga omane (ibid: 254).

Vaatamata sellele, et blogid on üldiselt päeviku formaadis, ei võeta alati sõna isiklikel teemadel, vaid näidatakse üles ka professionaalsust. Kirjutatakse näiteks haridusest, vaesusest, energeetikast, lokaalsetest ja regionaalsetest teemadest vms. Läbi professionaalse blogimise jäetakse endast mulje, kui kiire eluviisiga inimestest, kes peab osalema tähtsatel sündmustel. Blogidel oli seejuures seos ka muu meediaga. Sageli kommenteeriti sündmusi või uudiseid, mis muus meedias juba kajastust olid saanud. (Nilsson 2012: 255)

Professionaalsuse juures on oluline, et kuigi poliitilisi blogisid kasutatakse info edastamiseks, iseenda poolt loodud meediatekstide arhiveerimiseks jms, siis tegelikult otsivad lugejad sealt informatsiooni, mida nad peavoolumeediast ei leia (Johnson & Kaye 2009).

Piirid isikliku ja professionaalse vahel on aga hägused. Postitus võib alata privaatsega ja lõppeda professionaalsega ning vastupidi (Nilsson 2012: 256).

Kriitiline vaade poliitilistele blogidele

Kuigi blogimisele omistatakse tihti laienenud avaliku arvamuseavaldamise ja sõnavabadusega seoses märkimisväärset demokraatlikku ja poliitilist tähendust, siis on ka neid, kes sellega ei nõustu. Larry Dailey, Lori Demo ja Mary Spillman (2008) uurisid poliitilisi blogisid nädal enne valimisi ning jõudsid järeldusele, et blogimine ei arenda tingimata blogijate ja lugejate vahelist suhtlust.

Ka Nilsson (2012: 263) pole kindel, kuivõrd blogid ikkagi demokraatiat edendavad. Isegi, kui blogid on kirjutatud informaaelses ja isiklikus stiilis, loovad nad ikka distantse „meie“ (poliitikute) ja „nende“ (avalikkuse) vahele, ütleb ta. Veel lisab Nilsson, et poliitiline debatt blogis on suunatud enamasti teistele poliitikutele, mitte niivõrd inimeste diskussiooni haaramisele – seda kinnitab ka vähene kommentaaride hulk.

Kokkuvõttes leiab Nilsson (ibid), et kuigi poliitikud on tänu blogidele potentsiaalselt rohkem

kättesaadavad, siis traditsioonilised võimusuhted valijate ja valitavate vahel ei muutu: „Vaatomata demokraatlikule interaktsioonile, mida blogi tundub pakkuvat, toodavad blogid siiski tavaliste inimeste ja poliitikute vahelist lõhet.“

Siiski ei pruugi antud kriitika olla piisav põhjus, miks ei pruugi blogid massi- enesekommunikatsiooni ajastu poliitilises kommunikatsioonis tõhusalt toimida, igatahes tõhusamalt kui massikommunikatsiooni aegsed poliitilise kommunikatsiooni meediumid. Käesolevas peatükis eelnevalt väljatoodud poliitikute blogimise positiivsed küljed on pannud paljusid poliitikuid, eriti võrguajastu põlvkonna poliitikuid, keda käesolevas uurimistöös edaspidi vaatluse alla võetakse, blogimisega tegelema või seda tõsiselt kaaluma. Poliitiku usaldusväärsus on tema poliitilis- sotsiaalne kapital, mida positiivne kuvand ja integriteet võrguühiskonnas igati toetab. Kuidas see võiks välja kujuneda, näitab juba järgmine peatükk.

1.3. Poliitiku kuvandi ja integriteedi kujunemine võrguühiskonnas

Käesoleva uurimistöõ eelmised peatükid on käsitlenud poliitilise kommunikatsiooni integreeritumaks muutumist võrguühiskonnas, samuti blogide kui ühe poliitilise kommunikatsiooni vahendi levikut ja mõju poliitilisele kommunikatsioonile. Alljärgnev peatükk analüüsib juba sellest tulenevalt poliitiku kuvandi ja integriteedi kujunemist ning sellega seotud isiksuslikke ja poliitilist kommunikatsiooni puudutavaid eeldusi.

1.3.1. Poliitiku elu varjatud külgede avalikukstulek võrguühiskonnas

Erving Goffman (1959: 17-76) on kirjeldanud sotsiaalseid suhteid läbi teatrilava kujundi, kus inimesed osutuvad otsekui näitlejaks. Sümboolselt toimuvad elu laval üksteise järel näitemängud. Samas võrdleb Goffman inimest lavastajaga, kes võib mängida ükskõik millist rolli oma kommunikatsiooniaktides. Seejuures saavad oluliseks kaks kujundlikku mõistet: *lava* (ingl *front*) ja *lavatagune* (*backstage*). Laval saab inimene kontrollida, mil viisil ta end esitleb, kuigi ta ei pruugi seda alati teadlikult teha. Lavatagune on piirkond, kus inimene hülgab sotsiaalse esituse või maski.

Omaaegses ajakirjanduses – ja isegi veel raadioetris - võisid avaliku elu tegelased püüda esineda/esitada vaid teatud lavalist rolli. Fotodel kuvandati “suuri juhte” tuunitud klantspiltidel (Meyrowitz 1985: 273). Elektroonilise meedia võidukäik ja tormiline areng laseb üha enam aga piiluda ka lava taha. Eesriide tagant tuleb tahes-tahtmatult esile lavatagunegi (ibid 270-271). Meyrowitz (ibid 270-271) leiab, et nii hakkavad barjäärid lava ja lavataguse vahel kaduma, samas

tekivad n-ö *kõrvallavad* (*sidestage*), kus piir privaatse ja avaliku elusfääri vahel hägustub. Algselt avaliku elu tegelaste poolt harjumatu väljakutsena tajutud privaatse elusfääri ahenemine on tänaseks muutunud ajakirjanduseetiliseks normiks. Avaliku elu tegelaste eraelu puutumatus pole enam nii kaalukas põhimõte kui avalikkuse kõrgendatud huvi, näiteks poliitikute usaldusväärsuse kaheldavuse puhul. Võrguühiskonna ja sotsiaalmeedia levimise aegu tuleb avaliku elu tegelastel tahes-tahtmatult uute mängureeglite järgi mängida, olles nii või teisiti avalikkuse ees rohkem avali – sunnitud või sunditud.

24. novembril 1963 sai üldsus tänu televisiooniülekandele esimest korda ajaloos “tunnistajaks” USA presidendi mõrvaloos. Meyrowitz (1985: vii) kirjeldab John Kennedy tulistamist ja sellele järgnenut märgilise tähendusega sündmusena meedia arenguloos. Kümnekond aastat hiljem kujunes *Watergate* juba selgelt avalikkuse ees lahtirullunud meediaskandaaliks. Goldsmith (1974: 2055-2056) leiab, et toonase USA presidendi langemise aegu oli üldsus juba paljuskki tunnistajaks suure juhi poliitilise tähe langemisele läbi lavataguse lavaletoomise. Meyrowitz (1985: 296) tõdeb: “Ameeriklasi šokeeris Nixon katse luurata teiste seljatagust, samas sai avalikkus sellest teada ainuüksi oma esindajate kaudu, kes nuhkisid Nixon seljatagust.” Telemeedia on aga võimaldanud varjatut lavale tuues ka avalikustamist ühiskonnas võimu haaramiseks ära kasutada. Kollase meedia abil Itaaliat valitsema asunud Silvio Berlusconi pidi lõpuks sellesama kollase meedia survele võimult taanduma ja karistada saama, kuna lõppkokkuvõttes sai üldsusel tema lavataguse ja lavalise rolli konfliktist villand (Han 2011). On selge, et nüüd mõjutab avalikku arvamust juba paljuskki internet ning selle kaudu antud Itaalia peaministri jaoks kontrollimatult levinud info (Mancini 2011). Tulevikule vastu minnes näibki üha enam kujunevat küsimuseks, kui palju mõjutab ja muudab maailma – nii poliitilist kui meediamailma – võrguühiskond?

Interneti levikut ja mõju uuriv ning seeläbi kogu maailma muutumist ette ennustav Castells võtab oma raamatus *Communication Power* (2009) tormiliselt areneva võrguühiskonna võimaliku tuleviku kokku järgmiselt. Autonoomne tähenduseloome jätkub nüüdisajal vaid sellise avaliku ruumi säilitamisel, mille kommunikatsioonivõrgustikke võimaldab internet ehk vabadusearmastajate vaba loodu. Iseenesest ei saa see olema kerge ülesanne. Võrguühiskonna võimukandjad peaksid vabasse kommunikatsiooni kaasama ka kommerts- ja poliitvõrgustikud kinnistamaks avalikku arvamust ja programmeerimaks kommunikatsiooni ja võimu vahelisi seoseid. Avalik arvamus ise kujuneb aga individuaalsete arvamuste lõimumisel. Teistmoodi mõtlemine paneb tahes-tahtmatult teistmoodi toimima ka kommunikatsiooni võrgustikud (ibid).

Nii ei saa ühegi avaliku elu tegelase - eriti aga poliitiliste hoiakute pidevast teisenemisest sõltuvate poliitikute - kuvand muutumatuna püsida. Veebis levib ühtviisi kontrollimatult nii lavaline kui

lavatagune informatsioon mis tahes persoonist või institutsioonist. Omal ajal Goffmani poolt kirjeldatud lavaline ja lavatagune maailm on sulandunud tahes-tahtmatult kogu aeg nähtavaks “tösielusarjaks” (Remmel 2012). Poliitilise eluteatri tegelaskujude lavataguse ning seal varem varjatud suhete ja isikuomaduste avalikuks muutumine on paratamatus. Avaliku elu tegelaste elus ja tegevuses kaob ära n-ö privaat-tsoon. “Poliitilistel liidritel ei ole enam mingisugust privaatsust,” tõdeb Castells (2009: 248). Kui omal ajal püüdis lavataguselt loori kergitada vaid kollane trükimeedia, hiljem juba rohkem televisioon, siis võrguühiskonnas eeldatakse üha enam, et lavatagust maailma ei saagi olemas olla. Goffmanni kirjeldatud pea- ja kõrvallavade kontseptsioon pole poliitikute jaoks võrguühiskonnas enam asjakohane. Lavaline ja lavatagune maailm sulanduvad nii või teisiti koguaeg kõigile nähtavalt loodavaks “tösielusarjaks”. Vaatamata sellele, et „kõik on avalik“, ei teki võrguühiskonnas usaldus iseenesest (Rufin et al 2013: 877). Küsimuse all on teatud väärtused ja nendest lähtuva (veebi)kogukonna või terve ühiskonna silmis aja jooksul kogutud sotsiaalse kapitali tase – *level*, kui arvutimängukeeles väljenduda.

„Kultuuris valitsevad väärtused vormivad ja õigustavad inimeste ja gruppide uskumusi, hoiakuid, harjumusi, eesmärke ja tegevust“, kuna need „väljendavad kultuuri ideaale ja jagatud arusaamu sellest, mis on hea ja mis on halb“ (Realo 2013: 43). Ka kiiresti muutuvus võrguühiskonnas on teatud väärtuste aktsepteerimise näol leitud usalduse telg, mille ümber koonduvad antud (võrgustiku)kultuurile iseloomulikud veendmused, kuvandid, sümbolid, normid, käitumisviisid ja tüüpeeskujud, mis omakorda eristavad antud (võrgustiku)kultuuri teistest (võrgustiku)kultuuridest (vrld Hofstede 1980, 2001; Inglehart 1997, 2006; Schwartz 1994, 2004). Kaasaegse võrguühiskonna igapäevane elu ja elukorraldus ning sellega seotud isikute, kogukondade ja institutsioonide toimimine lähtub antud (võrgustiku)kultuuris oluliseks peetavatest väärtustest ja nende tunnistamisest. Schwartzi (2004) loogikat järgides võib oletada, et arenev võrguühiskond esitab integriteeti alaväärtustanud poliitilisele (kommunikatsiooni)kultuurile varem või hiljem nii tugeva väljakutse, et muutuma peab põhimõtteliselt kogu ühiskonlik-poliitilises kultuuris domineerinud väärtusorientatsioon. Integriteeti kommunikeerimata ei saa poliitilises elus enam lihtsalt toimida. Nagu äris, kus kehtib arusaam *bona fide* usaldusboonusest, mille eiraja tõrjutakse varem või hiljem turult välja, nii ei saa ka võrguühiskonnas poliitikaturule püsima jääda integriteedi olulisust eiravad poliitikud.

Interneti- ja meediavabaduse poolest maailma esirinnas arenevas Eesti ühiskonnas (Vihalemm 2013) kedagi automaatselt niisama - „ametijärgselt“ - ei usaldata, vastupidi, usaldus poliitikute ja poliitiliste institutsioonide suhtes pigem alaneb (Kivirähk & Lauristin 2013). Võib oletada, et võrguühiskonnas 24/7 lahtirullavas „tösielusarjas“ poliitikute poolt avalikkusele esitletav minapilt

ja nende tegelik kuvand ühiskondlikus teadvuses pole piisavalt integreerunud. Samas kutsub võrguühiskond esile avalikkuse kõrgendatud ootuse, et kõik, kes ja mis poliitikat teevad, peavad osutama valgust mittekartvateks ehk avalikuks integriteedi mõttes (Torfing 2012: 208-211). Micah Shifry (2011: 17) tõdeb: “Salatsemine ja info omalehoidmine on kadumas, avatus ja infojagamine on tulekul.” Blogi esindab taolises maailmas ühtaegu uudse poliitilise kommunikatsiooni akti, mis võib mõjutada poliitilise kommunikatsiooni maailma ja selle kultuuri tervikuna. Küsimuseks jääb poliitikute ja poliitikate kõlbeline integreeritus. Seda küsimust järgnevas alapeatükis käsitletaksegi.

1.3.2. Poliitiku ja poliitilise kommunikatsiooni integriteet

Võrguühiskonnas muutub üha olulisemaks poliitikute ja poliitikate ning nende kohta levi(tata)vate sõnumite integreeritus. Nagu varem viidatud, ei ole täna ega tulevikus enam põhimõtteliselt võimalik midagi eriti avalikkuse eest varjata. Nii saab edaspidi poliitikat teha ja võimul püsida kas ainuüksi jõuga survestamise abil või siis avalikkuse poolt vaba tahte avaldusena tunnustatud autoriteedina usaldust pälvides. Autoriteedid kehastavad aga teatud kogukonna või terve ühiskonna poolt tunnustatud väärtusi. Võrguühiskonna poliitikud peavad mitte ainuüksi teatud väärtustele osutama, vaid ka osutama vooruseetiliselt usaldusväärseks integriteedi eeskujuks. Alasdair MacIntyre (2003, 2007) argumenteerib, et postmodernsel ajastul saabki moraalist rääkida veel vaid vooruslikkuse võtmes. Vaevast saavad poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad võrguühiskonnas aidata edeneda poliitikutel, kes on pelgalt välispidi, mitte seesmiselt integreeritud usaldusväärsed isiksused. Poliitiku integriteet peab olema voorusliku inimese nägu, kelle eluloos, suhetes ja tegevuses ning selle kohta levi(tata)vates sõnumites avaldub teatud kõlbeliste isikuomaduste ja neid väljendavate praktikate kompleks, integreeritud isiksuslik tervik, kelles kõrgub üle professionaalsete pädevuste usaldusväärne inimeseksolemine kogu ühiskonna jaoks.

Aive Pevkur (2011) käsitleb oma doktoritöös *Professional Ethics: Philosophy and Practice* integriteeti kui keskset mõistet mis tahes kutse-eetikas, kaasa arvatud poliitilises eetikas. Pevkur on selle mõiste eestindanud inglisekeelsest terminist *integrity* ('terviklikkus', 'rikkumatus', 'puutumatus', 'ausus', 'ausameelsus'). Üldiselt viitab integriteet kellelegi või millelegi kindlale, autentsele ja ausameelsele (Dyer 1997: xiv). Ruth Weissbourd Grant (1997: 2) käsitleb integriteeti kompleksse mõistena, mis kirjeldab usaldusväärset isikut, kes on valmis õigesti toimima isegi ennast ohvriks tuues. Selles mõttes vastandub integriteet variserlikkusele kui kahepalgelisusele (ibid: 5). Frédérique E. Six ja Leo W. J. C. Huberts (2008: 80) leiavad, et poliitiku integriteet peab aitama tal oma veendumustele kindlaks jääda vähemalt kolmel tasandil: seaduste järgimisel ja moraalkoodeksitega arvestamisel ning lähtumisel seesmiselt läbitunnetatud väärtustest. Viimast on

nimetatud autorite sõnul kõige raskem avalikkusel kontrollida (ibid). Samas muutub võrguajastul tegevate poliitikute ametissesobivuse seisukohalt üha määravamaks nimelt see, kui teadlikult ja veendunult keegi lähtub seesmiselt omaksvõetud üldinimlikest väärtustest.

Varem tegelesid lavataguse informatsiooni meediasse lekitamisega peaaesjalikult poliitilised vastased või kollane ajakirjandus. Kaasaegsed poliitilise kommunikatsiooni vahendid, näiteks blogid või Facebook ja Twitter, suurendavad poliitikute ja nende tegevuse läbipaistvust ning varem „lava taga“ varjatuksjäänud esiletoomist, olgu konkreetsete poliitikute või ka poliitiliste institutsioonide ja võimude tegevuse suhtes. Avalikkus, kes institutsionaalseid autoriteete automaatselt enam ei usalda, kaldub pigemini toetuma liidrite isikuomadustele ja nende parteide ausameelsusele, mitte nende programmidele ja väidetele (Edwards et al 1999, Castells 2009: 248). „Kuna poliitikuturundavad end isikuomadustega, nagu ausus ja integriteet, võivad valijad nende laiduväärset käitumist ära tabades nende suhtes usalduse kaotada,“ leiab (Castells 2009: 250)

Kaasaegse poliitikafilosoofia uurija Jonathan Wolff (2005: 234) kirjutab: „Me ei peaks olema ükskõiksed küsimuse suhtes, mis tüüpi inimesi meie poliitilised institutsioonid kalduvad kujundama. Ühiskond, millel on kalduvus toota armutuid, isekaid ekspluateerijaid, on halvem ühiskonnast, millel on kalduvus kujundada heatahtlikke, altruistlikke, koostöömeelseid inimesi, isegi kui formaalses mõttes võib mõlemat ühiskonda kirjeldada kui õiglast.“ Susan Babbitt (1997) leiab, et info vaba kättesaadavus ja selle üle arutlemise võimalus teeb üldsuse võimelisemaks liikuma ja arenema integriteedi suunas, isegi kui integriteet oma ideaalses tähenduses ei ole kunagi saavutatav.

Integriteedi probleemi uurinud Charles Dyer (1997: 5) tõdeb: „Me ei usalda poliitikut, kuna mõned neist (mitte kõik) annavad valituks osutumise nimel ennekuulmatuid lubadusi, mida nad mingil juhul täita ei suuda. Me kõik õpime kiiresti poliitikute lubadusi mitte usaldama.“ Taolises maailmas jäädakse ilmselt edaspidigi lubamatut lubama, samas varjama valgustkartvaid isikuomadusi, kavatsusi ja tegusid, olgu poliitikas või ühiskondlikes suhetes. Meyrowitz (1985: 295) kinnitab: „Lavataguse käitumise „tõene sisu“ on siiski küsitav ja kujutluslik ning seda kergekäeliselt hukka mõista pole tark. Kõik isikud käituvad vastupidiselt oma lavalisele rollile. Paljud head arstid, juristid, preestrid, professorid ja presidendid ütlevad ja teevad asju, mis võivad neid viia ebasoosingusse, kui samu ütlushi ja tegusid käsitleda avalike avaldustena.“ Siiski on tulevikule vastu minnes üha suurem tõenäosus, et varjatud agendad tulevad tahes-tahtmatult ilmsiks. Nõnda vajavad poliitikut üha enam võrguühiskonna toimetehhanismides pädevalt orienteeruvate poliitilise kommunikatsiooni spetsialistide abi arvestamiseks juba ette nii omavahel integreerimata mõtete, sõnade ja tegudega kaasnevaid võimalikke maine- ja poliitilisi kahjustusi kui ka mõtete, sõnade ja

tegude kooskõlaga kaasnevat mainekujunduslikku ja poliitilist edu. Võrguühiskond, eriti poliitikute ja poliitikate edenemisele ebasoodsa infolekke võimalikkus, peaks üha rohkem heidutama variserlikkuse, vale ja võimu kuritarvitamise kiusatusele allumise eest. Paratamatuna ähvardav karistus meediamaailmas või avalikkuse silmis pikka aega kogutud sotsiaalse kapitali kaotsimineku hirm võiks poliitikamaailmas ära hoida sessmiselt lõhestunud poliitiliste isiksuste ja institutsioonide võimulepääsu. Mis puutub poliitilise kommunikatsiooni võimesse “tuunida” poliitikute nägusid ja tegusid avalikkusele paremini vastuvõetavamaks, siis igasugune “tuunimine” tuleb nii või teisiti võrguühiskonnas varem või hiljem välja - poliitiku tegelik pale muutub kõigile nähtavaks ja kritiseeritavaks. Igasugune varjamine ja vaigistamine kaasajal enam tulemust ei anna. Seegi saab koheselt avalikuks ja kisub vaigistajad-survestajad poliitikategemise negatiivsete kangelaeste seas kõigi silme ees lavale. McLuhani (1962) “globaalses külas” saadakse nii või teisiti teada, kes on kes ja mis on mis ning mida keegi või miski tegelikult teeb või taotleb. Avalikustamine võib aidata teha paremaid valikuid, kaasa arvatud poliitilisi valikud. Nagu Stephen M. R. Covey oma raamatus *Usalduse kiirus* (2007: 157) tõdeb, „on läbipaistvus muutumas üha olulisemaks väärtuseks“, samas see „ei tähenda, et sa pead alati oma kaardid lauale panema“, küll „aga seda, et sa oled vajalikus infos ja oma kavatsustes läbipaistev“ (ibid 158). Infoajastu on avalikkuse sellise (poliitika)maailma poole püüdlemiseks ettevalmistanud. Küsimuseks jääb, kuivõrd on poliitikud ja poliitiline kommunikatsioon valmis sellele kaasa aitama.

Integrity võib tulevikus olla siiski *in* ja mitte *out* juhul, kui võrguühiskond ja seda mõjutavad kommunikatiivsed suhted tulevad ja aitavad kaasa üleüldisele osalusdemokraatialle kui sotsiaalsele elupraktikale. Vastasel juhul pürgivad netiavaruste üle valitsema poliitilise, äri- ja/või meediavõimu varjatud agendad. Massi-enesekommunikatsioon asendub niši-enesekommunikatsiooniga. Lekkima hakkavad ainuüksi teatud faktid, lekitamiskõlbulik info või ikkagi kellegi kasuks töötav “tõde”. See aga tähendaks juba totaalset “poliitilise moraali kriisi”, kui kasutada president Toomas Hendrik Ilvese diagnoosi Eesti poliitikute kahepalgelisusele (Ilves 2012). Täna institutsioonide automaatses usaldusväärsuses üha enam kahelda julgev ja võrguühiskonnas kasvav põlvkond peab sellist arengut takistama, veel enam, looma sellele veendunud integriteedi-usku alternatiivi.

Eelöeldut arvesse võttes jääb võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni väljakutseks tulevikus arendada selliseid poliitikuid ja poliitikaid, kes ja mis ehitavad inimelu üles ning integreerivad erinevate ühiskonnagruppide infovahetust ja usalduslikke suhteid, olgu küsimuse all reaalne või virtuaalne maailm. Nii peab varem või hiljem muutuma pigem poliitikuks olemine, poliitika tegemine ja poliitiline kommunikatsioon – poliitikute integriteedi ja avalikkusele vastuvõetavate poliitikate integreerimise ja kommuniqueerimise vahendajaks. Poliitilise kommunikatsiooni areng on

jõudnud otsustava teelahkmeni. Käesolev magistritöö kaardistab käesoleva hetke perspektiivi antud teelahkmelt edasiminekuks. Töös keskendutakse blogi pidava Eesti noorema põlvkonna poliitikute teadlikkuse väljaselgitamisele integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast. Hüpoteesiks on, et täna ei vasta see veel täielikult võrguajastu väljakutsetele. Kas ja kuidas see nõnda ka on, peab näitama järgmistes peatükkides kirjeldatud uurimistöö sisu.

2. Uurimistöö eesmärk, uurimisküsimused, metodoloogia

Käesoleva magistritöö eesmärgiks on selgitada blogi pidava Eesti noorema põlvkonna riigikogulaste teadlikkus integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast võrguajastul. Tulenevalt esimeses osas toodud teoreetilistest lähtekohadest töötasin välja uurimisküsimused, millega lähenesin metoodiliselt uuritavale materjalile. Järgnev peatükk kirjeldab esmalt uurimisküsimusi, seejärel valimit ja meetodit.

2.1. Uurimisküsimused

Lähtudes eelmises peatükis esitletud teoreetilisest materjalist, püstitasin oma töö jaoks alljärgneva uurimisküsimuse ja alaküsimused:

Kuidas kommunikeerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis?

- Millistest väärtustest lähtuvad Eesti noorema põlvkonna poliitikud oma poliitilises tegevuses?
- Mida tähendab ja kui oluline on Eesti noorema põlvkonna poliitikute jaoks integriteet?
- Kuidas mõjutab võrguühiskond Eesti noorema põlvkonna poliitikute integriteeti, kuvandit ja kuvandiloomet poliitilises kommunikatsioonis?
- Milliseid võimalusi ja väljakutseid näevad Eesti noorema põlvkonna poliitikud blogimises?
- Millest ja kuidas kirjutavad poliitikud oma blogides?
- Kuivõrd tuleb poliitikute blogitekstides esile väärtuspõhine integriteet?

2.2. Valim

Lähtuvalt sellest, et minu töö eesmärgiks on uurida, kuidas kommunikeerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis, valisin oma töö analüüsiobjektiks Eesti blogivad Riigikogu liikmed.

Koguvalim on üsna kitsas - Eesti 101-st Riigikogu liikmest 39-l on avalik blogi, kuhu nad kirjutavad postitusi oma nime all poliitiku rollis. Kümme nendest 39-st avaldas oma viimase postituse aastal 2012 või varem, mistõttu võib öelda, et tegelikult veidi alla kolmandiku Riigikogu liikmetest tegutseb täna blogimaastikul.

Kuna minu töö vaatleb blogimist kui võrguühiskonna ühte ilmingut ja uue põlvkonna kommunikatsioonikanalit, otsustasin kitsendada oma valimit noorema põlvkonna poliitikutele (vanuses 45 ja alla). See vähendas minu üldkogumit 21 inimeseni. Valimit moodustades oli oluline see, et inimesed kirjutaksid teatava järjepidevuse ning regulaarsusega. Heterogeensuse saavutamiseks oli oluline ka see, et esindatud saaksid erinevad erakonnad ning et valimis oleks nii mees- kui naissoost blogijaid. Nii valisin välja kaheksa nooremapoolset inimest – kõigist Eesti neljast suuremast erakonnast ühe mees- ja ühe naispoliitiku. Juhtiv printsiip selektsiooni tegemisel polnud mitte saavutada representatiivsust selle ranges tähenduses, vaid moodustada kvalitatiivuuringle sobiv mitmekesine valim.

Seega kujunes minu töö valimiks noorema põlvkonna (27-44a) blogivad Riigikogu liikmed neljast suuremast Eesti erakonnast (igast erakonnast 2 inimest: üks mees- ja üks naispoliitik) – kokku kaheksa inimest (vt tabel 1).

Tabel 1. Valimi moodustavad poliitikud

Nimi	Lühend	Sugu	Vanus (intervjuu läbiviimise hetkel)	Erakond	Intervjuu läbiviimise koht	Intervjuu läbiviimise kuupäev
Liisa-Ly Pakosta	LP	N	44	IRL	E-mail intervjuu	17.12.13
Arto Aas	AA	M	33	Reformierakond	Riigikogu kabinet	18.12.13
Urve Palo	UP	N	41	SDE	Riigikogu kabinet	18.12.13
Kadri Simson	KS	N	36	Keskerakond	Tartu Ülikooli Kohvik	20.12.13
Jevgeni Ossinovski	JO	M	27	SDE	Riigikogu kohvik	15.01.14
Kaja Kallas	KK	N	36	Reformierakond	Riigikogu kohvik	15.01.14
Marko Mihkelson	MM	M	44	IRL	Riigikogu kabinet	15.01.14
Jüri Ratas	JR	M	35	Keskerakond	Riigikogu kabinet	21.01.14

2.3. Metoodika

Semi-struktureeritud intervjuud

Magistritöö temaatika analüüsimiseks viisin vahemikus 17. detsember 2013 – 21. jaanuar 2014 läbi **kaheksa intervjuud** Eesti noorema põlvkonna Riigikogu liikmetega (vt tabel 1). Eesmärgiks oli eelkõige saada pilt sellest, kuidas kommenteerivad oma blogisid ja blogimist blogijatest poliitikud ise. Intervjuud poliitikutega võimaldasid hästi uudset uurimisteemat kirjeldada, püüda seda struktureerida ja mõtestada (Masso 2011).

Intervjuud olid **semi-struktureeritud laadi**. Uuringu läbiviimiseks koostati ühine küsimustiku kondikava (vt lisa 1), mille põhjal oleks hiljem võimalik vastuseid võrrelda ja välja tuua vastuste sarnasusi ja erinevusi. Küsimuste esitamise järjekord ei olnud aga kõigis intervjuudes täpselt ühesugune, vaid olenes eelnevates vastustes esile toodud teemadest. Küsimused olid lahtised (st intervjuueerija ei andnud ette vastusevariante), et vastajad saaksid vabalt ja aktiivselt positsioonilt küsimustele vastata (Masso 2011). Samuti anti vastajatele vabadus rääkida ja kommenteerida intervjuu küsimustega seonduvat ka küsimusteväliselt. Loobusin puhtast struktureeritud intervjuu tüübist sooviga jätta intervjuueeritavatele võimalus tuua sisse nende jaoks olulisi aspekte, mida küsimused ei suutnud katta. Semi-struktureeritud intervjuu tugevuseks pidasin töö autorina seda, et vähestest andmeallikatest saab seda meetodit kasutades rohkelt mitmekülgset informatsiooni.

Kaheksast intervjuust seitse viisin läbi **näost-näkku** ning ühe olude sunnil e-maili teel (intervjuueeritav pidi olema väikeste lastega kodus ning tal polnud võimalik minuga soovitud perioodil kokku saada). Poliitikute elugraafiku tõttu ei olnud kõik intervjuud täpselt sama pikad, kuid **keskmiselt kulus intervjuule 30 minutit**. Intervjuud lindistasin diktofoniga ning hiljem transkribeerisin (vt lisa 2-9).

Intervjuusid analüüsisin transkriptsioonide põhjal **kombineeritud kvalitatiivse tekstianalüüsi meetodil**, mis sisaldas elemente peamiselt konstruktivistlikust põhistatud teooriast, aga ka vertikaalanalüüsist (*cross-case analysis*).

Intervjuude transkriptsioone analüüsides oli mulle abiks **Maxqda tarkvara**. Otsust selle programmi kasuks mõjutas see, et olen Maxqda andmeanalüüsi tarkvaraga varasemalt kokku puutunud - olen selle programmi olulisimaid funktsioone ja kasutusvõimalusi õppinud tundma kvalitatiivse andmeanalüüsi ainekursuse raames toimunud praktikumides.

Põhistatud teooriale panid 1965. aastal aluse Barney Glaser ja Anselm Strauss (1967: 17-18), kes ütlesid: „Me usume, et igasuguses vormis andmed on kasutatavad nii teooria kinnitamiseks kui ka

loomiseks.“ Tänapäevaks on põhjendatud teooriast saanud paljudel erialadel ja mitmetes valdkondades enim kasutatud kvalitatiivne uurimismeetod, kuigi enamasti mitte selle algselt väljatöötatud kujul (Bryant&Charmaz 2007: 1-2). Mina lähtusin käesolevas töös andmete analüüsimisel Kathy Charmaz'i (2006, 2007) konstruktivistliku põhjendatud teooria põhimõtetest. Kui Glaseri ja Straussi (1967) järgi uurija n-ö avastab väljal olevad koodid ja kategooriad ning ei oma seejuures andmete analüüsile olulist mõju, siis Charmaz (2006) rõhutab, et ei vaatlaja ega vaadeldavad ilmu väljale ümbritsevast keskkonnast puutumatuna, vaid on selle osad, mistõttu uurija ei saa olla teaduslikult täiesti neutraalne või objektiivne vaatlaja. Uurijat mõjutavad tema varasemad teadmised, kogemused ning maailmapilt, mistõttu uurija poolt loodud analüüs on enamini tõlgendus uuritava fenomeni kohta, kuivõrd selle täpne kirjeldus (Charmaz 2006). Kui Glaser ja Strauss pidasid põhjendatud teorias vajalikuks teoreetilistest kontseptsioonidest hoidumist, siis konstruktivistlikud põhjendatud teooria põhimõtted seda enam ei eelda. Lora Bex Lempert (Bryant&Charmaz 2007: 254) ütleb:

„Selleks, et osaleda käimasolevas teoreetilises arutluses, tuleb mul seda mõista. Pean tõdema, et see, mis mulle võib tunduda täiesti uue ideena – innovatiivse läbimurdena minu uurimistöös – võib tegelikkuses olla lihtsalt peegeldus minu ignorantsusest käimasoleva vestluse suhtes. Kirjanduse ülevaade varustab mind selle vestluse parameetritega, millesse loodan siseneda. //...// Sellegipoolest ei defineeri see minu uurimistööd.“

Sellest lähtuvalt olen kasutanud oma töös suurteoreetikuid teemast teadlikukssaamiseks ning üldiste kategooriate ülesehitamiseks.

Analüüsi alustasin avatud kodeerimisega – lugesin põhjalikult läbi intervjuude transkriptsioonid ja panin paika üldised teemakategooriad, mille alla hakkasin hiljem tekstilõike sobitama. Kuna olin intervjuu küsimused ise koostanud, intervjuud ise läbi viinud ja transkribeerinud, olin tekstide sisu ja ülesehitusega üsna hästi tuttav. See hõlbustas üldiste teemade paikapanemist. Tekstidest kujunes välja kolm laiemat teemakategooriat - võrguühiskond, blogimine ja integriteet (vt tabel 2).

Järgmises etapis jagasin laiemate teemade alla kogutud tekstilõigud alakoodideks (vt tabel 2). Alakoodide määramine osutus üsna keeruliseks. Esialgu nimetasin koodid üldjuhul üsna ebamääraste pealkirjadega ning hiljem tegin muudatusi ja parandusi ning tõstsin tekstilõike ümber. Mõningatele alakoodidele tuli veel omakorda luua alajaotus, sest vastustes hakkasid teemad korduma ja mõistlik oli leida kokkupuutepunkte intervjuueeritavate vastustes (vt tabel 2). Protsessi jooksul üritasin pidevalt mõelda ka sellele, kas antud teemad ja koodid katavad ka minu uurimisküsimused.

Alakoodide loomisel lähtusin üldiselt põhistatud teooria põhimõtetest ning sellele omasest induktiivsest koodide loomisest. Induktsioon on „tüüp mõttekäik, mis algab üksikjuhtumite vaatamisega ning nendest kontseptuaalsete kategooriate üldistamisega“ (Charmaz 2006: 188). See tähendab liikumist üksikult üldisele. Põhistatud teooria aluseks on pidevad tekstiosade võrdlused, mille tulemusena leitakse kategooriad (Masso 2013). Andmeühikute pidevate võrdluste tulemusel ilmnevad kategooriate teoreetilised omadused (ibid). Selline lähenemine aitas mind integriteedi ja võrguühiskonna teemakategooriate alakoodide loomise juures. Integriteedi teema juures (mida pole varasemalt Eesti poliitikaga seoses uuritud), aga ka võrguühiskonna teema juures, oli põhistatud teooriale induktiivne lähenemine selge – ainus võimalus tekstilõike kategoriseerida, oli teksti aktiivse lugemise käigus olemasolevaid alakoodide pidevalt ümber kujundada ja nimetada.

Nagu aga eelnevalt mainitud ei kasutanud ma andmete analüüsimisel puhtalt põhistatud teooriat. Põhjuseks oli see, et ühe teemakategooria – blogimise – juures oli otstarbekam läheneda andmetele vertikaalanalüüsi stiilis. Vertikaalanalüüsi meetodit kasutatakse eelkõige seoses juhtumianalüüsiga (*case study*). See meetod võimaldab erinevaid juhtumeid hästi kõrvutada ja võrrelda. Ka iga poliitiku blogi ja selle ümber toimuvat võib vaadelda kui juhtumit. Juhtumipõhiselt analüüsisin blogimise teemakategooriat ja selle koodide (võimalused, väljakutsed ja reageeringud), tuues välja, miks üks või teine poliitik blogi peab, milliseid sarnaseid või erilisi väljakutseid selles nähakse ning millised on olnud reageeringud senistele blogipostitustele.

Tabel 2. Kategooriad ja koodid

Teemakategooria	Koodid (ja vajadusel alajaotus)
Võrguühiskond	<ul style="list-style-type: none"> • Muutused kommunikatsioonis <ul style="list-style-type: none"> - poliitikute kättesaadavus - sotsiaalmeedia ja seal loodava reaalsus - perekondlik suhtlus - lühikesed sõnumid - blogi kui aegunud kommunikatsioonivahend • PR-ekspertide roll võrguühiskonnas
Blogimine	<ul style="list-style-type: none"> • Võimalused <ul style="list-style-type: none"> - poliitiliste tekstide ja materjalide koondamine - meediasse jõudmine - arvamuste jagamine ja vahetamine - info edastamine - poliitiku oma tegevuse mõtestamine • Väljakutsed <ul style="list-style-type: none"> - ajamahukus - sisuline keerukus

	<ul style="list-style-type: none"> - kommentaarium kui väljakutse - tähelepanu võitmise probleem • Reageeringud
Integriteet	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnused <ul style="list-style-type: none"> - ausus ja väärikus - väärtustele tuginemine - lubaduste pidamine - „kirjutad seda, mida usud“ • Integriteeti mõjutavad tegurid • Võimalused • Kriitiline vaade integriteedile • Eeskujud • Väärtused <ul style="list-style-type: none"> - Nimetatud väärtused - Väärtuste läbimõtlemine - Väärtustest lähtuvalt otsuste langetamine - Poliitik ja väärtused - Erakond ja väärtused - „Teised“ ja väärtused - Poliitikutöö mõju väärtustele • Märgid intervjueritavate (dis)integriteedist

Blogipostitused

Magistritöö temaatika analüüsimiseks viisin läbi ka kvantitatiivse tekstianalüüsi ehk **kontentanalüüsi**. See on uurimismetoodika, mis kujutab endast tekstide formaliseeritud sisuanalüüsi. Berelson (1952 Kalmus 2011 kaudu) on defineerinud kvantitatiivset kontentanalüüsi kui uurimistehnikat kommunikatsiooni eksplitsiitse sisu objektiivseks ja süstemaatiliseks kirjeldamiseks. Kontentanalüüsi eesmärgiks käesolevas töös oli esiteks saada pilt sellest, millest ja kuidas kirjutavad poliitikud oma blogides. See andis enne poliitikute intervjuerimist mulle taustateadmised. Teiseks võimaldas kontentanalüüs leida suure hulga blogimaterjali hulgast tekstilõike, mis on seotud väärtuspõhise integriteediga ning mida oleks võimalik hiljem intervjuude kvalitatiivse analüüsi tulemustega seostada ja öelda – kas väärtused ja integriteet, mida poliitikud arvavad ennast kehastavat, ka nende blogides esile tuleb?

Kontentanalüüsi valimi moodustasid samad **kaheksa poliitiku blogipostitused**, kes intervjuude puhul (vt tabel 1 ja tabel 3). Valimi moodustasid postitused alates 1. jaanuarist 2011 kuni intervjuu läbiviimise hetkeni. Esialgu oli plaanis võtta valimisse kõigi poliitikute kõik tekstid, kuid valimi kitsendamiseks alustasin aastast 2011. Kontentanalüüsi **analüüsiühikuks oli üks blogipostitus**. Blogiteksti pikkusel pole formaadilisi piiranguid, mistõttu võib tekstide pikkus erineda mitmeid kordi. Üldjuhul on postitused aga umbes poole kuni lehekülje pikkused. Blogipostitusse on

võimalik vastavalt autori soovile lisada hüperlinke, pilte, videosid jms. Nagu teoreetilises peatükis juba kirjeldatud, on blogipostitusele omane veel see, et tekstil on puudulik või minimaalne väline toimetamisvõimalus ning postituse juures on *online* kommenteerimisvõimalus. Kokku oli minu analüüsitavaks materjaliks 562 blogipostitust (vt tabel 3).

Tabel 3. Kvantitatiivse sisuanalüüsi uurimismaterjal

Poliitik	Blogitekstide arv
Liisa-Ly Pakosta	142
Arto Aas	58
Urve Palo	32
Kadri Simson	47
Jevgeni Ossinovski	67
Kaja Kallas	56
Marko Mihkelson	82
Jüri Ratas	78
Kokku	562

Kvantitatiivse sisuanalüüsi läbiviimiseks koostas autor teooriast lähtudes ja uurimistöö spetsiifikat arvestades koodisüsteemi (vt lisa 10), mille abil valimisse kuuluvaid blogipostitusi analüüsida. Koodisüsteem on jagatud kaheks osaks: A ja B blokk.

Esimese ehk A bloki moodustavad blogiteksti üldtunnused, mis on koheselt tekstile pealevaadates näha: kuupäev (A1 – välja kirjutatud), autor (A2 – välja kirjutatud), pealkiri (A3 – välja kirjutatud), URL (A4 – välja kirjutatud), kommentaaride arv (A5 – välja kirjutatud).

Teise ehk B blogi moodustavad blogiteksti sisulised tunnused:

- põhiteema (B1 - sisu kokkuvõtte märksõnade või lausega)
- põhiteema kategooria (B2 – valitsemine, majandus, eetika ja väärtused, keskkond ja loodushoid, tervishoid, sotsiaalküsimused, eraelu, haridus, sport, välispoliitika või muu)
- blogipostituse tüüp (Lehti 2011 järgi, vt ptk 1.2.2.) (B3 – päeviku vormis sissekanne, väljalõige, teade, essee või poleemiline sissekanne)
- blogiteksti sisu paiknemine sisu-teljel (Lomborg 2009 järgi, vt ptk 1.2.2.) (B4 – „sisemine-temaatiline“ teljel paiknemine skaalal 1-5)

- blogiteksti sisu paiknemine suuna-teljel (Lomborg 2009 järgi, vt ptk 1.2.2.) (B5 – „monoloogiline-dialoogiline“ teljel paiknemine skaalal 1-5)
- blogiteksti sisu paiknemine stiili-teljel (Lomborg 2009 järgi, vt ptk 1.2.2.) (B6 – „intiimne-objektiivne“ teljel paiknemine skaalal 1-5)
- tekstilõigud, mis viitavad väärtustele ja integriteedile (B7 - välja kirjutatud)

Viimases punktis (B7) kogutud tekstilõike ei analüüsinud mitte kvantitatiivselt, vaid kvalitatiivses analüüsis (kasutatades juba intervjuude analüüsiks välja töötatud meetodit), seostades saadud tulemusi semi-struktureeritud intervjuude kvalitatiivses analüüsis saadud tulemustega. Lähtusin väärtustele viitavate tekstilõikude leidmisel neljast küsimusest:

- Kas lõigus defineeritakse midagi kui “väärtust”? Näiteks: „*Ligimesearmastus ning emalikult hooliv suhtumine on nii sotsiaalpoliitika kui ka paljude teiste poliitikate alusväärtus.*” (LP 25.01.2012)
- Kas lõigus nimetatakse mõnda väärtust või integriteedile viitavat omadust, mis poliitikutega läbi viidud intervjuudes esile tuli? (vt tabel 4 ja tabel 5)
- Kas lõik räägib poliitiku sisemisest dilemmast?
- Kas lõigus astutakse vastu kellelegi/millelegi?

Kasutatud andmeanalüüsimeetodite- ja tarkvara kriitika

Semi-struktureeritud intervjuude analüüs

Maxqda andmeanalüüsitarkvara kasutamine hõlbustas kindlasti minu analüüsi. Tajusin eelisena seda, et andmed on mugavalt ühes kohas koos - tekstidokumendid, salvestatud helifailid jms pole erinevates kohtades laiali, vaid kokku koondatud. Samuti oli andmete analüüs mugavam – ei olnud vaja pidevalt dokumente välja printida, alla joonida, hiljem arvutisse ümber kirjutada; samuti oli koodi lihtne juurde lisada, muuta, ümber struktureerida. Veel oli hea see, et tarkvara salvestas minu töö automaatselt ja polnud ohtu, et kui unustan töö salvestada, läheb tehtud töö kaduma.

Analüüsi läbi viies oli siiski raske saavutada koodide juures täielikkust ja eristatavust – et koodid kataksid kogu materjalis sisalduva informatsiooni ning et nad oleksid üksteist välistavad (Glasner & Strauss 1967, Masso 2013).

Veel tõstatub antud uurimismeetodi puhul probleem, mis iseloomustab kõiki kvalitatiivseid

meetodeid – analüüsi subjektiivsus. Kuna kvalitatiivses andmeanalüüsis on statistiliselt representatiivset valimit raske kokku koguda, pole analüüsi tulemused üldistatavad. Arvestasin sellega oma tööd kirjutades ning püüdsin järelduste tegemisel juhtida tähelepanu juhtumi- ning olukorrapõhisusele.

Veel tuleb välja tuua, et kuna kasutasin oma töös semistruktureeritud intervjuusid, ei saa välistada, et uurija võis omapoolse küsimusepüstitusega vastajat mõjutada või teatud viisil vastama suunata. Samuti võis uuringus osaleja tunda kohustust anda selliseid vastuseid, nagu ta arvas, et uurija temalt võiks oodata (McKee 2003).

Kontentanalüüs

Kontentanalüüsi alustades eeldasin, et blogipostitusi on kerge liigitada vastavalt minu poolt loodud kodeerimisjuhendile. Õige alguses puutusin aga kokku probleemiga, et mõnel artikli põhiteema kategooriat oli raske määratleda. Olukorras, kus artiklil oli mitu sobivat põhiteema kategooriat, märkisin ära selle, mis tundus minu hinnangul blogipostituses kesksem. Näiteks olukorras, kus blogipostituse sisu rääkis seadusemuudatusest hariduse valdkonnas, märkisin põhiteemaks üldjuhul „hariduse“, mitte „õigusloome“, sest teksti sisuline pool oli eelkõige seotud haridustemaatikaga.

Samuti osutus mõningate blogipostituste puhul keeruliseks märkida Lomborgi (2009) teljemääratlust just intiimne-objektiivne teljel. Vaatamata sellele, et Lomborg selgitab teljemääratluse kriteeriumid üsna täpselt lahti, on poliitilisi tekste lugedes siiski raske hinnata, milline blogipostitus on „objektiivne“. Lähtusin sellest, et kui blogipostituses oli kasutatud argumentatiivset kirjutamisstiili, viidatud faktilistele andmetele ja tsiteeritud vastuargumentide esitajaid, märkisin postituse „objektiivseks“. Sellegipoolest võis minu kui uurija nägemus mõjutada saadud tulemusi.

3. Tulemused

3.1. Intervjuude tulemused

Alljärgnevas peatükis on ära toodud isiklikku blogi omava Eesti noorema põlvkonna riigikogulastega läbiviidud usutlustes kogutud uurimistulemused. Vastavalt uurimistöö küsimustele ja avatud kodeerimise käigus leitud teemakategooriatele (vt tabel 2) on järgnev materjal koondatud alapeatükkidesse. Esmalt antakse ülevaade sellest, millistest väärtustest lähtuvad Eesti noorema põlvkonna poliitikud oma poliitilises tegevuses, kuidas need väärtused on kujunenud ning mida neile tähendavad. Teiseks tuuakse välja, mida tähendab Eesti noorema põlvkonna poliitikute jaoks integriteet, kuidas see nende elus (kaasa arvatud blogimises) väljendub ja mis võib nende arvates integriteeti kehvastavate poliitikute kujunemisele kaasa aidata või seda ohustada. Kolmandaks näidatakse, kuidas mõjutab arenev võrguühiskond Eesti noorema põlvkonna poliitikute integriteedi ja kuvandi kujunemist. Neljandaks osutatakse ja osundatakse, milliseid võimalusi ja väljakutseid näevad Eesti noorema põlvkonna poliitikud blogimises.

3.1.1. Poliitikute väärtused

Käesolev alapeatükk võtab kokku isiklikku blogi omava Eesti noorema põlvkonna riigikogulastega läbiviidud usutlustes kogutud uurimistulemused selle kohta, millistest väärtustest nad oma poliitilises tegevuses lähtuvad, kuidas need väärtused on kujunenud ning mida poliitikule tähendavad.

Väärtused, millest poliitilises tegevuses lähtutakse

Poliitikud nimetasid intervjuudes järgmisi väärtusi, millest nad lähtuvad: ausus, põhimõttekindlus, töökus, isikuvabadused, lugupidamine, professionaalsus, sõnapidamine, sõltumatus, julgus, tarkus, paindlikkus, korrektsus, konstruktiivsus, sihikindlus, väärikus, elujaatus, isamaalisus, solidaarsus, lubadustest kinnipidamine.

Kõige rohkemate intervjuueeritavate poolt (UP, AA, KK, LP) nimetatud väärtus oli **ausus**. Seda võttis lühidalt kokku UP (lõik 8), öeldes: „*Ära valeta, vale tuleb välja.*“ Mitu poliitikut (MM, KK, JO) tõi esile ka **põhimõttekindluse**. Poliitikutöö kontekstis tähendab see väärtus: „*Eeskätt et teha neid asju või öelda neid asju, mis ma arvan, et on olulised ja õiged, vaatamata sellele, et mõni neist võib ebapopulaarne ka näiteks olla.*“ (JO lõik 10) Parempoolsete erakondade esindajad (AA, LP)

nimetasid olulise väärtusena ka **isikuvabadusi**.

„Ma hindan väga kõrgelt isikuvabadusi, noh, see läheb juba sinna maailmavaate kanti ka. Ma olen selgelt liberaal. //...// kõik, mis puudutab isikuvabadusi, võrdseid võimalusi, noh, majandusvabadused, kõik muu, mis sinna alla käib, on minu jaoks see, miks ma poliitikas olen.“ (AA lõik 14)

Kaks küsitletut (AA, LP) pidasid enda kui poliitiku jaoks oluliseks väärtuseks **töökust**. Samas seondub see sihikindlusega:

„Töökust, nagu selles mõttes sihikindlust, et sa teedki oma asja tagasilöökidest hoolimata ja pühendud sellele, mida sa teed, mitte lihtsalt ei mängi lolli, et kui midagi juba käsile võtad, siis tuleb sellega tõsiselt tegeleda.“ (AA lõik 14)

Rohkem kui üks (KK, UP, JR) nimetas olulise väärtusena veel **lugupidamist**. JR, kes ise küll lugupidamist sõnaselgelt välja ei toonud, seletas aga selle olulisust poliitikutöö kontekstis hästi lahti:

„Ma ütleks ka see, et teisele ei öeldaks halvasti või halvustataks teist, ma arvan, see on oluline poliitikas. Nii nagu elu igas valdkonnas, ka sõpruses. No kui sa ikka ütled mulle kümme korda, et ütleb sõber mulle, et sa ei kõlba kuskile ja sa oled kõige viimane, kellega ma tahan, ma ei tea, koos aega veeta, noh, siis me ei veeda koos aega. Poliitikas on midagi sarnast.“ (JR lõik 15)

Ka UP leidis JR-le sarnaselt: *„Ja mis on oluline, on tõesti see, et ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse.“ (UP lõik 8)*

Veel toodi välja väärtusena **paindlikkus** (UP, MM). MM nimetas seda intervjuus küll teise teemaga seoses, kuid UP (lõik 8) seletas selle väärtuste teema juures pikemalt lahti:

„Ole paindlik. Elus noh väga jäärpäisena ei jõua kuskile, aga paindlik oma põhimõtete raames muidugi. Uudishimulik. Elu kogu aeg muutub, et küsi enda käest, kui sa eelmine aasta tegid midagi ühtemoodi ja või ütleme, et isegi mitte eelmine aasta, et eile tegid midagi ühtemoodi, et küsi täna, kas ma täna peaks samamoodi tegema või peaks täna juba midagi muutma. Et edu saavutavad need, kes on paindlikud ja kes üritavad, noh, ei ole vanades nagu dogmades kinni ja ei tohi olla sellist hobuseklapi nägemust, et ma tahan ühte konkreetset asja ja siis nagu hobusele pannakse klapiid ette, ma näen ainult seda, aga samal ajal võib-olla noh viit erinevat ei näe, kuhu suunas nagu peaks liikuma, et see on see open-minded, et on hästi tähtis tänapäeval.“

Kõiki teisi väärtusi nimetati ühe korra ja ei kommenteeritud pikemalt (milline poliitik, milliseid väärtusi täpselt nimetas, võib kokkuvõtlikult näha teema lõpus olevast tabelist 3).

Lisaks sellele, mida intervjuueeritud oluliste väärtustena nimetasid (vastuseks küsimusele: „Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?“), tuli vestlustest nendega esile veel mitmeid teisigi väärtusi, millest nad oma töös lähtuvad. Esiteks, **koostöövalmidus** - mitmed poliitikud (AA, MM, JO, JR) viitasid sellele, et poliitikutöös ei saa olla lihtsalt isiklikule kasule mõeldes. Mitmel korral tõid poliitikud väärtustest rääkides välja seda, et poliitikutöös ei tegutseta üksinda.

„Poliitikat ei ole võimalik teha üksinda, sa pead tajuma seda laiemat konteksti, kus sa opereerid. See kindlasti toob kaasa mingites küsimustes kompromisside otsimist ja enda mingite seisukohtade ümbervaatomist arutelu käigus, aga ma arvan, et see on loomulik.“ (JO lõik 11)

„Üksinda poliitikas ei juhtu mitte midagi, aga see ongi see, et sa pead pidevalt leidma liitlasi, mõttekaaslasi või veenma inimesi, et valitud tee on õige või see küsimuse lahendus sellisel viisil on õige, nii need asjad tekivad.“ (MM lõik 16)

„Ma arvan poliitilise jõu kui poliitiliste otsuste edasiviimises tegelikult retsept on väga palju see, et kas suudetakse olla konstruktiivne, kas suudetakse olla koostööaldis.“ (JR lõik 15)

Koostöö tegemise vajadust tõsteti esile ka rahvuslike huvide valguses. MM (lõik 13) ütles oma ametikogemusest lähtuvalt: „Välis- ja julgeolekupoliitikas omakasu taga ajada on küllalt keeruline, et see on ikkagi väga selgelt seotud rahvuslike huvide ja riigi julgeoleku ja kõige sellega.“

Veel toodi välja **usaldus** kui väärtus. KK (lõik 15) rääkis fraktsioonikäitumise valguses sellest, kuidas kaaspoliitikute usaldamine on poliitikule hädavajalik:

„Kui võtta see põhimõttekindlus, et kui poliitika on kompromisside kunst ja millest võib-olla ei saada nii palju aru, aga see fraktsioonikäitumine või fraktsioonis hääletamine, et kuidas see kujuneb, et üks väärtusi on ju ka see, et sa oled meeskonnas, kolleege usaldad ja nii edasi, et selles suhtes siin on nii, et tegelikult sa ei jõua kõike läbi lugeda, et sa saad ainult oma komisjoni asjad selgeks teha, mis tähendab seda, et sa pead usaldama teisi, et kui teised ütlevad, et näed, meil on see eelnõu siin, hea eelnõu, hääletame selle poolt, siis sa usaldad seda, mis nad ütlevad.“

Järgmiseks võib tuua välja **perekonna kui väärtuse**. Kuigi keegi seda poliitikutöö juures väärtusena välja ei toonud, tuli intervjuu käigus esile, kuidas perekond võib olla poliitiku jaoks nii oluline, et ajendab teda ka poliitiliselt tegutsema. UP (lõik 1) rääkis, et tema poliitikasse tulek oli

seotud tema lapsega:

„Ma töötasin erasektoris, töökoht oli väga huvitav, hea, sissetulek oli hea, aga mul sündis laps ja mul oli aega mõni aeg, ma olin üks – mis? - ma olin kümme kuud kodus, aga samal ajal kuna ma töötasin ettevõtte juhina, siis ma ka natukene toimetasin töös, aga no mitte igapäevaselt. Ja siis ma vaatasin seda Eesti elu kõrvalt, oli natuke aega ja see pilt ei meeldinud mulle. Ma hakkasin mõtlema, et minu tütar, kes oli siis alles mõned kuud, et kui tema saab täiskasvanuks, lõpetab siin ütleme gümnaasiumi, siis väga suure tõenäosusega iga ema mõtleb, et tema laps on tubli ja tark, et suure tõenäosusega läheb ja õpib näiteks kas magistrantuuris või bakalaureuses välismaal, mis on ju iseenesest väga okei. Ja siis ma mõtlesin, et kas ta tuleb siia tagasi, et milline see pilt siis on, suure tõenäosusega siis, kui ta läheb õppima välismaale, leiab näiteks välismaal ka abikaasa, ja kas ta ütleb oma abikaasale, et lähme Eestisse või ei ütle? //...// Et see ei ole see riik ja selline ühiskond, mis mulle tegelikult nagu turvatunnet tekitaks pikas perspektiivis ja meeldiks. Ja ma mõtlesin, et mis mina teha saan.“

Samamoodi tuli intervjuus KK-ga esile perekonna väärtustamine. Ta tõi oma isa esile ka oma poliitilise eeskujuna:

„No ei minu eeskujuks ikkagi kindlasti on minu isa. //...// See artikkel, mis homme ilmub, see on just umbes sellisel teemal, et kuidas ikkagi isa ja tütar ja nii edasi, et seda ei tohiks... Ma ütlen, miks ei tohi? Muidugi tohi, tohib esile tuua ja toetada üksteist.“ (KK lõik 18-19)

Samuti tuli intervjuueeritavate jutust esile **õigluse** väärtustamine, ehkki otsesõnu seda väärtuseks ei nimetatud. KK (lõik 1) ütles, et töötades advokaadina tekkis temas soov ühiskonnas õiglust ja korda luua:

„Ma olin 14 aastat olnud advokaat ja ikkagi mingil hetkel saavutanud advokaadina ikkagi selle taseme, mida advokaadina võib saavutada, et saanud partneriks või isegi kahes büroos järjestikku ja lihtsalt kuidagi tundus, et seal otseselt ei ajanud kõhus midagi enam keerama, aga teine asi on see, et jällegi advokaadina sa näed nagu hästi palju, mis ühiskonnas nagu valesti või ebaõiglust või mis iganes ja siis tahad selles osas rohkem kaasa rääkida või teha või kaasa aidata.“

Alljärgnevas tabelis (vt tabel 4) on ühtekoondatult välja toodud väärtused, millest poliitikud oma töös lähtuvad (vastavalt sellele, mida nad väärtustena nimetasid ning mida veel nende räägitust täheldada võis).

Tabel 4. Poliitikud ja nende poolt hinnatud väärtused

Väärtus	Poliitikud*
ausus	UP, AA, KK, LP
isamaalisus	LP
isikuvabadused	AA, LP
julgus	KS
konstruktiivsus	JR
koostöövalmidus	AA, MM, JO, JR
korrektsus	JR
lubadustest kinnipidamine	UP
lugupidamine/väärikus	KK, UP, JR
paindlikkus	UP, MM
perekond	UP, KK
professionaalsus	MM
põhimõttekindlus	MM, KK, JO
sihikindlus	AA
sõltumatus	KS
sõnapidamine	UP, JR
tarkus	KS
töökus	AA, LP
usaldus	KK
õiglus	KK

* Mustaga on märgitud väärtused, mida poliitikud selgesõnaliselt nimetasid, värviliselt on märgitud väärtused, mis nendega vestlemisel veel selgelt esile tulid

Ülal kirjeldatud usutluste kokkuvõtte väärtustest ja nendest lähtumise vajalikkusest blogivate riigikogulaste elus ja töös näitab, et Eesti noorema põlvkonna poliitikud näevad ja põhjendavad poliitikuks olemise ja usaldusväarsuse vaheliste seoste olulisust. Nimetatud väärtused, nagu ausus, põhimõttekindlus, töökus, isikuvabadused, sõnapidamine, sõltumatus, julgus, tarkus, korrektsus, sihikindlus, väärikus, elujaatus, isamaalisus, solidaarsus ja mitmed muud, loovad ühiskonnas üldiselt ja eestimaiste poliitikute suhtes konkreetset sotsiaalset kapitali, mida omakorda peetakse vajalikuks ja võimalikuks kasutada poliitilise võimu teostamisel kaasaegses demokraatlikus ühiskonnakorralduses. Samas jääb õhku küsimus, kuivõrd ja kuidas mõjutab väärtuspõhiselt kogutava sotsiaalse kapitali konverteeritavust poliitilises elus ja tegevuses teatud poliitikute

integriteet ja selle kujunemise iseärasus võrguajastul? Antud küsimusepüstituse puhul muutub ka oluliseks, millest tuleb juttu järgnevates alalõikudes, nimelt, kuidas poliitikute väärtused ja neid kehastavad poliitikud üleüldse välja kujunevad ning mis on nende jaoks üleüldse väärtused?

Väärtuste kujunemine

Kuna Eesti noorema põlvkonna poliitikud kinnitasid, et lähtuvad oma elus ja töös teatud kindlatest väärtustest, oli kohane uurida ka seda, kuidas nende väärtused on välja kujunenud. Alljärgnev seda riigikogulaste intervjuerimisel saadud selgituste põhjal esitlebki.

Eeskätt nägid poliitikud väärtuste kujunemisel seoseid lapsepõlve ja kasvukeskkonnaga (LP, UP, JR, KK). Nii näiteks tõdeti, et oma töös lähtutakse *„nendest väärtustest, mida ma olen saanud oma lastetoast, ma arvan; mis ma olen saanud oma emalt-isalt, oma vanematelt, ma arvan.“* (JR lõik 15). Arvati, et lapsepõlves kujunenud väärtused tulevad kaasa kõikjale – perekonnaellu, tööellu, poliitikuellu. Nii ütles UP (lõik 7), et temagi väärtused tulevad lastetoast, lisades: *„Poliitikuna kannan samasuguseid väärtusi kui ettevõtte juhina kandsin, töötajana või kannan emana.“* Ka LP (lõik 9) ütles, et tema lähtub poliitikutöös *„nendesamadest väärtustest, mis on mul mistahes tööd tehes“*.

Seoses sellega, et väärtused kujunevad poliitikute arvates välja juba lapsepõlves, ei näe mõned neist (JR, KK, MM, KS) sisuliselt võimalust, et nende väärtused võiksid poliitikutöö käigus muutuda. KK (lõik 14) arvas, et arusaamised võivad küll muutuda, kuid *„väärtused me saame ju endale lapsepõlvest kaasa, noh, need sul ikkagi oluliselt ei muutu.“* Ka MM (lõik 14) esindas sama arvamust, öeldes:

“Ma ise arvan, et ma ei ole muutunud, et täiskasvanud inimesena on üldse raske nagu väga palju muutuda, et pigem sa näed maailma teiste silmadega või näiteks, kui ma enne olin ajakirjanik, nägin, kuidas mingid protsessid toimuvad, nägin seda ühe nurga alt, sageli toimusid mingid asjad minu jaoks kinniste uste taga, nüüd mina olen nende uste taga, ma näen, mis toimub siis, kui toimuvad kõnelused, läbirääkimised, kohtumised.“

Ka KS (lõik 12) leidis, et poliitiku elukutse pole tema väärtusi muutnud:

„Ma pigem nagu saan aru, et kõik väärtused, mida ma tähtsaks pean, ei tee poliitikas elu lihtsamaks. Et ma olen alati olnud väga otsekohene ja ei karda ka nagu sellist selget konflikti ja elu oleks poliitikuna lihtsam, kui sa oleksid diplomaatilisem ja neelaksid alla kuidagi kergemini asju, mis solvavad või tekitavad vastumeelsust ja ei läheks kohe iga asja

peale nagu õigust taga nõudma. Aga kuna ma sellest ikkagi pole lahti saanud, siis järelikult on mul endiselt, noh, pole olnud soovi oma seniseid väärtusi maha kanda.“

LP (lõik 18) lisas, et „väärtustele kindlaksjäämises saaks ikka inimesi aidata nemad ise, varasema töö on ära teinud kodune kasvatus ja õpetajad.“

Teine osa poliitikuid (LP, UP, AA) nägi aga **väärtuste kujunemisel** lapsepõlve kõrval **seost ka hilisema eluga, seejuures poliitikutööga**. LP (lõik 11) ütles, et teda on poliitikutöö „muutnud kindlasti kompromissialtimaks ja koostööd otsivamaks – poliitikas on hästi näha ühistöö väärtust.“ Sarnaselt leidsid teisedki, et poliitikutöö on nende väärtusi kujundanud, eelkõige seoses sellega, et on üleüldse hakatud **väärtuste temaatika peale rohkem mõtlema**. AA leidis, et tavaline inimene mõtleb ilmselt rohkem oma toimetuleku ja tööasjade peale ning ei lähene maailmale nii ideoloogiliselt:

„Kui ma võrdlen oma sõprade või klassivendadega, kes ei ole poliitikas, eks ju, et nende maailmanägemus või lähenemine mingitele küsimustele on palju killustatum, et minul on ikkagi väga selge arusaam, millist maailmavaadet ma toetan, milliste väärtuste põhjal ma valikuid teen“ (AA lõik 16)

Mitte alati ei pruugi poliitikutöö mõju väärtustele olla seotud nende muutumisega. LP (lõik 10) tõi välja, kuidas tal on poliitikuna **kõrgendatud vastutus väärtustest lähtumisel**: „Riigikogu tööga seonduv noblesse oblige – püüan käituda tavapärasest eeskujulikumalt, mitte minna punase tulega üle tee ka siis, kui ühtegi autot pole näha jms.“

Samuti võib poliitikutöö pakkuda **võimalust oma väärtuste väljaelamiseks**. Näiteks võib see väljenduda oma erakonna ja selle maailmavaatelisuse esindamisel:

„Ma olen selgelt liberaal, ma olen, ütleme, üks vähestest Reformierakonna liikmetest, kes on ise erakonna kontori uksest sisse astunud, tavaliselt inimesi kutsutakse, mina tegin selle valiku ise oma peas, et kõik, mis puudutab isikuvabadusi, võrdseid võimalusi, noh majandusvabadused, kõik muu, mis sinna alla käib, on minu jaoks see, miks ma poliitikas olen, ma ei ole siin palga pärast või, noh, loomulikult ma teenin hästi, Riigikogu liikmed teenivad hästi, aga ma arvan, et ma saaksin ka erasektoris suurepäraselt hakkama, et see ei ole nagu prioriteet number üks.“ (AA lõik 14)

Eeltoodu näitab, et Eesti noorema põlvkonna poliitikud näevad ja põhjendavad isiklikke seoseid lapsepõlve ja kasvukeskkonna ning omaksvõetud väärtuste vahel. On iseloomulik, et üks osa riigikogulasi ei toeta arvamust, nagu saaks varem omandatud väärtusi muuta, samal ajal kui teised tunnistavad, et poliitikuks olemine on muutnud neid inimesena rohkem väärtustekeskseks. Samas

tekib õigustatud küsimus, mida väärtused ja väärtustest lähtuv elu ja poliitiline tegevus riigikogulaste jaoks üleüldse endast kujutab? Sellele küsimusele püüab vastata käesoleva alapeatüki viimane osa.

Väärtuste tähendus

Rääkides väärtustest poliitikutega tuleb välja selgitada ka seda, mida väärtuste all silmas peetakse. Käesoleva uurimistöö käigus läbiviidud intervjuud blogivate riigikogulastega võimaldasid teha selle suhtes järgmisi tähelepanekuid.

Väärtusteks peeti küsitletute poolt teatud kindlaid läbimõeldud veendumusi, mis **võivad aidata poliitikuid uutes olukordades järjepidevalt tegutseda**. Nõnda osutuvad väärtused otsekui veendumuslikuks käsiraamatuks, maakaardiks, kompassiks või poliitilise eetika „GPS-seadmeks“, mis aitab aina uutes ja tihti tundmatutes oludes orienteeruvaid poliitikuid õiget teed leida. Juba teada-tuntud tavaolukorras läbikatsutud väärtusbaas aitab sihti seada ka uuenenud kontekstides ja muutunud lähtekohtades.

„Need kindlad põhimõtted, mis ma olen enda jaoks läbi mõelnud ja omaks võtnud, et need aitavad mul langetada ka otsuseid sellistes tundmatutes valdkondades või uutes mingites olukordades, et ma ei pea hakkama leiutama jalgratast, noh, ma ei tea, mis iganes tuleb, mingisugune suvaline teema, ma ei tea mingist keskkonnakaitsest, eks, noh millega mul võib-olla erialane kokkupuude puudub, aga lähtuvalt oma väärtustest ma saan siis neid valikuid teha üsna kergelt.“ (AA lõik 16)

Nii osutub teatud väärtuste ja piiride paikapidavus poliitiku jaoks mitte ainult oluliseks „valuutaks“ poliitilis-sotsiaalse kapitali kogumisel, vaid ka üle poliitilise praktika käibevahendite väärtustatud „kuldvaraks“, mis aitab inimesel üldse mingisugust identiteeti kanda ja vääristada ning sellest lähtvalt oma igapäevaseid töökohustusi täita ja poliitilisi valikuid langetada. JR (lõik 18) tõdes:

„Eks tuleb ka poliitikas paika panna mingid piirid, ma arvan, et üle mis piiri sa ei lähe, mingid selged mängureeglid enda jaoks. Ma arvan, et see on üsna oluline, samas me näeme, et elu ei ole must ja valge, ei ole alati nii, et üks on hea ja teine on halb või üks otsus on hea ja teine otsus on üdini halb. Aga siiski mingid piirid tuleks paika enda jaoks panna.“

Omaenda väärtusi teadvustavad poliitikud **nägid ennast üldiselt positiivsemas valguses** – tunnetades end väärtuspõhist elu ja poliitikat kehtastavate inimestena. Samas oldi **kriitilised teiste poliitikute suhtes**, kelle jaoks nende väärtused korda ei lähe. Kas sellest tuleneb, et intervjuueeritud

riigikogulased vastandavad end väärtusrelativismile, pole selge. Küll aga eristati end ülejäänud poliitikute grupist, kes „ei oma selget maailmavaadet.“ (AA lõik 17)

„Väga paljud inimesed, ma ütleks, ei oma selget maailmavaadet Riigikogus, hoolimata sellest, et nad kuuluvad mingitesse erakondadesse, et see on mõnes mõttes kurb, aga see on reaalsus.“ (AA lõik 17)

JO (lõik 12) lisas: „Mõnel poliitikul võib-olla ei olegi mingeid väärtusi oma töös, peale selle, et ta tahab siin tööl olla.“ Samas, kui küsisin tema enda käest, millistest väärtustest lähtuvalt ta poliitikuna tegutseb, kuulsin tõdemust, et ta pole selle üle juurelnud:

„Ma ei ole seda kunagi niimoodi mõelnud, aga kui ma hetkel püüan mõelda, siis ma olen üritanud olla maksimaalselt põhimõttekindel enda suhtes, eeskätt et teha neid asju või öelda neid asju, mis ma arvan, et on olulised ja õiged, vaatamata sellele, et mõni neist võib ebapopulaarne ka näiteks olla.“ (JO lõik 10)

Küsimuseks jääb, kas ja miks võivad teatud poliitikud nimetada väärtustena kindlaid läbimõeldud veendumusi, samal ajal kui teised tunnistavad, et pole oma väärtuste üle palju varem mõelnud? Võib oletada, et iga poliitik oskab välja tuua mingisugusedki väärtused, mida ta inimeseksena ja erakonna liikmena praktilises elus ja poliitilises tegevuses järgib. Küsimuseks jääb, kuivõrd on inimene endale oma sügavamaid veendumusi ja väärtusi teadvustanud ning nendest lähtuvalt oma elu ja tegevust teadlikult ühe tervikuna käsitada, hoida ja arendada püüdnud. See aga seondub juba küsimusega integriteedist, mida olen teoreetiliselt tutvustanud käesoleva töö esimeses osas ning käsitlen praktiliselt riigikogulaste intervjuudest tuleneva järgi töö edasistes osades.

Käesolev peatükk on juba esile toonud isiklikku blogi omava Eesti noorema põlvkonna riigikogulastega läbiviidud usutlustes kogutud seisukohad selle kohta, millistest väärtustest nad oma poliitilises tegevuses lähtuvad (vt tabel 3). Mitmete poliitikute jaoks on oluline ausus, koostöövalmidus, põhimõttekindlus, lugupidamine, isikuvabadused, sõnapidamine, paindlikkus, töökus. Veel võis täheldada, et väärtustena nimetati isamaalisust, julgust, konstruktiivsust, korrektsust, lubadustest kinnipidamist, perekonda, professionaalsust, sihikindlust, sõltumatust, tarkust, usaldust. Taoliste väärtuste järgi elades kasvab ühiskonnas üldiselt ja poliitilises elus konkreetselt inimeste ja nende vaheliste suhete põhine usaldusväarsus. Integriteedi küsimuseks jääb, kuivõrd on see, mida öeldakse, ka see, mida tegelikult mõeldakse ja tehakse?

Väärtuste kujunemisloos näevad poliitikud eeskätt seost lapsepõlve ja kasvukeskkonnaga. Osa riigikogulasi leiab samas, et väärtuste kujunemisel on tugev seos ka hilisema eluga, sealjuures

poliitikutööga. Selle mõjul on hakatud väärtuste temaatika peale rohkem mõtlema, samuti on pakkunud see võimalust väärtuste väljaelamiseks. Mõnigi poliitik tunnetab kõrgeenenud vastutust väärtustest lähtumisel. Läbimõeldud väärtused võimaldavad poliitikutel uuenevates olukordades järjepidevalt tegutseda ja otsuseid langetada. Üldjuhul näevad küsitletud riigikogulased iseennast järjekindlate väärtuste kandjana, kelle kohus on osutada teistele eeskujuks. Seevastu poliitikutesse, kel „ei olegi mingeid väärtusi“, suhtutakse kriitiliselt. Pole siiski selge, kas ja kuivõrd seondub taoline hoiak kriitilise suhtumisega väärtusrelativismi üldisemalt. Samuti on veel lahtine küsimus, mida kujutab ja kuivõrd mõjutab väärtuspõhiselt kogutava sotsiaalse kapitali konverteeritavust poliitilises elus ja tegevuses integriteet ning selle kujunemise iseärasus võrguajastul. Järgmistes alapeatükkides nende küsimustega ma tegelen.

3.1.2. Poliitikute integriteet

Kui eelmises alapeatükis anti ülevaade sellest, millistest väärtustest lähtuvad Eesti noorema põlvkonna riigikogulased oma poliitilises tegevuses, kuidas need väärtused on kujunenud ning mida neile tähendavad, siis käesolev alapeatükk toob esile, mida tähendab poliitikute jaoks integriteet, kuidas see nende elus (kaasa arvatud blogimises) väljendub ning mis võib integriteeti kehastavate poliitikute kujunemisele kaasa aidata või seda ohustada. Tuues välja blogivate riigikogulastega läbiviidud intervjuudes esitatud seisukohad selle kohta, mida tähendab ja kui oluline on nende jaoks integriteet, osundan esmalt poliitikute ütlusi selle suhtes, kuidas integriteeti enda jaoks poliitikas määratleda. Seejärel näitan, kas ja kuidas integriteet riigikogulaste endi elus (kaasa arvatud blogimises) esile tuleb. Viimaks toon välja, mis aitab ja mis ohustab poliitikute arvates integriteedi kehastamist?

Integriteedi tähendus

Võrguühiskonnas saab üha olulisemaks integriteet ehk oma veendumustele kindlaksjäämine mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses. Eesti keeles pole sellele sõnale igapäevakeeles kasutuses olevat vastet. Alljärgnevalt toon esile, kuidas saavad integriteedist aru käesoleva uurimistöo valimi moodustanud Eesti noorema põlvkonna riigikogulased.

Eelkõige võrdsustavad poliitikud (JR, UP, KS, JP, MM) integriteedi tähendust sellega, et **jäädakse põhimõtetele ja väärtustele kindlaks**. Praktiliselt võib see tähendada, et ei võeta vastu otsuseid, mis läheksid tõekspidamistega vastuollu (JR lõik 20, UP lõik 11-12).

Selle väljendusvormiks võib olla näiteks hääletamine – julgus hääletada oma põhimõtete kohaselt, vaatamata sellele, milline on erakonna üldine seisukoht. Intervjueeritavad (KK, JR) märkisid, et poliitikul on alati võimalus millegi poolt või vastu hääletamisest keelduda. Seejuures on aga oluline selle põhjendamine iseendale ja teistele. „Aga kui seda juhtub liiga palju, et sa nagu pidevalt oled kogu aeg vastu, siis tekib küsimus, et miks sa siis üldse selles fraktsioonis oled,“ ütles KK (lõik 16).

Veel võib põhimõtetele ja väärtustele kindlaksjäämist praktiliselt näidata mõni „*valus juhtum, kus ta vaatamata survele on jäänud vankumatuks*“ (KS lõik 17). Sellest lähtuvalt tõi KS (lõik 19) integriteeti kehastava poliitiku eeskujuna välja endise poliitiku Liina Tõnissoni:

“Tema seisis ühe asja eest ja siis ja kui teda ka isiklikult solvati, siis ta ei läinud kuhugi ühtegi teise paati, vaid ta on ju Keskerakonnast ära läinud suure tüliga, eks ole, sel oli sügav isiklik taust ja ta ei läinud enam kuhugi mujale, vaid läks erru.”

Põhimõtetele ja väärtustetele kindlaksjäämisega seonduvalt võib poliitikute arvates integriteet väljenduda **lubaduste pidamises**. KS (lõik 16) sõnul teeb tema isiklikul näitel sõnapidamine poliitiku enda elu lihtsamaks:

„Igas Riigikogu fraktsioonis peab olema inimene, kelle puhul teatakse, et kui temaga on käed löödud, siis see otsus enam kuhugile niimoodi ümbervaatamisele ei lähe ja ilmselt selline sõnapidamine teeb mulle lihtsamaks olla selles ametipostis, kus ma olen, ehk siis fraktsiooni esimees.“

Lubaduste pidamine võib kasvatada konkreetsete poliitikute usaldusväarsust ja tuua neile seetõttu praktilist kasu, laiemas tähenduses suurendada sotsiaalset kapitali. MM (lõik 13) ütleb: „*Kui sa suudad seda usaldust säilitada ja selle nimel tegutseda, siis ma arvan, et on võimalik poliitikas olla kauem kui üks parlamendiperiood.*“

Samas tuleb JO sõnul meeles pidada, et iseenesest see veel integriteeti ei ohusta, kui koheselt kõike soovitud ellu ei viida. Oluline on, et lubaduste elluviimise nimel pingutatakse.

„Poliitikas on mõnele asjale õige aeg ja mõnele asjale vale aeg, et kindlasti on väga paljudel erinevaid ideid, et mida nad teaksid, et nad ühel hetkel tahavad ellu viia, et alati ei ole selleks lihtsalt kõige õigem aeg, eks minulgi on selliseid, aga ma ei arva, et see on kuidagi kompromiteeriks seda integrityt või midagi sellist.“ (JO lõik 15)

Järgmine asi, mis poliitikute (JR, UP) arvates integriteediga tihedalt seondub, on **ausus**. JR (lõik 19) ütleb, et tema arvates integriteet „*võiks tähendada seda, et sa jääd endale lõpuni ausaks, sa pead oma põhimõtetest kinni*“. UP (lõik 11) ütles, et läbi ausolemise integriteeti kehastades on lihtsam

elada:

„Kui sa kuskilt otsast oled hakanud valetama, siis ei ole enam vahet. Sama on varastamisega, et ära varasta. Kui sa esimest korda võtad mingi altkäemaksu või varastad, siis sa ei saa kunagi öelda, et ma pole kunagi teinud. Siis pole enam vahet, kas varastada üks või kümme või kakskümmend korda.“

Samuti nähti lähedast seost integriteedi ning **väärikuse ja vastutuse** vahel (KK). Integriteedi kohta poliitikutöös ütles KK (lõik 17):

„Tegelikult see tähendab ikkagi seda, et sa mõistad selle ameti olemust, et sa oled igal ajahetkel väärikas, igal ajahetkel tead, et sa tegelikult esindad rahvast ja riiki ja tunnetad ka seda vastutust, mida see endaga kaasa toob.“

Samas tõdeb ta (lõik 12), et alati ei pruugi see nii olla:

„Elu oleks poliitikuna lihtsam, kui sa oleksid diplomaatilisem ja neelaksid alla kuidagi kergemini asju, mis solvavad või tekitavad vastumeelsust ja ei läheks kohe iga asja peale nagu õigust taga nõudma.“

Viimaks tähendab integriteet poliitikute jaoks ka **ühe ja sama „mina“ omamist** (JR, UP, JO, MM). Võrguajastu kontekstis ilmneb integriteet suuresti just selles, et „veebimaailma mina“ ühtib „muu minaga“ (JR). Küsimus on selles, kas kõik, mida veebimaailmas (eriti sotsiaalmeedias) kirja pannakse ja esitletakse, on kooskõlas sellega, mida tegelikkuses usutakse, mõeldakse, järgitakse ning mujalgi isiklikult ja avalikult välja öeldakse. Integriteet võib veebimaailmas paremini esile tulla nimelt blogides, kuna see formaat võimaldab poliitikutel omi mõtteid pikemalt kirja panna ja avalikkusele argumenteeritult esitleda kui teistes sotsiaalmeedia vormides (nagu *Facebook* või *Twitter*). JR (lõik 9) arvates oleks blogis poliitikul üliraske omada kahte identiteeti - „blogi-mina, ja „reaalset mina“.“ Samas on selge, et üheainsa mina omamine on palju laiem küsimus kui üksnes veebimaailmaga seonduv:

„See vist on laiem probleem, et mil määral avaliku elu tegelased saavad olla samade inimestena, kes nad tegelikult on, eks seal on selgelt oma piirangud, et ma arvan, et blogis nad on umbes samasugused nagu mingisuguses teises meediumis. Ma saan blogis olla natukene vabam oma nii-öelda lauseehitustelt ja väljenditelt ja stiili mõttes eeskätt, et ma võin mõne konkurendi kohta öelda halvemini kui ma tõenäoliselt kuskil ajaleheartiklis ütleksin, aga põhimõtteliselt ega seal ka suurt vahet ei ole.“ (JO lõik 4)

Kui poliitikul on üks ja seesama mina, millega ta ka ise rahul on, võib ta UP (lõik 12) sõnul ennast

õnnestunud poliitikuks pidada:

„Kõige tähtsam on elus (peale oma pere ja nii edasi) enda isikus - et sa vaatad peeglisse ja sa oled iseendaga rahul, oma südametunnistusega. Kui sellega oled rahul, siis on kõik okei. Sõber peab olema iseendaga.“

Seda, mida intergiteet poliitiku jaoks tähendab, defineerisid intervjuueeritvad ka läbi selle, mis integriteet nende jaoks ei ole. Öeldi, et **kuigi integriteet tähendab põhimõtetele kindlaksjäämist, ei saa see võrduda jäärapäisusega.**

„Loomulikult tuimalt järgida põhimõtteid, mis ei ühildu sellega, mis igapäevaselt elus toimub, see on jäärapäisus, et loomulikult sul peab olema teatav annus paindlikkust, oskust võib-olla teha paar sammu tagasi ja mina uut teed mööda, et mitte pidevalt läbi seina proovida liikuda.“ (MM lõik 18)

Seejuures lisas ta (lõik 18): *„Aga loomulikult sul peab olema taustsüsteemis see, mis on see sinu peamine maatriks, mille põhjal sa siis valikud teed.“* Sarnaselt leiti et **poliitikas ei tohiks kindlaksjäämine olla „kivistumine ja stagnatsioon“** (KS lõik 18) ning et tuleks arvestada muutuvate oludega ning sellega, et alati ei ole võimalik täielikult või kohe oma individuaalseid eesmärgi saavutada (LP, JO).

„Osadel juhtudel tuleb teha korrektiive oma eesmärkide poole liikumise kiiruses – astuda kompromisside tulemusena vaid väikse samm lähemale soovitud või kogu töö tulemusena mitte nihkuda edasi, aga ka mitte tagasi. Lihtsalt tulebki aru saada, et poliitika on meeskonnatöö ja pole võimalik, et kõik inimesed saavutaksid 100% oma tahtmist, see pole võimalik isegi mitte kõige tavalisimas perekonnas, ikka tuleb ühisosa otsida.“ (LP lõik 12)

LP (lõik 14) leidis, et integriteet oma ülimes tähenduses ei pruugi olla täielikul kujul kunagi võimalik:

„Oma äärmuslikus, puhtas vormis pole mu meelest täiuslik integriteet asjakohane ei elus ega poliitikas, sest see kontseptsioon sobib paremini kunstnikele, loovisikutele, autoritele nende loominguga või loomisprotsessi kirjeldamiseks. Tavaelus ütleb ka kõige suurem vägivald vastu võitleja M. Gandhi, et tappa ei tohi putukatki mitte, ent kui külla tuleb marutõbine koer, siis tuleb ta vaatamata kogu integriteedile siiski koheselt maha lüüa, et kaitsta küla raske haiguspuhangu eest.“

Alljärgnevas tabelis (vt tabel 5) on ühtekoondatult välja toodud see, mida integriteet intervjueritud riigikogulaste sõnul tähendab.

Tabel 5. Integriteedi tähendus poliitiku jaoks

Integriteet on...	Integriteet ei ole...
<ul style="list-style-type: none"> • ausus (JR, UP) • väarikus (KK) • põhimõtetele ja väärtustele kindlaksjäämine (JR, UP, KS, JO, MM) • lubadustest kinnipidamine (KS) • vastutuse tunnetamine poliitikuna (KK) • ühe „mina“ omamine (veebimaailma „mina“ ühtimine reaalse „minaga“) (JR, UP, JO, MM) 	<ul style="list-style-type: none"> • kivistumine ja stagnatsioon (KS) • jäärpäisus (MM, LP) • 100% oma tahtmise saavutamine (LP)

Kokkuvõtlikult võib tõdeda, et Eesti noorema põlvkonna poliitikud, kes tegelevad blogimisega, näevad integriteeti ühe ja sama minategelase mõtete, sõnade, tegude ja vahel ka teatud tegematajätmistele kooskõlana goffmanliku elu teatrilaval. Võrguajastul ei saa ükski avaliku elu tegelane sellel laval pikemalt vastu pidada, kui tema elu ja tegevus ei moodusta üheks lõimunud tervikut. Kirjandulikus keeles peab integriteediga poliitiku elu ja töö jutustama üht ja sedasama terviklugu, mis lähtub teatud väärtuste järgi kujundatud elunägemusest. Ehkki ideaalsel kujul integriteet ei pruugi reaalses maailmas tegelikustuda, tuleb selle poole siiski püüelda. Vastasel juhul loobutaks vaclavhavelikust tões elamisest. Integriteeti sihiks seadmata tuuakse integriteet tahes-tahtmatult ohvriks nii või teisiti. Võrguajastu aitab integriteedi kujunemisele siiski pigem kaasa, eriti tänu sotsiaalmeedia levikule ja selle kaudu võimalikuks saanud „sotsiaalkontrolli“ järjekestvusele. Isiklikku blogi omavad poliitikud avavad end avalikkusele juba proaktiivselt ja teadlikult. Kuidas Eesti noorema põlvkonna poliitikud seda mõtestavad, näitab järgmine lõik käesolevas alapeatükis.

Integriteedi avaldumine

Vastavalt sellele, kuidas poliitikud integriteedi tähendust konkreetselt enda ja üldiselt poliitikategemise jaoks mõtestasid (vt tabel 4), püüdsin leida intervjuudest ka „tõendusmaterjali“, mis võiks viidata riigikogulaste endi elus kehastatud integriteedile. Alljärgnevad tähelepanekud kasvasid välja eelpool äratoodud integriteedi käsituse ning poliitikute isikliku ja avaliku elukäsituse võrdlusest.

Kõige rohkem võis leida usutletud poliitikute jutus viiteid **põhimõtetele ja väärtustele kindlaksjäämise** kohta. Seda esiteks poliitiku elus üldiselt. UP (lõik 7) ütles: „*Poliitikuna kannan samasuguseid väärtuseid kui ettevõtte juhina kandsin, töötajana või kannan emana.*“ Nii väitis UP end elavat teatud väärtuste samasuse järgi sõltumata rollist, mida konkreetsel ajahetkel või ametikohal täidetakse.

Samasugusest põhimõtetele ja väärtustele kindlaksjäämise praktikast räägiti ka seoses eneseväljendamisega. See tuleb otsekohe esile hääletamise juures:

„Näiteks on mingisugused hääletused, hoolimata sellest, mida ütleb minu koduerakond, ma ei tee seda, kui see läheb väga rängalt vastuollu minu väärtushinnangute või mingisuguste põhimõtetega, ma siis pigem ei hääleta üldse.“ (JR lõik 20)

„Mina ei ole pidanud oma väärtusi muutma. //...// Ma ei ole pidanud ka hääletama oma südametunnistuse vastu. Isegi kui olid ESM-i hääletused, kus on meie oma erakonnaski erinevaid arvamusi, siis mina sain hääletada nii, nagu ma soovin.“ (UP lõik 10)

Alati ei pruugi aga poliitiku integriteet ja selle seos väärtustele ja põhimõtetele kindlaksjäämisega olla hääletamises täiesti üheseltmõistetav. LP (lõik 15) rääkis iseenda kogemusest:

„Töös on sama lugu – ma näiteks toetan põhimõtet, et inimest ei tohi tappa, ja ma ei toeta kuidagi aborti, ent ma hääletan valikabortide riikliku rahastamise poolt põhjusel, et naistearstid on selgitanud, et sellisel moel kaitstakse täiskasvanute elusid ning naiste reproduktiivtervist, kes muidu pöörduks nurgaämmaemandate poole illegaalse abordi tegemiseks.“

Võrguühiskonna poliitikutena rääkisid intervjuueeritavad eneseväljendamisest ka sotsiaalmeedia, eriti blogi kontekstis. Sotsiaalmeedia kontekstis viitas integriteedile UP mõtteavaldus selle kohta, miks ta pole aktiivne Twitteris ega Facebookis.

„Minule isiklikult selline stiil ei meeldi, sest kui ma lähen ja säutsun oma kolleegide ja päevateemade suhtes internetis, aga siin majas olen vait, ei pea kõnesid, ega ei ütle silmast

silma kellelegi midagi, siis mulle tundub see selline tagaselja noaga vehkimine ja inimesel on väga raske ennast kaitsta. Ta säutsus kuskil ära, säuts läks laiali, aga kui ma hakkas vastu säutsuma, siis ma olen ikka juba teine, teine lause on minul alles, mitte esimene. Minule selline säutsumine ei meeldi, kuigi sellega saab hästi oma kuvandit noh kujundada, et näed ma olen tubli ja tark ja hea, aga läheb minu põhimõtetega vastuollu.“ (UP lõik 6)

Eneseväljendamisest räägiti aga pikemalt veel blogide kontekstis. Esiteks näidati, et blogi võib olla koht, kus oma mõtteid ja arvamusi julgelt välja öelda:

„Ma ei ole kartnud, et mõni asi, mida ma ütlen, võib olla ebapopulaarne, et mul ei ole midagi kaotada.“ (JO lõik 14)

„Rida seisukohti erineb koalitsiooni või erakonna n-ö ametlikust poliitikast, aga selleks blogi ongi – arvamuste vahetamiseks.“ (LP lõik 4)

Teiseks võib ka blogi kommentaarium pakkuda võimalust näidata oma põhimõtetele ja väärtustele kindlaksjäämist. KK kirjeldas oma dilemmat olukorras, kus ühe pahatahtliku kommentaatori tekkimisega tuli tal otsustada, kuidas blogis jätkata – lasta inimestel vabalt edasi kommenteerida või asuda kommenaare modereerima või blokkida pahatahtlik inimene sootuks. Ta ütles (lõik 5): *„Siis ma panin ikkagi niimoodi, et ma iga kommentaari aktsepteerin //...// ma ei teagi, kas see on õige või ei ole, aga samas, noh, samas on see minu blogi.“* Ta selgitas oma otsust järgmiselt:

„Mulle endale tundub, et nüüd blokkida päris ei ole mõtet, sest mõnes mõttes see näitabki sinu tugevust, kuidas sa nendega toime tuled, kõige lihtsam on ära kustutada, eks ole, aga see on nõme, et kui sa oled mingi seisukoha esitanud, siis sa pead olema valmis seda kaitsma ja püüdma selgitada, miks sa nii arvad.“ (KK lõik 5)

Veel võis leida viiteid poliitiku **ühtsele minale**. *„Ma olen küll kümme aastat poliitikas olnud ja sageli öeldakse, et see inimest väga palju muudab või ruineerib või paneb käituma kuidagi teistmoodi. Ei, mina ei tunne mingit vahet,“* ütles MM (lõik 6). Ta (lõik 7) lisas, et loomulikult peab ta mõtlema, millist seisukohta ja kuidas ta presenteerib, kuid see oli tema puhul nii ka juba enne poliitikuks saamist:

„Loomulikult on asju, millest ma ei saa kirjutada, mis on seotud riigisaladusega, on asju, mis võib-olla on natuke sensitiivsed minule kui poliitikule välja öelda, eriti ka kui Riigikogu väliskomisjoni esimehele, et loomulikult ma pean mõtlema natukene, millist seisukohta kuidas ma presenteerin või mis pidi ma välja ütlen, aga kõige muu osas ma ei näe vahet kas Postimehe Moskva endise korrespondendi või praeguse Riigikogu väliskomisjoni esimehe vahel, et selles mõttes, et kuidas ma maailma asju näen ja kuidas ma tunnetan.“

Sarnaselt ütles AA (lõik 22), et tema saab ilma probleemideta olla igal pool ühesugune inimene:

„Ma ei tunne, et see oleks mulle probleem, ma ei pea olema tööjuures teistsugune inimene, kui ma olen oma sõpradega või kui ma olen kodus. Et ma tean, mis on mu tugevused ja ma tean, mis on mu nõrkused ja ma nagu väga ei põe.“

Poliitiku elu ja tegevuse **ausust ja ausameelsust** kommenteeris UP (lõik 4):

„Kui ma kirjutan või avaldan, siis ma ei kirjuta kunagi midagi sellist, millesse ma tegelikult ise ei usu. Ma ei ole seda teinud kunagi.“

Viimaks toodi oma elu põhjal välja seegi, et **integriteet selle puhtas tähenduses ei pruugi alati olla asjakohane/võimalik**.

„Nii on tõsi väide, et ma üldiselt ei osta rämpstoitu, mitte et ma mitte kunagi ei osta rämpstoitu, sest mõnel korral on McDonaldsis käinud küll, kui nälg näpistab, aega on vähe ja lapsed väga virilad. Töös on sama lugu – ma näiteks toetan põhimõtet, et inimest ei tohi tappa, ja ma ei toeta kuidagi aborti, ent ma hääletan valikabortide riikliku rahastamise poolt põhjusel, et naistearstid on selgitanud, et sellisel moel kaitstakse täiskasvanute elusid ning naiste reproduktiivtervist, kes muidu pöörduks nurgaämmaemandate poole illegaalse abordi tegemiseks. Kui vaadata klassikalist paradigmat, siis pole tegemist integriteediga, ent kui vaadata praktilist elu, siis ajame taga ju sama eesmärgi.“ (LP lõik 14-15)

Nii aitab riigikogulaste usutlemine, et blogimine aitab neil oma integriteediga teadlikult tegeleda, oma eetilist ja poliitilist mina-pilti ning maailmavaatelisi veendumusi korrastada ja selle järgi väljaöeldud mõtteavaldusi, olevakselatud suhteid ja elluviidud – ka poliitilisi – praktikaid ühe ja sama terviklooga kokku lõimida, sõltumata aegadest, olukordadest, teemadest ja adressaatidest. Nii avaldub veebi talletatud ajajoonel varem või hiljem poliitiku veendumustele truusjäamine või sellest hälbumine. Kas ja kui võrd teadlikult Eesti poliitikud sellega arvestavad, näitab järgmine lõik, mis ühtlasi võtab kokku käesoleva integriteeti kui niisugust käsitleva alapeatüki.

Integriteedi toetamine ja ohustatus

Kui eelnevalt on olnud juttu sellest, mida integriteet riigikogulaste jaoks tähendab ning kas ja kuidas see nende endi elus väljendub, siis alljärgnev näitab, mis poliitikute arvates integriteeti toetab või seda ohustab.

Integreeritud poliitikuteks kujunemisele võib intervjuueeritud riigikogulaste arvates kaasa aidata suhteliselt väikesearvulise **Eesti ühiskonna läbipaistvus** (AA, KS). Väikeriigi poliitikamaastikul,

kus „kõik tunnevad kõiki“, on raske olla kahepalgeline.

„Ma arvan, et Eestis poliitiline ringkond on küllaltki ikkagi läbipaistev ja arusaadav, kõik enam-vähem teavad, kes me oleme ja kust me tuleme, et siin ei ole minu arvates väga võimalik luua pikaajalist mingit teistsugust kuvandit, erinevalt sellest kes sa tegelikult oled, et kuna lihtsalt Eesti ühiskond on lihtsalt niivõrd väike, me kõik tunneme üksteist.“ (AA lõik 23)

Sellest lähtuvalt peaks Eestis olema teoreetiliselt võrdlemisi suur hulk integriteeti kehastavaid poliitikuid. Rääkides KS-iga eeskujudest Eesti poliitikas, kinnitas ta seda väidet, tõdedes, et riigis on integriteeti kehastavaid poliitikuid hulgaliselt: *„Sõnapidajad on poliitikas palju. Esimese hooga tulevad meelde need, kes sõna ei pea ja kellega käelöömisel pole mitte mingit tähtsust, see näitab, et sõnapidajaid on rohkem.“ (KS lõik 19)*

Integriteeti võib aga Eesti poliitikute arvates ohustada **kartus kaotada toetajaid/valijaid**. Poliitikud, kes on saavutanud valimistel hea tulemuse, võivad tunda hirmu, et võttes vastu julgeid otsuseid, võivad nad oma toetajaskonda kaotada.

„Kõik teavad, mida tuleb teha, aga keegi ei tea, kuidas peale seda jälle valimisi võita“, et see on see põhiline väljakutse, et sa pead kuidagi laveerima selle vahel, et sa teed küll õiged otsused ära, eks, aga et kas sa ka peale seda poliitiliselt ellu jääd, võib olla keeruline, eks.“ (AA lõik 27)

Ühest küljest võib juhtuda, et hirmust selle ees, kas jäädakse poliitiliselt ellu või mitte, otsustatakse oma põhimõtteid ja arvamust keerulistes olukordades mitte selgelt välja tuua.

„Ma olen näinud väga palju inimesi, kes on saanud valimistel väga hea tulemuse ja nad muutuvad nii ettevaatlikuks, kartes oma toetust kaotada, et siis nad pigem lükkavad otsuseid edasi või ei teegi või ei võta hästi reljeefseid seisukohti enam, ja et see on risk. Mina, kes ma sain 525 häält, ma väga ei põe ausalt öeldes, ma suhteliselt rahulikult saan selline radikaalne liberaal edasi olla.“ (AA lõik 20)

Teinekord võib aga juhtuda, et kuna poliitik on niivõrd harjunud sellega, et teda kritiseeritakse, ei oska ta enam välja kuulata konstruktiivset kriitikat. KS (lõik 15) ütles selle kohta:

„Probleem, mis võib nagu kalestunuks teha, on see, et mis iganes ma teen, ikka saan sõimata ja seetõttu ei reageerita enam ka sellele kriitikale, mis on tegelikult asja eest, sest tundub, et kritiseeritakse ju nii palju ilmaasjata, et nagu mingi selline paks nahk tuleb ja valulävi läheb liiga kõrgeks, ma arvan, et see toob ka probleeme.“

Integriteeti kehastavad poliitikud peaksid aga julgema esitada vajadusel reljeefseid seisukohti ning oskama seejuures kuulata ka kriitikat. Poliitilise eeskujuna, kelle elus need mõlemad väljenduvad, nimetas AA (lõik 18) Jürgen Ligi, kelle kohta ta ütles:

„Jürgen Ligi ei ole kunagi valimistel väga palju hääli saanud, eks ju, kõige selgema maailmavaatega minister on ju tänases valitsuses või poliitika tipus üldse. //...// On hästi selgelt näha, et tal on nagu väga täpne ettekujutus maailma asjadest, tal on omad veendumused ja ta ei karda neid välja öelda ka siis, kui ta teab, et ta väga karmi kriitika osaliseks saab, et enamuse ikkagi hakkab kuidagi laveerima, otsima mingisuguseid pääseteid või kompromisse või mingeid asju, et Jürgeni puhul on seda vähe ja loomulikult seda siis nimetatakse ülbuseks või arrogantsuseks või teistega mitteametustamiseks. Seal võib igas etteheites olla ka terake tõtt, aga kokkuvõttes siiski ma arvan poliitikuna, inimesena, kellel on selge maailmavaade ja kes seisab selle eest, on nõus võitlema, on nõus ka pärast nende asjade äratagemist opositsiooni minema.“

Teiseks võib muuta poliitiku jaoks keeruliseks blogis iseendaks jäämise see, et **tuleb arvestada ka erakonna, võimuliini jms-ga**. Näiteks AA (lõik 6) rääkis intervjuus sellest, kuidas olles peaministri nõunik, ei saanud ta alati blogis kõigest kirjutada, millest ta oleks ehk soovinud:

„No ega ikka sada protsenti lõpuni ei saa, eks ju, enam kõike öelda, mida sülg suhu toob. Et enne kui ma seda [blogi] pidama hakkasin, siis ma olin, eks ju, Ansipi nõunik, ka siis ma ei saanud midagi öelda, eks ju, sest ma ei tahtnud oma tegevusega oma ülemust kuidagi löögi alla panna, et ma ikkagi töötasin tema heaks ja ma pidin kalkuleerima sellega, et tema ei peaks hakkama minu mingeid väljaütlemisi kommenteerima või kuidagi nagu selle jamaga tegelema, et ka seal ma pidin tagasi ennast hoidma.“

Seega näevad blogivad riigikogulased, et nende integriteeti toetab ühelt poolt väikeriigi ja selle poliitikaelu läbipaistvus, teiselt poolt ohustab valijate ja/või erakonna ootustele meelepärase kuvandi hoidmine ning seetõttu iseendaga teatud kompromissidele minemine. Blogides võidakse nii või teisiti oma isiklike seisukohti sõnastades ja poliitilist tegevust kommenteerides oma minapilti paremini „loodi ajada“ - hoidmaks iseenda ja teiste silmis parimat kuvandit integriteedist. Küsimuseks jääb, kuivõrd avar ja paindlik saab võrguajastul olla poliitikute integriteeditolerants ehk poliitiliselt korrektne ja sotsiaaleetiliselt „lubatav hälve“, mida Eesti ühiskond ja poliitiline maailm on veel valmis integriteedina aktsepteerima. Sotsiaalmeedias „jokki panna“ ei saa, varem või hiljem viib see avaliku hukkamõistuni. Kui goffmanlik tagalavatuba poliitikute peas või elus veel omaette poliitpunkrina kuskil eksisteerib, siis mingil hetkel ei saa seda enam „kõikenägeva veebisilma“ eest varjata. Nagu esimeses osas räägitud, võrguühiskonnas teostavad tegelikku võimu pigem

võrgustikud, mitte institutsioonid. Järgmine alapeatükk näitab, et sellest aru saanud poliitikud lihtsalt sellega juba arvestavadki. *Integrity is now in, not out anymore!*

Käesolevat alapeatükki kokku võttes võib tõdeda, et Eesti noorema põlvkonna poliitikud saavad integriteedi olulisusest üsna hästi aru, samuti teadvustavad nad seda, kuidas integriteet poliitikute endi elus esile tuleb ning mis seda toetab ja ohustab. Blogivad riigikogulased leiavad (vt tabel 4), et nad ei tohi minna vastuollu ei üldtunnustatud väärtuste ega isiklike veendumustega. Integriteet eeldab mitte ainult ausust, vaid ka ausameelsust, mitte ainult kuvandi loomist heaks poliitikuks olemisest, vaid ka sellega samastumist oma isikliku elutunnetuse, sügavamate veendumuste ja igapäevase elupraktika keskel. Poliitiline vastutus lõimub ühe ja sama „oma minaga“ läbi elu(loo) mis tahes kontekstis – sõnaga, iseendaksjäämisega. Samas ei tähenda enesele kindlaksjäämine kivistumist ega stagnatsiooni, rääkimata jäärpäisusest (vt tabel 4). Paindlikes ja järjest muutuvates oludes tegelikustavas poliitikamaailmas aitab integriteeti hoida ühiskonna läbipaistvus, samas ohustab seda kartus kaotada valijate või erakonna soosing. Integriteet selle absoluutses tähenduses ei pruugi täiuslikul kujul ebatäiuslikus (poliitika)maailmas üheski poliitikus tegelikult kehastuda. Siis peab selle järgi elamine kujunema integriteedipoliitika ja -poliitiku esmaseks lähtekohaks ja viimseks sihiks. Vastasel juhul petetakse ja reedetakse iseennast tahes-tahtmatult otsekui (poliitilise) juudasuudlusega ning inimese (poliitilise) elu parim versioon lüüakse varem või hiljem risti. Kuidas taoline info võrguühiskonnas levib ja mõjub, selgitab järgmine alapeatükk.

3.1.3. Võrguühiskonna mõju poliitikute integriteedile ja kuvandile

Kui kõik eelöeldu kinnitab, et väärtustest lähtuv integriteet muutub kaasaegses poliitikamaailmas üha olulisemaks, siis järgnev selgitab, kuidas mõjutab võrguühiskond poliitikute integriteeti, kuvandit ja kuvandiloomet konkreetselt Eesti poliitilise kommunikatsioonis maastikul.

Kuna internetiseerumine koos sellega kaasnevate meedia- ning sotsiaalmeedia võrgustike tormilise leviku ja arenemisega avaldab tugevat mõju poliitilise kommunikatsiooni maailmale, seisavad poliitikud silmitsi küsimusega, kuidas peaks võrguühiskonnas toimima ning milliseid võimalusi ja vahendeid oma väärtuste ja mõtete edasiandmiseks kasutama.

Integriteediga seondub arenevas võrguühiskonnas varasemaga võrreldes üha uusi mõjutegureid. MM (lõik 12) ütleb, et võrguühiskonnas toimuvad muutused kommunikatsioonis panevad proovile poliitiku selgroo ja „*poliitikul on tõsine väljakutse seal mitte lahustuda.*“ Ka poliitiku kuvandi loomine toimub uutel viisidel, eelkõige sotsiaalmeedia levikuga seoses. Uue meedia võimaluste

oskusliku kasutamise kohta ütleb UP (lõik 6): *“See on võimas relv, mida osad noored poliitikud ära kasutavad.”* MM (lõik 11) tõdeb, et ilmselt on kõik alles algusfaasis: *„Võib-olla alles hakkame tunnetama, et kuidas //...// meediat jälgitakse, kuidas meedias avaldatu põhjal mingeid otsuseid või ka poliitikat kujundatakse.”* Järgnevalt saangi esitleda, milliseid võrguühiskonna muutusi tajuvad täna enda ümber selles info- ja aegruumis aktiivsed Eesti noorema põlvkonna poliitikud.

Esiteks tuli usutlustes välja riigikogulaste arvamus, et võrguühiskonnas **eeldatakse inimeste suuremat kättesaadavust** (MM, LP, KS). Füüsilist kättesaadavust tegelikult enamik inimesi poliitikutelt ei eeldagi, küll aga virtuaalset – läbi e-mailide, Facebooki, Twitteri, blogide jms. MM (lõik 3) sõnul on sotsiaalmeediast saanud poliitiku jaoks *„loomulik keskkond, kus sa pead olema aktiivne.”* Ta lisab (lõik 22): *„Kümme aastat tagasi piisas ühest pressiteatest, //...// täna on nii, et sa pead olema 24 tundi peaaegu valmis reageerima, seletama, positsiooni võtma.”* LP (lõik 8) nõustus, et suhtlus valijatega on võrguühiskonnas hoogustunud ja poliitikud on läbi sotsiaalmeedia muutunud 24/7 kõikidele valijatele kättesaadavaks. KS (lõik 9) kinnitas läbi oma kogemuse sama:

„Mina ei ole vastu võtnud endale sõbraks inimesi, keda ma ei tunne või kelle puhul mul ei ole aimu ka, kes ta on. //...// Aga sellele vaatamata see on see vorm, kus nad saavad mulle kirjutada ja ma vastan neile märksa kiiremini kui riigikogu e-maili peal. Riigikogu e-maili peal iga kord kui ma sinna e-maili taha jõuan, on vähemalt kakssada meili ja see lihtsalt nagu lämmatab mind. //...// Facebookis saadetud kirju näen ma kohe, sest ma päeva jooksul kontrollin Facebooki meili oma kümmekond korda.”

LP (lõik 8) tõi aga välja, et vahepeal ei saa inimesed sellest aru, et poliitikud reaalselt ongi neile kättesaadavamad kui varem:

„Tuleb pidada Facebookis näiteks vaidlusi sellel teemal, et „täitsa võimatu on alamal rahval Toompea võimuritega suhelda“ ja isegi mitme osunduse peale, et „Kallis inimene, seda asja sa just praegu siin otse teedki, suhtled otse Toompea võimuriga!“, ei saa inimene aru, et internetis otse suheldes ta suhtlebki otse.”

Kuid ka poliitikud ise pole veel harjunud mõttega, et **sotsiaalmeedias toimuv ongi reaalsus**. Seda tõi välja KK, kes ütles, et viimasel ajal ta ei saada enam artikleid meediaväljaannetesse, vaid kirjutab need blogisse. See on aga pahandanud kaaspoliitikuid:

„See on kaasa toonud selle, et minu kolleegid, kes minu blogi ei loe, loevad seda ajalehest ja siis on nad umbes, et näed, et me saame ajalehe kaudu teada mingeid asju.” (KK lõik 10).

Seoses poliitikute kättesaadavamaks muutumisega ja sotsiaalmeedia reaalsuseks kujunemisega võib

öelda, et võrguühiskonnas muutub suhtlus võimalolijate ja teiste kodanike vahel **familiaarsemaks** (KS). Seda mitte ainult poliitikute ja avalikkuse vahel laiemalt, vaid ka näiteks poliitikute ja ajakirjanike vahel.

„Kui mingi ajakirjanik teeb liiga, siis Twitteris on palju kergem nagu säutsuda ja talle tagasilööks anda kui hakata talle ametlikult oma riigikogu.ee meili pealt kirja kirjutama ajakirjaniku ajalehe e-mailile. Siis see on juba kuidagi selline väga ametlik ja selline nagu suhteliselt nõudlik žanr, kui sa hakkad töö meili pealt kirja kirjutama.“ (KS lõik 8)

Nagu eelnevast nähtub, on **sotsiaalmeedia üle võtmas teisi suhtluse vorme** (KK, KS). Endiselt on oluline ka silmast-silma suhtlus, kuid eelkõige tuleb poliitikutel mõelda sellele, kus on nende sihtrühm.

„Sa pead olema poliitikuna seal, kus inimesed on, ja paratamatult nad on Facebookis, nad on internetis, seega sa pead olema seal. //...// Ma isegi olen vaadanud seda, mul oli üks hästi põhjalikult ette valmistatud artikkel lehes just ja siis sellest keegi ilmselt ei olnud lugenud, aga kui ma viitasin sellele blogile, siis kõik teadsid.“ (KK lõik 11-12)

Eriti oluline on interneti-kohalolu noorema põlvkonna jaoks. *„Tuleb välja, et teismeliste põlvkond ei vaata enam telekat, ei loe ajalehte, ei kuula kindlasti raadiot, elavad ainult internetis,“* ütleb KS (lõik 20) ja lisab *„mulle tundub, et Riigikogu saja ühest inimesest kellelgi ei ole veel seda viisi, kuidas nende inimeste jaoks üldse tähtis olla.“*

Ei tasu aga unustada, et internet pole ainult noorte pärusmaa, vaid seal on esindatud ka teised põlvkonnad. KK rääkis, kuidas ta käis esinemas väarikate ülikoolis Pärnus ning kui ta pärast sellest Facebookis kirjutas, sai ta sellele üllatavat tagasisidet. *„Tõesti mingid memmed ka kommenteerisid, et ma olin kohal ja tead ja jumala huvitav oli,“* ütles KK (lõik 12). Ta lisas, et me oleme üks internetiseeritumaid riike Euroopas. *„Ikkagi järelikult inimesed saavad sealt infot, midagi ei ole teha, et sa pead seal kohal olema,“* lõpetas KK (lõik 12).

Seoses sotsiaalmeedia esiletõusuga ja reaalsuseks kujunemisega võib öelda, et võrguühiskonna poliitikute jaoks **võrdub sotsiaalmeedias kujundatav kuvand reaalse kuvandiga** (AA, JR, JO, MM). Võrguühiskonnas leiab inimeste peamine kontakt poliitikutega aset just sotsiaalmeedias, mistõttu see, kuidas poliitikud seal ennast esitlevad ning kuidas seal neist räägitakse, on äärmiselt oluline.

„Mina vähemalt valimiste vahelisel ajal tänavakampaaniat ei tee, eks ju, ma ei käi õhupalle jagamas ja voldikuid, ma suhtlengi võõraste inimestega ikkagi eelkõige läbi interneti ja see, kuidas ma seal oma Twitteri kontos või Facebookis või oma blogis välja näen, see loobki

selle kuvandi, sest suur hulk neid inimesi ju tegelikult ei tunne mind ja loomulikult see kuvand saabki reaalsuseks nende jaoks.“ (AA lõik 12)

Eriti oluline on endast sotsiaalmeedias loodav kuvand noorte seas:

„Teatud valijaskonnale, just noorele valijaskonnale on see nagu ülitugev sisend sellest poliitikust. Ma arvan, et poliitikud ei hooma tegelikult seda, kui tugev sisend ta võib olla noortele inimestele.“ (JR lõik 12)

Mõnede poliitikute jaoks võib sotsiaalmeedia aga saada vahendiks, mis võimaldab neil luua endast mulje kui „asjalikest poliitikutest“, ilma selle suunas tegelikult pingutamata. Seegi on integriteedi küsimus.

„Ma arvan aina rohkem see muutub selliseks meediumiks, internet siis, mis võimaldab mõnel poliitikul ehitada kogu oma poliitiline profiil ainult selles sfääris, et noh, erilist põllutööd nii-öelda tegemata.“ (JO lõik 7)

Siiski pole see nii lihtne kui võidakse arvata. Sotsiaalmeedias tegutsemine nõuab professionaalsust (MM, JR). MM (lõik 5) tõdeb, et inimestel, kelle jaoks kirjutamine ei ole probleem, on tunduvalt lihtsam nii Twitteris, Facebookis kui sotsiaalmeedias tervikuna toimida. JR (lõik 13) lisab:

„Ülioluline on kohalolek seal, aga ka see täitmine ja sõnumite edastamine, ma näen, et see nõuab tegelikult väga suurt professionaalsust ja ma arvan, et enamus poliitikuid ei valda seda, mina ka ei valda seda, mis kellaajal teha see kanne, et ta oleks võimalikult loetav, mis kujul teha see kanne, see on minu arvates täielikult uus selline, ma ütleks, tehnoloogia või isegi poliittehnika, heas mõttes, et sa pead valdama seda.“

Kogu võrguühiskonna **kiires infovoos ootavad inimesed, et neid kõnetataks järjest lühemate sõnumitega**. Järjest lühemalt tuleb poliitikutel esitleda oma seisukohti, arvamusi ja ideid (MM, JO, JR). See avaldab mõju nii kommunikatsioonile kui kommunikatsioonikanalite valikule:

„Maailm muutub kogu aeg kiiremaks, dünaamilisemaks, inimestel on vähe aega ja võimalusi otsida mingit materjali, lugeda pikemaid asju, siis loomulikult Twitter ja Facebook on minu jaoks peamised kanalid, et blogisse ma kirjutan harvem oluliselt.“ (MM lõik 3)

JR leiab samuti, et blogid on võrreldes muu sotsiaalmeediaga tahaplaanile jäänud, eelkõige just oma pikkuse tõttu. Ta ütleb:

„Blogi on pigem nagu jäänud sotsiaalmeedia – noh, Twitteri, Facebooki - osas tahaplaanile. Liiga pikk. Mis on imelik, sest blogi on iseenesest üsna lühike tekst. Pool A4

või kolmveerand A4, ikka on liiga pikk. Millest on ka tegelikult kurb, mis näitab mõnes mõttes ka ühiskonna arengut selles osas, et me oleme ülipealiskaudsed, et pealkirjast kaugemale eriti ei lähe.“ (JR lõik 4)

Sõnumite lühenemine võib JO arvates mõjutada ka poliitikat kui sellist – meelelahutuslikus suunas:

„Ma arvan, et internetiajastu probleemiks on kindlasti see, et üldiselt on poliitika tegemine muutunud, ütleme, selliseks real-time loosunglikuks, selliseks ärapanemiseks mõnel konkreetsel juhul, üldiselt mitte blogides, aga näiteks Facebookis või Delfis. Twitter on muidugi kõige parem näide sellest, kus 140 või 160 või mitme tähemärgi sees siis seal üksteisele vastu hambaid antakse ja teravmeelitatakse, et seda sisuliseks poliitiliseks debatiks ei saa nimetada, aga rahvale üldiselt meeldib, nii et see muudab poliitikat minu arvates natuke meelelahutuslikumaks, aga sellega ei ole muud ette võtta kui et tuleb püüda seda ära kasutada enda huvides.“ (JO lõik 8)

Kokkuvõtlikult võtab eelöeldu kokku alljärgnev tabel, mis sarnaselt sotsiaalmeedias levivatele lühisõnumitele annab märksõnalise ülevaate, kuidas võrguühiskond noorema põlvkonna poliitikute arvates nende integriteedi ja kuvandi kujunemist mõjutab (vt tabel 6).

Tabel 6. Võrguühiskonna mõju poliitikute kuvandi ja integriteedi kujunemisele

Võrguühiskonna mõju	Poliitikud, kes sellele viitasid
Poliitikutelt eeldatakse senisest suuremat kättesaadavust (eelkõige sotsiaalmeedia vahendusel)	MM, LP, KS
Sotsiaalmeediast saab reaalsus	KK, KS
Kuvand, mille poliitik endast sotsiaalmeedias loob, vastab poliitiku reaalsele kuvandile	AA, JR, JO, MM
Suhtlus poliitikute ja ülejäänud kodanike vahel on familiaarsem	KS
Kiires infovoos tuleb poliitikutel järjest lühemate sõnumitega inimesi kõnetada	MM, JO, JR

Nagu tabelist 5 nähtub, avaldub võrguühiskonna mõju poliitikute kuvandi ja integriteedi

kujunemisele selles, et sotsiaalmeediast on saanud ja saab jätkuvalt uus (kommunikatiivne) reaalsus. Selles reaalsuses kujuneb ka poliitiku kuvand. Võrguühiskonnas eeldatakse poliitikutelt senisest suuremat kättesaadavust, eelkõige just sotsiaalmeedia vahendusel. Suhtlus poliitikute ja ülejäänud kodanike vahel muutub familiaarsemaks. Integriteedi küsimus on, kuidas olla sellises reaalsuses kogu oma isiku ja tegevusega oma mõtete ja sõnade taga. Veel raskemaks teeb selle asjaolu, et kiires infovoos tuleb poliitikutel järjest inimesi kõnetada lühemate sõnumitega. Kuidas blogivad poliitikud antud võimaluste ja väljakutsetega toime tulevad, näitab järgmine alapeatükk.

3.1.4. Poliitikute blogimise võimalused ja väljakutsed

Käesolevas alapeatükis tuuakse välja, missuguseid blogimise võimalusi ja väljakutseid näevad enda jaoks nooremapiirsed riigikogulased võrguajastul. Esmalt esitlen põhjuseid, miks on poliitikud alustanud ja jätkanud blogimist, seejärel toon välja, milliseid väljakutseid blogimine neile esitab.

Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogimise võimalused

Blogi pakub poliitikule esmajoones võimalust **mõtteid kirja panna ja arvamusi vahetada** (JR, AA, LP, KS, KK). „*Alati Postimehe arvamusküljele sa ei saa kirjutada,*“ ütles JR (lõik 3). Samas lisas ta, et on mingi osa Eesti ühiskonnast, kes suhtlebki väga tugevalt just veebi vahendusel, mitte nii tihti uudiste või ajalehtede baasil. Olgugi, et nüüd on blogide kõrvale tõusnud ka teised samade eelistega ja praeguseks selleks funktsiooniks ehk isegi populaarsemad sotsiaalmeediakanalid, on blogil aja ja ruumi piire ületav infoedastusvõime. „*Blogil on üks selline hea omadus, et sa saad anda seda infot sellisel hetkel, kus sa oled kuskil, kus teised ei ole,*“ ütles KS (lõik 5).

Oluline koht on poliitikute blogides seejuures poliitiliste otsuste tagamaade seletamisel:

„No poliitikuna ma saan ju aru, eks ju, et see sõnumi edasiviimine on kõige olulisem, okei, kas kõige olulisem, aga olulisuselt teine otsuste langetamise kõrval. Kui poliitikutöös kümme protsenti on otsuste langetamine, üheksakümmend protsenti on nende selgitamine.“
(AA lõik 2)

LP (lõik 6) tõi välja, et ka tema blogi on just poliitiliste otsuste tagamaade seletamise tõttu inimeste hulgas tunnustust saanud. LP blogi on kiidetud informatiivsuse ja selgituste eest – näiteks on kasutatud tema blogi selleks, et mõne seaduse paragrahvi kohta tõlgendust saada. See on olnud oluline informatsiooniallikas, eriti olukorras, kus haridus- ja teadusministeeriumi selgitused on ilmunud alles pool aastat pärast tema blogipostitust.

Mõned intervjuueeritud poliitikud alustasid blogimist juba enne poliitikuks saamist. Siis pakkus blogi neile erilist võimalust oma poliitilise arvamuse avaldamiseks. AA jaoks sai koos blogimisega alguse ka tema poliitiline karjäär.

„Ma tegin ta juba siis, kui ma ei olnud veel nii-öelda poliitik, et ma alustasin siis, kui ma olin peaministri büroos ja see oli mulle sisuliselt üks väheseid võimalusi midagi kirja panna ja millegagi silma paista.“ (AA lõik 2)

Veel, näiteks KK jaoks, kes alustas blogimist juristina, pakkus blogi võimalust juura teemade kõrval ka poliitika jt teemade kohta arvamust avaldada.

„Ma kirjutasin ka advokaadina artikleid palju ja siis artiklid, mida ma avaldasin advokaadina, need olid ikkagi, nagu ütleme, juura teemadel artiklid, aga oli palju muid teemasid, millel ma tahtsin ka sõna võtta //...// ja siis ma nagu selle blogi tegin, et sinna siis seal mõtteid kirja panna.“ (KK lõik 3)

Samas toimib see protsess ka vastassuunas - blogi pakub poliitikule võimalust edastada informatsiooni poliitikavälistel teemadel. Seda näiteks JR (lõik 3) jaoks:

„Kuna ma korraldan jalgrattavõistlust, siis lihtsalt mul oli vaja ühte keskkonda, kuhu panna üles jalgrattavõistluse registreerimine, tulemused, kogu see temaatika, siis ütleme võib-olla ka see jalgrattavõistlus tõukas sellele blogimisele.“

Teiseks pakub blogimine poliitikutele võimalust **enda poolt loodud tekste ja materjale koondada** (KS, UP, JO, MM, AA). *“Vanasti lõigati välja lehest, nüüd pannakse see siis sinna rippuma,”* ütles KS (lõik 21). UP jaoks oli seesama arhiveerimisvõimalus peamine põhjus, miks blogimist üldse alustada:

“Aus vastus on see jällegi, et mul kogunes hästi palju artikleid //...// neid oli juba nii palju, et mulle tundus mõistlik neid kuidagi arhiveerida, juba enda jaoks, ja ka kuna mu mõtted ei ole vahepeal muutunud, siis mul ei olnud - ma mõtlesin - ka midagi häbeneda, et need nagu välja panna.” (UP lõik 2)

JO (lõik 2) sõnul on blogi justkui tema „poliitiline arhiiv“, mille vahendusel inimesed saavad jälgida, mida ta vahepeal uut on teinud või öelnud. MM (lõik 5) tõdes, et vähemalt, kui vaadata statistikat, siis inimesed otsivad blogist lugusid läbi aastate, mis tähendab, et blogi pole mitte üksnes see, mida sa täna kirjutad, vaid ka kõik, mis on selle arhiivis. Sarnaselt ütleb AA (lõik 10), et blogi on „virtuaalne raamatukogu“. Temal on sellest ka iseendale kasu olnud:

„Mul on isegi nii olnud, et ma olen otsinud mingil teemal informatiooni ja olen löönud selle

Googlesse sisse ja mu enda blogi mingi postitus on vastu tulnud ja siis ma olengi sealt selle info kätte saanud, et see on olnud päris hea äratundmine, mingite märksõnadega jõuad nagu iseenda tekstideni.“ (AA lõik 10)

Samas kasutavad mõned poliitikud blogi arhviina pigem olude sunnil:

„Ma ei ole eraldi nagu mõelnud ja aega võtnud, et energiat enda jaoks, et ma teen ainult blogi jaoks mingeid sisestusi, mida peaks tegelikult, mida ma tegelikult tahaks teha, mida võiks teha rohkem, et ta ei ole mingi tuim, ma ei tea, BNSi mingi koopia seal, et võiks olla rohkem originaaltekste ja rohkem sellist arutelu poliitika üle, eks ju.“ (AA lõik 5)

Google kontekstist kasvab välja järgmine võimalus, mida blogimine võrguühiskonnas poliitikutele pakub - **oma kuvandi soovitud suunas kujundamine**. Seda, et uus meedia võimaldab veebis oma kuvandit luua, tõdesid eelmise alapeatüki järgi mitmed poliitikud (AA, JR, JO). Täpsemalt blogide kontekstis leidis KS (lõik 2), et kuvandi kujundamise võimalus üldse annabki blogidele täheduse:

“Põhjus, miks ma arvan, et blogidel täna üldse tähendus alles veel on, on see, et paljude inimeste kohta kujundatakse arvamus neid googeldades ja blogi andis võimaluse, et esimene asi, mis Googles minu kohta välja tuleb, on minu enda loodud tekst.”

Ka UP (lõik 6), kes ise peab blogi mitte just sellel otstarbel, tõdes siiski blogi suurt potentsiaali kuvandi kujundamises:

“Kui ma oleksin selline rohkem säutsuja ja Facebooki ära kasutaja, panemaks oma mõtteid igapäevaselt sinna kirja või reaktsioone mingitele teemadele või paneks selliseid väikseid säutsusid nagu on Kaja Kallas kasutanud, siis ma võiksin päris hästi kujundada oma imidžit sellises suunas nagu ma tahan.”

Veel nimetati blogi funktsioonina, et seal **avaldatud materjal võib jõuda ajaleheveergudele** (KS, AA, KK). Online-meedia kas avaldab blogipostitused otse või tsiteerib neid. *“Kui sa oled ta juba avalikku ruumi pannud, siis ajalehed võtavad rahulikult ja võtavad sealt neid lõike, mis neile meeldivad,”* ütles KS (lõik 7). Mitmed poliitikud on kindlasti ainuüksi seda põhjust pidanud blogi alustamiseks piisavalt oluliseks. AA kommentaari mikroblogikeskkonna Twitteri kohta võib ilmselt üldistada blogidele laiemalt:

„Ma arvan, et Twitteris isegi poliitikute jaoks on tihti, sa ei üritagi sellega masse mõjutada //...// pigem üritadki mingit kahtekümnet ajakirjanikku mõjutada selle informatsiooniga, mis sa sinna paned või neid vaidlusi, mis sa seal pead.” (AA lõik 38)

Blogidel on KK (lõik 9) arvates ka eelis, mis võib aidata poliitiku mõtetel saada laiemat kõlapinda:

„Viimasel ajal ma enam ei saada nagu kuskile ajalehte, vaid ma panen blogisse ja üldiselt selle tulemus on see, et sealt võtavad kõik ajalehed, et keegi ei tunne, et näed, et see oli Postimehe artikkel, et siis Päevaleht ei refereeri seda, kui ta on minu blogis, siis ta on kõigi oma, et see on üks asi.“

KK (lõik 6-7) lisas, et viimaks on blogitekstide kirjutamine **oluline poliitiku enda jaoks**, aidates mõtteid korrastada:

„Mõnes mõttes see nagu kirjutatu puhul on ka nagu see, et sa seda ikkagi kontrollid rohkem kui siis, kui sa suhtled inimestega niimoodi, et see, mis on must-valgel, see on must-valgel, et selles mõttes ma kindlasti kirjutades olen rohkem kontrollitud, kui ma olen suhtlusel, aga noh, teisest küljest, ega see, miks mulle näiteks meeldib kirjutada, on see, et siis sa mõtled ka oma mõtted väga selgeks tegelikult, et kirja pannes see on nagu endal ka palju mõtestatum see tegevus.“

Kokkuvõtlikult võib öelda, et noorema põlvkonna Eesti parlamendisaadikud, kes blogisid peavad, on oskuslikult ära tabanud ja kasutanud hulga sellega kaasnevaid võimalusi oma isiku ning poliitilise sõnumi ja tegevuse mõju võimendamiseks võrguühiskonnas. Samas, nagu näitab järgnev lõik, tunnistatakse kohe ka sellega kaasnevaid väljakutseid.

Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogimise väljakutsed

Lisaks mitmetele võimalustele nägid intervjuueeritud riigikogulased blogimise juures ka rida väljakutseid. „Ega see kirjutamine ei tule iseenesest,“ ütles MM (lõik 5).

Kõik intervjuueeritavad märkisid ennekõike ära väljakutse **blogimise ajamahukusest** (MM, KK, UP, JR, LP, AA, KS, JO, KK). „Paratamatult aega on vähe ja mõtteid on palju,“ ütles KK (lõik 4). Samal põhjusel nimetati blogimist tüütuks (UP lõik 3). Isegi kui postitatakse harva ja juba avaldatud materjale, nõuab blogimine siiski panustamist. UP ütles, et kuigi ta igapäevaselt ei kirjuta, on siiski keeruline alati meeles pidada, et oma avaldatu ka blogisse üles riputada. „See on väike asi, aga jällegi nagu selline lisakohustus,“ märkis ta (lõik 3).

Poliitikuid, kes aga järjepidevalt veebipäeviku sisu loomisesse panustada suudaksid, on vähe. Sageli kirjutatakse 1-2 postitust entusiasmiga valmis, kuid pärast seda jäävad blogid surnud olekusse. AA (lõik 3) avaldas sellisele käitumisele kriitikat:

„Enne valimisi küll hüppavad igasugused inimesed, kes avastavad, et Facebook on olemas ja Twitter ja kõik teevad blogisid, aga see sureb ära ja minu arvates on see viga - kui juba

teha, siis teha kogu aeg!“

Ajamahukuse aspektist lähtuvalt leiti ka, et võib-olla saaks päeviku pidamisele kuuluvat aega kasutada otstarbekamalt mõnel teisel viisil. Nii arvas näiteks KS (lõik 4), kes ütles, et tema aastate kogemus on näidanud seda, et kui ta kirjutab ühe lühivormis loo, ei ole see ajakuluna väga palju väiksem kui juba kolme tuhande viiesaja tähemärgise arvamust loo kirjutamine.

Ajaprobleem ei ole aga kõigi Riigikogu liikmete jaoks ühesugune. AA (lõik 29) ütles selle kohta:

„Ja ma olen nõus, et see kommunikatsioonipool ongi, eriti täitevametis, mida ma olen valitsuse poolt näinud lähedalt, see tihtipeale jääbki nagu varju, et sa oled nii oma töös sees, et see suhtlemise pool natukene kärbub ja samas opositsioonis olles kogu su maailm ongi suhtlemine, sest sisuliselt sa ei vastuta, ei tee, eks, et siis saadki nagu hästi palju väljapoole elada.“

Teiseks toodi välja **blogimise sisulise keerukuse aspekt** (KS, AA, LP, JO, KK). Põhiküsimuseks on seejuures, kuidas kirjutada nii, et see oleks sisukas ja haaraks seejuures ka tähelepanu. „Kas sa ajad taga klikke või sa ajad taga seda, et tekst, mida sa sinna kirjutad, on mingi jääva väärtusega?“ on küsimus, millele KS (lõik 3) arvates tuleb veebipäevikut omades pidevalt vastust otsida.

Mitte ainult blogimises, aga poliitilises kommunikatsioonis üldse on AA (lõik 4) sõnul põhiline dilemma, väljakutse ja valikukoht see, et kui sa tahad olla mõistlik ja ajada ratsionaalset juttu, siis see ei lähe kellelegi korda:

„See on masendav tegelikult, aga see on reaalsus. //...// Et jah, ma ise olen seda nagu testinud-näinud, kõige rohkem klikke saab see, kui ma ütlen, et Savisaar on vördjas, lihtsustatult, eks ju, mitte sõna-sõnalt, et see siis on see, mis Eestis müüb või nagu üldse meedias.“

Isegi kui ei soovita blogis otseselt kedagi solvata või kellegi kohta halvasti öelda, tuleb väga hoolikalt läbi mõelda, mida ja kuidas seal öelda. LP (lõik 5) märkis, et on kohti, kus tal tuleb ennast alla suruda:

„Ma ei saa kasutada irooniat, sarkasmi või mõistukõnet, kuna seda võidakse kasutada vastupidises tähenduses kontekstist väljarebituna eesmärgiga kahjustada mu mainet.“

Sellega seonduvalt saab tuua välja järgmisegi väljakutse, mida poliitikud (KK, AA) blogimise juures esile tõid – **kommentaariid**. KK (lõik 5) kirjeldas näiteks olukorda, kus blogimise algusaegadel oli ta redigeerinud oma blogi selliselt, et kui ta kord oli ühe inimese kommentaari aktsepteerinud, võis see sama inimene vabalt tulevikus tema blogi alati kommenteerida. See oli

mugav ja tekkis palju sisulisi diskussioone. Ühel hetkel aga tekkis üks „*väga pahatahtlik inimene*“ (KK lõik 5), keda ajas iga KK vastus rohkem närvi ja kes rebis tema vastused kontekstist välja, mille peale KK (lõik 5) ütles: „*Siis ma panin ikkagi niimoodi, et ma iga kommentaari aktsepteerin.*“

Ühe suure väljakutsena tõid intervjuueeritavad (JO, KS, AA, MM) välja veel **tähelepanu võitmise probleemi**. Ühelt poolt võib see olla seotud sisulise küljega. Näiteks võib JO (lõik 3) sõnul seisneda vähene tähelepanu selles, et blogis on vähe erilist materjali:

„Mis on muidugi selle blogi formaadi mõttes nagu probleemne, et seal on suhteliselt vähe originaalteksti //...// blogi kvaliteedile mõjub selles suhtes halvasti, et sa ei saa sealt mingisugust sellist eksklusiivset asja, mida sa kuskilt mujalt üldiselt ei saa, aga selle põhjus minu jaoks on eeskätt selles, et ei ole aega luua spetsiaalset siis nii-öelda blogispetsiifilist materjali.“

Ka KS (lõik 21) ütles, et paljud tema kolleegid peavad blogi pigem arhiivi otstarbel. „*Aga see ei ole enam üldse see mõte,*“ arvas ta. Kohati on blogimaterjal ka vähe-emotsionaalne, vähemalt võrreldes muu sotsiaalmeediaga ning ei pane inimesi nii palju klikkima ja kommenteerima:

„Tihti siin millegi peale tekib mingi emotsioon, vihastad või tunned väga rõõmu, eks ju, vaata blogisse selle teksti ülespanemine võtab ka piisavalt natukene tehniliselt aega, et tavaliselt ka selle aja peale sul võib-olla see esimene emotsioon lahtub, et sa panedki juba rahulikumalt asjad kirja. //...// Blogi on selles mõttes natukene staatilisem, natukene konservatiivsem formaat, minu jaoks vähemalt. Et ega ma jah sinna kogu oma hinge tagurpidi ei keera, et pole ju minu stiil poliitikas, vähemalt siamaani olnud.“ (AA lõik 6, 8)

Teisest küljest võib vähene tähelepanu olla seotud inimeste vähese huviga poliitiliste tekstide lugemise kui sellise suhtes:

„Kui ma kirjutan mõnikord pikema keerulisema teksti blogisse ja panen selle lingi endale Facebooki, eks ju, ma saan sinna endale 5 like'i, eks, oma töökaaslastelt, kui ma panen sinna oma kassiga pildi, lihtsalt kass hammustas mind näpust või jalutan koeraga õues, siis ma saan seitsekümmend like'i nagu poole tunniga, eks, kõik sheerivad ja hullavad ja möllavad, et ta nii on jah.“ (AA lõik 41)

Lisaks eelmisele kahele probleemile on blogil teatud teiste sotsiaalmeedia kanalite kõrval tähelepanu võitmise aspektist üks miinus: „*Kui Facebookis on väga lihtne ja ka Twitteris jõuda kohe inimeste silmade ette läbi selle jagamismehhanismi, siis blogi toimib ikkagi nii-öelda tavalise netileheküljena.*“ (MM lõik 5)

Tähelepanu võitmise keerukus on Eesti noorema põlvkonna poliitikuid viinud arusaamisele, et midagi tuleks praeguste blogide juures kardinaalselt muuta. Nii ütles näiteks KS (lõik 21):

„Et jah, ma ei ole seda kinni pannud ja lõpetatuks kuulutanud, aga ma olen kuidagi terve aasta mõelnud, et seda peab kuidagi teistmoodi tegema, et sellisena ta ei kõneta.”

Niisiis, nagu käesolev alapeatükk näitab, leiavad Eesti noorema põlvkonna poliitikud blogimise juures hulga võimalusi ja väljakutsed. Kokkuvõtliku pildi annab sellest alltoodud tabel (vt tabel 7).

Tabel 7. Blogimise võimalused ja väljakutsed

Võimalused	Väljakutsed
<ul style="list-style-type: none"> • Info edastamine, arvamuste kirjanemine ja vahetamine (nii poliitikaga seotud kui ka poliitikavälistel teemadel) (JR, AA, LP, KS, KK) • Oma loodud tekstide ja muu materjali arhiveerimine (KS, UP, JO, MM, AA) • Kuvandi soovitud suunas kujundamine (AA, JR, JO, KS, UP) • Kirjapandud materjali jõudmine massimeediasse (KS, AA, KK) • Abivahend oma poliitilise tegevuse mõtestamisel (KK) 	<ul style="list-style-type: none"> • Blogimise ajamahukus (MM, KK, UP, JR, LP, AA, KS, JO, KK) • Sisuline keerukus (KS, AA, LP, JO, KK) • Kommentaarid (KK, AA) • Tähelepanu võitmine (JO, KS, AA, MM)

Selgub, et blogis nähakse võimalust nii poliitilikaga seotud kui ka poliitikavälist infot edastada, arvamusi kirja panna või vahetada. Seejuures võib blogi olla poliitiku enda jaoks oluline oma tegevuse mõtestamisel. Blogitekstidel on potentsiaal jõuda ka massimeediasse. Veel pakub blogi võimalust enda poolt muuks otstarbeks loodud tekste ja materjale koondada. Väljakutsetena näevad aga poliitikud blogimise ajamahukust, tähelepanu haaramise ning sisu loomise ja kommentaaridele vastamise keerukust. Kuidas selle juures veel „oma nägu“ säilitada ning „ühte ja sama mina“ erinevates kontekstides välja elada, osutab taas integriteediga seotud küsimustele. Üks on selge,

noorema põlvkonna Eesti poliitikud, kes orienteeruvad arenevas võrguühiskonnas hästi ning teadvustavad nii selle positiivseid kui negatiivseid külgi, püüavad „endaks jääda“ pidevalt uuenevas (sotsiaal)meediaruumis oma nägu ja tegu üheks tervikuks lõimides. Kindlatest väärtustest juhinduvad poliitikud kehastavad ja kommunikeerivad integriteeti tulevikule vastu minnes kõnekamalt kui desintegreeritud poliitikud. Kas ja mis sellest edasi järeldeb, on juba eeloleva diskussiooni teema.

3.2. Blogide analüüsi tulemused

Alljärgnevas peatükis on ära toodud kaheksa isiklikku blogiva Eesti noorema põlvkonna riigikogulase blogi analüüsiga kogutud uurimistulemused, mis annavad ülevaate sellest, millest ja kuidas kirjutavad poliitikud oma blogides. Järgnev materjal on koondatud alapeatükkidesse. Esmalt antakse ülevaade sellest, millest kirjutatakse – lähtuvalt blogipostituste teemakategooriatest. Teiseks tuuakse välja, kuidas neil teemadel kirjutatakse - lähtuvalt blogipostituse tüübist ning paiknemisest sisu, suuna ja stiili teljel. Kolmandaks näidatakse, milline on blogipostituste sisu väärtuspõhise integriteedi kontekstis ning kuivõrd see läheb kokku sellega, mida poliitikud intervjuudes rääkisid.

3.2.1. Blogipostituste teemakategooriad

Käesolev alapeatükk võtab kokku isiklikku blogi omavate Eesti noorema põlvkonna riigikogulaste blogi analüüsis kogutud uurimistulemused selle kohta, millest nad oma blogides kirjutavad. Annan ülevaate sellest, milline poliitik, millistel järgmistest teemakategooriatest sõna võtab: valitsemine (sisepoliitika), välispoliitika, majandus, õigusloome, eetika ja väärtused, keskkond ja loodushoid, tervishoid, sotsiaalküsimused, eraelu, haridus, sport, muu. Olgu siinkohal uuesti välja toodud, et olukorras, kus artikkel vastas mitmele teemakategooriale, märkisin ära selle, mis oli blogipostituse keskseks fookuseks.

Võrreldes poliitikute blogisid, kerkisid teemakategooriate jaotuses esile kahesugused blogid: **ühele teemale keskenduvad blogid** (AA, MM) ning **laiemat teemakategooriate spektrit käsitlevad blogid** (UP, KK, LP, JO, JR, KS) (vt tabel 8).

Tabel 8. Blogipostituste teemakategooriad

Teema	Nimetatud teemal avaldatud postituste protsent poliitiku blogis							
	MM	AA	UP	KK	LP	JO	JR	KS
Valitsemine	12	15	6	25	15	21	28	32
Majandus	5	59	44	35	4	9	10	17
Õigusloome	0	0	0	7	5	15	0	0
Eetika, väärtused	0	2	3	11	3	1	3	2
Keskkond, loodushoid	0	2	0	2	1	0	6	0
Tervishoid	0	0	0	4	1	0	0	2
Sotsiaalküsimused	0	3	47	5	23	33	4	4
Eraelu	4	2	0	7	4	6	5	17
Haridus	0	3	0	0	33	12	5	9
Sport	0	2	0	0	0	0	27	2
Välispoliitika	77	9	0	0	1	3	0	6
Muu	2	3	0	4	10	0	12	9
Blogipostituste arv*	82	58	32	56	142	67	78	47

* Blogipostituste arv, millest teemade esinemise % arvutati, sõltus sellest, mitu postitust poliitik oma blogis vaadeldud perioodil avaldas

Ühele teemale keskenduva blogi esinäiteks on MM blogi (vt tabel 8). Koguni 77% tema blogipostitustest räägib välispoliitilistel teemadel – eelkõige käsitletakse Eesti-Vene suhete temaatikat, rahvusvaheliste organisatsioonide (peamiselt NATO ja EL) küsimusi, Venemaa ja USA sise- ja välispoliitikat ja nende kahe riigi rolli maailmapoliitikas ning Lähis-Idas kriisikolletes toimuvat. MM välispoliitisele teemablogile on iseloomulik see, et postituste juurde on lisatud pilte ja muud illustreerivat materjali. Teine iseloomulik asi MM blogile on, et iga aasta lõpus kirjutatakse sissekanne teemal „TOP-10 maailmasündmust möödunud aastal“. Välispoliitika kõrval on MM blogis väiksema kaaluga (12%) esindatud ka sisepoliitika, majandus (5%), eraelu (4%) ja muud teemad (2%).

Veel võib ühele teemale keskenduva blogina näidata AA blogi (vt tabel 8). Kokku 59% tema blogipostitustest räägib majandusteemadel. Põhiteemadeks on EL majanduspoliitika ja eurotsoon, Eesti majanduspoliitika laiemalt, Eesti riigieelarve, energiapoliitika, riigiettevõtted, teede ja Rail Baltica rajamine. Sarnaselt MM-le, on ka AA teemablogile iseloomulik, et blogipostituste juurde on lisatud illustreerivat materjali. Täiesti ainuomane AA blogile on aga see, et alates 2013. aasta

märtsist on osa postitusi (kokku 8tk) dubleeritud ka vene keelde. Majanduspoliitika kõrval on AA blogis väiksema, kuid arvestatava kaaluga (15%) esindatud ka valitsemisega seotud teemad - kirjutatakse Tallinna linna valitsemisest, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi lahutamisest ning kritiseeritakse vasakpoolset poliitikat ja erakondi. Valitsemise rubriiki jääb ka AA kõige rohkem kommentaare (27tk) kogunud postitus teemal „Põhjused, miks Savisaar peaks poliitikast taanduma“. Minimaalsema kaaluga on AA blogi teemade hulgas esindatud ka majandus (9%), tervishoid (3%), haridus (3%), sotsiaalküsimused (3%), sport (2%), eraelu (2%), keskkond ja loodushoid (2%) ning eetika ja väärtused (2%).

Ühele teemale keskenduvate blogide kõrval olid **laiemat teemakategooriate spektrit käsitlevad blogid**. Need võib tegelikult omakorda jaotada kahte osasse: kahe põhiteemaga blogid ja rohkemate põhiteemadega blogid.

Kahe põhiteemaga blogi stiilipuhtaks näiteks võib pidada UP blogi (vt tabel 8). UP kirjutas sotsiaalküsimustest (47%) ning majandusest (44%). Sotsiaalküsimuste teema all rääkis ta perekonnast, madalast sündivusest, eesti rahva kestlikkusest, lastetoetustest, väljarändest ja integratsioonist (vene keelt kõnelevate inimeste integreerimisest Eesti ühiskonda ja kodakondsuse andmise seadusest). Majandusteemadel kirjutas UP Eesti riigieelarvest ja maksupoliitikast, ESMiga liitumisest, elektrihinna tõusust, lastetoetustest ja erisoodustusmaksust. Nende teemade kõrval on UP blogi teemade hulgas esindatud vähemkaalukalt ka valitsemine (6%) ning eetika ja väärtused (3%).

Kahe põhiteemaga blogi näiteks sobib ka KK blogi (vt tabel 8), kus kirjutati peamiselt majandusest (35%) ja valitsemisest (25%). Majandusteemadel oli KK fookuses Eesti Energia ja energiapoliitikaga seotud küsimused, rohemajandus, avaliku sektori osa majanduselusel, toiduainete hinnatõus ning probleemid Estonian Airis. Valitsemisega seoses olid põhiteemadeks presidendi- ja kohalike omavalitsuste valimised, Riigikogu töö, naiste vähene osalus poliitikas, korruptsioon ja *Silvergate* skandaal. KK blogis oli kahe põhiteema kõrval ka teistest oluliselt rohkem eetika ja väärtustega (11%) seotud kirjutisi – seda eelkõige seoses sooviga koostada Riigikogule eetikakoodeks. Endise juristina kirjutas KK ka õigusloomest (7%). Veel puudutati eraelu (7%), sotsiaalküsimusi (5%), tervishoidu (4%), keskkonda ja loodushoidu (2%) ja muud (4%).

Rohkemate põhiteemadega blogide näidetena võib esile tuua esiteks LP blogi (vt tabel 8). Kõige rohkem (33%) kirjutas LP haridusega seotud teemadel, kirjutades ennekõike põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmisest, kõrgharidusreformist ja Tallinna koolidesse vastuvõtmise korrast. Teise põhiteemana rääkis LP sotsiaalküsimustest (23%), kirjutades palga- ja pensioniküsimustest, vaesusest, kestlikkusest, koolieelsetest lasteasutustest, vanemahüvitisest, haigete laste hooldamisest,

pantvangikriisist, kuritegevusest, seksikaubandusest jt. Valitsemisest (15%) rääkis LP ennekõike Riigikogu liikme tööst lähtuvalt, veel olid põhilisteks arutelukohtadeks presidendivalimised, IRL poliitilised seisukohad ja poliitiline usalduskriis Eestis. Suhteliselt suur (10%) muudel teemadel postituste osakaal tulenes sellest, et nii suure postituste arvu (142) juures kogunes ka hulgaliselt erilisi teemasid, mis teemakategooriate alla ei mahtunud, näiteks kirjutas LP filmiarvustusi, näitusetutvustusi või avaldas arvamust vabamüürluse teemal. Juba väiksema kaaluga olid LP blogis esindatud põhiteemana: õigusloome (5%), eraelu (4%), majandus (4%), eetika ja väärtused (3%), haridus (1%), tervishoid (1%), välispoliitika (1%).

Teiseks paljudel teemadel kirjutajaks oli JO (vt tabel 8). Tema jaoks olid olulisimad sotsiaalküsimused (33%). Suurem osa nendest sissekannetest oli seotud integratsiooni temaatikaga (venekeelse elanikkonna keele- ja kodakondsusküsimustega). Integratsiooni temaatika oli suuresti seotud hariduse valdkonnaga (12%), kus JO keskendus eelkõige venekeelse koolihariduse võimaldamisega seotud küsimustele. Järgmiseks kirjutas JO valitsemisest (21%). Peamised teemad selles valdkonnas olid tema poliitilise karjääri alustamine ja selle jätkumine, valimistulemused, erakondade rahastamine ja Harta12. Veel kirjutas JO hulga artikleid õigusloomest (15%) - teemadeks maamaksu, kodakondsuse ja piiräärsete maade ostu puudutavad seaduseelnõud ning ACTA leping. Väiksemat tähelepanu pööras JO blogis majandusele (9%), eraelule (6%), välispoliitikale (3%) ning eetikale ja väärtustele (1%).

Rohkem kui ühe põhiteemaga blogi näiteks sobib ka JR blogi (vt tabel 8). Tema blogi muudab eriliseks suur sporditeemaliste (27%) postituste osakaal. Seda selgitab ennekõike tõik, et JR on Eesti Korvpalliliidu president, korraldab Paul Kerese maleturniiri ja ka omanimelist jooksuvõistlust. Tema blogis on spordiga võrreldavas mahus (28%) poliitilika ja valitsemisega seotud kirjutised – JR keskendub eelkõige valimiste seotud temaatikale, erakondade rahastamisele, poliitilisele usalduskriisile ja omavalitsuste tööle. Võib näha ka märkimisväärset hulka (12%) postitusi muudel teemadel. Näiteks kätkeb JR blogi mitmeid kirjutisi ajaloo teemal. Eraldi teemakategooriana seda aga välja ei ole toodud, kuna teised poliitikud sel teemal kuigi palju ei kirjuta. Väiksemat tähelepanu pöörab JR oma blogis majandusele (10%), kekkonnale ja loodushoiule (6%), haridusele (5%), eraelule (5%), sotsiaalküsimustele (4%) ning eetikale ja väärtustele (3%).

Viimase rohkem kui ühe põhiteemaga blogija näitena võib välja tuua KS (vt tabel 8). Suurem osa (32%) tema postitusest räägivad valitsemisest - Riigikogu ja valitsuse tööst, naiste osakaalust poliitikas, valimistest, Keskerakonna ja KS isiklikest valimislubadustest. Võrdlemisi suur osakaal (17%) võrreldes kõigi teiste poliitikutega oli KS blogis eraelulistel postitustel. Ta kirjutas näiteks Kihnust saadud kinnastest, Soomaal käigu mälestustest, Kadripäevast ja selle seosest oma nimega

jms. Samavõrra (17%) avaldas KS postitusi ka majandusteemadel. Tõstatatud teemade hulgas olid silmapaistvamad riigieelarve, EL majanduspoliitika ja ESFSis osalemine ning hinnatõus. Väiksemat tähelepanu pööras KS oma blogis haridusele (9%), majandusele (6%), sotsiaalküsimustele (4%), spordile (2%), tervishoiule (2%), eetikale ja väärtustele (2%) ning muudele teemadele (9%).

Niisiis, nagu käesolev alapeatükk näitab, tulid poliitikute blogide analüüsi teemakategooriate osas esile kahesugused blogid: peamiselt ühele teemale keskenduvad blogid (AA, MM) ning laiemat teemakategooriate spektrit käsitlevad blogid (UP, KK, LP, JO, JR, KS). Laiemat teemakategooriate spektrit käsitlevad blogid võib jagada omakorda kaheks: kahele põhiteemale (UP, KK) ja kolmele või rohkemale põhiteemale keskenduvad blogid (LP, JO, JR, KS).

Kokkuvõtlikult võib öelda, et ühe teema blogijad jõuavad kommunikatsioonilises tähenduses potentsiaalsemalt vastavast teemast huvitunud sihtgrupini, kandes nende jaoks olulist sõnumit ning omandades teatud pädevuse korral arvamusiidri rolli. See omakorda tähendab, et taoliste poliitikute isik kannab ühe hulga lugejate jaoks sotsiaalset kapitali. Integriteediga peaks hüpoteetiliselt kaasnema ka suurem sümboolne kapital. Blogipostituste sisu analüüs peab siiski näitama, kas ja mil moel ning kuivõrd peegeldub riigikogulaste blogides teatud väärtustest lähtuv järjekindlus ja integriteet. Seda samamoodi kahel või rohkemalgi põhiteemal blogides. Taolised poliitikud jõuavad potentsiaalselt avarama lugejaskonnani. Kui blogija püüab ühtviisi pädevalt sõna võtta mis tahes aktuaalsel teemal, võib see lugejais tekitada kahtlustunnet poliitilise populismi ja valijale meeldida tahtmise püüus. Mida personaalsem on blogi, seda rohkem peaks see vastama võrguajastu – eriti sotsiaalmeedias orienteeruvate – lugejate ootustele, samas näitavad töö esimeses osas osundatud uuringud, et see ei kasvata iseenesest veel usaldust blogija suhtes. Küll aga peaks seda tegema teatud väärtuste kehastamine ja vooruslik integriteet. See on juba diskussiooni teema. Enne aga pakub järgmises alapeatükis esitatud riigikogulaste blogide sisu analüüs ülevaadet, kuidas Eesti noorema põlvkonna poliitikud oma blogisid kirjutavad - lähtuvalt blogipostituse tüübist ning paiknemisest sisu, suuna ja stiili teljel.

3.2.2. Blogipostituste sisu

Käesolev alapeatükk võtab kokku isiklikku blogi omavate Eesti noorema põlvkonna riigikogulaste blogi analüüsis kogutud uurimistulemused selle kohta, kuidas nad ennast oma blogides väljendavad. Esiteks annan ülevaate sellest, millised on Lotta Lehti teooriast (vt ptk 1.2.) lähtuvalt blogipostituste tüübid. Teiseks analüüsin, kuidas paiknevad Eesti poliitikute blogid Stine Lomborgi määratletud (vt

ptk 1.2) kolmel teljel: sisu telg (sisemine-temaatiline), suuna telg (monoloogiline-dialoogiline) ja stiili telg (intiimne-objektiivne).

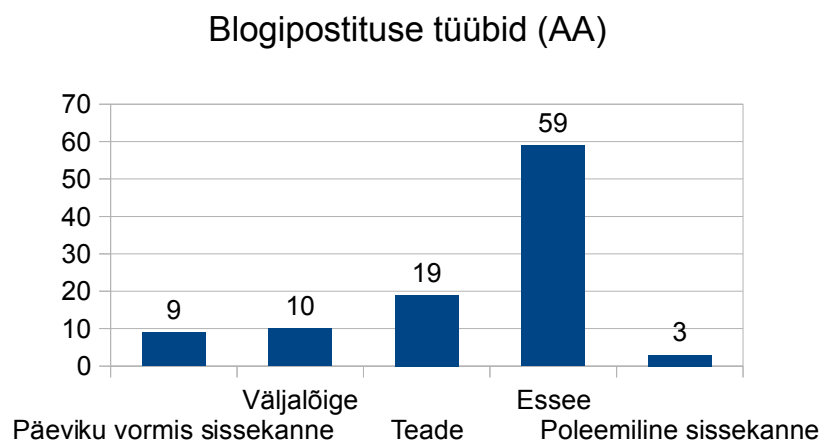
Blogipostituse tüübid

Suurem osa poliitikuid kasutab blogi eelkõige selleks, et avaldada isiklikku arvamust poliitilise, sotsiaalse, majandusliku või filosoofilise teema kohta. Seda kinnitab esseevormis posituduste ülekaal analüüsitud poliitikute (AA, JR, KS, KM) blogides. Teine võimalus on, et blogis domineerivad väljalõiked (JO, UP) – see tähendab, et blogisse ei kirjutata blogispetsiifilisi tekste, vaid sinna kogutakse kokku väljalõiked pressiteadetest, kõnedest, uudistest ja intervjuudest. Või esinevad need kaks tasakaalukalt kõrvuti (KK).

Nende kahe žanri kõrval esinevad vähemkaalukalt päevikblogi vormis kirjutised – kirja pannakse igapäevased sündmused ja kogemused (nii eraelulised kui ka tööalased); poleemilised sissekanded - blogipostituse keskmes on poliitiku opositsiooniline või agressiivne/ründav isiklik arvamus mingil teemal; teate vormis kirjutised - uudised või teadaanded, mis kutsuvad inimesi üles tegutsema.

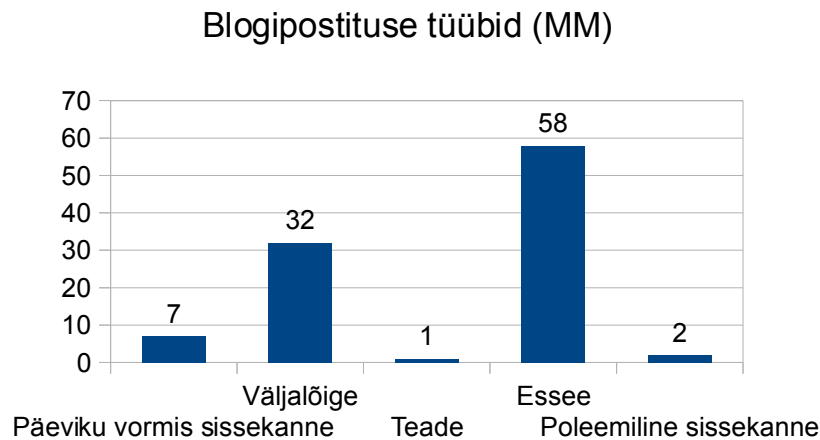
Järgmistel lehekülgedel võib näha, kuidas täpselt postitused poliitikute blogides jaotuvad.

AA blogipostitused (vt joonis 1) on eelkõige essee laadi (59%). Teise suhteliselt suure grupi (19%) moodustavad teate vormis sissekanded. Väiksema kaaluga on tema blogis väljalõikeid (10%), päeviku vormis (9%) ja poleemilisi sissekandeid (3%).

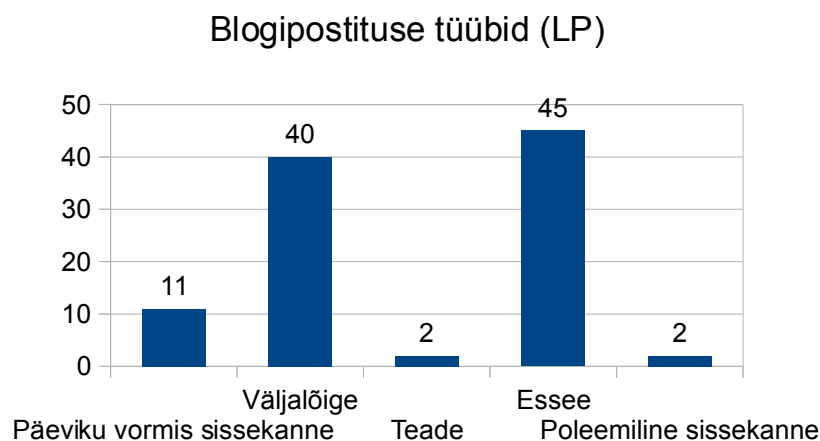
Joonis 1. AA blogipostituste tüübid

AA-ga sarnaselt on MM blogipostitustes (vt joonis 2) ülekaalus esseevormis kirjutised (58%). Väljalõigete osakaal on tema blogis aga suurem (32%). Tahaplaanile jäävad päeviku vormis (7%) ja poleemilised sissekanded (2%) ning teated (1%).

Joonis 2. MM blogipostituste tüübid

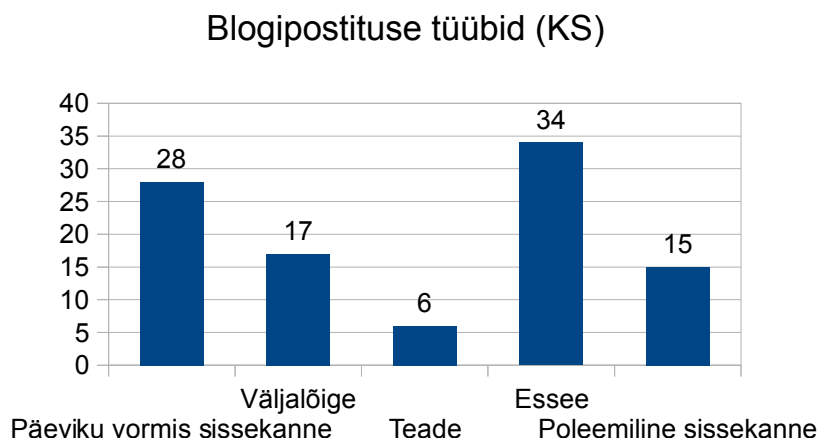
MM-le üsna lähedase blogi-formaadiga on LP (vt joonis 3). Ka tema blogis on ülekaalus esseealaadi kirjutised (45%) ja teisel kohal väljalõiked (40%). Tahaplaanile jäävad samuti päeviku vormis sissekanded (11%), teated (2%) ja poleemilised sissekanded (2%).

Joonis 3. LP blogipostituste tüübid

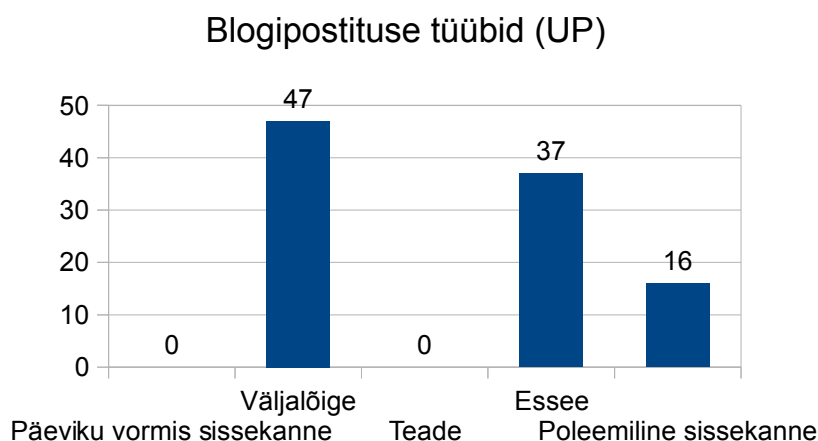
Küllaltki sarnane eelmistele on oma olemuselt ka KS blogi (vt joonis 4), kus essee vormis kirjutisi on 34%, väljalõikeid 17%. Tema blogis on aga nende kahe kõrval üsna kaalukas osa (28%) päeviku vormis sissekandeid. Samuti kätkeb blogi märkimisväärses osas (15%) poleemilisi sissekandeid.

See on seletatav parlamendiliikme opositsioonilise staatusega. Tahaplaanile jäävad KS blogis teate (6%) vormis sissekanded.

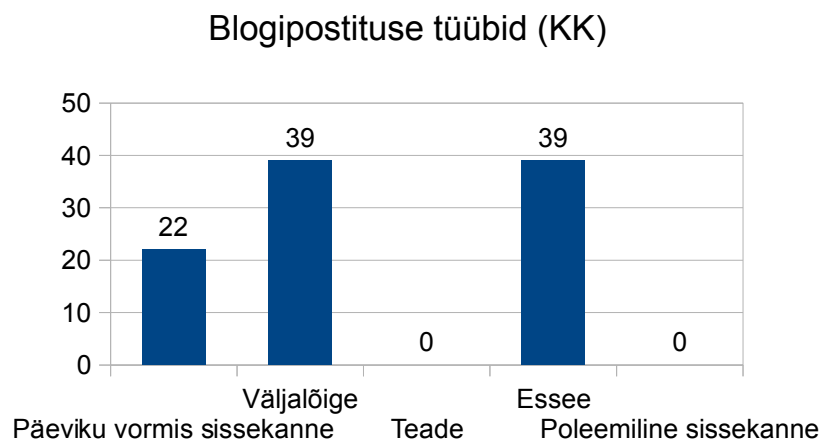
Joonis 4. KS blogipostituste tüübid

UP blogis (vt joonis 5) on taaskord esikohal väljalõiked (47%), nende kõrval esseed (37%). Sarnaselt KS-le on ka UP blogis esindatud kaalukalt ka poleemilised sissekanded (16%). Päeviku vormis sissekandeid ja teateid tema blogis ei esine.

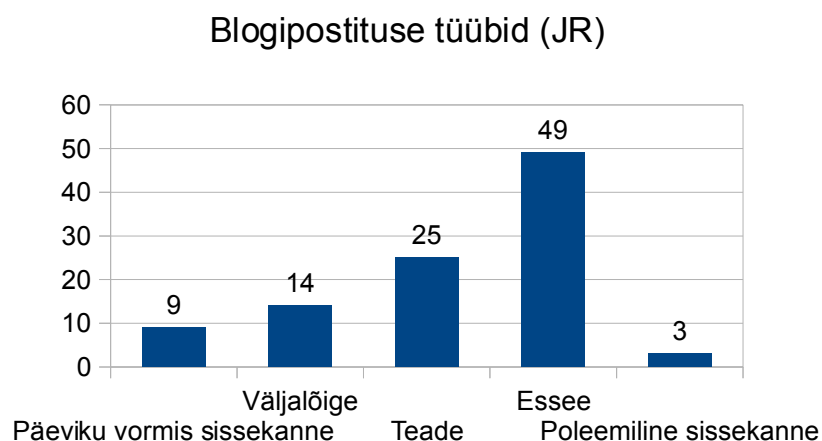
Joonis 5. UP blogipostituste tüübid

Küllalt sarnase postituste jaotusega blogi on KK-l (vt joonis 6) – ühtemoodi suur osa esseedel (39%) ja väljalõigetel (39%). Nende kõrval aga UPst erinevalt mitte poleemilised sissekanded, vaid päeviku vormis kirjutised (22%). Teateid ja poleemilisi sissekandeid tema blogis ei esine.

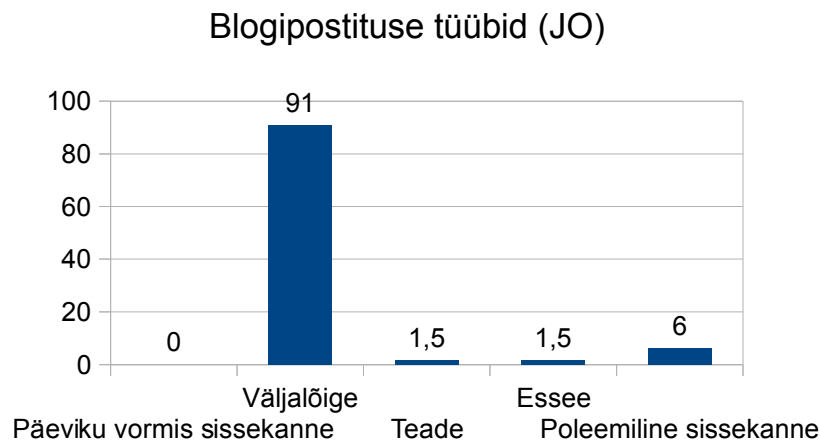
Joonis 6. KK blogipostituste tüübid

Teate vormis sissekandeid esineb suures mahus (25%) aga JR-l (vt joonis 7). Ülekaalus on siiski ka tema blogis esseed (49%). Vähem esineb ka väljalõikeid (14%), päeviku vormis sissekandeid (9%) ja poleemilisi sissekandeid (3%).

Joonis 7. JR blogipostituste tüübid

Viimane suhteliselt eriline näide on JO blogi (vt joonis 8), kus sisuliselt terve blogi (91%) moodustavad väljalõiked. Minimaalselt esineb ka poleemilisi sissekandeid (6%), teateid (1,5%) ja esseesid (1,5%).

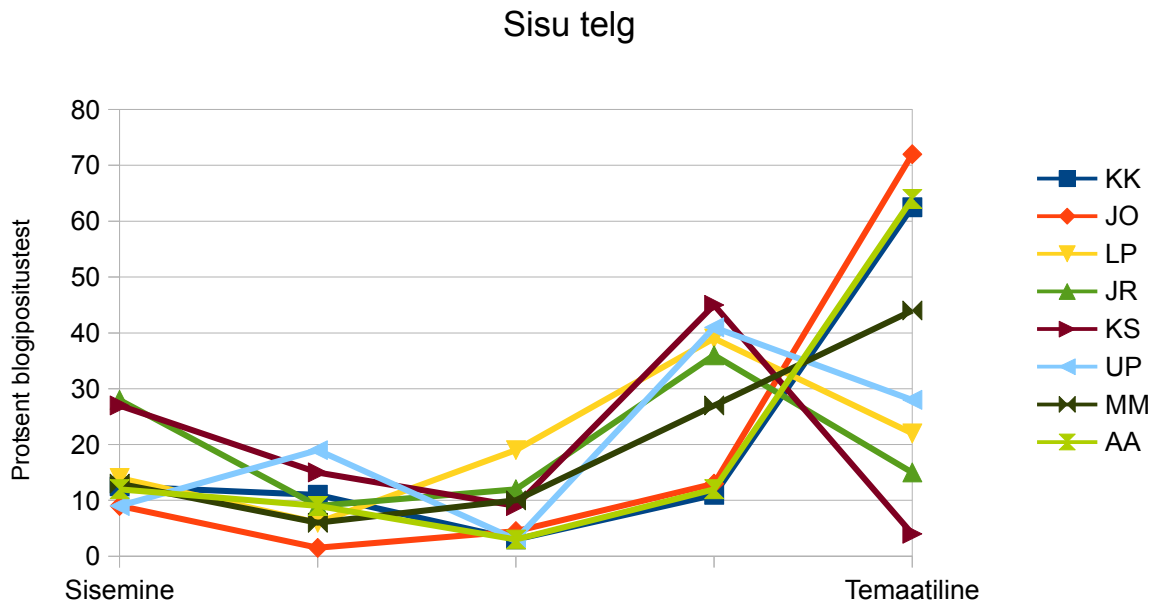
Joonis 8. JO blogipostituste tüübid

Üldjoontes võib arvata, et blogi tüüp sõltub erinevate poliitikute isikupärast ja eelistustest, teiselt poolt aga ka sellest, kui oluliseks peab keegi blogi oma vaadete ja sissevaadete kommunikatsiooni vahendina. Ennemini essee vormi kasutavad poliitikud panustavad sinna ilmselgelt rohkem pühendumust, aega, tööd ja tähelepanu kui kiirelt oma muudest töödest-tegemistest väljalõikeid blogivad riigikogulased. Poliitikute väärtuste ja integriteedi kohta selle materjali analüüsimisel iseenesest suuremaid üldistusi vaevalt teha saab, küll aga selgitab blogide taoline tüpiseerimine, kuivõrd püüab üks või teine riigikogulane kasutada oma blogi isiklike veendumuste ja väärtuste ning voorusliku integriteedi sõnumi edastamisel poliitilises kommunikatsioonis.

Blogipostituste sisu, suund ja stiil

Alljärgnev esitleb vaatluse all olevate riigikogulaste blogide analüüsi lähtuvalt sellest, milliseks osutusid poliitikute blogid oma sisult (sisemine vs temaatiline), suunalt (monoloogiline vs dialoogiline) ja stiililt (intiimne vs objektiivne). Kuna analüüsitud blogipostituste arv oli iga poliitiku puhul erinev, on graafikutel olevad tulemused esitatud protsentuaalsel alusel.

Sisu teljel paiknemine defineerib selle, kas blogi tegeleb autori isiklike teemade, kogemuste ja emotsioonidega või jagab informatsiooni mingil üldist huvi pakuval teemal. Jooniselt (vt joonis 9) võib näha üldist tendentsi, et poliitikute blogipostituste sisu on pigem temaatiline, mitte sisemine.

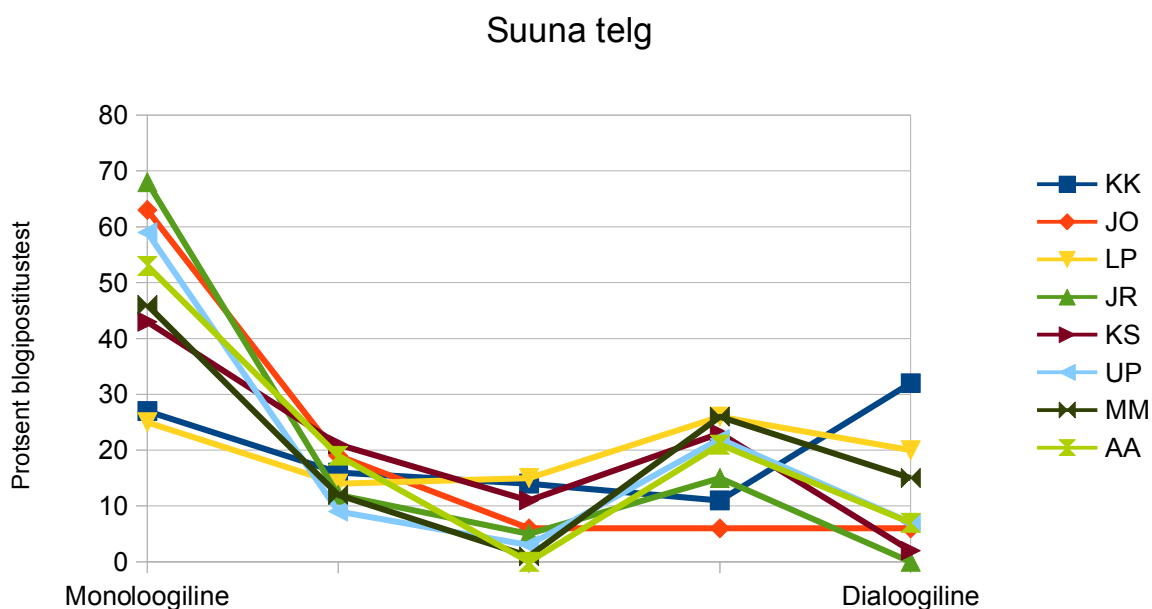
Joonis 9. Sisu teljel paiknemine (skaalal 1-5)

Tugevalt temaatiline suund on JO, KK ja AA, aga ka MM blogidel (vt joonis 9). Nagu ka eelmises alapeatükis tutvustatud teemakategooriatest lähtub, on nendel isikutel väga kindel temaatika, millest nad oma blogis kirjutavad. Väga selgelt tuleb esile, mille eest nad poliitikas „võitlevad“ - MM kui endine välispoliitika ajakirjanik on ka oma blogis ennekõike välispoliitilise temaatika kajastaja; AA on selgelt majanduspoliitilise temaatika kajastaja; JO kui kakskeelses keskkonnas kasvanud noormees võitleb integratsiooni eest ning KK endise juristina kirjutab eelkõige õigusloome ning eetika teemadel. Samuti esindavad pigem temaatilist kirjutamise suunda LP ja UP.

Kõige vähem temaatilisel suunal ja samas ka kõige enam sisemisel suunal kirjutasi blogivad JR ja KS (vt joonis 9). JR puhul on see seotud tööga, et ta kirjutab palju isiklikku nimelt spordiga seonduvatel teemadel – jagades informatsiooni enda poolt korraldatavate spordivõistluste kohta. Nagu ka blogipostituste teemakategooriate juures välja toodud, kirjutas ka KS erinevate isiklike teemadega seonduvast - Kihnust saadud kinnastest (12.03.2011), Soomaal käigu mälestustest (28.04.2011), Kadripäeva seosest oma nimega (25.11.2011; 25.11.2013) jt. Märkimisväärne on seejuures, et mõlemad viimati mainitud poliitikud kuuluvad Keskerakonda. Jääb küsimuseks, kuivõrd põhjustab seda püüd vältida teatud teemadel erimeelsusi partei pealiiniga, esitledes end lugejaile ja nii võimalikele valijatelegi turvaliselt - sisemisel suunal? Kui see nii peaks olema, kas ja mida räägib see omakorda nende integriteedi kohta?

Suuna teljel paiknemist saab määrata selle järgi, kas blogi kasutatakse pigem enese väljendamiseks

auditooriumile ning side nende kahe grupi vahel on nõrk või toimub blogis tihe suhtlus auditooriumi võrgustikuga ning side nende kahe grupi vahel on tihe. Jooniselt (vt joonis 10) võib näha, et poliitikute blogipostituste sisu on pigem monoloogiline kui dialoogiline.

Joonis 10. Suuna teljel paiknemine (skaalal 1-5)

Silmapaistvalt monoloogiliselt esitavad blogis oma mõtteid MM ja KS (üle 40% puhtalt monoloogilisi sissekandeid), UP ja AA (üle 50% puhtalt monoloogilisi sissekandeid), JR ja JO (üle 60% puhtalt monoloogilisi sissekandeid) (vt joonis 18). Poliitiku ja lugeja vaheline nõrk suhtlus väljendub esiteks selles, kui poliitik riputab blogisse üles Riigikogus (aga ka mujal) peetud kõnesid, mis on sõna-sõnalt blogisse kopeeritud ja algavadki üldjuhul järgnevalt: „Lugupeetud Riigikogu esimees! Head kolleegid!“ Teinekord on sinna ette lisatud lühike selgitav lõik (nt 15.06.2011 JO blogis: „*Pidasin täna maamaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu teisel lugemisel Riigikogus järgmise kõne.*“), kuid otsest lugejaga suhestumist või tema poole pöördumist seejuures pole. Teine blogija monoloogilise suhtlusstiili indikaator võib olla see, kui poliitik kirjutab esseestilis postitusi, kus ta avaldab oma isiklikke seisukohti, kuid pole näha seda, et kuidagimoodi üritataks lugejaga dialoogi astuda – näiteks essee, kus esitatakse oma maailmavaatelisi seisukohti või valimislubadusi. Teinekord võidakse essee isegi küsimusi esitada, kuid need pole suunatud lugejale, vaid on pigem retoorilist laadi. Näiteks UP (05.03.2012) kirjutab:

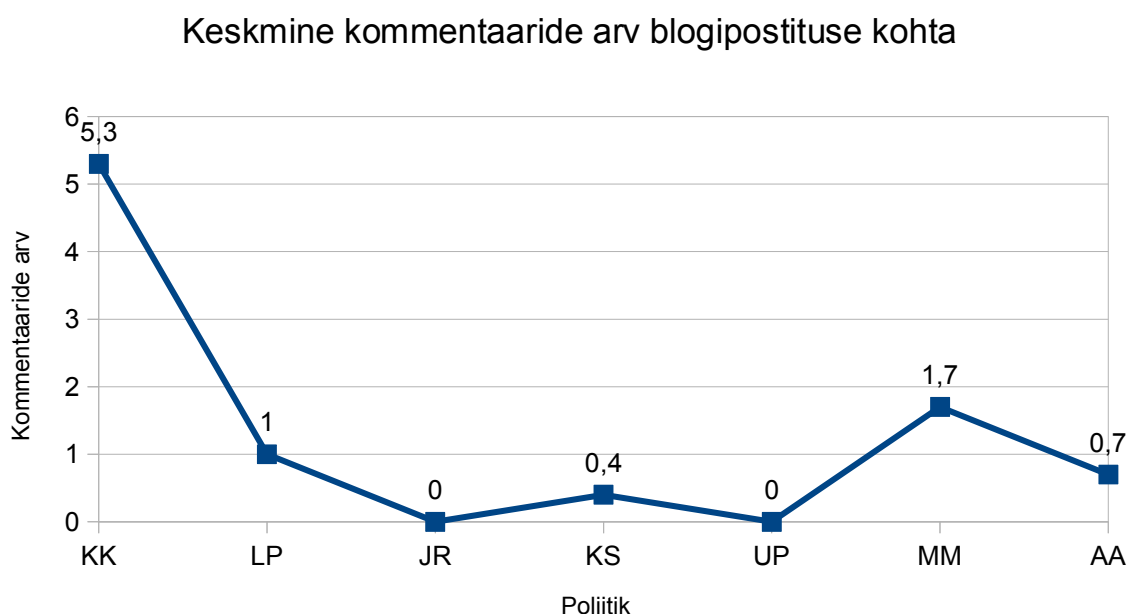
„See tähendab, et seitsme aasta pärast läheb kooli 50 klassi jagu vähem lapsi kui võiks.

Miks see nii on? Vastust sellele küsimusele teab ka valitsus, kellele meeldib koostada uhkeid arengukavasid, mis paraku jäävad vaid paberile.“

Kõige väiksema osa (alla kolmandiku) monoloogilisi postitusi avaldasid oma blogis LP ja KK (vt joonis 18), kes osutusid ühtlasi inimesteks, kelle blogis on dialoogiliste postituste osakaal suurim (üle 20%). LP blogis paistis silma, kuidas ta oma kirjutistes isiklike seisukohtade esitamise järel pöördus sageli lugeja poole, küsides küsimusi stiilis: „Hea lugeja, mida arvate teie?“. Ka KK blogis on näha lugejaga suhtlemist ja tema kohalolu tajumist poliitiku poolt. Näiteks väljendub see otseses lugeja poole pöördumises (06.10.2013): „*Ma ei ütle teile, et valige mind. Küll aga ütlen, et ...*“

Suuna teljel paiknemise kohta annab infot ka kommentaarium. Lugejaga suhtlevad postitused peaksid ärgitama ka rohkem arvamust avaldama, ja vastupidi. Alljärgnevalt (vt joonis 11) võib näha keskmist kommentaaride arvu poliitikute blogides postituse kohta.

Joonis 11. Keskmine kommentaaride arv blogipostituse kohta*

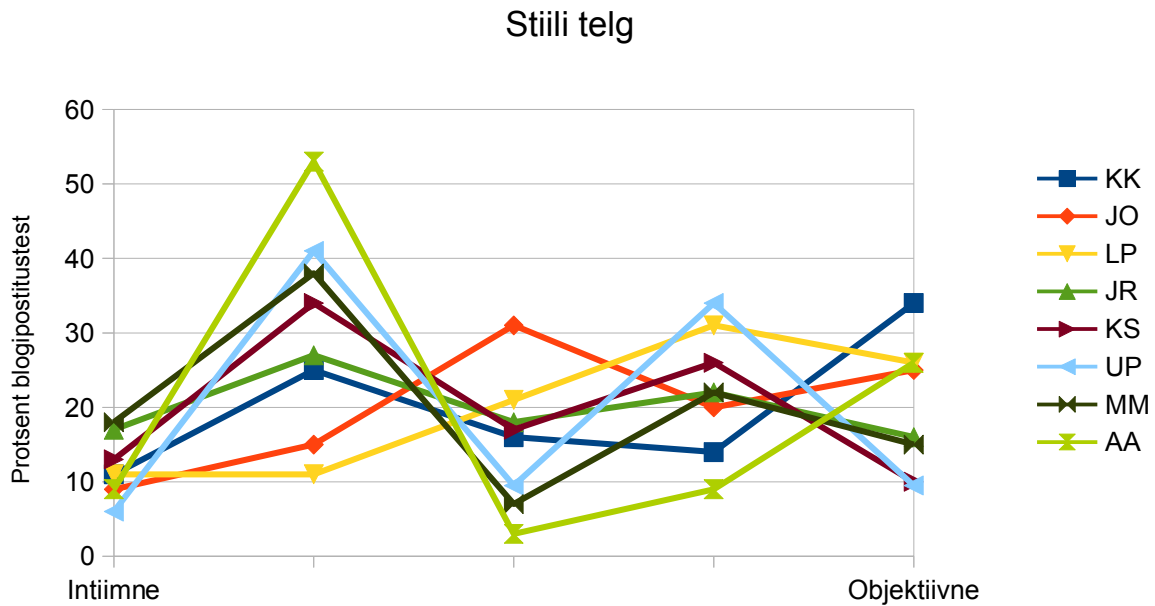
* JO pole graafikul, kuna tema blogi oli kommenteerimiseks suletud

Lugejatega dialoogist hoidumisest annab märku see, et JO on oma blogi kommenteerimiseks sulgenud. Vaid paari üksiku posituse all on ta lubanud inimestel arvamust avaldada. Nõrgast sidemest lugejaga annavad märku JR ja UP blogid (vt joonis 11), kus valimiks olnud viimase kolme aasta postituste juures pole kummagi blogis mitte ainsatki kommentaari. See kinnitab ka ülaltoodud

tulemusi, et nende blogid pole kuigi dialoogilised. Keskmiselt alla ühe kommentaari on KS (0,4 kommentaari) ja AA (0,7 kommentaari) blogipostitustel (vt joonis 19), kinnitades samuti nimetatud blogide pigem monoloogilist iseloomu. Kõige enam kommenteeritud blogide esikolmik (vt joonis 19) – KK, LP ja MM - ühtib joonisel 18 näidatud tulemustega selle kohta, kelle blogis on kõige enam dialoogilisi kirjutisi. LP blogis on keskmiselt 1 kommentaar postituse kohta, MM blogis keskmiselt 1,7 ning kaalukalt kõige enam kommenteeritud blogi on KK-l, kus on keskmiselt 5,3 kommentaari postituse kohta.

Kuna demokraatlik poliitika on eeskätt dialoogiline kunst ning võrguühiskonnas kasvab poliitikute avatuse ja dialoogivalmiduse väärtustamine, rääkimata integriteedist, siis võib eeldada, et dialoogilisem blogi teeb poliitilise kommunikatsiooni ja vastavalt blogija lugejale iseenesest vastuvõetavamaks. Kui taoline kuvand seondub avalikkuse silmis veel suurema integriteediga, mida näiteks on taotlenud riigikogulastele eetikakoodeksi väljapakkumisega tuntuks saanud KK, peaks seesugune poliitik osutama oma (inimlikult lähedasemana mõjuva) isiku, (lugejatega kontakti otsivate blogi)sõnumite ning vastavate (ühistest väärtustest lähtuvaid personaalseid ja professionaalseid valikuid kinnitavate) tegude ja tegematajätmistega võrguühiskonnas usaldusväärsemaks.

Stiili teljel paiknemine on seotud sellega, kas blogi autor analüüsib seal iseennast ning teeb teatud ülestunnistusi või on blogi vähem personaalne ja kirjutatud objektiivses toonis. Jooniselt (vt joonis 12) võib näha, et poliitikute blogipostituste stiil on erinev.

Joonis 12. Stiili teljel paiknemine (skaalal 1-5)

Stiili osas võib ühise joonena poliitikute blogides välja tuua selle, et küllaltki vähe on kirjutisi, kus poliitikud analüüsiksid iseennast või jagaksid personaalset informatsiooni (vt joonis 12). Intiimsemat laadi infot jagatakse eelkõige seoses poliitiliste valikute tagamaade lahtiseletamisega – näiteks JO (26.04.2011) ja KK (06.02.2011) räägivad sellest, miks nad poliitikasse tulid, MM (12.01.2012) kirjutab, miks ta erakonna asehimeheks kandideerib, KK (06.09.2011) põhjendab, miks ta otsustatab lapsepuhkuse võtta, MM (12.01.2012) ja LP (09.12.2011) väljendavad, mida nad arvavad elamislubade skandaalist, JR (14.11.2012, 19.11.2012) kirjutab oma mõtetest seoses poliitilise usalduskriisiga, jmt. Sellise määratluse järgi intiimseid postitusi on siiski üsna vähe. Samas ei saa enamikku poliitilike blogide kirjutistest klassifitseerida ka puhtalt objektiivsetena, kuna subjektiivne faktor mõjutab blogi tahes-tahtmatult, mistõttu suurem osa kirjutistest paikneb stiili telje keskosas (vt joonis 12).

Nii võib tõdeda, et Eesti noorema põlvkonna poliitikud blogimisel end ja oma elu väga isiklikult ei ava, samas ei luba blogikultuur ka „steriilselt puhast“ objektiivsust. Mis puutub aga integriteeti võrguühiskonnas, siis ilmselt tähendabki see teatud tasakaalu puhtalt subjektiivsete ja steriilselt objektiivsete isikuomaduste ja hoiakute ning vastavate blogipostituste esiletoomisel.

Käesolevat blogipostituste sisu käsitlevat alapeatükki kokku võttes võib tõdeda, et Lotta Lehti blogipostituse tüüpidest lähtuvalt kasutavad Eesti poliitikud (AA, JR, KS, KM) blogi eelkõige

selleks, et avaldada essee vormis isiklikku arvamust poliitilise, sotsiaalse, majandusliku või filosoofilise teema kohta. Teine võimalus on, et blogis domineerivad väljalõiked (JO, UP) - kogutakse kokku omaenda pressiteateid, kõnesid, uudiseid ja intervjuusid. Need kaks võivad esineda ka tasakaalukalt kõrvuti (KK). Nende kahe žanri kõrval esinevad vähemkaalukalt päevikblogi vormis kirjutised, poleemilised sissekanded ja teate vormis kirjutised.

Blogipostituste sisu on Stine Lomborgi määratluse järgi pigem temaatiline, mitte sisemine (JO, KK, AA, MM, LP, UP). Veidi enam sisemine blogi on paaril keskerakondlasel (KS, JR). Blogipostituste suund kaldub üldjuhul monoloogilisusele (JO, AA, MM, UP, KS, JR), kuigi paar blogijat (LK, KK) üritavad arendada ka teadlikult dialoogi. Sedasama kinnitab ka kommentaariumi analüüs.

Blogipostituste stiili kohta võib öelda seda, et poliitikute blogides on üsna vähe kirjutisi, kus analüüsitaks iseennast või jagataks enda kohta personaalset informatsiooni. Samas ei saa enamikku poliitilike blogikirjutistest klassifitseerida ka puhtalt objektiivseks, kuna suurem osa kirjutistest paikneb stiili telje keskosas.

Eesti noorema põlvkonna riigikogulaste blogide sisu analüüs toob esile nii nende puhtinimliku ja kommunikatiivse eripära kui ka poliitikuks olemise, poliitika tegemise ja poliitilise kommunikatsiooni spetsiifika antud (poliitilise ja võrgu)ühiskonna kontekstis. Kuivõrd on see seostatav väärtuste ja integriteediga, on küsimuse all järgmises alapeatükis.

3.2.3. Blogipostituste sisu väärtuspõhise integriteedi kontekstis

Käesolev alapeatükk võtab kokku isiklikku blogi omavate Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogide analüüsis kogutud tulemused selle kohta, millised väärtused nende blogiteksides esile tulevad ning kuivõrd on seal näha väärtustest lähtuvat integriteeti. Tulemusi seostatakse peatükis 3.1. poliitikute endi poolt öelduga.

Poliitikute blogitekstides nähtavad väärtused

Poliitikute blogide analüüs tõi esile järgmised väärtused, millest blogivad riigikogulased lähtuvad: ausus, haritus, hoolivus, inimelu, julgus, järjepidevus, koostöövalmidus, lugupidamine, läbipaistvus, perekond, põhimõttelikindlus, sihikindlus, solidaarsus, töökus, usaldus, vabadus, vastutustunne ja võrdsus.

Väga mitmete poliitikute (JR, KK, AA, JO, MM) blogitekstides jäi kõlama **aususe** väärtustamine. Usaldust peeti poliitiku jaoks äärmiselt tähtsaks ja selle säilitamist eluliselt oluliseks. JR

(23.01.2012) ütles: „*Rahva usalduse kaotanud poliitikutel ei ole kerge seda enam taastada ning vahel tuleb astuda üks samm tagasi, et tulevikus oleks võimalik liikuda kaks sammu edasi.*“

Aususest räägiti esiteks valimiskampaania tegemise võtmes. KK (28.03.2011) ütles:

"Soovitatakse, et võiksid välja reklaamida ja kaasa võtta esinejad, sest selliselt tuleb inimesi rohkem kokku. Ei lähe selle ideega kaasa kahel põhjusel – esiteks, ei taha kampaaniale arutundetult raha kulutada ja teiseks, mulle tundub see valija petmine, kui meelitan nad kohale laulu-tantsu-trummimänguga, aga ise hüppan kulissidest välja sõjahüüdega „Ahaa! Olete mul käes! Nüüd räägime poliitikast!“.

Väljaütlemine näitab, et KK arvates on ausa poliitkampaania tegemine eetilisem, kuna valijad ei pea pettuma. Teises blogipostituses lisas KK (25.04.2011): *"Mulle tundus see jabur – kui ma räägin enne valimisi juttu, mida valija tahab kuulda, aga mida ma tean, et see ei ole riigile kokkuvõttes hea."* Ausa poliitika olulisusest räägiti ka teisi poliitikutuid kritiseerivas võtmes (AA, JO). Sellist kriitikat tuli opositsioonilt koalitsioonile. Opositsioonipoliitik JO (22.11.2011) süüdistas ebaaususes koalitsioonipoliitikutuid, seoses kõrgharidusreformi eelnõu teksti ebaselgusega:

„Palun öelge ausalt, et praegune eelnõu tagab tasuta õppe vaid esimese semestri vältel ning järgmistel semestritel vaid neile, kelle puhul kodust saadav rahaline toetus võimaldab õppida ilma tööl käimata, seega rikkamate perekondade lastele. Igal juhul, nii olulises asjas avalikkusele valetamine on moraalselt väär, vastutustundetu ja lubamatu.“

Samas olid süüdistused ka vastassuunalised - koalitsioonipoliitikutelt opositsioonipoliitikutele. AA (18.01.2011) kirjutas ühe blogipostituse põhjustest, miks Edgar Savisaar peaks poliitikast taanduma. Ta võttis Savisaare käitumise poliitikas kokku sõnadega *„riigimeheliikkuse, moraali ja demokraatlike väärtuste sihikindel marginaliseerimine“*.

Aususe teema oli tihedalt põimunud ka JOKK-kontseptsiooniga (JO, KK, MM). Poliitikud rääkisid JOKK-kontseptsioonist seoses endale oluliste teemadega. Nagu aususe teema laiemalt, tuli JOKK-kontseptsiooni küsimus JO jaoks esile seoses kõrgharidusreformiga. Ta (15.05.2012) kritiseeris parandatud seaduseelnõud, öeldes: *"Isiklikult arvan, et eelnõu on ikkagi sisuliselt põhiseadusega vastuolus, ehkki vormiliselt ta seda olla ei pruugi."* Samas MM rääkis JOKK-olukordades enda jaoks kõige olulisema teema – välispoliitika – kontekstis. MM (20.07.2011) kritiseeris JOKK-poliitikat Austra näitel, kes ei täitnud Euroopa vahistamismäärust:

„Ma ei tahaks spekuloida teemal, mis oli Austria otsuse tegelikuks põhjuseks, kuid õiguslikud küsimused näivad antud juhul küll vaid ettekäändena. Tahame või mitte, kuid antud juhtum viitab kahjuks Euroopa sisemise solidaarsuse haprusele ning veelgi halvemini

- enesehävituslikule silmakirjalikkusele. “

KK (10.09.2012) üritas oma blogis JOKK olukordade vastu võidelda läbi eetikakoodeksi koostamise idee: *"Käitumisreeglite kirja panemisega tekib hoob, millega hinnata parlamendiliikme tegevust. Ühelt poolt on see hea hoidmaks ära vaidlusi olukordades, kus juriidiliselt on kõik korrektne, ometi moraalselt saaks käitumisele üht-teist ette heita."*

Lisaks aususele, paistis poliitikute blogides silma **läbipaistvuse** väärtustamine (MM, JR). Esiteks läbipaistvus poliitiliste otsuste tegemise suhtes. MM (15.04.2011) kui meediaetikaga tuttav inimene, tõi selle selgesõnaliselt välja: *"Endise ajakirjanikuna olen alati pidanud oluliseks poliitiliste otsuste võimalikult suurt läbipaistvust ning avatust."* Võrguühiskonna kontekstis on oluline see, et MM näitas ka, kuidas läbipaistvust sotsiaalmeedia abil saavutada on püütud:

„Nii oli väliskomisjon 2003. aastal esimene Riigikogu alatine komisjon, kellel tekkis oma kodulehekülge. Sellest nädalast võib aga meie komisjoni tegevusi jälgida lisaks veel Facebooki ja Twitteri vahendusel. Mõistagi hoian ka ise oma blogi ja suhtlusvõrgustike kaudu huvilisi kursis komisjoni tegevustega."

Läbipaistvuse teema sai blogimaastikul aktuaalseks ka seoses erakondade rahastamiskandaaliga. JR (10.09.2012) rõhutas, et erakondade rahastamine peab muutuma selgemaks ja läbipaistvamaks.

Järgnevalt võis poliitikute blogides näha väärtusena **võrdsust** (JO, JR, UP). Seda väärtust rõhutasid just vasakpoolset maailmavaadet esindavate erakondade poliitikud. *"Nii rahvusvahelised konventsioonid kui ka terve mõistus ütlevad, et vaja on ka aktiivseid meetmeid tagamaks tõeline sotsiaalne võrdsus,"* ütles JO (26.04.2011). Tema põhiteemaks oli blogis vene taustaga inimeste integreerimine Eesti ühiskonda.

"See on teema, kus näen, et suur osa Eesti poliitikutel elab 19. sajandis. Ehk küsimus avatud ühiskonnast, integratsioonist, tolerantsist. See on küsimus, millele on vaja kardinaalselt teistmoodi läheneda, arvestades seda, et elame avatud Euroopas 21. sajandil," ütles ta (09.11.2013).

Ta oli integratsioonipoliitika osas oma blogipostitustes suhteliselt kriitiline, kuid rõhutas, et *"minu kriitilisus ei tähenda patriotismi puudumist, vaid siirast muret Eesti tuleviku pärast."* (26.04.2011).

Ka JO erakonnakaaslase UP blogis tuli esile võrdsuse teema. Tema (31.05.2011) ütles

„Olgu lisatud, et inimeste liiga suur varanduslik kihistumine, mis paraku tänaste poliitikate tulemusena Eestis aasta-aastaga üha enam aset leiab, vähendab inimeste ja seega kogu riigi õnnetunnet."

Samuti vasakpoolse erakonna poliitik JR (09.10.2012) rõhutas võrdsust. Tema blogis tuli see esile aga EL poliitika kontekstis. Rääkides EL põllumajandussektori otsetoetustest, väljendas ta ennast: „Eesti kindel seisukoht peab siin olema liikmesriikide võrdne kohtlemine, ehk põllumajanduse otsetoetuste võrdsustamine.“

Poliitikute blogitekstide analüüsis võis näha ka **perekonna** väärtustamist (MM, JR, JO, LP, KK, UP). Eeskätt tuli see esile naispoliitikute blogipostitustes. Esiteks ütles LP (27.02.2011) oma blogis: „Oma laste kasvatamine on kõige tähtsam töö, mida üks kodanik teha saab. Aga muretsen tõesti ka selle pärast, et kõikidel meie lastel oleks parem tulevik ja võrdsemad võimalused.“ Seda kinnitas ta (27.07.2012) ka kommenteerides majanduspoliitikat: „Laste tuleviku arvelt koonerdada ei tohi.“ Nii või teisiti poliitikas sotsiaalsemat suunda esindav UP tähtsustas samuti oma blogis perekonda. Tugev perekond võib olla tugeva ühiskonna aluseks. UP (17.02.2011) ütles selle kohta:

„Oleksin õnnelik, kui ilmuks mõni lugu ka sellest, mida teeb Toomas Hendrik Ilves oma tütreaga. Ta ei oleks kriipsuvõrragi kehvem president, kui avalikkus tunneks teda ka hea isana.“

Paar aastat hiljem rõhutas UP (06.11.2013) oma blogis riigi olulist rolli laste üleskasvatamisel: „Riik saab vähesel määral mõjutada laste sündimist, kuid märksa suuremal määral nende üleskasvamist.“ Kolmandaks, naispoliitik KK (06.09.2011) andis oma blogis teada, et plaanib lapsesaamisega seoses mõned kuud Riigikogu tööst eemal olla. „Ühelt poolt valdab rõõm ja ootusärevus, teiselt poolt süütunne. Mida inimesed ütlevad? Kas ma vean valijaid alt?“ kirjutas ta. KK lisas, et see otsus ei tulnud kergelt: „Poolikult ma oma ülesandeid aga täita ei taha. Ma arvan, et see on aus mu valijate, töökaaslaste kui ka perekonna suhtes.“

Lisaks nimetatud naispoliitikutele, tuli perekonna väärtustamine esile ka paari meespoliitiku blogist. Pidevalt sporditemaatikat kajastava JR (28.08.2012) blogis tuli perekonna väärtustamine esile läbi spordiürituse korraldamise: „Võistlusega soovin üheaegselt propageerida tervislikke eluviise ning pakkuda kõigile huvilistele tasuta kogupereüritust.“ MM (27.02.2011) aga tunnustas Eesti riigi kiiret arengut ja rõhutas seejuures: „Samas võiksimme aga lisaks edasirühkimisele mõelda rohkem ka tänasele, oma lähedastele, sõpradele ja lihtsalt kaaskodanikele.“

JO näitas, et perekonnal on olnud roll tema väärtuste kujunemises. Kui temalt intervjuus (26.04.2011) küsiti „Miks Eesti ja miks sotsiaaldemokraadid?“, vastas ta: „Kuna mu vanemad on kogu aeg Eesti patrioodid olnud, teadsin ka mina, et tahan siia tulla ja midagi ühiskonna heaks ära teha.“ Samuti tuli tema isa eeskuju väärtuste kujunemises välja teises artiklis (26.04.2011), kus ta kinnitas: „See on selgelt isalt tulnud. Mul on sisse harjunud enesedistsipliin ja sisemine

kohusetunne enese ees. “

Järgmise väärtusena võib välja tuua **põhimõttekindluse** (JR, MM, KK). Esiteks tuli endale kindlaksjäämine esile JR blogis. Ta (05.02.2011) kirjutas postituse sellest, et erakonnakaaslaste poolt valitsetud Tallinna suured magistraalid plaanitakse viia läbi Nõmme rohealadele, kinnitades: *„Ütlen siinkohal selgelt, et mina pole kunagi sellist suunda toetanud ning ei saa seda toetada ka täna ega homme.“* Välispoliitilise teemablogiga MM (11.02.2011) ütles Eesti-Vene suhete parandamise kohta: *„Nii tuleb meil suhetes Venemaaga rahulikult ja oma põhimõtteid selgelt kaitstes jätkata usaldusvälja järkjärgulist laiendamist.“* Põhimõtetele kindlaksjäämist näitab ka see, et osa blogipostitusi üldse on avaldatud. Ühe oma artikli kohta ütles KK (20.01.2012): *„Ilmselt nii mõnigi minu vanem kolleeg soovitaks mul see artikkel kirjutamata jätta. „Ega sa avalikkuse arvamust muuda.““* Vaatamata sellele otsustas KK seda teha.

Järgmise väärtusena võib välja tuua **lugupidamise** (KK, MM, KS). Lugupidamist peeti oluliseks kõigi poliitikute vastu. KK (13.05.2013) ütles, et lugupidamine ei tohiks sõltuda sellest, kas sa nõustud teise inimese vaadetega või mitte: *„Me võime ju vastaspoole ideede ja argumentidega mitte nõustuda, aga me saame siiski kohelda teineteist lugupidavalt.“* Lugupidamist ja aupaklikkust pidas oluliseks ka MM (14.02.2012), kes leidis, et Eesti riik peaks tunnustama vabaduse eest võidelnuid:

„Eesti riigil on suur moraalne auvõlg, mille kustutamist on oodatud juba pikki aastaid. Pole kahtlust, et iga riigi kohuseks on mäletada ja tunnustada neid, kes on tema eest võidelnud, riskinud ja kannatanud. Eesti on ühel või teisel viisil mälestanud vabaduse eest langenuid, kuid siiani pole Riigikogu tunnustanud inimesi, kes on seisnud Eesti riikliku iseseisvuse taastamise eest ning võidelnud Eestit okupeerinud totalitaarsete režiimide vastu ühel või teisel viisil.“

Poliitikud pidasid väärtuseks lugupidamist ka selles suhtes, et ei esitataks ükstise suhtes asjatut kriitikat. KS (22.04.2011) ütles kriitika kohta:

„Pideva süüdistuste ja laimamise koori taustal muutub julgejatel üha raskemaks eristada, millist kriitikat võtta tõsiselt ja millist oleks mõistlikum eirata. Ja selline müra häirib normaalset dialoogi. Tekib kiusatus rehmata kõigi kriitikute peale käega.“

Ka UP (17.02.2011) rääkis kriitikutest, seda aga kommentaariumi valguses:

„Sellised arvustajad, kes valimatute sõnadega internetiportaalides või muudes meediakanalites kritiseerivad neid inimesi, kes on otsustanud ühiskonnaelus sõna sekka öelda, meenutavad mulle tugitoolisportlasi. Miski pole nii turvaline, kui tugitoolis istudes

arvustada neid, kes midagi teevad. Alati tundub, et kui mina teeksin, siis teeksin ikka paremini: jookseksin kiiremini, hüppaksin kõrgemale, oleksin targem, tegusam jne. Paraku need kõige suuremad kritiseerijad jäävadki valjuhääleteks hiirekesteks tugitoolides, soovimata jõuda kunagi tegelikele lahinguväljadele.“

Samas rõhutas KS (03.10.2013), et poliitik peab oskama kriitikaga toime tulla: „*Mul on unistus, et Pärnu linnapea ei võta iga kriitilist häält kui rünnakut, iga arvustajat kui vaenlast ja pöördub linnarahva poole avatud ja sõbralikul moel.*“

Veel rääkisid mitu poliitikut **vastutustundest** (JR, KK, JO, AA). „*Julgus nii enda kui oma alluvate vigade eest vastutada ning võime näha laiemat pilti, peab olema poliitika alustalaks,*“ leidis JR (23.01.2012). KK (10.09.2013) pidas oluliseks, et Riigikogu liikmed võiksid muutuda vastutustundlikumaks, nähes ühe võimaliku vastutustunde edendajana võimalust osaleda volikogude töös:

„Esiteks seoks võimalus oma valimipiirkonna kohaliku tasandi volikogu töös osaleda saadikut rohkem tema piirkonnaga. Võib öelda, et saad ju käia kohtumas oma valijatega ja kuulata nende muresid, aga see ei too otsest vastutust kaasa. Näitena: on lihtne riigi tasandil kaotada ära maamaksu, kui ei pea andma üheski volikogus aru, kust me selle raha asendamiseks võtame.“

AA (17.10.2011) kui majanduspoliitiline teemablogija rääkis ka vastutustundest eurorahade kasutamise aspektist lähtuvalt: „*Peaksime küsima, kas kulutaksime selle euro nõnda ka siis, kui see oleks saadud Eesti maksumaksjatelt.*“ Poliitilise vastutuse tajumine ja integriteedi kehastamine peaks poliitikute arvates vajadusel väljenduma ka tagasiastumises (JO, JR). JR (14.11.2012) leidis, et poliitikutes pettumine on sellega tugevalt seotud:

„Rahvas näeb, et vigade tunnistamise ja vastutuse võtmise asemel eelistatakse valetamist, keerutamist ja vastutusest kõrvale hiilimist. Selline teguviis mõjub pikemas plaanis nii erakondade mainele kui ka demokraatialle tervikuna hävitavalt. Poliitikud, kes kardavad tehtud vigu tunnistada ning vastutust võtta või tagasi astuda, näitavad sellega nii enda kui ka oma erakonna nõrkust, mitte tugevust.“

Sarnast mõtet avaldas JO (16.11.2011), kes aga opositsioonipoliitikuna esitas konkreetsemate isikute pihta käivat kriitikat:

„Absoluutselt mitte keegi poliitilisest eliidist ei võta endale vastutust riigis toimuva eest. Tagasiastumised puudutavad vaid alamat taset, nagu näiteks IRLi elamislubadega äritsemise juhul, kus vastutus tuli endale võtta vahetutel täitjatel Indrek Raudsel ja Nikolai

Stelmahhil, aga poliitilist vastutust ministri tasemel ei järgnenud. Ehkki IRLi näide on osaliselt positiivne, kuna seal kasvõi aduti, et olukord polnud normaalne ning et partei liikmed käitusid ebakorrektset.“

Veel räägiti blogides **koostöövalmidusest** (MM). MM (28.04.2011) tõi välja, et poliitikas on oluline läbirääkimisi pidada: „*Väärtuspõhisus välispoliitikas ei tähenda ju automaatselt seda, et me ei saaks või ei tohiks suhelda näiteks autoritaarsete ja mittedemokraatlike riikidega.*“

JO blogipostituses (01.02.2012) tuli välja tema kui poliitiku **julgus** - enne kui erakond oli ACTA osas mingi ametliku seisukoha võtnud, julges ta asjale omapoolse hinnangu anda:

"SDE kujundab oma ametliku positsiooni lepingu osas pärast seda, kui on toimunud vastav väliskomisjoni istung ning lepingu legaalseid nüansse on põhjalikumalt analüüsitud. Isiklikult arvan, et Eesti peaks ACTA allkirjastamisest loobuma."

Veel võib märkida blogide analüüsis esile tulnud väärtusena ära **sihikindluse** (JO) ja **töökuse** (JO, KS). Sihikindlus tuli esile JO ütluses (09.11.2013): "*Arvan, et kui midagi ette võtan, siis töotan maksimaalselt, et oma eesmärk saavutada.*" Töökust näitab järgmine tsitaat: „*Selleks, et rahul oleksin, pean midagi pidevalt tegema, saavutama või vähemalt saavutuse poole püüdlema. Kui ma midagi ei tee, on alati tunne, et niisama raiskan elu.*“ (26.04.2011) Töökust mainis ka KS seoses põhjamaiste väärtuste juurutamisega: „*Oluline on ka see, et siin juurduksid ka ühiskondlikus elus põhjamaised väärtused, mis tähendab sallivust, ärakuulamist, töökust ja kõrget sisemist moraali.*“

Väärtusena tuli blogitekstides esile ka **hoolivus ja elu väärtustamine** (LP). LP (25.01.2012) ütles: "*Ligimesearmastus ning emalikult hooliv suhtumine on nii sotsiaalpoliitika kui ka paljude teiste poliitikate alusväärtus.*" Teises kirjutises ütles ta (22.02.2011):

"Lapsel on hea teada, et tema elu on tõesti nii armas ja nii palju väärt, et selle nimel tahavad kõik pingutada. Madala enesehinnanguga lapsed võivad mõnikord selle lihtsa asja teadasaamiseks ka ise ohukordi tekitada. Parem on lapsele üha ja üha tema väärtuslikkus ise üle korrata."

Järgmisena saab välja tuua **vabaduse** (KK). KK (11.01.2011) rääkis sellest oma elu ja Eesti ajaloo kontekstis:

„Ei tohi unustada, et vabadus ei ole elementaarne ja iseenesestmõistetav. //...// Mina soovin, et ma eales ei unustaks vanaemaga peetud vestlust ja seda, kuidas kirjeldatud vabadus tundus mulle tol korral kättesaamatu.“

LP nimetas väärtusena **usaldust**, öeldes poliitilise usalduskriisi valguses: „*Meie kõigi kohustus on*

praegu töötada selle nimel, et ei kaoks meie kõige olulisem väärtus, nimelt usaldus Eesti vastu.“ (05.06.2012).

Ka **haritus** oli üks blogitekstide analüüsis esile tulnud väärtus. AA (06.08.2012) rõhutas seda:

"Maailmas on küll palju edukaid inimesi, kes on jõudnud tippu head haridust omamata, aga veel rohkem on maailmas inimesi, kes on jõudnud tippu tänu heale haridusele. Vahet pole, mida sa õpid või kus sa õpid – haritud inimesel on alati rohkem uksi valla kui harimatul."

Järgmiseks võib nimetada veel **järjepidevust**. AA (04.12.2012) ütles: „*Need kõik on vanad mõtted, aga järjepidevus on ühe tugeva poliitiku tähtsamaid omadusi.*“

JR nägi enda eesmärgina **solidaarsuse** ja teiste euroopalike väärtuste edendamist. Ta (18.02.2014) ütles: „*Minu põhiliseks eesmärgiks on tuua Eestisse euroopalikke väärtusi nagu solidaarsus, regionaalne tasakaalustatus ning rahva suurem kaasamine.*“

Tabel 4. Poliitikud ja nende blogitekstides esile tulnud väärtused

Väärtus	Poliitikud*
ausus	JR, KK, AA, JO, MM
haritus	AA
hoolivus	LP
inimelu	LP
julgus	JO
järjepidevus	AA
koostöövalmidus	MM
lugupidamine	KK, MM, KS, UP
lähipaistvus	MM, JR
perekond	MM, JR, LP, KK, UP, JO
põhimõttekindlus	JR, MM, KK
sihikindlus	JO
solidaarsus	JR
töökus	JO, KS
usaldus	LP

vabadus	KK
vastutustunne	JR, KK, JO, AA
võrdsus	JO, JR, UP

Seega tõi vaadeldud poliitikute blogide analüüs esile hulga väärtusi, mida blogivad riigikogulased oma kirjutistes on rõhutanud. Suurem hulk poliitikuid väärtustab oma kirjutistes perekonda, ausust, vastutustunnet, lugupidamist, põhimõttelikindlust ja võrdsust. Uurimistöö käigus riigikogulastega isiklikult läbiviidud intervjuudes toodi nimetatud väärtustest otseselt või osutades esile perekond, ausus, lugupidamine ja põhimõttekindlus. Seejuures oli poliitikuid, kes nimetasid neid väärtusi nii mõlemal kui ühel juhul kahest. Kuivõrd saab kedagi isikuliselt rohkem või vähem mõne väärtuse toonitamisega seostada, näitavad edasises diskussioonis väljatoodavad võrdlusandmed. Alljärgnevalt toon lihtsalt iga uuritud poliitiku kohta mõne iseloomulikuma näite nende poolt kantud integriteedi ja desintegriteedi pingeväljast.

Väärtuspõhine integriteet poliitikute blogitekstides

Kui eelmistest peatükkidest on nähtunud, milliseid väärtusi poliitikud ise arvavad ennast kehastavat ning millised väärtused tulevad esile nende blogides, siis allpool on ära toodud mõningad näited nendevahelistest vastuoludest ehk pingeväljast isikuti esindatava integriteedi ja desintegriteedi vahel.

JO (lõik 10) antud intervjuus tõdes ta, et pole oma väärtuste üle küll palju juurelnud, ent samas peab oluliseks kindlaksjäämist omaenda põhimõtetele. Kas ja kuivõrd saab inimene, kes leiab, et ta oma põhimõtete üle ei juurdle, neile kindlaks jääda? Psühholoogiliselt on võimalik, et inimene avastabki oma sügavamad veendumused alles hetkel, kui neile tõsine väljakutse esitatakse, samas võib selguda, et ta polegi valmis neile kindlaks jääma, kui antud väljakutse liigraskeks osutub. Integriteet eeldab, et inimene lähtub väärtustest teadlikult, mitte juhtumisi. JO, kes on oma blogi kommentaariumi sulgenud, toonitab samas (26.04.2011) demokraatliku debati olulisust, seda eriti tema jaoks ühel olulisemal - integratsiooni teemal: *"Ainuke lahendus kriisile oleks tõelise ja koherentse eestivenelastele suunatud poliitika väljatöötamine mõne parlamendierakonna poolt, mis tooks valimisturule uue toote ning julgustaks demokraatlikku debatti lõhestunud rahva ühise tuleviku üle."* Integriteet eeldaks, et JO näitaks antud debati loomise ja soodustamisega

võrguühiskonnas – sh sotsiaalmeedias, nagu blogi – isiklikult eeskuj. Samas näib JO suhtuvat piisavalt kriitiliselt nii iseendasse kui oma parteikaaslastesse. Pole võimatu, et tema enesekriitilisus paneb teda ka tunnistama, et pole veel oma väärtusi piisavalt läbi mõelnud. Parteikaaslastesse avalikult kriitilist suhtumist väljendades kehastab JO (26.04.2011) integriteetset järjekindlust: „Sotsid on läbi ajaloo olnud igal pool vähemuste kaitsjad. Eestis ei ole nad seda rolli veel liiga hästi täitnud...”

LP pöördub oma blogis üsna sageli lugejate poole – esitades küsimusi ja arendades dialoogi. Samas tuleb ette olukordi (näiteks 26.03.2012), kus ta kõnetab, vaidlustab või kritiseerib blogides kedagi, kes dialoogis ise ei osalegi, seega ei oma ka võimalust omapoolse tagasiside andmiseks ega vastulauseks. Siiski tunnistab LP (lõik 14-15), et täiuslik integriteet ei ole ebatäiuslikus maailmas kunagi saavutatav. „Eks vast igaühel ole midagi, mida ta kahetseb,” tõdeb ta oma blogis (29.07.2011). LP jaoks on hinnatav, kui probleemidega tegeletakse:

"IRL on vahest küll tüütuseni omavahel naaklev ja mõnikord emotsionaalsusest, mitte ratsionaalsusest pulbitsev erakond, ent sellest erakonnast pole just seetõttu ausatel inimestel küll põhjust välja astuda. Ehkki musta pesu avalik pesemine on mulle põhimõtteliselt vastukarva, olen ma rõõmus selle üle, et seda üleüldse pestakse. See on väga põhimõtteline erinevus ühest teisest erakonnast, kus pesupali kunagi ei puudutagi." (09.12.2011)

JR laseb end oma blogides paista nimelt sellena, kes ta on. Nii käsitleb ta tihti spordiga seotud teemasid, mis teda isiklikult huvitavad ja millega ta ka praktiliselt seotud on. Samas ei tegele JR vahel erakondlikke pingeid tekitavate teemadega, mida poliitikast huvitatud lugejad siiski võiksid temalt oodata. Üldiselt ausust ja läbipaistvust väärtustava poliitiku poolt (10.03.2011) blogitud lause, et mingisuguseid erakondlikke siseprobleeme on avalikkuses „liialt palju lahatud“, näib aususe ja läbipaistvuse poliitikale vastanduvat:

„Viimastel päevadel on liialt palju lahatud Keskerakonna siseküsimusi. Kinnitame, et Keskerakond on tugev koos oma 13000 liikmega, kelle seas on nii Jüri Ratas kui ka Kalle Laanet.”

Siiski ei karda JR tunnistada erakonnasisest ega erakondadevahelist pluralismi, kuna see viibki demokraatlikku debatti edasi:

„Väita, et „meile pole asendajat“ kõlab nagu Ligi unistaks üheparteisüsteemi taastamisest. Eesti on siiski demokraatlik riik, kus valijad otsustavad, keda ja kui kaua nad riigijuhtimise juures näha soovivad. //...// Kas tõesti eksisteerib Jürgen Ligi hinnangul ainult üks õige maailmavaade, üks õige poliitika ja ainult üks õige erakond, kes peab Eestit valitsema?”

(06.10.2012)

UP on (17.01.2012) kompromissitult kritiseerinud tõeväanajaid, nagu Taavi Rõivas.

„Ohtlik valetamisviirus on viimasel ajal tabanud Reformierakonna poliitikuid. Teist koosseisu parlamenti kuuluv Taavi Rõivas väitis 13. jaanuari Postimehes, et sotsiaaldemokraadid on tulnud riigikogus välja auto- ja kinnisvaramaksu eelnõuga. Tegu on ülimalt pahatahtliku ja alatu valega. //...// Tõsiseltvõetav poliitik ei tohiks endale sellist tõeväanamist ja ilmsete faktide vastu eksimist lubada!“

Kuidas võivad taolised opositsioonist väljalastud kriitikanööled tulistaja pihta bumerangina tagasi lennata, näitab aeg koalitsiooni päevil, kus võib samuti „ilmsete faktide vastu eksimist“ ette tulla...

KK (10.09.2012) teadvustab nii iseendale kui teistele, et kirjutab blogisid ja teeb poliitikat massi- enesekommunikatsiooni ajastu inimesena, eristudes sellega massikommunikatsiooni ajastu põlvkonna poliitikutest: *„Ega eksimusi ole oluliselt rohkem, kui varasemalt. Aga elame infoühiskonnas, kus uudisteportaalid töötavad ööpäevaringselt ja teave parlamendiliikme tegevuse küsitavuse kohta jõuab koheselt kõigini ning meedia toel ka võimendub.“* Niimoodi blogides otsekoheselt kogu maailmale oma arvamuse avaldusi väljendanud inimesena on ta sattunud ka omaenda erakonnakaaslaste kriitika alla. Nii näiteks kinnitas Jürgen Ligi: „Ta on erakordselt noor ja eks ta lihtsustab. Ta on natuke see Facebooki põlvkond, kes võibolla ei taju probleeme. Mina väga hästi ei mõista põlvkonda, kes vahetult asjassepuutuvate inimeste asemel suhtleb maailmaga. Ta riputab üles asju, mis tegelikult pole ammendatud elust enesest, vaid sellest samast atmosfäärist.“ (Raud 2012) KK pole näinud selles integriteedi probleemi: *„Ometi kui ma loen avaldatud uurimisprotokolle, siis kaldub mu arvamus pigem ühele poole. Ja paraku see ei toeta erakonna poolt valdavalt esitatud seisukohta.“* (31.10.2012) Kas sellel või muul põhjusel ei toetanud KK parteikaaslased ka riigikogulastele väljapakutud eetikakoodeksit, mida ta oli valmis isiklikult välja töötama ja arutellu andma: *„Aga et mitte jääda paljasõnaliseks, olen valmis eetikakoodeksi projekti koostamisel kaasa lööma ja kui muid vabatahtlikke ei leidu, siis isegi esimese projekti aruteludeks välja töötama.“* (26.04.2012)

AA populaarseim ja kommenteerituim blogipostitus (18.01.2011) tõi välja „viis põhjust, miks Savisaar peaks poliitikast taanduma.“ Hiljem on AA aga leidnud, et taolisest odava populaarsuse kogumisest on parem loobuda:

„Väljakutse ongi see, et nagu balansseerida – kuna ma ei taha olla selline, kuidagi niukene vastanduv, ma ei tea tülinoriv poliitik, et ma tahan nagu ajada mõistlikku asja, aga selle pahupool on see, et keegi ei kuule sellest, nii et tulebki alati siis mõelda ja balansseerida, et

mingi väike teravus peab justkui olema, mingi siukene polariseerumise hetk, eksju, või kellegi mingi väljakutse esitamine, aga tahaks teha seda hea maitse piires. See on minu jaoks siis niukene, ütleme mõttekoht, kui ma mingeid sisestusi teen.“ (AA lõik 4).

KS blogi osutus temaatilisemalt üheks laialivalgunumaks. Põhiliselt näib ta oma kirjatöödeks ainekannutavat kas lihtsatest inimlikest asjadest ja elamustest või siis päevapoliitikast ja sellega seotud poliitilistest debattidest, kus ta on saanud valitsevaid erakondi kritiseerida, kuna jäänud ise opositsiooni (vrkl 30.01.2011). Milline oleks KS positiivne programm koalitsioonipoliitikuna, jääb ebaselgeks.

MM on püüdnud oma blogipostitusi teha üldiselt teatud väärtuste järgi integriteeti kehastades. Nii näiteks tunnistab ta, et igaüks peaks püüdma muuta eeskätt iseennast, alles siis maailma kui tervikut (21.02.2012). Alati ei pruugi see kõige paremini õnnestuda, ent õppida saab kõigilt ja kõigest: „*Tagantjäre tarkus on igamehe teadus, kuid toiminust õppimine on tugevate tunnus.*“ (10.09.2011) MM küsib (28.07.2011): „*Kas me julgeme rääkida endast nii, nagu see tegelikult on? Kas me julgeme rääkida sellest, millesse me usume?*“

Kokkuvõtlikult võib blogides kätkevat integriteeti otsides leida, et kuigi kõik uuritud riigikogulastest blogijad on püüelnud integriteedi kehastamise poole, pole keegi veel selleni välja jõudnud, kuna „*erakonnad koosnevad ju samuti inimestest*“ (KK 05.03.2011). AA (18.01.2011) tõdeb, et teatud väärtustest lähtuva integriteediga poliitik „*peaks olema poliitilise kultuuri eestvedaja, eeskuju oma väärtushinnangute ja käitumise poolest.*“ Vastasel juhul, „*tulemuseks on kogu poliitika maine rikkumine, inimeste pettumus erakondades, oma riigis ja selle institutsioonides*“ (ibid). KK leiab (13.05.2013), et niimoodi „*paratamatult mõjutame ka väärtushinnanguid ühiskonnas.*“ (05.03.2011) Tulevane diskussioon näitab, milliste väärtushinnangute poole ühiskond poliitikute elu ja töö mõjul edasi areneb.

4. Järeldused

Käesolevas magistritöös on püütud avada Eesti noorema põlvkonna riigikogulaste blogide kui poliitilise kommunikatsiooni vahendi ning blogijate kui poliitiliste kommunikaatorite integriteeti võrguühiskonnas. Kuna sotsiaalmeediaga harjunud avalikkus ootab poliitikutelt üha enam avatust ja ausameelset suhtlust, muutub oluliseks, kuivõrd on poliitikas osalevad inimesed oma sõnade taga – kehastades oma mõtete, suhete ja tegudega ühtset tervikut. Järgnev diskussioon võib aidata selgitada, milliseid väljakutseid võrguühiskond poliitilisele kommunikatsioonile esitab. Eelmistes peatükkides esitletud uurimismaterjal on aga kokkuvõetav alljärgnevate järeldustega.

Millistest väärtustest lähtuvad Eesti noorema põlvkonna poliitikud oma poliitilises tegevuses?

Eesti noorema põlvkonna poliitikutega läbiviidud intervjuud aitasid selgitada, millistest väärtustest poliitilises tegevuses lähtutakse. Mitmete poliitikute jaoks on oluline ausus, koostöövalmidus, põhimõttekindlus, lugupidamine, isikuvabadused, sõnapidamine, paindlikkus, töökus. Samuti toodi väärtustena esile isamaalisus, julgus, konstruktiivsus, korrektsus, lubadustest kinnipidamine, perekond, professionaalsus, sihikindlus, sõltumatus, tarkus, usaldus.

Samade poliitikute blogisid analüüsides selgus, et suurem hulk poliitikuid väärtustab oma kirjutistes perekonda, ausust, vastutustunnet, lugupidamist, põhimõttekindlust ja võrdsust. Lisaks toodi esile haritus, hoolivus, inimelu, julgus, järjepidevus, koostöövalmidus, läbipaistvus, sihikindlus, solidaarsus, töökus, usaldus, vabadus.

Nii intervjuudes kui blogides poliitikute poolt rohkem nimetatud väärtusteks olid perekond, ausus, lugupidamine ja põhimõttekindlus.

Mida tähendab ja kui oluline on Eesti noorema põlvkonna poliitikute jaoks integriteet?

Eesti noorema põlvkonna poliitikud mõistavad integriteedi tähendust kui inimese mõtete, sõnade, tegude ja tegematajätmist ühtsust. Intervjueeritud teadvustavad suhteliselt hästi, kuidas integriteet nende endi elus esile tuleb ning mis seda toetab ja ohustab. Saadakse aru, et ei tohi minna vastuollu ei üldtunnustatud väärtuste ega isiklike veendumustega. Integriteet on poliitikute jaoks mitte ainult ausus, vaid ka ausameelsus, mitte ainult kuvandi loomine heaks poliitikuks olemisest, vaid ka sellega samastumine oma isikliku elutunnetuse, sügavamate veendumuste ja igapäevase elupraktika

keskel. Poliitiline vastutus lõimub ühe ja sama „oma minaga“ läbi teatud elu(loo) mis tahes kontekstis – iseendaksjäämises. Samas ei tähenda enesele kindlaksjäämine kivistumist, stagnatsiooni ega jäärpäisusest. Integriteeti aitab hoida ühiskonna läbipaistvus, samas ohustab seda kartus kaotada valijate või erakonna soosing. Integriteet selle absoluutses tähenduses ei pruugi täiuslikul kujul ebatäiuslikus (poliitika)maailmas üheski poliitikus tegelikult kehastuda. Siis peab selle järgi elamine kujunema integriteedipoliitika ja -poliitiku esmaseks lähtekohaks ja viimseks sihiks.

Kuidas mõjutab võrguühiskond Eesti noorema põlvkonna poliitikute integriteeti, kuvandit ja kuvandiloomet poliitilises kommunikatsioonis?

Eesti noorema põlvkonna poliitikute integriteeti, kuvandit ja kuvandiloomet mõjutab võrguühiskonnas massi-enesekommunikatsioonist alguse saanud uus (kommunikatiivne) reaalsus. Nii eeldatakse poliitikutelt senisest suuremat kättesaadavust, eelkõige just sotsiaalmeedia vahendusel. Suhtlus poliitikute ja ülejäänud kodanike vahel muutub familiaarsemaks. Integriteedi küsimus on, kuidas olla sellises reaalsuses kogu oma isiku ja tegevusega oma mõtete ja sõnade taga.

Milliseid võimalusi ja väljakutseid näevad Eesti noorema põlvkonna poliitikud blogimises?

Eesti noorema põlvkonna poliitikud näevad blogimises võimalust nii poliitikaga seotud kui ka poliitikavälist infot edastada, arvamusi kirja panna või vahetada. Seejuures võib blogi olla poliitiku enda jaoks oluline oma tegevuse mõtestamisel. Blogitekstidel on potentsiaal jõuda ka massimeediasse. Veel pakub blogi võimalust enda poolt muuks otstarbeks loodud tekste ja materjale koondada. Väljakutsetena nähakse blogimise ajamahukust, tähelepanu haaramise ning sisu loomise ja kommentaaridele vastamise keerukust. Kuidas selle juures veel „oma nägu“ säilitada ning „ühte ja sama mina“ erinevates kontekstides välja elada, osutab omakorda integriteediga seotud küsimustele.

Millest ja kuidas kirjutavad Eesti noorema põlvkonna poliitikud oma blogides?

Eesti noorema põlvkonna poliitikud jõuavad blogiga antud isikust või teemast huvitunud sihtgrupini. Eelkõige avaldatakse essee vormis isiklike arvamused mõne poliitilise, sotsiaalse, majandusliku või filosoofilise probleemiasetuse kohta. Samuti võivad blogides domineerida väljalõiked pressiteadetest, kõnedest, uudistest ja intervjuudest. Nimetatud kahe žanri kõrval

esinevad vähemkaalukalt päevikblogi vormis kirjutised, poleemilised sissekanded ja teate vormis kirjutised.

Blogipostituste sisu on pigem temaatiline, mitte sisemine. Blogipostituste suund kaldub üldjuhul monoloogilisusele, kuigi esineb ka dialoogi arendamist. Stiililt pole blogipostitused niivõrd intiimsed, kuivõrd objektiivsed, tegelikult aga midagi vahepealset.

Kuivõrd tuleb Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogitekstides esile väärtuspõhine integriteet?

Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogides tuleb esile väärtuspõhine integriteet või vähemalt selle taotlus. Poliitikud ei püüa iseennast ega teisi veenda, nagu oleks integriteet selle täiuslikul kujul ebatäiuslikus maailmas kehastatav. Küll aga peaks integriteediga poliitik „olema poliitilise kultuuri eestvedaja, eeskuju oma väärtushinnangute ja käitumise poolest“. Vastasel korral on tulemuseks „kogu poliitika maine rikkumine, inimeste pettumus erakondades, oma riigis ja selle institutsioonides“. Sotsiaalne kui ka sümboolne kapital devalveerub ning (võrgu)ühiskond ja selle poliitikud kaotavad oma usaldusväärsuse ja integriteedi.

Peaküsimus: kuidas kommunikeerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis?

Käesolevas magistritöös kasutatud uurimismetoodika alusel analüüsitud Eesti noorema põlvkonna poliitikud ja nende blogid kommunikeerivad antud riigikogulaste integriteeti suhteliselt hästi. Läbiviidud intervjuud ja blogide analüüs näitavad, et mitte alati ei teadvusta poliitikud ühekorraga kõiki oma väärtusi, vaid jõuavad nendeni aegamööda. Blogimine võimaldab poliitikutel teatud teemadel järjepidevalt sõna võtta, lugejail aga kontrollida, kuivõrd tõsiselt antud teemaga tegeletakse. Võrreldes muude meediumitega on blogid poliitikute jaoks igapäevaselt tehtavate püsiväärtuslike mõtteavalduste kommunikeerimiseks igati sobivad. Küll aga võib probleemiks osutuda, et pädevuse puudumine kõnetamaks võrguajastu inimest võib viia selleni, et blogid jäävad lugematult veebiavarustesse rippuma ning ei kommunikeeri integriteeti ega ka midagi muud. Nii vajavad poliitikud võrguühiskonnas poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate abi. Loodetavasti aitab sellele kaasa ka käesolev kirjatöö.

5. Diskussioon

Eelnevalt esitletud uurimistöö tulemused annavad koondpildi poliitiku integriteedi kujunemisest võrguajastul blogivate riigikogulaste näitel. Järgnevas diskussioonis arutlen veel selle üle, kuivõrd leidis kinnitust töö alguses püstitatud hüpotees. Seejärel toon esile käesoleva uurimistöö panuse poliitilise kommunikatsiooni teooriasse ja praktikasse võrguajastul Eestis kontekstis. Edasi püüan lahti mõtestada integriteedi mõistet ja olemust eesti keeles ja meeles, samuti arutleda integriteedi kehastavate poliitikute usaldusväärsuse ja selle oskusliku kommunikatsiooni vajalikkuse üle võrguajastul. Eraldi käsitlen erinevate blogide tüüpe ja nende tõhusust kaasaja Eesti poliitilise kommunikatsiooni kontekstis. Viimaks toon välja tulevikus võimalikud uurimistöö suunad antud valdkonnas.

Käesolev magistritöö on peamiselt fokuseeritud küsimusele, kuidas blogimine kommu­ni­keerib poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis? Uurimistöö tulemuste järgi võib üldiselt kinnitada, et noorema põlvkonna riigikogulased mõistavad ja nende blogid kommu­ni­keerivad integriteeti suhteliselt hästi. Nii võib isegi argumenteerida, et töö aluseks olnud hüpotees pole – vähemalt osaliselt – kinnitust leidnud. Kui eelnevalt võis oletada, et Eesti noorema põlvkonna poliitikute teadlikkus integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast ei vasta veel täielikult võrguajastu väljakutsetele, siis antud intervjuudes ja blogides kommu­ni­keerisid riigikogulased oma väärtustest lähtuvat integriteeti üsna adekvaatselt. Samas selgus, et võrguühiskonna kommunikatsiooniprotsessid esitavad poliitikutele ja nende integriteedi kommu­ni­keerimisele piisavalt suuri väljakutseid selleks, et vaja oleks kasutada pädevate poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate abi. Seega võib argumenteerida ka vastupidist: käesoleva uurimistöö hüpotees leidis ikkagi kinnitust, vähemalt selles osas, et Eesti noorema põlvkonna poliitikute teadlikkus integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast ei vasta veel sedavõrd täielikult võrguajastu väljakutsetele, et neil ei läheks integriteedi formeerumise ja kommu­ni­keerimise protsessis vaja poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate abi. Nii osutubki asjakohaseks diskuteerida, mil moel võiksid kommunikatsiooni spetsialistid poliitikuid aidata nii integriteedi kui võrguajastul ilmnevate poliitilise kommunikatsiooni väljakutsetega paremini toime tulla?

Manuel Castells, Paolo Mancini, Daniel Hallin, Erving Goffman, Joshua Meyrowitz, Robert Putnam, Pierre Bourdieu ning teised käesolevas töös viidatud ja osundatud autorid aitavad kommunikatsiooni spetsialistidel paremini mõista ja mõistetavaks teha, milliseid muudatusi kutsub võrguajastu esile info liikumise ja poliitiku kuvandi kujunemise osas üldisemalt. Nii võivad ka

poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad poliitikuid ja nende tegevust kõrvalt vaadates nõustada, kuidas oma poliitilist sõnumit ja isiklikku integriteedikuvandit paremini lõimida ja kommunikeerida. Stephen Coleman, Giles Moss, Ramón Rufín, Cayetano Medina, Manuel Rey, Lotta Lehti, Bo Nilsson, Thomas J. Johnson, Barabara K. Kaye, Stine Lomborg ja teised välismaised autorid on seejuures tähelepanu pööranud poliitilise blogimise kommunikatsiivsetele aspektidele kaasaja maailmas. Siiski ei saa kõike nende poolt öeldut otseselt Eesti konteksti üle kanda. Iga poliitilise (blogimis)kultuuri kontekst on omanäoline. Eestis pole aga seni poliitikute blogisid lähemalt uuritud. Nii võib käesolev töö märkimisväärselt täiendada arusaamist võrguajastu poliitilise kommunikatsiooni eripärast ja blogimiskultuuri mõjust poliitilise kommunikatsiooni kontekstis. Kuna võrguajastu teoreetikud lubavad teha tõsiseltvõetavaid järeldusi integriteedi osatähtsuse kasvust usaldusväärse kuvandi loomisel konkreetsetest poliitikutest ja laiemalt poliitilistest institutsioonidest demokraatliku võrguühiskonna kontekstis, aitab käesolev töö teha sellest tulenevaid praktilisi järeldusi nii Eesti poliitikute kui neid nõustavate kommunikatsiooni spetsialistide kvaliteedi tõstmiseks poliitikute integriteedi kujunemise ja selle kommunikeerimise protsessis võrguajastul. Eesti noorema põlvkonna poliitikute teadlikkus integriteedist ning selle kujunemisest ja praktikast peab kasvama ning arenema koos võrguühiskonna ja selles esinevate väljakutsetega. Mida avatumaks ühiskond ja selle virtuaalse poliitilise kommunikatsiooni kultuur muutub, seda määravamaks kujuneb ka poliitikute väärtuste ja neid kehastavate vooruslike isikuomaduse omavaheline lõiming – integriteet – ja selle oskuslik kommunikeerimine.

Omaette küsimus on, kuidas eestimaalased üldse integriteeti tunnetavad ning kas ja kuidas võivad Eesti poliitikud tunnistada, et nad elavad ja tegutsevad integriteedi järgi? Eesti keeles ja meeles puudub ühine arusaam inglise keeleruumist (*integrity*) eesti kultuuriruumi toodud vastavast mõistest (*integriteet*). Nagu varem märgitud, on tegemist tehniliselt ülekantud võõrsõnaga, mida tavainimene tavakeeles ei kasuta. Kuivõrd saab aga see, mida me omaenda keelendites ei sõnasta, olla meelelaadis tunnetatav ja saavutatav? Veebisõnaraamatud pakuvad inglise *integrity* vasteks eesti ausust ja ausameelsust. Omaaegses eesti keeles räägiti ikka „ausast eesti mehest“, teisisõnu aumehest. Vana hea papa Jannsen kuulutas: „*Eestimees! Jä iggas rides ja igga nime al Eestimeheks, siis oled aus mees omma rahwa ees!*“ (Peetsi 2012). Ausameelsus tähendab, et aus ei olda ainuüksi sõnade ja tegude poolest, vaid ka meelelaadi poolest. Selles tähenduses osutub ausameelseks mitte niivõrd see, kes tõtt räägib, kuivõrd see, kes ei saa omalt poolt ebatõtt rääkida (kommunikeerida). Taolise meelsuse „tõenduspõhisus“ ei pruugi olla alati otsekohe väliselt selge, küll võiks see aga esile tulla aja jooksul ilmnevates suhetes ja suhtumistes. Seda ongi eesti keeles ja meeles hinnatud ning vajalikuks peetud - poliitikutegi puhul. Vana hea inglise aumehe *integrity*, mis iseenesest

tähendab kontseptuaalselt laiemat mõistet kui eestipärane ausus ja ausameelsus, paneb küsima välise taha jääva sisulise ausameelsuse järele. Sellesama järgi küsib ka nüüdisaja võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni kultuur. Ausameelset saab usaldada, seepärast on integriteeti kehastaval poliitikul ka rohkem sotsiaalset kapitali. Nii tuleb varem või hiljem seista silmitsi küsimusega, kas ja kuidas suudavad Eesti poliitikud tunnistada, et elatakse ja tegutsetakse ausameelselt või siis mitte? Inimesed valivad demokraatlikult võimukandjaks usaldusväärsemaks osutunud poliitikuid. Usaldusväärsus seondub sotsiaalse ja sümboolse kapitaliga, mida omakorda luuakse võrguühiskonnas läbi sotsiaalmeedia. Käesolev uurimistöö näitab, et poliitikute integriteet ja selle kommunikeerimine võrguühiskonnas muutub üha olulisemaks. Iseenesest oleks huvitav edasi uurida, kuidas võiks poliitiku integriteet olla konverteeritav ühiskonnalt võimu teostamiseks saadavaks mandaadiks? Antud küsimus väljub aga käesoleva töö piiridest ning vajaks vastamiseks pigem politoloogilist analüüsi.

Uuritud riigikogulased kinnitasid, et nende integriteet lähtub üle kõige aususe, põhimõttekindluse, lugupidamise ja perekonna väärtustamisest. Integriteedi küsimuseks jääb, kuivõrd ausad on nad seda väites sisuliselt olnud. Kuna ausameelsuse kuvand loob üldiselt vajalikku sotsiaalset kapitali, siis võidakse selle olemasolu avalikkuse ees hakata ka liialt kommunikeerima ausameelsust ennast eirates. Teine küsimus on, kuivõrd suudab inimene üldse oma vigu endale teadvustada ja teistele tunnistada. Kuna taoliselt toimida on inimlikult ebameeldiv, võidakse teatud väärtusi propageerides „ennast tegelikust paremana kuvada.“ Siiski tunnistati usutluses ausameelselt, et täiuslikul kujul ei ole integriteedi saavutamine ebatäiuslikus maailmas võimalik. Järelikult ei saa ka eeldada absoluutset integriteedi kommunikatsiooni. Retoorika klassik Cicero (*Tusculanarum Disputationum*, III. 30.) tõdes: *Est proprium stultitiæ aliorum vitia cernere, oblivisci suorum* ehk rumalatel on kummaline komme märgata teiste eksimusi, aga unustada enda omad. Nii võivad tänapäevalgi osutada targemaks poliitikud, kes ei kuvandagi end perfektsena, vaid nimelt haavatavana. Seegi on integriteet. Kuna võrguühiskond toob nii või teisiti avalikkuse ette igäühe lavataguse, poliitilises kommunikatsioonis kasutatakse seda aga üksteise vastu ära, muutuvad raskemini haavatavaks mitte enam need poliitikud, kes oma vigu tunnistavad, vaid need, kes seda ei tee.

Varem või hiljem tekib küsimus, kuivõrd on võimalik integriteeti kehastamata võrguühiskonnas üldse poliitikas püsima jääda? Ja kuidas on võimalik end ja oma poliitilist portreed võrguajastul niimoodi kommunikeerida, et esile tõuseb ka poliitiku integriteet? Nagu käesolev töö näitab, kasutavad noorema põlvkonna riigikogulased ühe võimalusena selleks blogisid, mis pakuvad küllaltki häid võimalusi oma veendumuste ja (ka mõtte)tegevuse avalikkusele

kommunikeerimiseks. Integriteedi ja sellega seotud väärtuste sõnastamiseks ning nende poole püüdlmise väljendamiseks näikse blogid tõepoolest hästi sobivat. Seejuures võib Eesti blogijatest poliitikud antud uurimistöö valgel jagada nelja tüüpi:

1. Poliitikud, kes ei toimi blogis sealset keskkonda arvestavalt (JO, UP) – blogi kasutatakse väljalõigete albumi või arhiivina, seal ei avaldata blogispetsiifilist materjali ega püüta lugejaga diskussiooni astuda (kommenteerimisvõimalus võib olla suletud).
2. Poliitikud, kes presenteerivad end oma blogis pigem millestki muust kui poliitikast lähtuvalt (JR, KS) – suures mahus postitustes distantseeritakse end poliitikast, esitledes pigem oma mittepoliitilist külge.
3. Poliitikud, kes annavad oma blogis ülevaadet ühest konkreetsest poliitikaga seotud teemavaldkonnast (AA, MM) – blogis pigem “haritakse” lugejat ühes teemavaldkonnas, kui püütakse temaga sellel teemal diskussiooni arendada.
4. Poliitikud, kes püüavad oma blogis arendada dialoogi poliitikaga seotud teemadel (LP, KK) – käsitletakse erinevaid poliitilisi teemasid, seejuures soovitakse teada lugeja seisukohta, diskussiooni arendamiseks pöörduakse aktiivselt lugeja poole.

On selge, et lisaks uurimistöös esile tulnud neljale blogijatüübile võib nii kodu- kui välismaal esineda teisigi blogijatüüpe. Väljatoodud blogijatest vastab võrguühiskonna ootustele ilmselt kõige paremini aga viimane, neljas blogijatüüp, kes võtab sõna lugejale olulistel teemadel, samas arendab ja soodustab ka temaga peetavat dialoogi, isegi diskussiooni, olles huvitatud inimeste tagasisidest, arvamused avaldustest ja väitlusest poliitiliselt elumääravates küsimustes. Kolmas blogijatüüp joonistub välja nendest poliitikutest, kes on pädevad ja keskenduvad peamiselt ühele teemavaldkonnale ning võivad kujuneda selles ka arvamusiidriteks. Nende blogisid võidakse lugeda, viidata ja osundada edasi võrguühiskonna massi-enesekommunikatsiooni kanalites. Nii vastavad nemadki oma blogidega teatud sihtrühma ootustele. Iseloomulik on, et mõlemad nimetatud blogijatüübid esindavad uurimistöö valimis liberaalsema maailmavaatega erakondi. Teatavasti lähtuvad taoliselt mõtlevad poliitikud suuremast isikuvabadusest ja arvamuste paljususest. Võrguühiskonna (poliitilise) kommunikatsiooni dünaamikas peaks see nende kuvandile ja mainele mõjuma positiivselt.

Teise blogijatüübi puhul tulevad enamasti esile poliitiku kui inimese isikupära ja huvialad. Poliitilised teemad ei domineeri. Blogija integriteet on kantud tavainimesele sarnaselt lihtsalt inimeseks olemisest. Märkimisväärne on seejuures, et mainitud blogijatüüpi poliitikud kuuluvad käesoleva uurimistöö valimis mõlemad Keskerakonda. Ehkki kvalitatiivne uurimus ei võimalda

teha sellest suuremaid järeldusi, tekib ikkagi loogiline küsimus: kuivõrd kannab taolist lähenemist blogimisele (teadlik või alateadlik?) hoiak vältida teatud teemadel erimeelsusi partei pealiiniga ning esitleda end lugejaile ja nõnda ka võimalikule elektoraadile turvaliselt puhtnimliku näo ja teoga?

Esimene blogijatüüp tekitab sisulisemaid küsimusi. Üks võimalus on, et nad on poliitiliseks diskussiooniks ja dialoogiliseks enesekommunikatsiooniks valinud teadlikult teised kanalid. Seda käesolevas töös ei uuritud. Teine võimalus on, et nad ei arvesta (teadlikult või alateadlikult?) võrguühiskonna (poliitilise) kommunikatsiooni eripäraga. Antud töö valimis osutusid taolised blogijad sotsiaaldemokraatideks. Küsida võib, kuivõrd saab sellest teha suuremaid üldistusi?

Blogisid ja blogimist üldisemalt vaadeldes on selge, et taoline poliitilise kommunikatsiooni kanal eeldab võimalikelt vastuvõtjalt kindlamat soovi pikemalt ja argumenteeritumalt kirjutatud tekste lugeda ja neisse süüvida. Võrguühiskonnas neelatakse informatsiooni aga mitte niivõrd pikkade monoloogiliste arutluste, kuivõrd dialoogi võimaldavate lühisõnumite, piltide ja video keeles. Populaarsemaks kujunevad kommenteerimist võimaldavad blogid ja blogijad. Omaette küsimus on, kui paljude poliitikute integriteeti kommenteerivad blogipostitused võivad üleüldse laiemalt loetavaks muutuda? Antud töö iseloom ja maht ei võimaldanud seda uurida. Huvi korral saaks seda kindlasti edaspidi teha. On aga ilmne, et mõnedki Eesti poliitikud on pidanud blogimise kõrval paremaks end presenteerida Facebooki ja Twitteri vahendusel. See vastab paremini „vaatlejate“ ootustele. Siiski ei pruugi needki kanalid püsiva tähelepanu ja jälgimise alla jääda. Mõne aasta tagant vahetuvad kaasaegsed sotsiaalmeedia kanalid nii või teisiti välja. Massi-enesekommunikatsioon otsib ja leiab üha uusi võimalusi. Kuna sotsiaalse ja poliitilise eneseesitluse kanalid muutuvad päev-päevalt, ei osutu kanalispetsiifilise integriteedi kommunikatsiooniplaani väljatöötamine - näiteks blogimise ja blogipostituste tõhustamiseks - üldiselt otstarbekaks. Integriteet ise veenab rohkem kui selle kommunikatsioon. Samas liigub info kellegi integriteedist võrguühiskonnas nii või teisiti läbi pidevalt uuenevate massi-enesekommunikatsiooni kanalite. Kes aga taolise virtuaalse (poliitilise kommunikatsiooni) kultuuri arengute ja kasutuselevõttuga kaasas ei käi, ei saa osutada võrguühiskonna jaoks ka integriteeti kehastavaks poliitikuks. Taolise inimese isiku ja poliitiliste sõnumitega seotud integriteet lihtsalt ei kommenteeru. Maailma parim inimene võib maailmale tundmatuks jääda.

Lõppkokkuvõttes võib öelda, et blogivate riigikogulaste integriteedi kujunemist ja kommenteerimist võrguajastul mõjutavad mitmed faktorid, mis muutuvad ühtaegu koos (poliitilise kommunikatsiooni)maailma muutumisega. Töö alguses püstitatud hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Eesti noorema põlvkonna blogivate poliitikute teadlikkust integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast on vaja võrguajastu väljakutsetele vastamiseks tõsta. Selleks saavad omapoolset abi

osutada poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad. Loodetavasti võib abiks olla ka käesolevast uurimistööst. On selge, et kõiki teemaga seonduvaid küsimusi ei õnnestunud ühe uurimisprojektiga käsitleda, veel vähem neile ammendavaid vastuseid leida. Võimalusel olen valmis tulevases uurimistöös antud problemaatikaga edasi tegelema. Samas võiks poliitikute integriteedi ja selle kommunikatsiooni küsimused huvi pakkuda teistelegi uurijatele. Eetikut võiksid analüüsida poliitikute integriteeti kui niisugust. Politoloogid saavad uurida integriteedi kui teatud usaldusnäitaja konverteeritavust valimiste ja võimuhete kontekstis. Võrguajastu teoreetikutel ja võrguühiskonna edendamise tegelevatel praktikutel oleks tulevikule vastu minnes paljugi uurida ja öelda igaühel oma valdkonna arengusuunal, olgu infotehnoloogia või sotsiaalmeedia arengutendentse arvesse võttes, uusi massi-enesekommunikatsiooni keskkondi visandades jne. Kommunikatsiooni spetsialistide ja poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate ees seisab aga ülesanne nõustada poliitikuid üha määravamaks muutuva personaalse integriteedi teemaga tegelema ning sellekohaseid kommunikatsioonistrateegiaid tõhusamalt rakendama. Blogi võib olla ja kaduda, seda näitab aeg. Olulisem blogimisest on integriteedi kujunemine poliitikute elus ja tegevuses ning vastavalt poliitilise kommunikatsiooni protsessis toimimine. Lõpuks peab iga poliitik ise peeglisse vaatama ning analüüsima, kuivõrd kehastab keegi „oma mina“ sõltumata sellest, millises poliitilises või kommunikatiivses keskkonnas elatakse ja tegutsetakse. Olen tänulik, et tehtud töö käigus olen ka ise võinud „oma peeglisse“ vaadata ja integriteeti mõtestades „omaenda näojooni“ avastada.

Kokkuvõte

Kaasaegset kommunikatsiooni uurides on muutunud minu jaoks üha huvipakkumaks, kuidas integriteet saab võimalikuks tänapäeva võrguühiskonna poliitikamaailmas, kitsamalt Eestis. Blogimine kui võrguühiskonna poliitilise kommunikatsiooni vahend pakub seejuures integriteedi uurimisel küllaltki uudset ja huvitavat materjali. Oma töös otsisin vastust küsimusele, kuidas kommunikeerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis?

Esmalt tõin oma töös esile, et Manuel Castells, Paolo Mancini, Daniel Hallin, Erving Goffman, Joshua Meyrowitz, Robert Putnam, Pierre Bourdieu ja teised viidatud ja osundatud autorid aitavad kommunikatsiooni spetsialistidel paremini mõista ja mõistetavaks teha, milliseid muudatusi kutsub võrguühiskond esile info liikumise ja kuvandi kujunemise osas üldisemalt. Samas näitasin, et Stephen Coleman, Giles Moss, Ramón Rufin, Cayetano Medina, Manuel Rey, Lotta Lehti, Bo Nilsson, Thomas J. Johnson, Barabara K. Kaye, Stine Lomborg ja teised välismaised autorid on tähelepanu pööranud poliitilise blogimise kommunikatsiivsetele aspektidele kaasaja maailmas. Siiski ei ole kõik nende poolt väljendatu otseselt Eesti konteksti ülekantav. Iga poliitilise (blogimis)kultuuri kontekst on omanäoline. Nii võib käesolev uurimistöö pakkuda täiendavat arusaamist võrguajastu poliitilise kommunikatsiooni eripärast ja blogimiskultuuri mõjust Eesti poliitilise kommunikatsiooni kontekstis.

Lähtudes uurimistöö hüpoteesist, et Eesti noorema põlvkonna poliitikute teadlikkus integriteedist, selle kujunemisest ja praktikast ei vasta veel täielikult võrguajastu väljakutsetele, sai välja töötatud teises osas tutvustud töö eesmärk ning selle alusel juba püstitatud uurimisküsimused ja neile vastuste leidmiseks valitud uurimismaterjal ja -meetod.

Selle järgi on kolmandas osas antud ülevaate kaheksa Eesti noorema põlvkonna riigikogulasega läbiviidud intervjuude ning samade isikute poolt ajavahemikul 2011. kuni 2013. aastani tehtud 562 blogipostituse analüüsist ja selle tulemustest. Neljas osa vastab töö alguses esitatud uurimisküsimustele. Esile tuleb uuritud riigikogulaste kinnitus, et nende integriteet lähtub üle kõige aususe, põhimõttekindluse, lugupidamise ja perekonna väärtustamisest. Integriteeti mõistetakse inimese mõtete, sõnade, tegude ja tegematajätmist ühtse tervikuna. Intervjueeritud teadvustavad suhteliselt hästi, kuidas integriteet nende endi elus esile tuleb ning mis seda toetab ja ohustab. Selgub, et noorema põlvkonna riigikogulaste integriteeti, kuvandit ja kuvandiloomet mõjutab võrguühiskonnas massi-enesekommunikatsioonist alguse saanud uus (kommunikatiivne) reaalsus, kus eeldatakse poliitikutelt senisest suuremat kättesaadavust ning kus suhtlus poliitikute ja

ülejäänud kodanike vahel muutub familiaarsemaks. Integriteedi küsimus on, kuidas sellises reaalsuses kogu oma isiku ja tegevusega oma mõtete ja sõnade taga olla.

Üheks sobivaks vahendiks integriteedi esitlemisel võivad olla blogid. Blogimises näevad poliitikud võimalust nii poliitikaga seotud kui ka poliitikavälist infot edastada, arvamusi kirja panna või vahetada. Seejuures võib blogi olla oluline ka poliitiku jaoks omaenda tegevuse mõtestamisel. Blogitekstidel on aga potentsiaal jõuda massimeediasse. Veel pakub blogi võimalust enda poolt muuks otstarbeks loodud tekste ja materjale koondada. Väljakutsetena nähakse blogimise ajamahukust, tähelepanu haaramise ning sisu loomise ja kommentaaridele vastamise keerukust. Eesti noorema põlvkonna poliitikud jõuavad blogiga antud isikust või teemast huvitunud sihtgrupini. Eelkõige avaldatakse essee vormis isiklike arvamused mõne poliitilise, sotsiaalse, majandusliku või filosoofilise probleemiasetuse kohta. Teine võimalus on riputada üles väljalõikeid juba avaldatud pressiteadetest, kõnedest, uudistest ja intervjuudest. Blogipostituste sisu on pigem temaatiline, mitte sisemine. Blogipostituste suund kaldub üldjuhul monoloogilisusele, kuigi esineb ka dialoogi arendamist. Stiililt pole blogipostitused niivõrd intiimsed, kuivõrd objektiivsed, tegelikult aga midagi vahepealset.

Uurimistöö kinnitas, et Eesti noorema põlvkonna poliitikute blogides tuleb esile väärtuspõhine integriteet või vähemalt selle taotlus. Poliitikud ei püüa iseennast ega teisi veenda, nagu oleks integriteet selle täiuslikul kujul ebatäiuslikus maailmas kehatav. Küll aga peaks integriteediga poliitik *„olema poliitilise kultuuri eestvedaja, eeskuju oma väärtushinnangute ja käitumise poolest“*. Vastasel korral on tulemuseks *„kogu poliitika maine rikkumine, inimeste pettumus erakondades, oma riigis ja selle institutsioonides“*. Sotsiaalne kui ka sümboolne kapital devalveerub ning (võrgu)ühiskond ja selle poliitikud kaotavad oma usaldusväärsuse ja integriteedi. Vastuseks küsimusele, kuidas kommenteerib blogimine poliitiku integriteeti võrguühiskonna kontekstis, võib uurimismaterjalist lähtuvalt öelda, et blogid kommenteerivad poliitikute integriteeti suhteliselt hästi. Läbiviidud intervjuud ja blogide analüüs näitavad, et mitte alati ei teadvusta poliitikud ühekorraga kõiki oma väärtusi, vaid jõuavad nendeni aegamööda. Blogimine võimaldab poliitikutel teatud teemadel järjepidevalt sõna võtta, lugejail aga kontrollida, kuivõrd tõsiselt antud teemaga tegeletakse. Võrreldes muude meediumitega on blogid poliitikute jaoks igapäevaselt tehtavate püsiväärtuslike mõtteavalduste kommenteerimiseks igati sobivad. Küll aga võib probleemiks osutuda, et pädevuse puudumine kõnetamiseks võrguajastu inimest võib viia selleni, et blogid jäävad lugematult veebiavarustesse rippuma ning ei kommenteeri integriteeti ega ka midagi muud. Nii vajavad poliitikud võrguühiskonnas poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate abi.

Töö viimases osas diskuteeringi selle üle, kuidas võiksid käesolev töö kitsamalt ning poliitilise kommunikatsiooni asjatundjate ring laiemalt aidata poliitikutel oma integriteeti mõtestada ja avalikkusele edastada. Samas olen visandatud võimalusi, kuidas antud teemaga seotud küsimusi tulevikus edasi uurida. Kui käesolev uurimistöö äratav lugejas uut huvi võrguajastu poliitilise kommunikatsiooni ja selle kontekstis üha määravamaks saava integriteedi suhtes, võin autorina lugeda oma töö kordaläinuks.

Summary

Master thesis of Laura Remmel *Integrity Development of Politicians in Network Society (Case of Estonian Blogging Parliament Members)*, supervised by Professor Marju Lauristin at Tartu University. The purpose of the thesis was to understand how blogs communicate politicians integrity in the context of network society. First part of the work, relying on Manuel Castells, Paolo Mancini, Daniel Hallin, Erving Goffman, Joshua Meyrowitz, Robert Putnam, Pierre Bourdieu etc, shows what kind of changes and challenges brings the network society to the world of communication, and why there is a greater need for integrity in developing more trustworthy and transparent political communication. Then, examining the works of Stephen Coleman, Giles Moss, Ramón Rufin, Cayetano Medina, Manuel Rey, Lotta Lehti, Bo Nilsson, Thomas J. Johnson, Barabara K. Kaye, Stine Lomborg etc, the author points to the kind of role blogs may play in that process. As the context of every political (blogging) culture is different, this work, focusing on Estonian parliament members and their blogs, contributes to better understanding of network society's political communication.

Second part of the work describes the purpose and certain questions and material of the research as well as the methods of quantitative and qualitative analysis used in the work, and the hypothesis that the awareness of integrity, its development and practice among Estonian younger generation parliament members does not meet yet fully the challenges of the network society.

Third part of the research studies 562 blog posts published by eight Estonian younger generation parliament members between 2011 and 2013 and also interviews that were carried out with the same people. Fourth part of the work concludes the results. Firstly, the results show that the integrity of Estonian politicians is derived from certain values such as honesty, sense of principle, respect as well as family. Integrity is understood as the integration of one's thoughts, words, and deeds. Interviewees understand fairly well how integrity emerges in their life and what are the things that support or endanger it. It appears that the integrity and image of younger generation parliament members is influenced by a new communicative reality that emerges in the network society and where a greater availability and familiar ways of communication are expected. The question of integrity is how to support your thoughts and words with your actions and character in that kind of reality.

One suitable tool for politicians to communicate their integrity can be blogs. Politicians see a number of possibilities in blogging, such as communicating political and non-political information,

presenting and discussing ideas, deciphering one's actions, reaching mass media, archiving their articles, speeches etc. Politicians see also a number of challenges in blogging, such as getting people's attention, creating the right kind of content, answering comments, and last but not least, blogging is considered to be quite time-consuming. The content of politicians' blogs reaches the target group who is interested in that specific person or topic. The content is mostly served in essay or scrapbook format. Posts are rather topical than internal, rather monological than dialogical, and written somewhere in between intimate and objective style.

Research confirms that in the blogs on Estonian younger generation parliament members emerges value-based integrity or at least endeavour towards it. Politicians are not trying to convince themselves nor others that integrity can be perfectly embodied in an imperfect world. Although, they say that a politician with integrity must be someone who is „*a leader of political culture and an example for his/her values and actions.*“ If not so, the result would be a „*violation of the reputation of politics in general and people's disappointment in political parties, their country and its institutions.*“ Both social and symbolic capital would be devalued and (network) society's politicians would lose their trustworthiness and integrity. To answer the question, how blogs communicate politicians' integrity in the context of network society, one can say that blogs communicate politicians' integrity fairly well. Interviews and blog analysis that was carried out shows that politicians do not always immediately acknowledge their values but reach them along time. Blogging enables politicians to consistently express their thoughts about certain topics, and readers to consistently check how seriously certain questions are being dealt with. Compared to other mediums, blogs are fully suitable for communicating politicians' values on a daily basis. But a problem might arise when politicians do not have certain competences for capable addressing of their writings to the people of network society. In that case, those blog posts would barely float somewhere on the internet and would not communicate politicians' integrity or anything else. That is where political communication experts come in handy.

In the last part of this thesis, it is being discussed how the results of this research and political communication experts could help politicians a greater scale to understand and communicate their integrity. It also points out possible further research topics on that area of studies. If this research paper arouses more interest in the reader about the network society's political communication and increasingly important understanding and communication of integrity, the author would consider her research successful.

Kasutatud kirjandus

- Babbitt, S. E. (1997).** Personal Integrity, Politics and Moral Imagination. Brennan, S; Isaacs, T. and Milde, M. (toim.). *A Question of Values: New Canadian Perspectives on Ethics and Political Philosophy*. Amsterdam and Atlanta: Rodopi, 107-131.
- Bryant, A. & K. Charmaz. (2007).** *The SAGE Handbook of Grounded Theory*. London: SAGE.
- Bourdieu, P. (2008).** *Key Concepts*. Durham: Acumen.
- Castells, M. (2009).** *Communication power*. Oxford: Oxford University Press.
- Castells, M. (2010).** *The Rise of the Network Society*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Castells, M. [2010b].** *Who's afraid of WikiLeaks?*, URL (kasutatud mai 2012)
http://miradaglobal.com/index.php?option=com_content&view=article&id=1579%3Aiquien-teme-a-wikileaks&catid=27%3Apolitica&Itemid=74&lang=en.
- Charmaz, K. (2006).** *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide through Qualitative Analysis*. London: SAGE.
- Coleman, S. & G. Moss. (2008).** Governing at a distance – politicians in the blogosphere. *Information Polity*. 13, 7-20.
- Covey, S. M. R. (2007).** *Usalduse kiirus*. Tartu: Väike Vanker.
- Dailey, L. & L. Demo & M. Spillman. (2008).** Newspaper Political Blogs Generate Little Interaction. *Newspaper Research Journal*. 29(4), 53-65.
- Drezner, D.W., & Farrell, H. (2008).** Introduction: Blogs, politics and power: A special issue of public choice. *Public Choice*. 134, 1–13.
- Dyer, C. (1997).** *The Power of Personal Integrity. Becoming a Person of Character in a Drifting World*. Wheaton: Tyndale House Publishers.
- Edwards, G. C. & B. D. Wood. (1999).** Who Influences Whom? The President, Congress, and the Media. *American Political Science Review*. 93(2): 327-344.
- Fairclough, N. (2003).** *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. Routledge: London/New York.
- Glaser, B. G. & A. L. Strauss. (1967/2012).** *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. New York: Aldine.

- Goffman, E.** (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Anchor Books.
- Goldsmith, W. M.** (1974). *The Growth of Presidential Power. A Documented History*. 3 Vol. New York: Chelsea House.
- Grant, R. W.** (1997). *Hypocrisy and Integrity. Machiavelli, Rousseau, and the Ethics of Politics*. Chicago: University of Chicago Press.
- Hallin, D. C. & P. Mancini.** (2012). *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Han, S.** (2011). Ciao, Ciao: The Rise and Fall of Berlusconi. *The Politic*, 19. detsember, URL (kasutatud jaanuar 2012) <http://thepolitic.org/?p=659>.
- Herring, S. C. & L. A. Scheidt & E. Wright et al.** (2005). Weblogs as a bridging genre. *Information Technology & People*. 18(2), 142 – 171.
- Hofstede, G.** (1980) *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Hofstede, G.** (2001) *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations* (2 ed.). Beverly Hills, CA: Sage.
- Howard, P. N.** (2003). Digitizing the social contract: producing American political culture in the age of new media. *Communication Review*. 6(3): 213-236.
- Ilves, T. H.** [2012]. Avaldus 18.0.2012, URL (kasutatud jaanuar 2012) <http://www.president.ee/et/meediakajastus/avaldused/7001-president-toomas-hendrik-ilvese-avaldus/index.html>.
- Inglehart, R.** (1997) *Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies*. Princeton: Princeton University Press.
- Inglehart, R.** (2006) *Modernization, Cultural Change, and Democracy: The Human Development Sequence*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Johnson, T. J. & B. Kaye.** (2008). In blog we trust? Deciphering credibility of components of the internet among politically interested internet users. *Computers in Human Behaviour*. 25, 175-182.
- Kalmus, V.** (2011). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Loenguslaidid. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Kierkegaard, S.** (1987). *Either/Or. Part I. Kierkegaard's Writings, III*. Princeton: Princeton University Press.

- Kivirähk, J. & Lauristin, M.** (2013) Avalikkuse hinnangud riigi arengule ja usaldus riiklike institutsioonide suhtes. *Eesti Inimarengu Aruanne 2012-2013. Eesti Maailmas*. Tallinn: Eesti Koostöökoogu, 86-90.
- Lehti, L.** (2011). Blogging politics in various ways: A typology of French politicians' blogs. *Journal of Pragmatics*. 43(11): 1610-1627.
- Lomborg, S.** (2009). Navigating the blogosphere: Towards a genre-based typology of weblogs. *First Monday* 14(5), 1-11.
- MacIntyre, A.** (2003) *After Virtue. Second Edition*. Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press.
- MacIntyre, A.** (2007) *A Short History of Ethics. A History of Moral Philosophy From the Homeric Age to the Twentieth Century*. London & New York: Routledge.
- Mancini, P.** (2012). Ärgem kuulakem vaid iseenda jutu kaja! *Posimees AK*, 25. mai.
- Masso, A.** (2011). *Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid*. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Masso, A.** (2013). *Kvalitatiivsete andmete kodeerimine ja põhistatud teooria*. Loenguslaidid. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.
- McKee, A.** (2003). *Textual Analysis: A Beginner's Guide*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- McLuhan, M.** (1962) *The Gutenberg Galaxy*. Toronto: Toronto Press.
- McNair, B.** (2006). *Cultural Chaos: Journalism, News and Power in a Globalised World*. London: Routledge.
- Meyrowitz, J.** (1985). *No Sense of Place: The Impact of the Electronic Media on Social Behavior*. New York: Oxford University Press.
- Nilsson, B.** (2012). Politicians' Blogs. Strategic Self-Presentations and Identities. *Identity: An International Journal of Theory and Research*. 12(3), 247-265.
- Paatsi, V.** (2012). „Terre, armas Eesti rahwas!“ Kuidas maarahvast ja maakeelest sai eesti rahvas, eestlased ja eesti keel. *Akadeemia*, 2, 231-257.
- Pevkur, A.** (2011). *Professional ethics: philosophy and practice*. Dissertationes Philosophicae Universitatis Tartuensis 6. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

- Putnam, R.** (1995). Tuning In, Tuning Out: The Strange Disappearance of Social Capital in America. *PS: Political Science and Politics*, 28, 4, 664–683.
- Putnam, R.** (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Raud, M.** (2012). *Kolmeraudse intervjuu Jürgen Ligiga*. TV3 kodulehekül, URL (kasutatud aprill 2014) <http://www.tv3play.ee/sisu/kolmeraudne/330384?autostart=true>.
- Realo, A.** (2013) Väärtused. *Eesti Inimarengu Aruanne 2012-2013. Eesti Maailmas*. Tallinn: Eesti Koostöökoogu, 43-53.
- Rommel, L.** (2012). *Wikileaks: õiguserikkuja või õigusemõistja poliitilise kommunikatsiooni maailmas?* Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.
- Rose, N. & P. Miller.** (1992). Political Power beyond the State: Problematics of Government. *The British Journal of Sociology*. 43(2), 173–205.
- Rufin, R. & C. Medina & M. Rey.** (2013). Building trust and commitment to blogs. *The Service Industries Journal*. 33(9-10), 876-891.
- Schwartz, S. H.** (1994) Beyond individualism/collectivism: New cultural dimensions of values. Kim, U; Triandis, H. C; Kagitçibasi, Ç. Choi, S. C. & Yoon, G. (Eds.), *Individualism and collectivism: Theory, method, and applications*. Thousand Oaks, CA: Sage, 85–119.
- Schwartz, S. H.** (2004). Mapping and interpreting cultural differences around the world. In H. Vinken, J. Soeters & P. Ester (Eds.), *Comparing cultures: Dimensions of culture in a comparative perspective*. Leiden, Boston: Brill, 43–73.
- Sifry, M. L.** (2011). *Wikileaks and the Age of Transparency*. New York: OR Books.
- Six, F. E. & L. W. J. C. Huberts.** (2008). Judging a public official's integrity. Huberts, L. W. J. C. & J. Maesschalck & C. L. Jurkiewicz (toim.). *Ethics and Integrity of Governance. Perspectives Across Frontiers*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 65-84.
- Thorbjornsen, H. & M. Supphellen & H. Nysveen et al.** (2002). Building brand relationships online: A comparison of two interactive applications. *Journal of Interactive Marketing*. 16(3), 17–34.
- Torring, J. & B. G. Peters & J. Pierre & E. Sørensen.** (2012). *Interactive Governance. Advancing the Paradigm*. Oxford: Oxford University Press.
- Vihalemm, Peeter.** (2013) Infokeskkond ja meediavabadus. *Eesti Inimarengu Aruanne 2012-2013*.

Eesti Maailmas. Tallinn: Eesti Koostöökogu, 70-74.

Weber, Max. (2007) *Protestantlik eetika ja kapitalismi vaim*. Tallinn: Varrak.

Wolff, J. (2005). *Sissejuhatus poliitikafilosoofiasse*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kasutatud allikad

Arto Aasa blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013) <http://www.artoas.ee/>.

Jevgeni Ossinovski blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013)
<http://www.ossinovski.ee/>.

Jüri Ratase blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013) <http://www.ratas.ee/>.

Kadri Simsoni blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013)
<http://kadrisimson.blogspot.com/>.

Kaja Kallase blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013)
<http://kajakallas.wordpress.com/>.

Liisa-Ly Pakosta blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013)
<http://liisapakosta.blogspot.com/>.

Marko Mihkelsoni blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013)
<http://markomihkelson.blogspot.com/>.

Urve Palo blogi, URL (kasutatud septmeber 2012 – aprill 2013) <http://www.urvepalo.ee/>.

Lisad

Lisa 1 – Intervjuu küsimused

1. Miks te läksite poliitikasse? (inimese lugu)
2. Miks te olete otsustanud blogi pidada?
3. Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?
4. Kuivõrd te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?
5. Kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus?
Kuidas te olete sellele vastanud?
6. Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu Eesti poliitikute kuvandit?
7. Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?
8. Kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud?
9. Kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda? Kuidas te nende raskustega olete toime tulnud?
10. Oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse *integriteediks* (inglise keeles *integrity*) - mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?
11. Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks? Rääkige mõni näitlugu.
12. Kuivõrd saaksid poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata?

Lisa 2 – Intervjuu Liisa-Ly Pakostaga

Aeg: 17. detsember 2013

Koht: E-mail intervjuu

Intervjueerija: Miks te läksite poliitikasse?

Liisa Pakosta: (1) Ise loeksin poliitikasse minemiseks kandideerimist ja saamist õpilasesinduse liikmeks koolis millalgi 1980ndatel, täpset aastat ei mäletagi. Miks? Sest mulle tundus, et mitutki

asja saaks ägedamalt ja paremini teha. Sealt edasi olen ikka aktiivne olnud ja püüdnud kaasa lüüa, selle asemel et viriseda.

Intervjueerija: Miks te olete otsustanud blogi pidada?

Liisa Pakosta: (2) See annab huvitavat tagasisidet, võimaldab endal mingit arhiivi pidada ja aitab selgitada mu otsuste tagamaid neile, kes lugeda tahaks.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Liisa Pakosta: (3) Regulaarselt postitada tehtud kirjatükkegi. Selles osas jän veel idealist maha.

Intervjueerija: Kuivõrd te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Liisa Pakosta: (4) Täielikult saan – selle mööndusega, et ma ka tegelikult inimesena ei käi mööda küla rääkimas põhjakõrbenud mannapudrust või lastekasvatamise rõõmudest-valudest. Räägin ikka seda, mis on salongikõlbulik. Rida seisukohti erineb koalitsiooni või erakonna nõ ametlikust poliitikast, aga selleks blogi ongi – arvamuste vahetamiseks. (5) On mõned kohad, kus pean ennast alla suruma – ma ei saa kasutada irooni, sarkasmi või mõistukõnet, kuna seda võidakse kasutada vastupidises tähenduses kontekstist väljarebituna eesmärgiga kahjustada mu mainet. Aga selline stilistiline pool on peaaegu ainus piirang.

Intervjueerija: Kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus? Kuidas te olete sellele vastanud?

Liisa Pakosta: (6) Ega vahet pole, kiidetud on informatiivsuse ja selgituste eest. Näiteks mõne seaduseparagrahvi kohta ilmusid Haridus- ja teadusministeeriumi selgitused pool aastat peale mu blogipostitusi, senikaua kasutatigi blogi selleks, et üldse tõlgendustest aimu saada.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu Eesti poliitikute kuvandit?

Liisa Pakosta: (7) Seda peaks hindama teised, iseenda kuvandit on raske hinnata. (8) Kirjavahetus valijatega on kindlasti hoogustunud, saan palju kirju e-posti teel, ka pöördumisi blogipostituste põhjal. Nii et kindlasti on internetiajastu muutnud poliitikud 24/7 kõikidele valijatele kättesaadavaks – mis muidugi ei tähenda, et tuleb pidada Facebookis näiteks vaidlusi sellel teemal, et täitsa võimatu on “alamal rahval Toompea võimuritega suhelda” – ja isegi mitme osunduse peale, et kallis inimene, seda asja sa just praegu siin otse teedki, suhtled otse “Toompea võimuriga” – ei saa inimene aru, et internetis otse suheldes ta suhtlebki otse. Mingit vahet pole, sama kogemust on mul mitu korda ka näost näkku suheldes.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Liisa Pakosta: (9) Nendetsamadest väärtustest, mis on mul mistahes tööd tehes - ausus, elujaatus, töökus, isikuvabadus, isamaalisus jne. (10) Sellele lisaks ehk Riigikogu tööga seonduv noblesse oblige – püüan käituda tavapärasest eeskujulikumalt, mitte minna punase tulega üle tee ka siis, kui ühtegi autot näha jms.

Intervjueerija: Kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud?

Liisa Pakosta: (11) Muutnud kindlasti kompromissialtimaks ja koostööd otsivamaks – poliitikas on hästi näha ühistöö väärtust.

Intervjueerija: Kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda? Kuidas te nende raskustega olete toime tulnud?

Liisa Pakosta: (12) Tegelikult on lihtne kindlaks jääda. Osadel juhtudel tuleb teha korrektiive oma eesmärkide poole liikumise kiiruses – astuda kompromisside tulemusena vaid väikse samm lähemale soovitud või kogu töö tulemusena mitte nihkuda edasi, aga ka mitte tagasi. Lihtsalt tulebki aru saada, et poliitika on meeskonnatöö ja pole võimalik, et kõik inimesed saavutaksid

100% oma tahtmist, see pole võimalik isegi mitte kõige tavalisimas perekonnas, ikka tuleb ühisosa otsida. (13) IRL on erakond, kes soosib vaba arutelu, meil on alati inimesi, kes ka hääletavad teistmoodi kui on fraktsiooni otsus.

Intervjueerija: Oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integriteediks (inglise keeles integrity) - mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?

Liisa Pakosta: (14) Oma äärmuslikus, puhtas vormis pole mu meelest täiuslik integriteet asjakohane ei elus ega poliitikas, sest see kontseptsioon sobib paremini kunstnikele, loovisikutele, autoritele nende loomingu või loomisprotsessi kirjeldamiseks. Tavaelus ütleb ka kõige suurem vägivalla vastu võitleja M. Gandhi, et tappa ei tohi putukatki mitte, ent kui külla tuleb marutõbine koer, siis tuleb ta vaatamata kogu integriteedile siiski koheselt maha lüüa, et kaitsta küla raske haiguspuhangu eest. Nii on tõsi väide, et ma üldiselt ei osta rämpstoitu, mitte et ma mitte kunagi ei osta rämpstoitu, sest mõnel korral on McDonaldsis käinud küll, kui nälg näpistab, aega on vähe ja lapsed väga virilad. (15) Töös on sama lugu – ma näiteks toetan põhimõtet, et inimest ei tohi tappa, ja ma ei toeta kuidagi aborti, ent ma hääletan valikabortide riikliku rahastamise poolt põhjusel, et naistearstid on selgitanud, et sellisel moel kaitstakse täiskasvanute elusid ning naiste reproduktiivtervist, kes muidu pöörduks nurgaämmaemandate poole illegaalse abordi tegemiseks. Kui vaadata klassikalist paradigma, siis pole tegemist integriteediga, ent kui vaadata praktilist elu, siis ajame taga ju sama eesmärgi.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks? Rääkige mõni näitlugu.

Liisa Pakosta: (16) Mart Laar – ta tahtis saavutada ilma Eesti rahva huve kahjustamata Eesti iseseisvust, kuulumist Euroopa Liitu ja NATOsse ning saavutas kõik kolm eesmärki parimal moel, mis rahva huvides võimalik oli. (17) Mart Nutt – Eesti kodakondsuspoliitika leevendamise vastu võitlemisel faktide ja argumentidega umber veennud kõik emotsioonitsejad, kes püüdnud siitkaudu Euroopa Liidu piire avada kontrollimatule sisserändele.

Intervjueerija: Kuivõrd saaksid poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata?

Liisa Pakosta: (18) Väärtustele kindlaksjäämises saaks ikka inimesi aidata nemad ise, varasema töö on ära teinud kodune kasvatus ja õpetajad. Ma ei ole ka kindel, kas väärtustele kindlaksjäämine on iseseisev teema, mida avalikkusele esitleda üleüldse. (19) Avalikkust huvitab vast rohkem, millistele väärtustele ja millistele kaalutlustele tuginedes üks või teine otsus sündis ning milliseid eesmärke milliste vahenditega ja miks saavutada soovitakse, ning loomulikult, mis on nende eesmärkide nõu medali teine pool. Kõiki neid asju avalikult põhjendades saabki selgeks, mis on alusväärtused. Kindlasti oleks hea, kui kasvõi eelnõude seletuskirjad kirjutaks rohkem selliseid kaalutlusi lahti.

Lisa 3 – Intervjuu Arto Aasaga

Aeg: 18. detsember 2013

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Kui te alustuseks lühidalt räägiksite sellest, miks teie läksite poliitikasse?

Arto Aas: (1) Oh, Issand! See juhtus juba üle kümne aasta tagasi, nii et kõige lihtsam ja lühikesem vastus on see, et ma läksin õppima peale keskkooli haldusjuhtimist ja siis kui ma olin seal paar kuud käinud, sain aru, millega nagu tegu on, siis ma algul läksin sinna nagu enam-vähem selle pärast, et ma ei tahtnud minna Tartusse Tallinna inimesena, noh pärast sain aru, et see oli võib-olla

viga ja siis ma seisin TTÜs seal vastuvõtujärjekorras ja siis valisin neid alasid ja kuna seal oli juhtimine sees, siis see tundus mulle huvitav ja sinna oli kõige suurem konkurents, mis tegi selle ka nagu ihaldusväärsaks ja siis sedasama läksin ma juhtima, või tähendab õppima ja siis paar kuud hiljem astusin ise Reformierakonna liikmeks, et näha seda asja nagu seestpoolt, aga see oli lihtsalt erakonna liikmeks astumine, mis ei ole iseenesest nagu suurde poliitikasse sisenemine, aga jah siis ma jah aitasin kampaaniat läbi viia ja pidasin nõuniku ametit kuni peaministri nõunikuni välja, büroo juhini ja siis Stenbocki majas töötades, selle asja sees olles, tekkis ühel hetkel endal ka see küpsusaste, et nii-öelda kardina tagant välja astuda ja ise kandideerida ja poliitikasse tulla ja nii ta läks 2011.

Interjvueerija: Miks te olete otsustanud blogi pidada?

Arto Aas: (2) No poliitikuna ma saan ju aru eksju, et see sõnumi edasiviimine on kõige olulisem, noh okei, kas kõige olulisem just, aga olulisuselt teine otsuste langetamise kõrval kui et poliitikutöös kümme protsenti on otsuste langetamine, üheksakümmend protsenti on nende selgitamine eksju ja ega ülikoolis kommunikatsiooni õppides saab see ka nagu selgemaks. Et ma tegin seda kunagi algul selle pärast, et ega ma tegin ta juba siis kui ma ei olnud veel nii-öelda poliitik, et ma alustasin siis, kui ma olin peaministri büroos ja see oli mulle sisuliselt üks väheseid võimalusi midagi kirja panna ja millegagi silma paista, et niisama mingisugune pressiteade või asi, see ei lähe kellelegi korda eksju, allikas ei ole nagu huvitav. Ja mingi korra või kaks see nagu õnnestus ka, et paar mingit sisestust sai nagu meediakajastus, et sealt ta alguse sai ja noh eks ma vahelduva eduga olen teda edasi nagu pidanud siiaamaani välja, et eks on perioode, kus olen nagu vähem kirja pannud mingeid asju ja kus seda ka rohkem teinud, aga ma arvan, et siiski küllaltki regulaarselt, (3) poliitikutest ma arvan, et liiga palju pole, kes seda regulaarselt teeks. Enne valimisi küll hüppavad igasugused inimesed, avastavad, et Facebook on olemas ja Twitter ja kõik teevad blogisid eksju, et sureb ära ja minu arust on see nagu noh viga eks -kui juba teha, siis teha kogu aeg!

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Arto Aas: (4) No põhiline dilemma on see, no mitte ainult blogipidamises, vaid üldse sellises poliitilises kommunikatsioonis, põhiline väljakutse ja enda jaoks valikukoht, et kui sa tahad olla mõistlik, ajada ratsionaalset juttu, siis see ei lähe kellelegi korda, sa ei ületa uudiskünnist ja see on masendav tegelikult, aga see on reaalsus, et ka minu blogis, mul on üheksakümmend protsenti sisestusi on sellised, noh lähtuvad ma arvan tervest mõistusest ja seal ei ole mignit teravat konflikti ja nii edasi, mis tähendab seda, et nad sinna blogisse jäävadki, saab paarsada külastust nädalas ja kogu lugu. Aga kohe, mitte ainult blogis, aga ka mujal kui sa kedagi räigelt solvad, kellelegi midagi kehvasti ütled, siis kohe noh, kohe ju ületad uudiskünnise, et jah ma ise olen seda nagu testinud, näinud eksju, kõige rohkem klikke saab see, kui ma ütlen, et Savisaar on vördjas, noh lihtsustatult eksju, mitte sõna-sõnalt, et see siis on see, mis Eestis müüb või nagu üldse meedias. Et eks siis tulebki, väljakutse ongi see, et nagu balansseerida – kuna ma ei taha olla selline, kuidagi niukene vastanduv, ma ei tea tülinoriv poliitik, et ma tahan nagu ajada mõistlikku asja, aga selle pahupool on see, et keegi ei kuule sellest, nii et tulebki alati siis mõelda ja balansseerida, et mingi väike teravus peab justkui olema, mingi siukene polariseerumise hetk eksju või kellegi mingi väljakutse esitamine, aga tahaks teha seda hea maitse piires. See on minu jaoks siis niukene, ütleme mõttekoht kui ma mingeid sisestusi teen. (5) Viimasel ajal kuna aega on nii vähe eksju, kuigi võib-olla väljastpoolt tundub, et mis need Riigikogu liikmed seal üldse teevad eksju, aga kui sul on nagu palju komisjone juhtida ja mingit muud tööd ka veel eksju, et siis niukeseks blogipidamiseks ma nagu eraldi aega ei võta enda jaoks, mis tähendab viimasel ajal eriti, et need sisestused on eelkõige niuksed, et me oleme siin teinud mingi pressiteate, ma olen selle pressiteate nagu tegelikult siis blogisse sisse tõstnud. Ma ei ole eraldi nagu mõelnud ja aega võtnud, et energiat enda jaoks, et ma teen ainult blogi jaoks mingeid sisestusi, mida peaks tegelikult, mida ma tegelikult tahaks teha, mida võiks teha rohkem, et ta ei ole mingi tuim ma ei tea BNSi mingi koopia seal, et võiks olla rohkem originaaltekste ja rohkem sellist arutelu poliitika üle eksju, aga see nõuab jälle nagu aega ja

seda aega tuleb võtta.

Intervjueerija: Kuivõrd te tunnete, et te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Arto Aas: (6) No ega ikka sada protsenti lõpuni ei saa eksju enam kõike öelda, mida sülg suhu toob. Et enne kui ma seda pidama hakkasin siis ma olin eksju Ansipi nõunik, ka siis ma ei saanud midagi öelda eksju, sest ma ei tahtnud oma tegevusega, ma ei saa oma ülemust kuidagi löögi alla panna eksju, et ma ikkagi töötasin nagu tema heaks ja ma pidin kalkuleerima sellega, et noh tema ei peaks hakkama minu mingeid väljaütlemisi kommenteerima või kuidagi nagu selle jamaga tegelema, et ka seal ma pidin tagasi ennast hoidma. Ja nüüd olles poliitik eksju, ma pean mõtlema, tõepoolest, et noh eelkõige minu jaoks number üks on see, et kui ma midagi kirja panen, siis ma mõtlen, et kas see on oluline, teiseks et kas ta ka ajahambale vastu peab natukene, et ei tahaks seda, et kui aasta pärast loed oma neid sisestusi või postitusi ja siis mõtled, et mida paganat ma nüüd tegin eksju, et peaksin oma sõnu sööma. Mis tähendab seda, et ta ei ole võib-olla nii vahetu ja nii emotsionaalne, mis on kindlasti viga, et lugeja jaoks on see kindlasti, tekstid on nagu rafineeritumad, siuksed äralihvitud eksju nurgad maga natukene, mis ei ole jällegi nii huvitav eks, aga teisest küljest võib-olla peavad siis ajahambale nagu rohkem vastu, et võib-olla sellist emotsionaalsust peab tagasi hoidma, aga tihti siin millegi peale ma ei tea tekib mingi emotsioon, vihastad või tunned väga rõõmu eksju, noh vaata blogisse selle teksti ülespanemine on ka nagu piisavalt natukene tehniliselt võtab aega eksju, et tavaliselt ka selle aja peale sul nagu võib-olla see esimene emotsioon lahtub, et sa panedki juba rahulikumalt asjad kirja. (7) Ja teiseks ma pean ka Twitterit eksju, kuhu saab rohkem panna ja Twitter on palju vahetum küll eksju, sinna saad panna tõesti, vaatad mingit saadet, tekib mingi suvaline emotsioon/reaktsioon, paned selle kirja, keegi ei võta seda väga tõsiselt, seal on tuhandeid neid sisestusi ja sa kunagi ei vaata enam poole aasta pärast, et mida sa siis nagu kirjutasid. (8) Blogi on selles mõttes natukene staatilisem, natukene konservatiivsem formaat, minu jaoks vähemalt. Et ega ma jah sinna kogu oma hinge tagurpidi ei keera, et pole ju minu stiil poliitikas, vähemalt siia maani olnud, et ma ka Kroonikasse ei roni vannis kuskil trussikute väel ei ole, et üritan teistmoodi hakkama saada, mis tähendab muidugi, et mind ei tunta nii palju eks, ma ei ole mingi avaliku elu tegelane nagu on mingi Aivar Riisalu või Peeter Võsa eks.

Intervjueerija: Kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus? Kuidas te olete sellele vastanud?

Arto Aas: (9) Ma ütleks, et aus vastus on, et see reaktsioon on ikka väga tagasihoidlik eksju, et kuna ma tõepoolest teadlikult ei otsi konflikti ja teadlikult ei kasuta blogi kanalina mingi eesmärgi saavutamiseks, et siis see reaktsioon on olnud tihedam enne valimisi, et noh kuna kui mul ka valimiste ajal oli selle reklaam väljas, et siis hüppeliselt see loetavus muidugi kasvab, kui mul on Facebookis see link seal väljas eksju mingi teemaga, noh Tallinna teemaga, siis loomulikult, et kui mul muidu on seal mingi paarsada külastust nädalas, siis ta viskab seal tuhandete peale ja siis on ka mingit reaktsiooni, kas siis otse kirjutatakse või kirjutatakse sinna blogi kommentaaridesse, mida ma modereerin, et ma sinna mingit labast sõimu ei pane, mida sinna tekib ka päris palju, nagu ikka anonüümsete kommentaaridega, aga väga palju ei ole kui me ütleme, et (10) ta on küllaltki selline, noh ma mõnikord isegi mõtlen, et ta on nagu enda jaoks natukene mingite tekstide talletamise andmebaasi koht või nagu virtuaalne raamatukogu iseenda jaoks, et mingite tekstide või ajahetkede säilitamine või e-päevik eksju, mida ma muidu ei pea. Mul on isegi nii olnud, et ma olen otsinud mingil teemal otsinud informatsiooni ja olen löönud selle Googlesse sisse ja mu enda blogi mingi postitus on vastu tulnud onju ja siis ma olengi sealt selle info kätte saanud onju, et see on olnud päris hea äratundmine, mingite märksõnadega jõuad nagu iseenda tekstideni ja mis on ka selles mõttes okei, et see tekst oli tõesti nagu faktikindel, eksle et mingid numbrid, mingid asjad, mis ma tean, et ma sinna mingit suvalist jama ei kirjuta, ma sain veel seda kasutada kaks aastat hiljem seda teksti nagu allikana iseenda jaoks, et kui ma sinna täiesti suvalist mingit jama kirjutaks, eksju mingeid külajutte, mingit klatši, ma ei tea mingit kollast, siis tal aja möödudes ju ei oleks enam

mingit väärtust, (11) aga noh otsene vastus küsimusele, et ega seda tagasisidet liiga palju pole, et selleks peaks olema palju konfliktsem ja teravam oma tekstidega eks, no siuke Juku-Kalle Raidi stiilis, et sõimaks kõiki vördjateks eksju, et see on friigikogu eksju, kirjutaksin intiimseid detaile sellest, kuidas keegi jäi ööistungi ajal magama või oksendas Riigikogu saalis eksju noh kindlasti mul oleks nagu kümneid tuhandeid lugejaid, aga kas ma tahan endale sellist imagot eksju, kas ma tahan sellega nagu poliitikas tegeleda, noh pigem mitte.

Intervjueerija: Kuidas teie arvates internetiajastu laiemalt mõjutab Eesti poliitikute kuvandit?

Arto Aas: (12) No väga palju loomulikult mõjutab, sest ta täna on ikkagi ma ütleks põhiline kommunikatsioonivahend, et eks poliitikutel on muidugi erinev valijaskond ja erinev tüpaaž, et võib-olla Maarika Tuus, keda internetis ei ole olemas või Facebookis eksju, ma ei tea võib-olla on, aga mulle tundub, et ei ole, noh ühesõnaga lihtsalt selline teatud tüpaažiga inimene eksju, kes on internetis tagasihoidlikum ja käib rohkem võib-olla selle pärast tänaval ja näost näkku suhtlemas, mina tunnistan, et mina, vähemalt valimiste vahelisel ajal, tänavakampaaniat ei tee eksju, ma ei käi õhupalle jagamas ja voldikuid eksju, et siis ma suhtlengi võõraste inimestega ikkagi eelkõige läbi interneti ja see, kuidas ma seal oma Twitteri kontos või Facebookis või oma blogis välja näen, see loobki selle kuvandi, sest suur hulk neid inimesi ju tegelt ei tunne mind ja loomulikult see kuvand saabki reaalsuseks nende jaoks.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Arto Aas: (13) No on mingid isiklikud väärtused onju, mis on minu kui inimese jaoks olulised ja siis on see maailmavaade eksju, mille eest ma seisan. Et ma pean nüüd hakkama loetlema või?

Intervjueerija: Loetlege, oleks tore.

Arto Aas: (14) Okei. Noh isiklikud väärtused on ma arvan, et kindlasti ma tahaksin olla enda ja teiste vastu aus, ma hindan väga kõrgelt töökust, nagu selles mõttes sihikindlust, et sa teedki nagu oma asja tagasilöökidest hoolimata ja pühendud sellele, mida sa teed, et mitte lihtsalt ei mängi lolli, et kui midagi juba käsile võtad, siis tuleb sellega tõsiselt tegeleda. Ma hindan väga kõrgelt isikuvabadusi, noh see läheb juba sinna maailmavaate kanti ka eksju ma olen selgelt liberaal, ma olen ütleme üks vähestest Reformierakonna liikmetest, kes on ise erakonna kontori uksest sisse astunud, tavaliselt inimesi kutsutakse, mina tegin selle valiku ise oma peas, et kõik, mis puudutab isikuvabadusi, võrdseid võimalusi, noh majandusvabadused, kõik muu, mis sinna alla käib, on minu jaoks see, miks ma poliitikas olen, ma ei ole siin palga pärast või, noh loomulikult ma teenin hästi, Riigikogu liikmed teenivad hästi, aga ma arvan, et ma saaksin ka erasektoris suurepäraselt hakkama, et see ei ole nagu prioriteet number üks. (15) Ma ei ole ka kindlasti, enamuse poliitikute jaoks väga suur driver on edevus või siukene esinemisvajadus, mis mul kindlasti mingil kujul on olemas, aga kordades väiksem kui tipp-poliitikutel, et ma ei naudi omaenda vaatamist telekast või oma hääle kuulamist või et peaks mingeid tunni ajaseid kõnesid Riigikogu ees, et lihtsalt naudiks oma hääle kõla, et seda omadust mul pole, mis on kindlasti miinus võrreldes paljude teistega, aga üldiselt üritaks oma selles töös lähtuda tervest mõistusest, et see kindlasti ei ole kuidagi nii seksikas avalikkuse jaoks, aga enda jaoks on kuidagi oluline.

Intervjueerija: Aga kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud?

Arto Aas: (16) Ma ei oska öelda, sest mul puudub võrdlusmoment eksju, ma paralleelselt teist elu ei ole elanud, et kindlasti on, ta kindlasti on aidanud enda jaoks need väärtused ja põhimõtted läbi mõelda, kui ma võrdlen oma sõprade või klassivendadega, kes ei ole poliitikas eksju, et nende see maailmanägemus või lähenemine mingitele küsimustele on palju killustatum, et minul on ikkagi väga selge arusaam eksju, et millist maailmavaadet ma toetan, milliste väärtuste põhjal ma valikuid teen, et noh ma ei arva, et riik peab kõike reguleerima või et riigi roll peaks olema väga suur või et jõukuse ümberjagamine on kindlasti jõukuse loomise allikaks või mingeid siukseid asju, et need kindlad põhimõtted, mis ma olen enda jaoks läbi mõelnud ja omaks võtnud, et need aitavad mul

langetada ka otsuseid sellistes tundmatutes valdkondades või uutes mingites olukordades, et ma ei pea hakkama leiutama jalgratast, noh ma ei tea mis iganes tuleb mingisugune suvaline teema ma ei tea mingist keskkonnakaitsest eks, noh millega mul võib-olla erialane kokkupuude puutub, aga lähtuvalt oma väärtustest ma saan siis neid valikuid teha üsna kergelt, et see on kindlasti aidanud enda jaoks jah panna nagu siuksed põhimõtted ja sihid paika, et tavaline inimene ilmselt mõtleb rohkem oma igapäevase toimetuleku peale eksju ja oma tööasjade peale, ta ei mõtlegi, ei peagi mõtlema maailmale kuidagi nii ideoloogiliselt kui meie siin, (17) aga mitte ka kõik eksju, väga paljud ju inimesed ma ütleks ei oma selget maailmavaadet Riigikogus, hoolimata sellest, et nad kuuluvad mingitesse erakondadesse, et see on mõnes mõttes kurb, aga see on reaalsus.

Intervjueerija: Kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda? Kuidas te nende raskustega olete toime tulnud?

Arto Aas: (18) Ei ole väga raske ma arvan. Fakt on see, et poliitika ongi suuresti ju valikute tegemist kunst teatud ressursside tingimustes ja teatud juhtudel sul on valida eksju kahe halva variandi vahel või halva ja väga halva variandi vahel, et ta kindlasti eeldab väga paksu nahka ja väga tugevat enesekindlust kui noh mida kaugemale sa jõuad. Et neid halbu ja negatiivseid otsuseid, mis kellelegi ei meeldi, on nii palju lihtsalt, et kui sa ei usu iseendasse või sellesse, et see on õige, mida sa ajad, siis sa murdud, noh ma olen näinud selle kümne, viieteist aasta jooksul ikka väga palju häid inimesi, kes lihtsalt ei pea sellele kriitikale ja välisele survele vastu, et nad lihtsalt väsivad, murduvad eksju ja väljuvad sellest poliitilisest tööst, aga kui seal on nagu selge maailmavaade, siis neid valikuid on teha lihtsam, mis muidugi ei pruugi alati tähendada, et sa oled kõige populaarsem inimene, et sa valimistel palju hääli saad, et see kindlasti ei ole omavahel seoses, et kui kellelgi on selge maailmavaade, mingid väärtused, siis ta on väga populaarne, et ma ei tea Jürgen Ligi ei ole kunagi valimistel väga palju hääli saanud eksju, kõige selgema maailmavaatega minister onju tänases valitsuses või noh poliitika tipus üldse eksju. Et see kindlasti siis alati lõikab mingi osa sinu potentsiaalsest toetajaskonnast ära, et mingeid kompromisse tuleb loomulikult teha ja minul mis on noh mis võib olla paljude tipp-poliitikute nagu peamine väljakutse ongi see, et sa tead küll, mis on õiged otsused, aga sa ei tea, kuidas neid seletada oma inimestele või noh ütleme otse välja, seda vist ütles Junker ka Euroopas kriisi ajal, et „Kõik teavad, mida tuleb teha, aga keegi ei tea, kuidas peale seda jälle valimisi võita“, et see on see põhiline väljakutse, et sa pead kudiagi laveerima selle vahel, et sa teed küll õiged otsused ära eks, aga et kas sa ka peale seda poliitiliselt ellu jääd, võib olla keeruline eks. (19) Muidugi kõik need kommunikatiivsed oskused tulevad kasuks eks, kui sa suudad ära seletada, siis inimesed toetavad edasi, mis on Ansipi valitsuste värske näide eksju, et kriisist tuldi välja, tehti väga palju ebapopulaarseid otsuseid, aga rahvas mõistis seda, valis uuesti tagasi. (20) Aga mis on väga populaarsete poliitikute häda on see, et nad ühel hetkel, neil on kogu aeg siin kukla taga kuskil see, et ma sain eelmistel valimistel ma ei tea kümme tuhat häält ja keegi ei taha ju vähem saada või kuidagi kaotada seda populaarsust, mis see võib teha, noh mõned poliitikud ta teeb hästi enesekindlaks, selles mõttes, et annab enesekindlust juurde – nägid, ma tegin õigeid asju, ma teen neid edasi ja saan toetust ja teised poliitikud muutuvad nagu ettevaatlikuks, noh ma olen näinud siin väga palju inimesi, kes on saanud valimistel väga hea tulemuse ja nad muutuvad nii ettevaatlikuks, kartes oma toetust kaotada, et siis nad pigem lükkavad otsuseid edasi või ei teegi või ei võta hästi reljeefseid seisukohti enam ja et see on risk. Mina, kes ma sain 525 häält, ma väga ei põe ausalt öeldes, ma suhteliselt rahulikult saan selline radikaalne liberaal edasi olla. Mul ei ole seda taaka veel, et ma kaotaksin väga laiade masside toetuse.

Intervjueerija: Oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integriteediks või noh inglise keeles integrity. Mida see teie elus ja töös eelkõige praktiliselt tähendab?

Arto Aas: (21) Ma ei tea, sõnasta veel, mida sa mõtled selle küsimuse all.

Intervjueerija: See, et sa oled sama inimene selles, mis sa räägid, mis sa teed, et su sõnad ei lähe

vastuollu sellega, kuidas sa päriselt käitud, et sa oled ühtne, terviklik isiksus. Et mida see praktiliselt tähendab poliitikule?

Arto Aas: (22) Ma ei tunne, et see oleks mulle probleem, ma ei pea olema tööjuures teistsugune inimene, kui ma olen oma sõpradega või kui ma olen kodus. Et ma tean, mis on mu tugevused ja ma tean, mis on mu nõrkused ja ma nagu väga ei põe. (23) Ma arvan Eestis üldse, võib-olla see ei ole selle küsimuse mõte, aga ma arvan, et Eestis poliitiline ringkond on küllaltki ikkagi läbipaistev ja arusaadav, kõik enam-vähem teavad, kes me oleme ja kust me tuleme, et siin ei ole minu arvates väga võimalik luua pikaajalist mingit teistsugust kuvandit, erinevalt sellest kes sa tegelikult oled, et kuna lihtsalt Eesti ühiskond on lihtsalt niivõrd väike, me kõik tunneme üksteist, see on nagu läbipaistev, et selles mõttes, noh ma küll loomulikult kõrvalt näen, et mingid inimesed, kes on meedia silmis autoriteedid või noh kes vähemalt kogu aeg figureerivad meedias, on siis kollane meedia või vahet pole eksju ja kes tegelikult poliitilistest ringkondades otsustajate hulka ei kuulu, nad on lihtsalt siuksed pläralõuad eksju, värvikad oma keelekasutuse, välimuse, mille iganes poolest, et noh nad on hästi nagu esil kogu aeg, aga tegelikult seda sisu nagu ei ole ja poliitikat nad välja ei kujunda ja siis on hulk inimesi, kes tegelikult nagu selle poliitika kujundamise juures on eksju, mängivad väga suurt rolli, aga väljapoole ei paista üldse, et loomulikult need siuksed vahed on, aga ma arvan, et see on tegelikult igal pool maailmas eksju ja seda ei ole võimalik ka lõpuni kuidagi välistada ja (24) eks ma arvan targa poliitiku toolboxi peavad mõlemad kuuluma, et sa pead suutma teha poliitikat, kui sa tahad realselt midagi muuta, aga sa pead ka suutma olla avaliku elu tegelane või selles suhtes väljapaistev eksju, sest et kui sa oled jube kõva tegija, aga keegi sind ei tea, siis sa ei saa ka ühtegi häält, poliitikas paratamatult õnneks või kahjuks hääled on kogu su valuuta eksju, (25) et seda loomulikult ma näen väga mitmete inimeste puhul eksju Eestis või ka suhtlen oma vanematega eksju, nad ütlevad, et „jaa, see jätab ikka väga intelligentse mulje, et see tundub siukene mõistlik mees“, siis ma ütlen, et „kui sa tegelt teaksid, et ta nagu ongi ainult see fassaad“, et seda enda kohta on ka raske hinnata, ma ei oska öelda, ma omast arust olen selline nagu ma olen, aga ma ennast ei oska kõrvalt näha.

Intervjueerija: Aga kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämiseks teistele eeskujuks?

Arto Aas: Oma veendumustele kindlaksjäämise poolest vä?

Intervjueerija: Mhm.

Arto Aas: (26) No Jürgen Ligit ma juba nagu nimetasin eksju, ma arvan, et sellest valitsusest võib-olla kõige parem näide.

Intervjueerija: Miks just tema?

Arto Aas: (27) On nagu hästi selgelt näha, et tal on nagu väga täpne ettekujutus maailma asjadest, tal on omad veendumused ja ta ei karda neid välja öelda, ka siis kui ta teab, et ta väga karmi kriitika osaliseks saab, et enamuse ikkagi hakkab kuidagi laveerima, noh otsima mingeid siukseid pääseteid või kompromisse või mingeid asju, et Jürgeni puhul on seda vähe ja noh loomulikult seda siis nimetatakse ülbuseks või arrogantsuseks või teistega mitteamustamiseks, noh seal võib igas etteheites olla ka terake tõtt, aga kokkuvõttes siiski ma arvan poliitikuna, inimesena, kellel on selge maailmavaade ja kes seisab selle eest, on nõus võitlema, on nõus ka pärast nende asjade äratagemist opositsiooni minema eksju, et noh selles mõttes on ta kindlasti nagu hea näide. (28) No ega Ansipil on ka väga selged põhimõtted eksju, aga noh on hulk poliitikuid, kes pigem nagu laveerivad eksju, et sellest, mis hetkel tundub olevad populaarsem või lihtsam et. Ei noh häid poliitikuid on Eestis palju, lihtsalt ma võiks ju siin lugeda sulle kakskümmend nime ette, pole mõtet.

Intervjueerija: Jah, sellest piisab. Lõpetuseks ma tahaks küsida seda, et kuivõrd saaksid teie arvates poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna sellisel internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata?

Arto Aas: Kas keegi saaks aidata vä?

Intervjueerija: Jah, poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad, PR inimesed.

Arto Aas: (29) Muidugi saab, kõike asju saab paremini teha kogu aeg, ma ei tea küll Eestis poliitikut, kes oleks kuidagi saavutanud absoluutselt ideaalse tulemuse, et kõigil on vigu, ma ütlen, et on inimesi, kes rohkem tegelevad selle sisu poolega, aga jätavad ära selle kommunikatsiooni osa, noh ma arvan, et meie praeguse Reformierakonna või ka Ansipi valitsuse üks nõrk külg see on, et me oleme võib-olla natukene liiga palju vaadanud neid sisu asju ja jätnud selle kommunikeerimise poole tegemata eks. Ma arvan, et see sai Langile saatuseks ja on kindlasti praegu Jürgeni probleem eksju ja nii edasi, mis ei tähenda eksju, et see sisu oleks halb, isegi meie oponentid ei ütle tihti, et te ajate valet asja, lihtsalt et neile ei meeldi meie hääletoon ja kehahoiak ja see, mis värvi lipsu me kanname, et noh alati leiab midagi, mida ette heita. (30) Ja ma olen nõus, et see kommunikatsioonipool ongi, eriti nagu täitevametis eksju, mida ma olen valitsuse poolt nagu näinud lähedalt, see tihtipeale jääbki nagu varju, eks et sa oled nii oma töös sees, oma asjades, et see suhtlemise pool natukene käre ja samas opositsioonis olles kogu su maailm ongi suhtlemine, sest sisuliselt sa ei vastuta, ei tee eks, et siis saadki nagu hästi palju väljapoole elada (31) ja ega selle kommunikatsiooni poole peale ja selle blogide ja nende pidamise pealt on ka nii, et ega mõtleme, et mina seda kõike teen, ma arvan, et ma olen Eesti üks, no okei Facebookis ma võib-olla liiga aktiivne ei ole, et ma sinna küll mingeid asju panen, aga võrreldes seal ma ei tea mingi Adoneni või Peeter Koppeli või mingite tüüpidega eksju, kes isegi ei ole poliitikas, aga noh iga päev peavad seal mingi kakskümmend võitlust maha, et noh mul ei ole seda aega ja energiat ja ma olen mingi hetk isegi noh Facebooki koha pealt ütlen, et ühel hetkel kui kogu selles muus meedias ja igalt poolt tuleb hästi palju negatiivset tagasisidet ja see võtab jube palju energiat tegelikult, sööb sind eksju, et siis ühel hetkel ma nagu Facebookist tüdinesin, sest et pagan, ma ei viitsi ka seal oma mingite tutvusringkonnaga kakelda mingi poliitika pärast eks ja noh ma olengi hoidnud teda küllaltki neutraalsena, et ma seal kui sheerin mingeid oma blogipostitusi eksju, midagi ütlen seal maailmapoliitika kohta, eksju Eesti poliitika kohta, aga noh ma ei võta teda tegelikult töövahendina, niimoodi üldjuhul eksju, 90% ajast ma ei võta teda töövahendina. (32) Ja noh blogiga nagu ma ütlesin eksju, et ega hea meelega ju kuulaks neid ja keegi võiks aidata, et ta oleks tõesti nagu atraktiivsem eksju, aga eelkõige ma näen, et küsimus ei ole ju mingis siukses tehnoloogilises tõrkes, vaid pigem on küsimus mu enda jaoks, et kui mul oleks rohkem vaba aega, mis on nagu alati valikute küsimus eksju, millele sa oma aega kulutad, aga et kui mul oleks rohkem vaba aega, siis ma peaks sinna kirjutama tekste, mis on tõesti huvitavad lugeda, mis ei ole nii formaalsed, kus on rohkem emotsiooni ja nii edasi, et iseenesest Riigikogu liikmel on natukene rohkem seda vabadust kui näiteks valitsuse liikmetel, see sama Jürgen, mingi hetk kui ta veel oli Riigikogus, oli suurepärase blogipidaja, et ta oli nagu, tema blogi oli täielik hitt eksju, iga tema postitus eksju, sest ta kirjutas hästi nagu teravalt, hästi nagu vaimukalt, hästi lõõvalt ja need olid originaaltekstid, mis ta oli täitsa südamest sinna nagu valanud sinna blogisse, et minu jaoks ma ütlen ta on olnud nagu pigem nii, et ma olen tõstnud mingi juba varem valmis tehtud teksti sinna nagu ringi eksju, et lihtsalt nagu jääks jälg maha ja nii edasi et loomulikult annab seda paremini teha. (33) Noh kolmas, Twitter kui nagu kiirem kanal, et kui lihtsalt nagu mediteerida sel teemal, et ta on iseenesest nagu kihvt kanal eks, et sa saad seal nagu kõike kiirelt ja operatiivselt öelda, ei pea ka olema nii formaalne, teisest küljest kui ma meenutan mingit aegu siin või mingeid valimistulemusi, siis ei saa öelda küll, et need inimesed, kes on Twitteris näiteks aktiivsed poliitikud, et see kuidagi korreleeruks nende valimistulemusega eks või üldse sotsiaalmeediaga, et ma siin hiljuti ka mõtlesin eksju, et siin üks analüütik analüüsis meie Reformierakonna siis kohalikke kampaania tulemusi, see on okei, meil läks suhteliselt keskpäraselt Tallinnas, mujal Eestis täitsa okei, ütles et me olime sotsiaalmeedias liiga passiivsed ja kui mina selle peale mõtlen, siis ma mõtlen, et noh kurat me oleme kõige noh reformikad, mina olen üks kõige aktiivsemaid sotsiaalmeedias, kui ma vähemalt vaatan Twitterit ja seda Eesti nii-öelda Twitteri kogukonda eksju, et me oleme

vaieldamatult seal kõige aktiivsemad, Facebookis noh okei, seal oled ju filtreerinud ära eksju, et ega ma ei jälgi mingeid sotse või keskerakonda seal, ma arvan ka, et me esineme seal päris kenasti, blogisid noh neid on Eestis üldse nii vähe ja ma arvan, et need ei mängi mingit erilist rolli, et ma ei ole nõus sellega, et meie tulemus oli seepärast kehv, et me sotsmeedias olime kehvad ja kui ma mõtlen, et kes nagu Tallinnas ära võidab Keskerakond eksju, nad ei tee sotsmeedias absoluutselt mitte midagi, noh niimoodi lihtsustades, et absoluutselt mitte midagi, neid pole olemas, ma arvan, et nad ei teagi, et Twitter on olemas eksju, Facebooki nad panevad ka, noh mõned Keskerakonna tipp-poliitikud mul seal Facebooki sõbrad on, nad ei aja poliitikat seal, no Jüri Ratas paneb ainult korvpalli eksju ja nad ometi võtavad 50% häältest, et see sotsmeedia mõju võib-olla ise oled selle asja sees, see tundub kõik jube oluline ja kihvt ja põhiline suhtluskanal, aga ma ei ütleks, et ta on täna veel reaalselt valimistulemusi teinud, kuigi ma võin ka sellesmõttes eksida, et võib-olla Keskerakond on selles venekeelses sotsmeedias väga aktiivne, ma ei tea, sest ma selles maailmas ju ei liigu, aga ka Twitteri puhul näiteks see oli, (34) või noh teine asi, mis mulle meenub, et kui oli meil see, noh mingid skandaalid on olnud ja sa näed, et nädalate või kuude kaupa Twitteris nagu kogu nii-öelda see Twitteri eliit, Samostid ja kes seal nagu teised ajakirjanikud ja ma ei tea Lobjakad ja kes seal kõik möllavad, noh süstemaatiliselt kotivad sind, aga tegelt noh näiteks reitingutes see absoluutselt ei kajastu või kui ma lähen räägin oma emaga kodus või mingi naabritädiga, siis see ongi nagu mingi mikro oma väike maailm, kus elatakse välja, aga see täna veel mingeid suuri poliitilisi protsesse pigem ei mõjuta või siis ta on hästi pika vinnaga, et noh lihtsalt võtab aega kui ta jõuab ka tänavatele siis. Et ise jah selle asja sees olles see tundub nagu jube oluline, et vaata, mis ta nüüd tweetis või tegi eksju, aga jah ütleme, et valimis ja reitinguid, see mõju on pigem tagasihoidlik. Aga ma ütlen valimiste ajal oli näha, et poliitikud muutusid nagu kõvasti aktiivsemaks, et küllap see trend nagu jätkub, et tullakse rohkem sinna sotsmeediasse ka, et ma kindlasti arvan, et see tähtsus kasvab.

(Intervjuu põhiosa lõpp, järgneb vestlus, millest teemakohased lõigud on siin välja toodud.)

Arto Aas: (35) Ja Twitteri kontodega on hästi palju vaata, et keegi tuleb, et tohoh ja siis peale mingit viite postitust sa ei näe teda enam kunagi, et see oleneb ilmselt nagu inimese tööstiilist või olemusest, et kas talle sobib see formaat või mitte. Keit ütles mingi hetk, Pentus, et tweetis viimati ma ei tea kaks aastat tagasi eksju, aga tal on seal mingi 3000 jälgijat eksju ja iga päev tuleb juurde, et need arvud või jälgijad ei näita ka seda asja nagu sisulist väärtust. Või noh Facebookis iga päev üritavad mingid inimesed tulla sulle sõbraks üks ja siis kui ma vaatan, kes see inimene on keda ma ei tunne ja kui ma näen, et tal seal all on juba 40 poliitikut, keda ta jälgib, seinast seinaks eksju, Heiki Nestor onju, Sven Sester, Rainer Vakra eksju, Kristjan Mihhail, siis ma ei tea, ausalt öeldes mina panen siimaani *no* nendele. Muidugi on teine lähenemine, eksju seal Randpered ja Keidud ja kes seal on eksju ja Kaja Kallased, kellel ongi mingi 6000 sõpra seal, mis tähendab, et ta see algne mõte on nagu täiesti kadunud, sa ei pane sinna ühtegi isiklikku asja enam, panedki nagu ainult sellist, reklaamikanal on sisuliselt eksju, näed värvisin aia ära, näe kohtusin mingi tähtsa inimesega käisin välismaal, et niipidi saab teda ka kasutaja jah.

Arto Aas: (36) Eks sealt tuleb ka vahe, et millest peab ka nagu aru saama, et juhtub tihtipeale paratamatult, et näiteks ministrid või mingid ka üksikud Riigikogu liikmed saavad nii palju oma seda meediakajastust, et nende jaoks muutub see nagu ebaoluliseks juba, et noh ka lihtsalt mäletan nagu mõningaid arutelusid peaministribüroos, mõtlesime, et iseenesest oleks ka ju nagu kihvt teha ju mingit seda peaministri Facebooki lehte ja võib-olla Twitterit ja midagi ja, aga Andrus ütles, et tal ei ole seda probleemi meedia nagu tähelepanu saamiseks, et ükskõik mis mõte või soov tal tekib, see on tal olemas, et tal on inimesed nagu järjekorras ukse taga eksju ja noh ministritel ilmselt samamoodi, et nad vähemalt ise kindlasti tunnetavad, et nad on kogu aeg pildis, et noh kogu aeg on mingid ajakirjanikud, sündmused, mingid avamised värgid, väljapoolt ma nagu nii ei ütleks, väga paljude ministrite kohta justkui ei kuule midagi, aga tõenäoliselt kui sa ise oled seal sees, minister eksju, siis tundub, et sa oled nii nähtav, et sa ei pea enam võtma lisaaega ja energiat, et pidada

mingit blogi eksju või et väga süstemaatiliselt mingeid Twitteri sisestusi teha või Facebooki lehel möllata (37) ja meil ei ole ka seda, noh see poliitiliste nõunike kiht on ikka suhteliselt õhuke Eestis, et ei ole ka mingeid mega aparaate taga, et tõenäoliselt mis Lääne poliitikutel on kõigil on ju meeletult suuremad tiimid, et ka tavalistel Riigikogu liikmetel on assistendid ja nõunikud, meil ei ole, sa oled siin täiesti üks, mul küll nõunikud istuvad siin, aga nemad tegelevad komisjoni asjadega, nad ei tee mul ühtegi erakonnapoliitilist asja eks. See ei ole mõeldav, ei minu enda poolt ega nende poolt, et noh nemad ei aita mul mingeid blogipostitusi teha või mingeid asju anda, mis on parteipoliitilised, aga mujal see on nagu lihtsam, noh ma tean, paljudel poliitikutel ongi nõunik, kelle tööülesanne ongi tegeleda ainult sotsiaalmeediaga eksju, et sa oled seal nähtav ja kõik pildid ja asjad pannakse üles, et meil sa pead ise leidma aega selleks jah, aga ma ei tea, asi areneb.

Arto Aas: (38) Ma arvan, et Twitteris isegi poliitikute jaoks on tihti, sa ei üritagi sellega masse mõjutada eksju, tegelikult Twitteris ka mina algselt vähemalt eksju, täna mul on küll seal üle 600 jälgija eksju, mida enamuse on ka tavalised inimesed eksju, pigem üritadki mingit kahtekümment ajakirjanikku mõjutada selle informatsiooniga, mis sa sinna paned või neid vaidlusi, mis sa seal pead.“

Intervjueerija: Kui paljud nendest Twitteri jälgijatest on teised poliitikud?

Arto Aas: (39) Mul on 640 inimest seal – poliitikud kümmekond. Poliitikud küll Twitteris debatti ei pea, et pigem sa peadki seal ajakirjanikega ja pigem on see kanal mingite vihjete andmiseks, mingite noh uudiste juurde suunamiseks ja siis mingil piiratud kujul saad sa vaielda natukene, aga see tundub see 140 tähemärgi kaupa vaidlemine nagu suhteliselt mõttetu, et kõik üritavad teravmeelitseda midagi, aga on võimalik, et Twitter on jah, tegelt ta ka algselt enam-vähem nii tuli, et seal mingid vanad Twitteri olijad on juba ma olen lugenud, et kuskilt vinguvad, et varem oligi kihvt, et nagu oligi pigem nagu selline kitsas ring, aga justkui nagu selline arvamusiidrid või mingis mõttes eliit eksju, aga et nüüd tuleb mingit mõttetut massi nii peale eksju, et justkui ei ole enam huvitav eksju, noh ma arvan, et mõlemad pooled on olulised, aga seal on hästi palju surnud hingi eksju seal Twitteris.

Arto Aas: (40) Ja no mis on olnud minu arvates viimase paari kuu trend, milles on nii halba kui head, on see, et mingid Twitteri niuksed need arutelud, debatid eksju, tsiteeritakse rahulikult ka nagu ajakirjanduses üks ühele pannakse, et mis vähemalt esimestel kordadel inimeste jaoks hästi üllatav, et ma mõtlen, mis see, ma ei mäleta, mille ümber see debatt käis eksju, aga noh täiesti ka tavalised inimesed kommenteerisid eksju seal, ma arvan ta oli mingi sadakond kommentaari ja siis a la mingi Rein Raud või mingi siuke inimene eksju tembeldas nad kõik vördjaks ajaleheartiklis eksju või Hvostov vist võttis kellegi mingi asja ja pani ajaleheartiklisse, võttis nimesid sealt, noh mina kui poliitik, ma nii naiivne ei ole, et kui ma kellelegi midagi sinna Facebooki kirjutatan, ma arvan, et ta sinna ainult jääbki sõprade vahel eksju, aga mõni tavaline inimene, kes tahaks ka aeg-ajalt kaasa rääkida, kui tuntud ajakirjanik mõnitab eksju leheveergudel, et see võib mõnda edevamat inimest panna sinna rohkem kommenteerima, aga tavalisemat inimest pigem ehmatab ära eksju ja ta ei julge sinna kirjutada.

Arto Aas: (41) Kui ma kirjutatan mõnikord pikema keerulisema teksti blogisse ja panen selle lingi endale Facebooki eksju ma saan sinna endale 5 like eks oma töökaaslastelt, kui ma panen sinna oma kassiga pildi, lihtsalt kass hammustas mind näpust või jalutan koeraga õues, siis ma saan seitsekümmend like nagu poole tunniga eks, kõik sheerivad ja hullavad ja möllavad, et ta nii on jah.

Arto Aas: (42) See tasakaalupunkti otsimine peab pidevalt käima, kui sa oled hästi tuim, kogu aeg ainult ilma piltideta pikad tekstid eksju ja oled ainult siin Toompea müüride vahel, et siis see ka nagu tõepoolest see ei suuda enam toetajaid leida või mingit kõlapinda. Muidugi on minu arvates tüüpe, kes ainult mingite kassipiltidega tegelevad, et jääb ka nagu arusaamatuks, mis nende roll poliitikas on, et mida nad nagu muuta tahavad eksju. On igasuguseid inimtüüpe ja ilmselt peabki olema.

Lisa 4 – Intervjuu Urve Paloga

Aeg: 18. detsember 2013

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Võib-olla te alustuseks lühidalt räägiksite sellest, miks teie läksite poliitikasse?

Urve Palo: (1) Väga lihtne – tahtsin Eesti elu paremaks muuta! Päris tõsiselt, see oligi ainukene motivatsioon. Ma töötasin erasektoris, töökoht oli väga huvitav, hea, sissetulek oli hea, aga mul sündis laps ja mul oli aega mõni aeg, ma olin üks, mis ma olin kümme kuud olin kodus, aga samal ajal kuna ma töötasin ettevõtte juhina, siis ma ka natukene toimetasin tööasju, aga no mitte igapäevaselt. Ja siis ma vaatasin seda Eesti elu kõrvalt, oli natuke aega ja see pilt ei meeldinud mulle. Ma hakkasin mõtlema, et minu tütar, kes oli siis alles mõned kuud, et kui tema saab täiskasvanuks, lõpetab siin ütleme gümnaasiumi, siis väga suure tõenäosusega iga ema mõtleb, et tema laps on tubli ja tark, et suure tõenäosusega läheb ja õpib näiteks kas magistrantuuris või bakalaureuses välismaal, mis on ju iseenesest väga okei. Ja siis ma mõtlesin, et kas ta tuleb siia tagasi, et milline see pilt siis on, kas ta ütleb oma, suure tõenäosusega siis kui ta läheb õppima välismaale, leiab näiteks välismaal ka abikaasa, ja kas ta ütleb oma abikaasale, et lähme Eestisse või ei ütle? Ja ma vaatasin, et kui me niimoodi edasi läheme siin, siis väga suure tõenäosusega ta ei ütle, sest noh Eesti elu oli siis ja on ka täna kahjuks, sest et noh suunamuutust pole ju toimunud senini, et kui sa oled noor, kui sa oled hästi haritud, terve, sul on hea töökoht, siis ei ole Eestis viga elada midagi. Aga kui sa juhuslikult, kas sa jääd haigeks, sul on väikesed lapsed, sa ei ole nii hakkaja või sa valid juhuslikult elukutse, mis on vähetasustatud, nagu õpetaja või meditsiinitöötaja, siis sa ei saa hakkama Eestis tegelikult hästi – et sul ei jätku ju isegi, et korralikult ma ei tea üüri maksta, rääkimata laste kasvatamisest ja Jumal hoidku kui haigeks jääd ja üldse töö kaotad. Et see ei ole see riik ja selline ühiskond, mis mulle tegelikult nagu turvatunnet tekitaks pikas perspektiivis ja meeldiks. Ja ma mõtlesin, et mis mina teha saan – aga ega ma ütlen ausalt, ega ma ei jõudnud nende mõtetega, et helistan nüüd kuhugi ma ei tea partei peakontorisse, ütlen et tuleb teile appi, et tegelikkuses oli niiviisi, et ja ma vaatasin ka, et kes üldse võiksid seda maailmavaadet esindada, mis mulle sobib, et sinnapoole liikuda, mis mina tahaksin, ja ega muud valikud kui sotsiaaldemokraadid ei olnud, kuigi siis tol hetkel olid nad väga nõrgad, arvati et valimise olid tulemas, et kas nad üldse ületavad künnist. (Vahepeal katkestab intervjuu Urve Palo telefonikõne). Nii, nüüd võime jätkata. Ja siis olid jah just valimised tulemas ja ma juhuslikult esinesin Äripäeva konverentsil, rääkisin töötajate motiveerimisest ja seal esines ka Marianne Mikko Europarlamendi saadikuna ja kui ta oli mu ettekande ära kuulanud, ta tuli minu juurde ja ütles: „Urve, teie olete sotsiaaldemokraat.“ Ma ütlesin: „Mina ei oska, ma ei ole niimoodi mõelnud.“ Et noh kuna mu lähtepositsioon ka juhina oli, et ettevõtte edukus sõltub eelkõige sellest, kui motiveeritud on töötajad ja kogu see panus, ettevõtte juhid tuleb tegelikult sinnapoole suunata, kui nad on motiveeritud, siis nad ka suht noh, siis ettevõtte lõppkokkuvõttes õitseb. Aga sealt see läks ja siis mind tegelikult kutsuti sotsiaaldemokraatide ridadesse ja kuna ma olin varem oma mõtisklusi kodus selliseid pidanud tegelikult, siis ma lõpuks otsustasin, et okei, ma panen oma õla alla, et mis mul kaotada on, et äkki ma saan midagi panustada. Ja sealt see läks.

Intervjueerija: Miks teie poliitikuna olete otsustanud hakata blogi pidama?

Urve Palo: (2) Aus vastus on see jällegi, et mul kogunes hästi palju artikleid – noh ma olin rahvastikuminiister, siis hiljem töötasin Viimsis abivallavanemana, siis Riigikogu liikmena ja noh kõnesid, artikleid, nied oli juba nii palju, et mulle tundus mõistlik neid kuidagi arhiveerida, juba enda jaoks, ja ka kuna mu mõtted ei ole vahepeal muutunud, siis mul ei olnud ma mõtlesin ka

midagi häbeneda, et need nagu välja panna, et kes tahab võib tutvuda minu seisukohtadega kolmes vallas millega ma tegelen – majandusküsimused, rahvastikuküsimused – seal siis perepoliitika ja integratsioonipoliitika seal hulgas. See oli nagu see põhiline põhjus, sest et ma tegelikult selline suur blogija ei ole, kes igapäevaselt läheb ja kirjutab mingeid oma mõtteid vaikselt sinna blogisse, et ma ei ole kunagi päevikupidaja olnud, et pigem see oli sellest ajendatud jah, et ma tahtsin enda jaoks luua struktuuri ja näidata siis, kes huvitub minust kui poliitiku mõtetest, siis tal on võimalik tutvuda minu kirjutistega.

Intervjueerija: Aga kas ja milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Urve Palo: (3) Noh, üsna tüütu. Et kuna ma igapäevaselt ei kirjuta, siis ei ole hullu, aga sa pead meeles pidama, et kui nüüd miski kuskil kirjutasi, avaldasid, kõnet pidasid, et oi ma panen oma blogisse ka üles selle. See on äike asi, aga jällegi nagu selline lisakohustus. Ma pahatihti unustan ära. Ja siis vahest mulle ikkagi hea kolleeg meie kontoris tuletab meelde, et „Urve, sul ilmus jälle artikkel, et miks sa pole blogisse pannud.“ Nii et mul oleks tegelikult ideaalis, kui mul oleks oma selline tehniline blogihoidja olemas, kes meelde tuletaks ja aitaks.

Intervjueerija: Kuivõrd te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Urve Palo: (4) Mm ei ma saan, olen, et ma ei tea kui ma kirjutan või avaldan, et siis ma ei kirjuta kunagi midagi sellist, millesse ma tegelikult ise ei usu. Ma ei ole seda teinud kunagi.

Intervjueerija: Kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus?

Urve Palo: (5) No kuna ma ei postita säutsusid või selliseid, et nüüd tuli mingi mõte ja nüüd tulen ja lähen säutsun natukene, et selliseid asju ma ei tee, vaid on artiklid, kõned, mis on niikuinii avalikud, et mis ei ole sellised, et keset tööd tuli mingi mõte ja kirjutan sinna blogisse, siis mingeid selliseid, ei positiivseid ega negatiivseid reaktsioone pole olnud. Rahulik.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu Eesti poliitikute kuvandit?

Urve Palo: (6) Päril palju. Kui ma oleksin selline rohkem säutsuja ja ära kasutaja Facebooki panemaks oma mõtteid igapäevaselt sinna kirja või reaktsioone mingitele teemadele või paneks selliseid väikseid säutsusid nagu on Kaja Kallas kasutanud, siis ma võiksin päris hästi kujundada oma imidžit sellises suunas nagu ma tahan, noh nagu Kaja Kallas on teinud. Minule isiklikult selline stiil ei meeldi, sest kui ma lähen ja säutsun oma kolleegide ja mingite selliste päevateemade suhtes internetis, aga siin majas olen vait, ei pea kõnesid, ega ei ütle silmast silma kellelegi midagi, siis mulle tundub see selline tagaselja noaga vehkimine ja inimesel on väga raske ennast kaitsta, et ta säutsus kuskil ära, säuts läks laiali, aga noh kui ma hakkan vastu säutsuma, siis ma olen ikka juba teine, noh see teine lause on minul alles, mitte esimene, et minule selline säutsumine ei meeldi, kuigi sellega saab hästi oma kuvandit noh kujundada, et näed ma olen tubli ja tark ja hea, aga läheb minu põhimõtetega vastuollu, aga noh lihtsalt sama on mingis Facebookis oma poliitiliste seisukohtade igapäevane selline, et oli näiteks Riigikogus jälle mingi arutelu või oli kellegagi vaidlus, et kui ma lähen ja säutsun seda jällegi seal Facebookis, ma panen nagu oma nurga alt ja see teine inimene ei saa vastulauset öelda sellele, sest ta ei ole minu sõpruskonnast võib-olla. Et see on võimas relv, mida osad noored poliitikud ära kasutavad, aga ei ole minu stiil.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Urve Palo: (7) Sellisest lastetoast nagu ma saanud olen, et ega need väärtused mul siin ei ole teistsugused kui kodus või muus töös, et poliitikuna kannan samasuguseid väärtuseid kui ettevõtte juhina kandsin, töötajana või kannan emana või mina ise, ükskõik. (8) Et noh põhimõtteliselt ma olen endiselt selline naiivne ja mulle meeldib, ma pole oma naiivsust kaotanud. Ma ikkagi usun... (Vahepeal katkestab intervjuu Urve Palo telefonikõne) Ära valeta, vale tuleb välja – on üks põhimõte. Teine on see, et pead kinni lubadustest ja kui sa ei saa, elus noh muutuvad olukorrad, siis

anna teada, miks ma ei saa ja ma ei saa. Ole paindlik. Elus noh väga jäärpäisena ei jõua kuskile, aga paindlik oma põhimõtete raames muidugi. Uudishimulik. Elu kogu aeg muutub, et küsi enda käest, kui sa eelmine aasta tegid midagi ühtemoodi ja või ütleme, et isegi mitte eelmine aasta, et eile tegid midagi ühtemoodi, et küsi täna, kas ma täna peaks samamoodi tegema või peaks täna juba midagi muutma. Et edu saavutavad need, kes on paindlikud ja kes üritavad, noh ei ole vanades nagu dogmades kinni ja ei tohi olla sellist hobuseklapi nägemust, et ma tahan ühte konkreetset asja ja siis nagu hobusele pannakse klapiid ette, ma näen ainult seda, aga samal ajal võib-olla noh viit erinevat ei näe, kuhu suunas nagu peaks liikuma, et see on see *open-minded*, et on hästi tähtis tänapäeval. Ja mis on oluline, on tõesti see, et ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse.

Intervjueerija: Te ütlesite, et te olete sama inimene nii siin kui kodus, kuid kas te tunnete, et poliitikutöö on kuidagi teie väärtusi muutnud aja jooksul?

Urve Palo: (9) No võib-olla ma olen natukene...no seda naiivsust on mul alles nagu ma ütlesin, aga seda on vähemaks jäänud ja mul on tulnud juurde rohkem sarkasmi, mida mul varem oli vähem. See mulle ei meeldi üldse, aga see on selle tööga kaasas käinud.

Intervjueerija: Kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda ja kuidas te nende raskustega toime olete tulnud?

Urve Palo: (10) Mina ei ole pidanud oma väärtusi muutma. Järelikult valisin õige erakonna. Ma ei ole pidanud ka hääletama oma südametunnistuse vastu. Isegi kui olid ESM-i hääletused, kus on meie oma erakonnaski erinevaid arvamusi, siis mina sain hääletada nii nagu ma soovin.

Intervjueerija: See on väga hea. Oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integriteediks, või noh inglise keeles integrity. Mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?

Urve Palo: (11) Lihtsam on elada. Tegelikult on lihtsam, kui sul ei ole vaja mõelda elu keeruliseks, sest see sama valetamine, kui sa kuskilt otsast oled hakanud valetama, siis ei ole enam vahet. Sama on varastamisega, et ära varasta. Kui sa esimest korda võtad mingi altkäemaksu või varastad, siis sa ei saa kunagi öelda, et ma pole kunagi teinud. Siis pole enam vahet, kas varastada üks või kümme või kakskümmend korda. Et põhimõtetega on sama, (12) et noh kõige tähtsam on elus see, ma võin öelda, peale oma pere ja nii edasi, aga ütleme nii enda isikus, et sa vaatad peeglisse ja sa oled iseendaga rahul, oma südametunnistusega. Kui sellega oled rahul, siis on kõik okei. Sõber peab olema iseendaga.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas olla sellise veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks?

Urve Palo: (13) Jube raske on niimoodi ühte inimest öelda.

Intervjueerija: Kas teile on keegi olnud eeskujuks?

Urve Palo: (14) Minu suurimad eeskujud, kes mind kõige rohkem on arendanud, on tegelikult erasektori aegadest. Mul on olnud kaks juhti, mul on vedanud – mõlemad on hästi intelligentsed inimesed olnud ja ka juhina küllalt palju õppida. Et need suurimad eeskujud ausalt öeldes jäävad mul erasektori aega. (15) Poliitikuna ma arvan, et algusaegadel, kui ma tulin poliitikasse, ma õppisin ja jälgisin kõige rohkem võib-olla Eiki Nestorit ja õppisin temalt, sellepärast et tema on nii majanduspoliitikas noh kursis, sest et noh olles vastava haridusega, aga ka sotsiaalpoliitikas, olles ise sotsiaalminister olnud ja mina tegelen samamoodi kahe valdkonnaga, olen selle kahe vahel kogu aeg, ühes ja teises, et rahvastikuministrina hästi palju rahvastikuteemasid ja sotsiaalteemasid, aga endise elu ja elukutsena just majandusvaldkond jällegi, et selles mõttes meil on natuke sarnane see teemade ring. Ja ta on nii kaua olnud. Et ma arvan, et võib-olla temalt.

Intervjueerija: Mul on lõpetuseks veel selline küsimus, et kuivõrd saaksid poliitilise

kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata, kasvõi sellises blogipidamises?

Urve Palo: (16) Ma ei ole hea PR-inimene iseenda jaoks, noh et ennast reklaamida. Ma olen ka öelnud, et ma olen päris hea turunduses, ma olen seda õppinud ja selles valdkonnas töötanud, ma tunnen ära, mis on õiged turundusmõtted ja -suunad, aga persooni PR kohapealt ma olen väga kehv, et ma ei ole hea, (17) nii et ma vajan kindlasti nõu ja ma olen valmis nõu kuulama, aga jällegi ainult siis, kui see tundub mulle õige, kui see tundub, et jah, tõesti, see on see, et jah. Aga kui mulle tundub see vale, noh et see ei sobi nagu minu persooniga see nõu, siis ma seda ka ei kasuta. Läbi südame ja kõhub peab see nagu jõudma, et jah.

Lisa 5 – Intervjuu Kadri Simsoniga

Aeg: 20. detsember 2013

Koht: Tartu Ülikooli Raamatukogu kohvik

Intervjueerija: Alustaks võib-olla lühidalt üldse selles, miks teie läksite poliitikasse?

Kadri Simson: (1) Ma läksin poliitikasse aastal üheksakümmend viis. See tähendab siis rohkem kui kaheksateist aastat tagasi. Ma liitusin kohe erakonnaga, mitte mingi noorte fraktsiooniga, et liitusin peale keskkooli lõpueksameid ja peale ülikooli sisseastumiseksameid Keskerakonnaga. Põhjus oli väga lihtne – sel hetkel oli minu jaoks kõige olulisem teema kõrgharidus. Aastal 94 lõpus oli loodud Reformierakond, kes ütles, et kõrgharidus peaks muutuma tasuliseks. Ma valisin selle erakonna, mis oli kõige selgemalt kõrghariduse tasuliseks muutumise vastu, et ühe teema põhiselt toona liitusin.

Intervjueerija: Miks teie poliitikuna olete otsustanud hakata blogi pidama?

Kadri Simson: (2) Ma tegin seda mitmel kaalutlusel. Üks kaalutlus oli see, et siis kui ma blogi pidama hakkasin, oli see pop. Ja teine põhjus, miks ma arvan, et blogidel täna üldse tähendus alles veel on, on see et paljude inimeste kohta kujundatakse arvamus neid googeldades ja blogi andis võimaluse, et esimene asi, mis Googles minu kohta välja tuleb, on minu enda loodud tekst. (Intervjuu katkestab Kadri Simsoni telefonikõne)

Intervjueerija: Et need siis olid peamised põhjused, miks te alustasite?

Kadri Simson: Jah.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid on blogipidamine teile esitanud?

Kadri Simson: (3) Ee, noh alguses kui ma seda tõsiselt tegin, siis ikkagi nagu iga nädal mitu postitust teha oli suhteliselt ajamahukas ja kogu aeg pidi nagu mõõtma seda tonaalsust, et noh tonaalsust selles mõttes, et kas sa tahad olla tõsiseltvõetav või sa tahad olla tsiteeritav, et kumba sa taga ajad. Kas sa ajad taga klikke või sa ajad taga seda, et tekst, mida sa sinna kirjutad, on mingi jääva väärtusega. Nii et ta oli suhteliselt ajamahukas. (4) Ja mu blogi on enamvähem varjusurmas tänaseks, sest aastate kogemus näitas seda, et kui ma kirjutan nagu sellise ühe nagu siukse lühivormis loo, siis ajakuluna ei ole see väga palju väiksem kui juba kolme tuhande viiesaja tähemärgise arvamusloo kirjutamine, aga ka parimatel aegadel oli mu blogis paar tuhat külastajat kuus, samas kui ma kirjutan selle sama arvamusloo maakonnalehte, siis seal minu Pärnumaa maakonnalehel on mitukümmend tuhat tellijat, seda lugu näeb ilmselt veel korda kaks lugejat. Noh, et tellijate number ei näita seda, kui palju nad ajalehte vaatavad ja seetõttu oli mul nagu mulje, et blogi kasutegur on väga väike.

Intervjueerija: Aga kui rääkida nende postituste sisust, siis kuivõrd te saate oma blogis olla

seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Kadri Simson: (5) Hmm, noh ma blogi puhul kohati kirjutasin ka selliseid mitte tööalaseid postitusi, et sai küll. Aam noh ja blogil on üks nagu selline hea omadus, et sa saad nagu anda seda infot sellisel hetkel, kus sa oled kuskil, kus teised ei ole või siis näiteks tööstungite selline *online* ülekandmine, aga see on tänaseks päevaks ümber liikunud palju lähematesse vormidesse, et kas Facebooki või Twitteri säutsudesse, et noh vaadates ise ennast, et mu blogi ei leita enam ülesse, ta on kuidagi nagu teisejärguliseks kadunud.

Intervjueerija: Palju neid külastajaid võib praegu olla?

Kadri Simson: (6) Neid on alla kümne päevas, aga ma olen sellel aastal teinud ka ainult neli postitust.

Intervjueerija: Kuidas on aga teie senistele postitustele reageerinud teie erakonnakaaslased, teised poliitikud või avalikkus?

Kadri Simson: (7) Mm, seal on nagu aastate jooksul olnud postitusi, mida on ümber trükitud, selles mõttes et blogi puhul nagu puudub see piirang, et kui sa oled ta juba nagu avalikku ruumi pannud, siis ajalehed võtavad rahulikult ja võtavad sealt neid löike, mis neile meeldivad. Mul ei ole olnud selliseid postitusi, mis kedagi solvanud oleksid, et sellist reljeefset sõnakasutust ma pole kasutanud, ma ei ole kellelegi liiga teinud, seetõttu heade asjade peale nagu reageeringud ei tule, nii et kolleegide puhul oli pigem sel hetkel, kui nad nägid, et ma liitusin blogiga, küsisid, et miks sa seda teed, aga muud suurt tagasisidet ei oska praegu öelda.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu laiemalt poliitikute kuvandit Eestis?

Kadri Simson: (8) Mulle tundub, et inimesed on kättesaadavamad. Et ma olen ise pannud selle internetiga on niimoodi, et noh näiteks Twitter. Twitter on selline asi, et kui mingi ajakirjanik teeb liiga, siis Twitteris on palju kergem nagu säutsuda ja talle nagu tagasilööki anda kui hakata talle ametlikult oma riigikogu.ee meili pealt kirja kirjutama ajakirjaniku noh ajalehe e-mailile. Siis see on juba kuidagi selline väga ametlik ja selline nagu suhteliselt nõudlik žanr kui sa hakkad töö meili pealt kirja kirjutama. Kui sa Twitteris nagu ütled, et sellega sa panid puusse, siis sellest tuleb nagu selline kaasav arvamuste vahetus, mis kuidagi on nagu sellise lahtisema vormiga, et keegi ei pane seda pahaks, vaid öeldakse ahah, vaata kui hea, ta märkas ja räägib siin, kus meiegi räägime. Et see on see vorm, kus on kõik Eesti ajakirjanikud, väga vähesed poliitikud, aga kus toimub selliseid huvitavaid võnkeid, et tegelikult seal saab ära nagu kraadiklaasiga mõõta, et mis üritus või sündmus üldse noh meediat huvitab ja seal nagu räägitakse nendest temadest, mis ei pruugi klikke tuua, aga mis on intellektuaalselt huvitavad, et selles mõttes see vorm on ka poliitikutele hariv. (9) Mis puutub Facebooki, siis Facebook on paljudel poliitikutel täiesti massituvuskonnaga, et see on mingi fännide lehekülg. Mina ei ole vastu võtnud endale sõbraks inimesi, keda ma ei tunne või kelle puhul mul ei ole aimu ka kes ta on, et ma ei pea olema konkreetselt temaga kohtunud, aga ma vähemalt peaksin teadma, kes ta on, seetõttu mul on suhteliselt piiratud number, et ma ei ole...alla tuhande. Aga sellele vaatamata see on nagu see vorm, kus nad saavad mulle kirjutada ja ma vastan neile märksa kiiremini kui riigikogu e-maili peal. Riigikogu e-maili peal iga kord kui ma sinna e-maili taha jõuan, on vähemalt kakssada meili ja see lihtsalt nagu lämmatab mind, see võtab väga palju aega saada jagu nendest kõigist, noh niimoodi umbes saja saajaga ringmeilidest aru, et kas see puudutab ka mind või ei puuduta, et kas kõik rahanduskomisjoni ja euroopa liidu komisjoni asjade meilid vajavad minu läbilugemist või võin ma need kohe ära kustutada, et erakirjad võivad siis tähelepanuta jääda või ma jõuan nendeni nagu väga pika vinnaga. Facebookis saadetud kirju näen ma kohe, sest ma päeva jooksul kontrollin Facebooki meili oma kümme korda ja see tuleb mulle alati punase ringiga sinna ekraanile (viitab telefonile) ja noh ma olen seal nagu suhelnud inimestega, kellega ma muul ajal nagu ei suhtleks kui neil mingid mured on, et see nagu lähendab ma arvan kui see oli üldine küsimus, et mis teeb internetiajastu inimestega.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Kadri Simson: (10) Nüüd tuleb küsida, et kas nagu poliitikuna tegutsen oma igapäevases töös Riigikogus seadusandjana?

Intervjueerija: Jah.

Kadri Simson: (11) No ma püüan olla julge, sõltumatu ja tark.

Intervjueerija: Kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud aja jooksul?

Kadri Simson: (12) Mm, ta ei ole väärtusi muutnud. Ma pigem nagu saan aru, et kõik väärtused, mida ma tähtsaks pean, ei ole poliitikas, ei tee elu lihtsamaks. Et ma olen alati olnud väga otsekohene ja ei karda ka nagu sellist selget konflikti ja elu oleks poliitikuna lihtsam, kui sa oleksid diplomaatilisem ja neelaksid alla kuidagi kergemini asju, mis solvavad või tekitavad vastumeelsust ja ei läheks kohe iga asja peale nagu õigust taga nõudma. Aga kuna ma sellest ikkagi pole lahti saanud, siis järelikult on mul endiselt, noh pole olnud soovi oma seniseid väärtusi maha kanda. (13) Ja teine asi on see, et see sama põhimõte, mille pärast ma kunagi poliitikasse läksin eksole, noh mingi selline solidaarsustunne, mitte nagu rahakoti esmaseks seadmine, see on siia maani, et ma olen selles erakonnas, kes eelkõige seda lähenemist tähtsaks peab.

Intervjueerija: Aga kas ja miks võib olla poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda ja kuidas te nende raskustega toime olete tulnud?

Kadri Simson: (14) Ee, no ma arvan, et kõige raskem võib see olla sellisel juhul, kui jäädakse kinni Riigikogu kabinettidesse, et üks kõik inimesed on enne Riigikokku valimist olnud mingil teisel tööl ja suhelnud teistsuguste inimestega ja kui sa nagu võtad liiga tõsiselt neid hommikust õhtuni toimuvaid koosolekuid ja väliste arvamuste kontakti minimeerid, siis võib selline igapäevane kontakt päris eluga ära kaduda. Ja noh olgem ausad, et kui sa suhtled ainult oma kolleegidega Riigikogus ja ministeeriumi tippametnikega, siis võib tekkida mulje, et edetabelites on Eesti väga ilusa koha peal, et mille üle siin kurta, et Brüsselis koosolekul käies meid ju kiidetakse. Noh ja siis see ongi siis selline reaalsuskonflikt. (15) Teine probleem, mis võib nagu kalestunuks teha on see, et mis iganes ma teen, ikka saan sõimata ja seetõttu ei reageerita enam ka sellele kriitikale, mis on tegelikult asja eest, sest tundub, et kritiseeritakse ju nii palju ilma asjata, et nagu mingi selline paks nahk tuleb ja valulävi läheb liiga kõrgeks, ma arvan, et see toob ka probleeme.

Intervjueerija: Sellist oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsust nimetatakse tänapäeval sellise mõistega nagu integriteet, või noh inglise keeles integrity. Mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?

Kadri Simson: (16) No põhimõtteliselt nagu praktilise tähendab see seda, et mul on mõnesmõttes nagu sellise...ma olen väiksema surve all. Et Riigikogus on poliitikuid, kelle puhul on teada, et neid võib ära rääkida ja nende otsust võib muuta, mis siis tähendab, et nad on pidevalt nagu sellise vastaspoole masseerimise all ja on inimesi, kelle puhul teatakse, et nende seisukohad ei muutu ja nad otsustavad ise ja siis jäetakse need inimesed rahule igasugusest sellisest survestamisest. Teine asi on see, et ma arvan, et igapäevases elus teavad nii kolleegid ja, et kui minuga midagi kokku lepitakse, siis see sõna ka peab ja selles mõttes jälle noh arvestatakse rohkem. Et igas Riigikogu fraktsioonis peab olema inimene, kelle puhul teatakse, et kui temaga on käed löödud, siis see otsus enam kuhugile niimoodi ümbervaatamisele ei lähe ja noh ilmselt siis see nagu selline sõnapidamine teeb mulle lihtsamaks olla selles ametipostis, kus ma olen, ehk siis fraktsiooni esimees.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla sellise oma veendumustele kindlaksjäämisega Eesti poliitikas teistele eeskujuks?

Kadri Simson: (17) Hmm, see peab olema mingi selline, ilmselt mingi valus juhtum, kus ta vaatamata nagu survele on jäänud vankumatuks. (18) Ma arvan, et poliitikas teenitakse välja

lugupidamine ja mõnes mõttes jälle nagu ei tohi nagu see kindlaksjäämine olla nagu kivistumine ja stagnatsioon, et olud ju muutuvad eksole, et need poliitilised sellised dogmad lihtsalt saavad nagu vanaks ja neist tuleks lahti lasta. (19) Aga sõnapidajad on poliitikas palju. Esimese hooga tulevad meelde need, kes sõna ei pea ja kellega käelöömisel pole mitte mingit tähtsust, see näitab, et sõnapidajaid on rohkem. Mm...tahaks öelda kedagi, kes on nagu...poliitikast ära läinud... No mulle tundub, et kui ma peaksin ütleva kedagi, kes on poliitikast ära läinud, siis igavesti nagu kange poliitik oli Liina Tõnisson. Et noh tema seisis ühe asja eest ja siis ja kui teda ka isiklikult nagu solvati, siis ta ei läinud nagu kuhugi ühtegi teise paati, vaid noh, ta on ju Keskerakonnast ära läinud suure tüliga eksole, sel oli sügav isiklik taust ja ta ei läinud enam kuhugi mujale, vaid läks erru.

Intervjueerija: Lõpetuseks ma tahaksin veel sellise küsimuse küsida, et kuivõrd teie arvates saaksid poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna sellisel areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata, näiteks kasvõi sellises blogipidamises?

Kadri Simson: (20) No ma käin hästi palju koolides, valdavalt gümnaasiumi klassides, räägime Riigikogust ja Eesti poliitikast ja alati ma küsin nagu, et kust te saite eilsed uudised enda jaoks ja tuleb välja, et teismeliste põlvkond ei vaata enam telekat, ei loe ajalehte, ei kuula kindlasti raadiot, elavad ainult internetis. See tähendab, et ainult sealtkaudu ongi neid võimalik kätte saada. Ja ma isegi arvan, et see ei peaks olema mingi blogi, vaid see peaks olema mingi veel järgmine nagu tasand, ma ei tea, kas video, mingid nagu videod, võib-olla mingi kaasav ajakiri, e-ajakiri, mis noori köidab, et eelkõige on nagu ära kadunud täielikult kontakt tänasel Riigikogul nende inimestega, kes ei vaata õhtuseid uudiseid, ei loe päevalehtede juhtkirju ja ei kuula Vikerraadio ma ei tea Päevakaja. Et mulle tundub, et Riigikogu saja ühest inimesest kellelgi ei ole veel seda viisi, kuidas nende inimeste jaoks üldse tähtis olla. Nendes samades koolides käies kui ma küsin, et nimetage mulle nelja erakonna esimehed, siis hea kool nimetab kolm. Seal on üks erakonna esimees, keda mitte kunagi ei teata ja noh Riigikogu liikmetega me jõuame tavaliselt kahekümneni, nii et ma arvan, et see on nagu puudu just, just nagu homsete valijate teadlikkuse hoidmine. Ja mulle tundub, mulle tundub, et nagu see klassikaline blogi, nagu sellise Wordpressi või Blogspoti vormis enam nagu seda ei püüa kah. No vähemalt mitte nagu sellise jutuga, mida poliitikud nagu sinna kirja paneks. Võib-olla kui ma kirjutaks oma koerast ja ma ei tea uuematest avastustest filmimaailmas, võib-olla siis köidaks, aga jah ilmselt selle nagu mõtestamisega, et kuidas nagu poliitikut noorte jaoks huvitavaks teha võiks olla see abi mida nagu oodatakse.

Intervjueerija: Mis ma välismaa blogisid jälgides ja Eesti omadega võrreldes poliitikute seas olengi tähele pannud, on et Eesti poliitikute blogid on hästi nende töö kesksed ja põhimõtteliselt kirjutatakse ülevaateid sellest, mis otsuseid parasjagu tehakse või muudest tööalaselt olulistest teemadest, aga välismaal isegi kui nad kirjutavad, see on hästi palju seotud nende personaalse eluga, lisatud on pilte ja rohkem võib-olla selline isiklik lähenemine. Tundub, et need on kuidagi rohkem loetavad ka need blogid.

Kadri Simson: (21) Ja eestlased kuidagi õudsalt hoiavad. Ja noh lähevad üha pikemaks need postitused ja ma vaatasin enamusest kolleegidest ongi juba nii, et nad panevad oma eile avaldatud artiklid riputavad sinna üles, et see on juba nagu mingisugune arhiiv nagu kuhu, vanasti lõigati välja lehest, nüüd pannakse see siis sinna rippuma, et kuskilt ära ei kaoks või siis need arvamused on sageli eksole raha eest või noh selle ajalehe lugemistasu eest, et siis sinna nad panevad selle tasuta lugemiseks. Aga see ei ole enam üldse see mõte. Et jah, ma ei ole seda kinni pannud ja lõpetatuks kuulutanud, aga ma olen kuidagi terve aasta mõelnud, et seda peab kuidagi teistmoodi tegema, et sellisena ta ei kõneta.

Lisa 6 – Intervjuu Jevgeni Ossinovskiga

Aeg: 15. jaanuar 2014

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Miks te läksite poliitikasse?

Jevgeni Ossinovski: (1) Selleks, et ühiskonda ja riiki muuta. Paremaks.

Intervjueerija: Miks teie poliitikuna olete otsustanud hakata blogi pidama?

Jevgeni Ossinovski: (2) Mm, seda on raske isegi öelda, sest see oli nii alguses, aga noh et ennast, ma oskan öelda, miks ta mul praegu on, et see on selles mõttes kindlasti üks koht, kus on kokku koondatud minu jaoks, või noh siis inimeste jaoks, suur hulk minu erinevaid seiskohavõtte erinevatel teemadel, noh kogu aja vältel, ütleme, et see on poliitiline arhiiv, et noh ma kasutan seda suhtelt vähe, mingiteks nii-öelda väga sellisteks asjadeks, mida ma ei avalda näiteks kuskil mujal meediumides, originaalkontenti on seal suhteliselt vähe, eeskätt on selleks, et siis asjad oleksid sinna kokku koondunud, et siis kui mingi hulk inimesi, kes mind mingil määral jälgib, et need saaksid siis mingi aja tagant minna ja vaadata, mis ma vahepeal uut olen teinud ja uut öelnud.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Jevgeni Ossinovski: (3) No aega ei ole sellega tegeleda, ega muud ei olegi, et selles mõttes ma arvan, et enamik neid blogisid, ega noh ma väga palju neid ei ole analüüsinud, aga enamik on, mis on muidugi selle blogi formaadi mõttes nagu probleemne, et seal on suhteliselt vähe originaalteksti, et suur hulk on spetsiaalselt blogi jaoks kirjutatud kontenti, et see on üldiselt mingi ajaleheartikkel või mingi Riigikogu kõne või mingisugune selline asi, mis on siis sinna üles pandud lihtsalt, mis ei ole selles mõttes sisulised, et blogi kvaliteedile mõjub selles suhtes halvasti, et sa ei saa sealt mingisugust sellist eksklusiivset asja, mida sa kuskilt mujalt üldiselt ei saa, aga selle põhjus minu jaoks on eeskätt selles, et ei ole aega luua spetsiaalset siis nii-öelda blogispetsiifilist materjali, mõnikord harva natuke rohkem tegelen sellega, aga üldjuhul on aega suhtelt vähe, jah.

Intervjueerija: Mhm, aeg - seda on ka teised välja toonud. Kuivõrd te aga tunnete, et saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Jevgeni Ossinovski: (4) Noh see vist on laiem probleem, et mil määral avaliku elu tegelased saavad olla samade inimestena, kes nad tegelikult on, eks seal on selgelt oma piirangud, et ma arvan, et blogis nad on umbes samasugused nagu mingisuguses teises meediumis, et ma saan blogis olla natukene vabam oma nii-öelda lauseehitustelt ja väljenditelt ja stiili mõttes eeskätt, et ma võin mõne konkurendi kohta öelda halvemini, kui ma tõenäoliselt kuskil ajaleheartiklis ütleksin, aga põhimõtteliselt ega seal ka suurt vahet ei ole, minu jaoks on ta põhiliselt ikkagi minu poliitilise persona esitlus, mitte minu niisama inimese esitlus.

Intervjueerija: Kas ja kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus? Olete..

Jevgeni Ossinovski: (5) Blogis või? No üldiselt mitte, et see on just seotud sellega, et kuna ta dubleerib suurel määral seda, mis on kuskil mujal ilmund, siis ütleme kui võtta seda asja, mida noh ega ma arvan, et mida ühelgi Eesti poliitiku blogil sisuliselt ei ole, mingeid kommentaare, et või noh mõned üksikud inimesed mõnele üksikule kirjutasi midagi ja kommenteerivad, nendest ei ole kindlasti tekkinud sellist laialdasemat arutelu tekitajat, seal samas blogikeskkonnas vähemasti mitte. (6) Reeglina on arutelu tekkinud ainult siis, kui sellest blogikirjutisest on teinud keegi mingisuguse ajakirjandusliku loo, Delfis on seda avaldatud või midagi sellist, mida ka juhtub aeg-ajalt. Paar korda on minul see juhtunud, et üks minu esimesi blogikirjutisi näiteks jõudis mingisse ajalehte, nad

lihtsalt võtsid selle sealt ja trükkisid ära, seda juhtub aeg-ajalt, et noh siis on, aga muidu blogis ei teki muidu eriti mingit arutelu.

Intervjueerija: Kui küsida üldisemalt, et kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu Eesti poliitikute kuvandit?

Jevgeni Ossinovski: (7) Noh tõenäoliselt on selles mõttes kindlasti võimalik, ma arvan aina rohkem see muutub selliseks meediumiks, internet siis, mis võimaldab mõnel poliitikul ehitada kogu oma poliitiline profiil ainult selles sfääris, et noh erilist põllutööd nii-öelda tegemata ja loomulikult selle tähtsus ka nii-öelda kasvab, et ma arvan, et tänaseks ei ole enam eriti kedagi Riigikogus, kes ei arvaks, et see meedium üldse oluline on. Ja üks jõudumööda üritavad kõik erakonnad kuid ka individuaalsed poliitikud aina rohkem kuidagi neid erinevaid vahendeid kasutada, nii palju kui nad oskavad, et (8) teisest küljest ma arvan, et internetiajastu probleemiks on kindlasti see, et üldiselt on poliitika tegemine muutunud ütleme selliseks real-time loosunglikuks selliseks ärapanemiseks mõnel konkreetset juhul, aga üldiselt mitte blogides, aga näiteks Facebookis või Delfis või kuskil niimoodi, et see on kindlasti, Twitter on muidugi kõige parem näide sellest, kus 140 või 160 või mitme tähemärgi sees siis seal üksteisele vastu hambaid antakse ja teravmeelitatakse, et seda sisuliseks poliitiliseks debatiks ei saa nimetada, aga rahvale üldiselt meeldib, nii et see muudab poliitikat minu arvates natuke meelelahutuslikumaks, aga sellega ei ole muud ette võtta kui et tuleb püüda seda ära kasutada enda huvides.

Intervjueerija: Kuna minu lõputöö puudutab ka väärtuste temaatikat, siis ma tahaksin küsida, et millistest väärtustest lähtuvalt teie poliitikuna tegutsete?

Jevgeni Ossinovski: (9) Ma ei tea, mis see küsimus tähendab, et missugustest väärtustest, mis on väärtused? No mis see näide näiteks, ma ei saa...

Intervjueerija: No näiteks ausus, põhimõttekindlus, järjepidevus... Kas on midagi, mis on teie jaoks eriti oluline, teie töös?

Jevgeni Ossinovski: (10) Ma ei ole seda kunagi niimoodi mõelnud, aga kui ma hetkel püüan mõelda, siis ma olen üritanud olla maksimaalselt põhimõttekindel enda suhtes, eeskätt et teha neid asju või öelda neid asju, mis ma arvan, et on olulised ja õiged, vaatamata sellele, et mõni neist võib ebapopulaarne ka näiteks olla. Üldiselt.

Intervjueerija: Kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud?

Jevgeni Ossinovski: (11) Noh, ma arvan, et kindlasti selles mõttes, et poliitikat ei ole võimalik teha üksinda, sa pead tajuma seda laiemat konteksti, kus sa opereerid. See kindlasti toob kaasa mingites küsimustes kompromisside otsimist ja enda mingite seisukohtade ümbervaatamist, et arutelu käigus aga ma arvan, et see on loomulik ja siin ei ole midagi erilist selles mõttes muutunud, et üks alati on seda vaja teha, poliitikas on võib-olla natukene teistsugused reeglid ainult

Intervjueerija: Kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda?

Jevgeni Ossinovski: (12) Ma ei oska öelda, mõnel poliitikul võib-olla ei olegi mingeid väärtusi oma töös, peale selle et ta tahab siin tööl olla, ma ei tea Riigikogu kohta hoida või mis iganes, noh kindlasti mõned on ka sellised, aga noh tõenäoliselt neil ei ole ka mingeid väärtusi olnud, et selles mõttes ma ei oska öelda. (13) Noh kindlasti mõnes erakonnas on kindlasti ka keerulisem nii-öelda endale kindlaks jääda, sest seal järgmine kord sind ei panda kuskile valimisnimekirja või ma ei tea mis iganes, kui sa lähed kellegagi lavastusest konfliktiks või midagi, mina ei ole seda tajunud, nii et ma ei oska nagu öelda.

Intervjueerija: Oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integriteediks, inglise keeles integrity. Mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?

Jevgeni Ossinovski: (vaikus)

Intervjueerija: Et teie mõtted ja sõnad ja teod on üks tervik...

Jevgeni Ossinovski: Ma ei tea, ma ei saa küsimusest päris täpselt aru, et mida see tähendab.

Intervjueerija: Et näiteks kui te kirjutate midagi enda blogis, siis te tunnete, et te peate seda ka reaalselt ellu viima, kui te lubate midagi inimestele või...

Jevgeni Ossinovski: (14) Jaa, ei no loomulikult, nii nagu ma ütlesin, et ma arvan, et see on, ma olen ka väljaspool poliitikat alati selline olnud, et ma olen olnud põhimõttekindel ja eeskätt iseendale aus, et ma arvan, et ma olen seda ka poliitikas teinud, et noh vaatamata sellele või noh selles mõttes ma ei ole kartnud, et mõni asi, mida ma ütlen, võib olla ebapopulaarne, et mul ei ole midagi kaotada, (15) ainuke erinevus muidugi on selles, et noh poliitikas on mõnele asjale õige aeg ja mõnele asjale vale aeg, et kindlasti on väga paljudel erinevaid ideid, et mida nad teaksid, et nad ühel hetkel tahavad ellu viia, et alati ei ole selleks lihtsalt kõige õigem aeg, eks minulgi on selliseid, aga ma ei arva, et see on nagu kuidagi kompromiteeriks seda integrityt või midagi sellist.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämise teistele eeskujuks? Keda te tooksite esile?

Jevgeni Ossinovski: (16) Ma ei tea. Ma ei oska öelda, seda peab avalikkus hindama. Ma tean poliitikuid liiga lähedalt.

Intervjueerija: Aga kas teile on keegi isiklikult olnud eeskujuks?

Jevgeni Ossinovski: (17) Ma ei oska niimoodi öelda. Poliitikas olijatel, me teame üksteist liiga hästi, selles mõttes see on keeruline hinnata, on paljude kohta asju, mis, no lihtsalt ma tunnen neid erinevate nurkade pealt, et mul on raske hinnata, kust nad on poliitikud ja kust nad on nii-öelda niisama inimesed, et selles mõttes, et ma arvan, et avalikkusel on selles mõttes parem pilt poliitikute olemusest poliitikutena, kuna nad ei tunne neid isiklikult, et kui sa inimest isiklikult tunnend, siis sa tead, et ka noh, ma ei tea, kui palju ta õlut joob või noh, mis iganes, et siis see mõjutab ka natukene seda hinnangut, et kui palju sa hindad teda poliitikuna näiteks, et kui sa seda ei tea, siis näiteks võid arvata, hindad teda väga kõrgelt, suurepärase poliitikuna, kui sa samal ajal tead, et ta joodik on isikuna, siis sa kuidagi hakkad ka juba teistmoodi hindama teda poliitikuna, ehkki see ei ole õiglane, et ma ei oska niimoodi vastata.

Intervjueerija: Ma lõpetuseks küsiks sinu seda, kuivõrd saaksid poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata, näiteks blogipidamise kontekstis? Milline võiks olla nende PR-ekspertide roll või abi?

Jevgeni Ossinovski: (18) Mh, no raske öelda, ma üldiselt suhtun sellesse poliitilisse PR-lusesse suhteliselt negatiivselt, kuna üldiselt ta on aja jooksul väga palju selle põhiliseks mõjuks on olnud üldiselt igasuguste poliitiliste nurkade nii-öelda mahalihvimine, et noh mis minu meelest on natuke neid inimesi dehumaniseerinud, selles mõttes, et noh inimesed on ikka erinevate väljaütlemistega ja mitte alati täiesti konsistensete väljaütlemistega või loogiliste väljaütlemistega, et minu arvates on suurel määral nagu noh, see mil määral on tänapäeva poliitikas poolte või vähemasti poolte Riigikogu liikmete mingeid arvamused artikleid toimetavad mingisugused PR-inimesed tõenäoliselt, et kui palju seda inimest ennast siis ennast sealt nagu alles jääb, sealt võetakse igast laused välja, mis nagu ei sobi ma ei tea mis iganes põhjustel onju, kuna see ei ole poliitiliselt populaarne või sellepärast, et see on ma ei tea ja mida sinna lisatakse ja noh selles mõttes, et noh ma ei tea, see on nagu nii ja naa, (19) aga teisest küljest loomulikult selles mõttes, et noh positiivseid pooli on sellel ka, et arusaadavalt ei ole füüsiliselt võimalik ennast noh kursis hoida erinevate uute arengutega kommunikatsioonifääris, et noh kasvõi võtta see Facebook või mingi selline, et kus on selgelt nagu oma turunduslik loogika, mis ajas pidevalt muutub ja kui sa ei tea, kuidas Facebooki reklaamid töötavad ja missugused on algoritmid selle taga, siis sa võid oma reklaami kuhugi sinna üles panna,

aga see ei jõua mitte kuskile või sinu postitus ei jõua mitte kuskile, sellepärast, et sa ei saa nagu tegelikult aru, missugused postitused kuhu jõuavad ja mida peab tegema selleks, et nad jõuaksid, et puht selles mõttes on see abi muidugi väga oluline. (20) Aga ma arvan jaa, natukene on võib-olla seda, poliitiliste parteide PR on kindlasti nii-öelda ühtlustanud seda inimmassi, kes seal poliitilises parteis on, mis ma arvan, ei ole alati kõige parem. Seda isikupära ja originaalsust jääb selle võrra nagu vähemaks, mulle tundub, aga see on jällegi selles mõttes, et teises küljest ei ole see mitte nende viga, ehk siis kommunikatsioonispetsialistide viga, vaid nende Riigikoguliikmete viga, kes lasevad endale ette kirjutada, kui nad lasevad, kõik ei lase.

Lisa 7 – Intervjuu Kaja Kallasega

Aeg: 15. jaanuar

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Aga alustuseks siuke võib-olla selline teistsugune küsimus, et kui te lühidalt ütleksite, miks teie läksite poliitikasse?

Kaja Kallas: (1) No selle kohta mul on seal blogis ka tegelikult pikalt lahti kirjutatud, et miks, aga iseenesest ma olin 14 aastat olnud advokaat ja ikkagi mingil hetkel saavutanud advokaadina ikkagi selle taseme, mida advokaadina võib saavutada, et saanud partneriks või isegi kahes büroos järjestikku ja lihtsalt kuidagi tundus, et seal otseselt ei ajanud kõhus midagi enam keerama, aga teine asi on see, et jällegi advokaadina sa näed nagu hästi palju, mis ühiskonnas nagu valesti või ebaõiglust või mis iganes ja siis tahad selles osas rohkem kaasa rääkida või teha või kaasa aidata, et mõnes mõttes on see nagu panustamine ka siis ühiskonda, et kõik räägivad selles, et mis umbes tuleks teha või kritiseerida ja aga tegelikult ise teha on palju raskem ja (2) teine asi, kui me mõtleme poliitika definitsiooni peale, siis see põhimõtteliselt väga nagu suurtes piirides on ju see, et poliitika on sihipärane tegevus oma nagu ideede üle võitlemisel või ideede pärast võitlemisel, selleks, et lõpuks saada kompromissid, et milliste reeglite järgi me siin ühiskonnas nagu elame, ehk siis nagu tegelikult siis kui keegi ütleb, et teda poliitika ei huvita, siis ta põhimõtteliselt ütleb, et mind ei huvita, mille järgi see ühiskond on korraldatud ja kui sa nagu näed midagi, vajakajäämisi, et kus viga näed laita, siis mine ja aita, nagu põhimõtteliselt see ongi see baas.

Intervjueerija: Miks teie poliitikuna olete otsustanud hakata blogi pidada?

Kaja Kallas: (3) No ma hakkasin tegelikult blogi pidama varem, sest ma kirjutasin ka advokaadina artikleid palju ja siis noh artiklid, mida ma avaldasin siis advokaadina, need olid ikkagi nagu ütleme juura teemadel artiklid, aga oli palju muid teemasid, millel ma tahtsin ka sõna võtta ja siis oligi just nagu see, et ma neid nagu ajalehte ju ei saada, samas tahaks neid nagu jagada, noh ma ei tea Facebookis kirjutamine on ebamugav ja siis ma nagu selle blogi tegin, et sinna siis seal mõtteid kirja panna.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Kaja Kallas: Mis mõttes?

Intervjueerija: Et kas on mingeid raskusi...

Kaja Kallas: (katkestab lause) (4)Ee, no üks asi muidugi, et taastumatu ressurss, et ainuke taastumatu ressurss on aeg, et paratamatult aega on vähe ja mõtteid on palju, kirjutada tahaks palju. Teine asi on see, et kui sa siis nagu poliitikas oled, siis iga sõna, iga lause, mida sa nagu ütled, siis sa pead vaatama, et see ka kuidagi kontekstist väljarebituna kedagi ei solva või ei riiva või mis iganes... (Kaja Kallase telefon heliseb viitab) Ma korra võtan, ma ei tea, mis see on. (intervjuu

katkestab telefonikõne) (5) Et ühesõnaga jah, et mis veel on väljakutse, on see, et just ka kommentaarid, et näiteks mul alguses oli selline setting, et kui ma üks kord olin inimese kommentaari nagu aktsepteerinud, siis ta nagu automaatselt sai vabalt kommenteerida nagu edasi, noh et kõik tema kommentaarid siis nagu automaatselt olid avalikud, mis ta hiljem nagu kommenteeris, et see oli nagu väga mugav, sest mul olid nagu oma kindlad lugejad, kes kogu aeg väga asjalikke kommentaare nagu panid ka ja tekkis selline diskussioon, aga siis tekkis mingi üks väga pahatahtlik inimene, noh kes lihtsalt, kui ma püüdsin talle vastata ja selgitada oma argumente, siis ükskõik mida ma vastasin, see ajas teda rohkem närvi ja võttis nagu rebis iga asja nagu välja, noh a la kui ma ütlesin sellest, et noh ma rääkisin sellest, et igal tööl on omad plussid ja omad miinused, noh mul on sõbranna, kes on lasteaiakasvataja, et ma usun, et noh nii palju rõõmu kui tema oma tööst saab, et noh mina kunagi sellist rõõmu oma tööst niimoodi ei koge, et noh igal tööl on omad plussid. Sellest ta umbes nagu, ühesõnaga igast asjast võttis nagu kinni ja siis ma panin ikkagi niimoodi, et ma iga kommentaari aktsepteerin või no ise nagu aktsepteerin, et see on üks väljakuste kindlasti, et ma ei teagi, kas see on õige või ei ole, aga samas noh samas on see minu blogi, et noh Facebookis või kuskil ma olen nagu võtnud selle, et noh see on nagu nende probleem, kui nad halvasti kirjutavad, mitte minu probleem nagu selle peale on mul ka tulnud nagu inimestelt, et see häirib neid, et näed et keegi laamendab seal sinu lehe peal eksole, et selles suhtes nagu, et see on jah mitme otsaga asi nagu. Sest noh mulle endale tundub, et nüüd blokkida nagu päris ei ole mõtet, sest mõnes mõttes see näitabki sinu tugevust, kuidas sa nendega toime tuled, noh kõige lihtsam on umbes ära kustutada eksole noh, aga see on nõme, et kui sa oled mingi seisukoha esitanud, siis sa pead olema valmis seda kaitsma ja püüdma selgitada, miks sa nii arvad.

Intervjueerija: Tahaks küsida järmiseks seda, et kuivõrd te saate oma blogis olla täpselt selline inimene, kes te tegelikult olete?

Kaja Kallas: (6) Eem, noh selles suhtes üldiselt ega ma seal midagi nagu ei moonuta, aga noh selle kohta küll üks viimati loetud raamatu, lugesin Michael Ignatieff oli üks Kanada opositsiooniliider, mingi aeg liberaalide liider ja siis tema ütles seal oma raamatus, et vaata, et siirus on hea, aga välja arvatud juhul, kui sa suhtled ajakirjanikega, et noh siis igat asja nagu võetakse, ja mõnes mõttes see nagu kirjutatu puhul on ka nagu see, et sa seda ikkagi kontrollid nagu rohkem kui siis kui sa nagu suhtled inimestega niimoodi, et see, mis on must-valgel, see on must-valgel, et selles mõttes ma kindlasti kirjutades olen rohkem kontrollitud, kui ma olen suhtlusel, (7) aga noh teisest küljest, ega see miks mulle näiteks meeldib kirjutada, on see, et siis sa mõtled ka oma mõtted väga selgeks tegelikult, et kirja pannes see on nagu endal ka palju mõtestatum see tegevus.

Intervjueerija: Et enne te rääkisite nendest kommentaatoritest, aga kuidas on reageerinud teie senistele blogipostitustele erakonnakaaslased, teised poliitikud, avalikkus? Kuidas te olete sellele vastanud?

Kaja Kallas: (8) Noh, et oleneb postitustest, et on väga valulisi reaktsioone olnud ja on positiivseid reaktsioone, aga et jah see oleneb väga teemast ja kui väga see kedagi puudutab ja kuidas jah.

Intervjueerija: Aga alati olete neile püüdnud veel vastata omakorda?

Kaja Kallas: (9) Ee ikka ikka ja, muidugi, et noh seal on veel üks aspekt muidugi, et tähendab üldiselt vähemalt viimasel ajal ma enam ei saada nagu kuskile ajalehte, vaid ma panen blogisse ja üldiselt selle tulemus on see, et sealt võtavad, kõik ajalehed näiteks võtavad, et noh keegi ei tunne, et näed, et see oli Postimehe artikkel, et siis Päevaleht ei refereeri seda, kui ta on minu blogis, siis ta on nagu kõigi oma, et see on nagu üks asi, (10) aga teiselt poolt on see nagu kaasa toonud nagu selle, et noh minu kolleegid, kes minu blogi ei loe, loevad seda ajalehest ja siis on nad umbes, et näed, et me saame ajalehe kaudu teada mingeid asju, et iseenesest see on lihtsalt, ma võtan seda, see on *usual business* selles mõttes, et kui võtta, et iga Riigikogu liige on üksteisele ikkagi konkurent, siis see on nagu loogiline, et kui sa siis kuidagi nagu silma paistad, siis sa oled kellelgi teisel nagu hambus, et jah.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu laiemalt Eesti poliitikute kuvandit?

Kaja Kallas: Mhm, oot ma korra. Mul lihtsalt üks artikkel läheb avaldamisele, et siis sellega on nagu kiire see reageerimine. (intervjueeritav vastab telefonis sõnumile või kirjale) No nii, nüüd ma olen tagasi. Nii, kus me jäime?

Intervjueerija: Et ma küsisin sellise küsimuse, et kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu laiemalt Eesti poliitikute kuvandit?

Kaja Kallas: (11) No see on huvitav, lugesin just ühte raamatut, kus oli juttu sellest, et kuidas nagu see silmast-silma kohtumine valijatega on nagu endiselt hästi oluline, sellepärast et silmast-silma sa ei peta nagu inimest ära. Küll aga kui kogu see suhtlus kolib internetti, ainult noh siis see interneti kuvandi peale, siis kogu see kuvandi ehitamine liigub nagu PR-inimeste ja spin-doktorite pärusmaale, et sa ise võid olla täitsa tühi, aga see, milline mulje sinust luuakse ja noh muljet niimoodi luua on lihtsam kui see, et sa inimese nagu ära petad, kui sa nendega kohtud, et selles mõttes on see nagu noh kui ma ütlen niimoodi, et kui sedapidi võtta, et kindlasti on see oluline, aga kindlasti on ka inimestega endiselt nagu suhtlemine oluline ja kui võtta noh tähendab sa pead olema poliitikuna seal, kus inimesed on ja paratamatult nad on Facebookis, nad on internetis, seega sa pead olema seal, et noh kui sa oled kuskil lehes, (12) noh ma isegi olen vaadanud seda, mul oli üks hästi põhjalikult ette valmistatud artikkel oli lehes just ja siis sellest nagu keegi ilmselt ei olnud lugenud, aga kui ma viitasin sellele blogile, siis kõik teadsid, et noh see ongi, et kes on sinu sihtgrupp, et kui samas need on mingid Pärnu memmed või noh siis nad ei ole võib-olla seal, et noh oleneb, kes on sinu valijad. Aga samas jällegi, ei no need Pärnu memmed ka, ma käisin näiteks eelmine nädal käisin esinemas väarikate ülikoolis Pärnus, niimoodi, et oli suur saal täis, memmed istusid treppide ja et ma pärast nagu Facebookis kommenteerisin või noh et esinesin seal, et uskumatu, et selline suur saalitäis säravasilmseid inimesi, et hea näide elukestvast õppest, siis need memmed, noh kes olid seal tõesti noh mingid memmed ka kommenteerisid, et ma olin kohal ja tead ja Jumala huvitav oli, et siis noh et kui võtta selle järgi ka, et me oleme Euroopas vist üks internetiseeritumaid riike, ehk siis nagu vanusegruppides on, et meil on kõigis vanusegruppides internetikasutamine hästi levinud, siis ikkagi järelikult inimesed saavad sealt infot, midagi ei ole teha, et sa pead seal kohal olema.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Kaja Kallas: (13) Ee, no kindlasti ausus, põhimõttekindlus, väarikus, lugupidamine, see mõnes mõttes läheb ka sinna väarikuse alla, lugupidamine teiste vastu ja ma arvan, et kui niimoodi otsast nimetada.

Intervjueerija: Kuivõrd on poliitikutöö teie väärtusi muutnud?

Kaja Kallas: (14) Ei noh väärtusi niimoodi ikkagi ei muuda, väärtusi ikkagi, Inimarengu Aruandes kui lugeda, siis väärtused me saame ju endale lapsepõlvest kaasa, noh need sul ikkagi oluliselt ei muutu, et noh pigem ongi probleem vaata selles, et väärtushinnangutes meie ühiskonnana ei ole nagu oluliselt liikunud selles kommunistlikust või post-kommunistlikust väärtusruumist nagu Euroopa poole selle kahekümne aastaga, et noh probleem on pigem see, et meil nagu ei muutu need väärtused, kuigi võiks muutuda, et selles suhtes ma küll ei ütleks, et oleks. Arusaamised võivad olla muutunud.

Intervjueerija: Aga kas ja miks võib olla poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda?

Kaja Kallas: (15) Ee, noh ikka tähendab noh kui võtta see põhimõttekindlus, et kui poliitika on kompromisside kunst ja millest võib-olla ei saada nii palju aru, aga see fraktsioonikäitumine või fraktsioonis hääletamine, et noh, et kuidas see nagu kujuneb, et noh üks väärtusi on ju ka see, et sa oled nagu meeskonnas kolleege usaldad ja nii edasi, et noh selles suhtes siin on nii, et tegelikult sa ei jõua kõike läbi lugeda, selles mõttes, et sa saad ainult oma komisjoni asjad selgeks teha, mis

tähendab seda, et sa pead usaldama teisi, et no kui teised ütlevad, et näed meil on see eelnõu siin, hea eelnõu, hääletame selle poolt, siis sa nagu usaldad seda, mis nad nagu ütlevad (16) ja aga kui see on sulle täiesti vastuvõetamatu, et siis sa seda saad nagu põhjendada, et ma ei saa selle poolt hääletada ja no siis sind ka nagu ei sunnita, et aga noh kui seda juhtub nagu liiga palju, et sa nagu pidevalt oled kogu aeg nagu vastu, siis tekib küsimus, et miks sa siis üldse selles fraktsioonis oled, kui sul nagu arvamused üldse ei kattu.

Intervjueerija: Tänapäeval nimetatakse sellist oma veendumustele kindlaksjäämist ja oma mõtete, sõnade ja tegude ühtsust sellise mõistega nagu integrity, eesti keeles integriteet. Mida see teie elus ja töös praktiliselt tähendab?

Kaja Kallas: (17) No mina ütleski, et see *integrity* on tegelikult see väärikus, et sellele *integrity*'le ei ole väga head vastet tegelikult eesti keeles, et noh kõige lähedasem on see väärikus. Et noh tegelikult see tähendab ikkagi seda, et sa mõistad selle ameti olemust nagu, et noh sa oled igal ajahetkel väärikas, igal ajahetkel tead, et sa tegelikult esindad rahvast ja riiki ja noh tunnetad ka seda vastutust, mida see nagu endaga kaasa toob, et noh ütleme sinu otsus võib mõjutada paljude inimeste elu ja noh see on ikkagi määratu vastutus, see tähendab, et see peab olema väga kaalutletud igatpidi, et noh, et selles mõttes see ei ole kuidagi kergekäeline see käitumine siin, ütleme suurtes piirides.

Intervjueerija: Aga kes võiks ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks? Või kes on nagu teie jaoks olnud?

Kaja Kallas: Praeguses Riigikogus või siis või üldse?

Intervjueerija: Jah, kaasaja Eesti poliitikas, tegevpoliitikutest.

Kaja Kallas: (18) No ei minu eeskujuks ikkagi kindlasti on minu isa, et ma ei tea kui te olete lugenud seda „Vabariigi Sünnimärgid“ seda raamatut, mis Kalle Muuli nüüd viimane raamat oli, et noh seal tuleb väga hästi välja, et tema näiteks väga suurele survele ikkagi ütles, et ei me ei muuda neid asju, et see on õige asi, mida teha, pärast tuli välja, et oligi õige eksju, noh et kindlasti see nõuab meeletut julgust ja kindlust niimoodi käituda, et kindlasti jah ma tooks küll teda esile, kui see ei ole ma ei tea väga mis iganes, (19) me siin täna lihtsalt see artikkel, mis homme ilmub, see on just umbes sellisel teemal, et kuidas ikkagi isa ja tütar ja nii edasi noh, et nagu seda ei tohiks, et ma ütlen, miks ei tohi, et miks nagu et muidugi tohib. Et tohib esile tuua ja toetada üksteist.

Intervjueerija: Siinkohal vähemalt tohite kindlasti esile tuua. Aga ma tahaksin veel siin oma viimase küsimusena küsida seda, et mida teie arvate, kuivõrd saaksid sellised poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad või PR-eksperdid teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata?

Kaja Kallas: Oota, kes siis? PR-inimesed?

Intervjueerija: Jah. Näiteks kasvõi blogipidamises.

Kaja Kallas: (20) Ee no see on muideks ma ei tea, kui te poliitilisest kommunikatsioonist siis mul ei ole muidugi meeles, üks jube hea artikkel oli, mis ma lugesin, noh üldse sellest, teie kindlasti teate võib-olla paremini sellest poliitilise kommunikatsiooni sünnist ütleme Ameerikas, et noh seal olid näited, kuidas nagu väga positiivne asi keerati tegelikult PR-iga negatiivseks, nagu nii et keegi ei saanud aru, et see oli ju nii hea asi, et kuidas see niimoodi läks, et noh vastupidi samamoodi, et selles mõttes seda kindlasti ei tasu alahinnata, et noh seal on, ega see noh selline massikäitumine, seda nagu sa paned ka siin tähele, et ütleme sa ütled mingi seisukoha ja nüüd on kaks varianti, sa ütled selle seisukoha, kui keegi ütleb, et ta rääkis õiget juttu, mingi teine toetav artikkel, kolmas artikkel, seda tegelikult suunavad ju need PR-inimesed, et noh siis see nagu saab kõlapinda, samas võib olla täpselt niimoodi, et see sama idee on juba varem esitletud, keegi ei teadnud ega kuulnud ega mitte midagi, et noh see ikkagi oleneb, poliitikas ka see aja tabamine on nagu hästi oluline ja

seal saab kindlasti nagu kaasa aidata, et millal mingi asjaga välja tulla, et sul võivad olla väga õiged ideed, aga kui sa tuled nendega vael ajal välja, siis see võib olla katastroof ja kõik selle momendi tabamine nagu on kindlasti see, mida siuksed välised inimesed saavad, aga teiselt poolt just seda toetus, et täpselt see, et vaata inimestel ka ju vaata on ju see mulje, et sa võid õiget juttu rääkida, aga kui keegi ei ütle, et ta räägib õiget juttu, siis see jutt jääbki jutuks, aga kui on nii, et tähendab tõesti sa tuled mingi asjaga välja, tuleb, et noh et väga hea ja siis see võimendub ja tundubki ütleme avalikkusele ka, et see on mingi üleüldine asi, mis tuleks teha.

Lisa 8 – Intervjuu Marko Mihkelsoniga

Aeg: 15. jaanuar 2014

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Alustaks võib-olla laiemalt, et kui te hästi lühidalt räägiksite, miks teie läksite poliitikasse?

Marko Mihkelson: (1) Ee, hea küsimus, et kindlasti ajal kui ma olin Postimehe ajakirjanik ja ka veel Postimehe peatoimetaja 1997-2000, ei mõelnud ma selle peale, et ma tegutsen selle nimel, et ühel päeval olla poliitikas. Et see, mis pärast ajakirjandusest lahkumist järgnes, oli teatud mõttes nagu loomulik protsess, et ma olen kogu aeg nagu tegelenud ikkagi nii ajakirjanikuna kui pärast ajakirjandust Balti Venemaa Uurimise Keskuses nagu välispoliitilise analüüsiga, välispoliitikaga, ütleme ajakirjanduse poolt ja nii edasi, siis see oli mõnes mõttes loomulik, kui tehti ettepanek, ühest küljest ka see, et mul on maailmavaateliselt alati olnud selline parempoolne arusaamine asjadest ja kui tekkis Res Publica 2001. aastal erakonnastus, siis minu toonane positsioon ja ka nii-öelda erakonda loonud inimeste huvid langesid kokku ja selles mõttes oli see teatud mõttes juhus, et ma astusin erakonda ja hiljem siis osutusin valituks parlamenti, aga noh selles suhtes ütleme see, mida ma olen teinud viimased kümme aastat parlamendis, jällegi välispoliitika, Euroopa poliitika, julgeolekupoliitika, on üks jada, mis sai alguse peale seda, kui ma ülikooli ajaloo studiumi lõpetasin ja läksin ajakirjanikuks.

Intervjueerija: Miks te olete otsustanud blogi pidada?

Marko Mihkelson: (2) Ma arvan, et endise ajakirjanikuna on see täiesti loomulik, et näpud sügelevad, (3) et ennast noh ühest küljest väga oluline on poliitikas, et sa suudad ja oskad kommunikeerida, millised on need vahendid, need on olnud läbi aegade erinevad, täna, ütleme nüüd eriti viimase, mina hakkasin blogima 2006. aastast ja noh ma arvan, et isegi täna ei ole blogi enam selline aktuaalne nähtus, blogi on juba peaaegu et võib öelda eilne päev, et täna on ikkagi, kuna see maailm muutub kogu aeg kiiremaks, dünaamilisemaks, inimestel on vähe aega ja võimalusi otsida mingit materjali, lugeda pikemaid asju, siis loomulikult Twitter ja Facebook on minu jaoks peamised kanalid, et blogisse ma kirjutan harvem oluliselt, aga selle pärast, et kommunikeerida ennast ja ma arvan, et selline vahetu suhtlemine, kõigele muule lisaks siis netis, eriti veel ette arvestades, et Eestis on ju 2005. aastast interenti kaudu võimalik ju ka valida, järelikult põlvkond, kes üldse väga palju jälgib netis toimuvat, seal arvamused avaldusi ja nii edasi, siis ta on teatud loomulik keskkond, kus sa pead olema aktiivne.

Intervjueerija: Aga kui te vahetevahel otsustate kirjutada blogisse, siis miks just sinna?

Marko Mihkelson: (4) No kui te vaatate minu blogi statistikat, siis te näete, et 2008 või 2009 ma kirjutasin ikkagi noh peaaegu iga päev midagi ja mitte lühikesi asju, vaid ikkagi päris nii arvestatavaid, aga noh seal ongi see, et kui toona veel pandi blogisse ka linke ja ma ei tea selliseid asju, mida täna tehakse ma ei tea eksju kas Twitteris või Facebookis, lisaks siis noh täna ma

ajaveebis kirjutan kas panen sinna üles artikleid, mida ma olen kuskil mujal avaldanud või siis on mõni oluline teema, mille kohta ma veidi pikemalt tahaks midagi öelda noh päris viimane oli siin kui ma aasta lõpus kirjutasin nagu oma arvates kümme olulisemat sündmust maailmapoliitikas, mis viimase aasta jooksul toimunud on, et see on mu väike traditsioon, et alates 2006. aastast iga aasta olen ma sellise väikese kokkuvõtte teind, aga noh seal on tõesti seinast sein, aga peamiselt ikkagi minu poliitika valdkonda puudutavatel teemadel kirjutan.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid blogipidamine teile esitab?

Marko Mihkelson: (5) Aeg. Et ma arvan, et väga paljude puhul on just see probleemiks, et ega see kirjutamine ei tule iseenesest. Et midagi nüüd kirjutad ühe asja ära, oo olemas, aga sageli need blogid jäävadki nagu surnud olekusse, kui sa seal ei käi, kui sa sinna ei kirjuta, kui sul ei ole seal midagi, mida inimesed lähevad vaatama, sest ma blogi töötab minu jaoks täna sellisena, vähemalt kui ma vaatan statistikat, siis inimesed otsivad sealt lugusid läbi aastate, ühesõnaga see ei ole ainult see, mis sa täna oled kirjutanud, vaid ka see, mis on seal arhiivis olemas. Aga minul nüüd kirjutamisega probleeme ei ole, et see on minu jaoks ju olnud loomulik protsess, et selles suhtes on loomulik, et endistel ajakirjanikel ja inimestel, kelle jaoks kirjutamine ei ole probleem on seal tunduvalt lihtsam toimida, mõlemas, tegelikult nii Twitteris kui ka Facebookis, sotsiaalmeedias tervikuna, et sa seal pead olema aktiivne, sa pead olema regulaarne, sa pead olema nähtav, blogi puhul on see, ütleme kui Facebookis on väga lihtne ja ka Twitteris jõuda kohe inimeste silmade ette läbi selle jagamismehhanismi, siis blogi puhul on ta ikkagi niiöelda tavalise netileheküljena toimib, et sa saad küll seal avaldatut, ma jagan ka läbi Facebooki ja Twitteri, et jõuaks kiiresti kuhugi inimeste silmade ette, aga ja noh see on ka põhjus, miks tegelikult blogi on täna minu arvates ajas juba natukene tahaplaanile jäänud, aga jah põhiline probleem on aeg, kuidas leida aega, et midagi võib-olla natukene pikemat kirjutada, kui ainult 140 tähemärki.

Intervjueerija: Kuivõrd te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Marko Mihkelson: (6) Loomulikult. Mina ei oskagi teistmoodi olla. Ma olen küll kümme aastat poliitikas olnud ja sageli öeldakse, et see inimest väga palju muudab või ruineerib, ma arvan et või paneb käituma kuidagi teistmoodi, ei, mina ei tunne mingit vahet. (7) Loomulikult on asju, millest ma ei saa kirjutada, mis on seotud riigisaladusega, on asju, mis võib-olla on natuke sensitiivsed minule kui poliitikule välja öelda, eriti ka kui Riigikogu väliskomisjoni esimehele, et loomulikult ma pean mõtlema natukene, millist seisukohta kuidas ma presenteerin või mis pidi ma välja ütlen, aga kõige muu osas ma ei näe vahet kas Postimehe Moskva endise korrespondendi või praeguse Riigikogu väliskomisjoni esimehe vahel, et selles mõttes, et kuidas ma maailma asju näen ja kuidas ma tunnetan.

Intervjueerija: Kuidas on reageerinud teie blogipostitustele erakonnakaaslased või teised poliitikud või avalikkus?

Marko Mihkelson: (8) Noh põhiline debatt ikkagi, jällegi, siis kui oli blogi kõrgaeg, ütleme blogide kõrgaeg oli kuskil eelmise koosseisu ajal, et mulle ju isegi anti selle blogimise eest eelmise koosseisu nagu parima e-poliitiku tiitel, E-riigi Akadeemia viis läbi sellise konkursi, et siis loomulikult seal toimus mingisugune kommenteerimine arvamine, sageli on neid blogipostitusi online-meedia üles võtnud, kas otse avaldanud nagu täna seda teeb näiteks Õhtuleht või ka mõni muu ajaleht, (9) aga ikkagi ma näen, et oluliselt on muutnud sellist vahetut kommunikatsiooni ja reageerimist ikkagi Facebook, et ikkagi kui teinekord seal on olnud niiviisi, et kasvõi eile jällegi ühe postituse tegin, selle peale 20-30 kommentaari neid kokku noh suhteliselt tavaline selliste teravamate teemade puhul, et blogis jäid need võib-olla, selles mõttes ma ütlen, et blogi keskkond on tunduvalt passiivsem kui näiteks see Facebook, aga kõik, kes olid või on huvitatud kas välispoliitikast, noh IRLi poliitikuna nendest seisukohtadest, siis minu arvates seal vahet ei olnud, kes kommenteerivad, et või arvamust avaldavad. Pigem isegi rohkem mitte niivõrd tegevpoliitikud, kui teised inimesed kuskilt noh avalikust ruumist.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu laiemalt poliitikute kuvandit?

Marko Mihkelson: (10) Väga. Seda ma arvan, et see on väga hea küsimus ja ma arvan, et kellelgi ei ole sellele täpselt vastust, et mitte isegi niivõrd Internet kui selline, sest see on mõnda aega juba olnud, kui mina olin Postimehe peatoimetaja 2000. aastal veel meie Postimehe online-külg nägi välja selline, et seal avaldati täpselt neid artikleid, mis olid samal päeval ajalehed ilmunud ehk siis *on line* meediat kui sellist 13 aastat tagasi ei olnud. (11) Ja ja noh see on selle kümnekonna aastaga, kolmeteist aastaga tekkinud, sellisel viisil mille mõjusid me võib-olla alles hakkame tunnetama, et kuidas poliitikutud, noh sõltub muidugi poliitikutest ja ka poliitika valdkondadest, et kuidas meediat jälgitakse, kuidas meedias avaldatu põhjal mingeid otsuseid või ka poliitikat kujundatakse. (12) Suur osa poliitikutest allub sellele, kuidas selles ruumis mingi mõte liigub, aga mina pigem kuulun ka nende poliitikute hulka, kes loomulikult peavad oluliseks seda, kuidas mingi mõte ja arvamus formeerus selles keskkonnas, aga ma arvan, et poliitiku roll on ka olla liider ja juhtida avalikku arvamust, selgitada miks see otsus on võib-olla parem kui see, mis võib-olla enamuse hetkel arvab, et on oluline, et selles suhtes nagu see paneb proovile poliitiku selgroo, see mis praegu toimub, mitte ainult Eestis, mujal ka see meedavoog on nii kiire, nii massiivne ja poliitikul on tõsine väljakutse seal mitte lahustuda selles, et püüda meeldida kõigile või et püüda meeldida enamusele, et see on väga keeruline.

Intervjueerija: Millistest väärtustest lähtuvalt te poliitikuna tegutsete?

Marko Mihkelson: (13) Ma arvan, et poliitikas on loomulikult, see on tõsine kompromisside kunst, aga põhiline on see, et kui sa sisimas tegutsed oma põhimõtetele truuks jäädes ja minu jaoks on esiteks oluline see, et ma püüan olla nii palju professionaalne kui võimalik, valdkonnas mis on minu vastutada või milles ma tegev olen. Selle läbi tekib selle poliitiku vastu usaldus, sa kujuned arvamust kujundajaks ja kui sa suudad seda usaldust säilitada ja selle nimel tegutseda, siis ma arvan, et on võimalik poliitikas olla kauem kui üks parlamendiperiood. Ja mina olen olnud kolmandat korda või praegu olen kolmandat korda ja noh ma ütlen, et kui sa tegutsed oma põhimõtteid ja arvamusi, need inimestel väga erinevad võivad olla, mõned on veidi omakasupüüdlikumad, teised veidi vaatavad riigi huvisid esiplaanile tõstes, välis- ja julgeolekupoliitikas omakasu taga ajada on küllalt keeruline, et see on ikkagi väga selgelt seotud rahvuslike huvide ja riigi julgeoleku ja kõige sellega, nii et see on see, need on need piirid, kus mina arvan ise tegutsevat.

Intervjueerija: Kuivõrd on see poliitikutöö teie väärtusi muutnud?

Marko Mihkelson: (14) Eee, no nagu ma enne ütlesin, et ma ise arvan, et ma ei ole muutunud, et täiskasvanud inimesena on üldse raske nagu väga palju muutuda, et pigem sa näed maailma teiste silmadega või näiteks kui ma enne olin ajakirjanik, nägin, kuidas mingid protsessid toimuvad, nägin seda ühe nurga alt, sageli toimusid mingid asjad minu jaoks kinniste uste taga, nüüd mina olen nende uste taga, ma näen, mis toimub siis, kui toimuvad kõnelused, läbirääkimised, kohtumised, kui sa ise seal midagi teed, siis noh, see on, mis puudutab minu valdkonda, aga loomulikult ega siis nagu ma ütlesin, et sisepoliitikas on väga palju ka sellist, mis võib-olla tekitab tusk ja eriti väikeses riigis, kus seda lehmakauplemist on rohkem kui asi väärt on. Aga kui sa suudad sellest üle olla ja enda jaoks tähtsad asjad nagu esiplaanile tõsta, siis sa ei jää alla ja ei muutu ise nii küüniliseks, nagu sageli poliitikas võib-olla muututakse

Intervjueerija: Aga kas on midagi veel, miks võib olla poliitikas raske oma väärtustele kindlaks jääda?

Marko Mihkelson: (15) No raske on öelda, tähendab ma arvan, et mis on poliitikas, kui sa oled ikkagi avalike otsuste tegija, avaliku raha üle otsustaja ja eriti, mis puudutab ka näiteks ministriumide või noh ministriametis olles, mina ei ole minister olnud, siis loomulikult teinekord võivad olla otsused, mis on halvad või väga halvad, aga sa pead selle otsuse tegema ja see on

kindlasti, mis teinekord jääb südamele inimestele, noh valikuvõimalused olid väga väikesed või väga ahtad ja noh loomulikult hea oleks, kui tahtmine on taevariik, et kõik läheks maksimaalselt, aga seda paraku ei ole sageli võimalik saavutada, ükskõik kasvõi näiteks minugi valdkonnas on küllalt palju tekitanud küsimusi sellest, et kas eesti-vene piirileping on ikkagi sellisel kujul, nagu ta täna on, on see õige või vale või on see teha nüüd või saja aasta pärast või nii edasi, nii et noh siin tuleb enda jaoks selgeks saada see, et millesse sa usud või mida sa pead oluliseks ja siis püüda poliitikas seda ellu viia. (16) Kas üksinda, või noh üksinda poliitikas ei juhtu mitte midagi, aga see ongi see, et sa pead pidevalt leidma liitlasi, mõttekaaslasi või veenma inimesi, et valitud tee on õige või see küsimuse lahendus sellisel viisil on õige, nii need asjad tekivad.

Intervjueerija: Sellist veendumustele kindlaksjäämist ja mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integriteediks, inglise keeles integrity, mida see teie elus ja töös võiks tähendada praktilisest küljest?

Marko Mihkelson: (17) No ma arvan, et väga oluline tegelikult ongi see, näiteks välispoliitikas on üks väga oluline põhimõte see, et sa oled selles valdkonnas edukas, kui sa oled järjekindel, kui sa suudad esiteks defineerida iseenda jaoks need põhimõtted või noh Eesti jaoks näiteks Eesti riigi rahvuslikud huvid või sellised olulisemad põhilähtekohad, millest lähtuvad siis strateegilised valikud ja taktika seal sees, selle tõttu noh Eesti on olnud välispoliitikas ikkagi kahekümne aasta jooksul paljude tegurite koosmõjul väga edukas, me oleme saavutanud selle, et me oleme Euroopa Liidus, NATOs, meie julgeolek on tagatud paremini kui kunagi varem, vaatamata selle keerukusega, mis siin maailmas on. Kui sellel liinil nagu see tegevus toimub, ilma suuremate järelsaakideta, siis seda võib nii-öelda integreerituseks nimetada selles valdkonnas, (18) aga ma arvan, et see, millest me enne rääkisime, online-meedia mõju näiteks poliitikule kui üksikisikule paneb väga tõsiselt proovile selle sama järjepidevuse ja su põhimõttekindluse, et noh loomulikult tuimalt panna mingisugust, järgida põhimõtteid, mis nagu noh ei ühildu sellega, mis nagu igapäevaselt elus toimub, siis see on jäärapäisus, et loomulikult sul peab olema teatav annus paindlikkust, oskust võib-olla teha paar sammu tagasi ja mina uut teed mööda, et mitte pidevalt läbi seina proovida liikuda, et noh see on ka siis, kui on mingi teema, mingi küsimus, sa näed et sa ei leia siin toetust, siis sa ei jää sinna pidama, sa otsid nagu teise variandi eksju, kuidas edasi liikuda ja noh diplomaatias on see üpris tavapärane, et sa pead olema valmis valima erinevate teede vahel, aga loomulikult sul peab olema taustsüsteemis nagu see, mis on see sinu nagu see peamine maatriks, mille põhjal sa siis nagu valikud teed, aga see tuleb ainult kogemusest, et ja ma ütlen, et minul on selles suhtes suhteliselt hea taust nagu ma ütlesin, et ajakirjanikuna, nüüd poliitikuna, et 20-aastane pagas on see, mis nagu annab päris hästi nagu niiviisi öelda, et noh see on okei, see võib-olla päris nii hea ei ole, nii need tekivad need küsimused.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks? Rääkige mõni näitlugu.

Marko Mihkelson: (19) Ma arvan, et neid inimesi kindlasti on läbi aegade olnud. Ükskõik, on nad varasemast ajast Jaan Tõnissoni näol tegelased või noh uuemast ajast ma arvan, et Lennart Meri oli kindlasti selline inimene, kes paljudele tekitas kõva peavalu, aga samas oli ta karismaatiline ja oma rida ajav inimene, oma rida ajav poliitik, tipp-poliitik, nii-öelda ise-enda kaasaegsetest ma ei tahaks kedagi nagu eraldi välja tõsta, et eks iga inimene tunnetab ise, paljudel on töö pooleli muidugi, et seda oskab nagu hinnata teatud aja pärast, et milline on poliitiku karjäär olnud ja mis selle sisu on olnud.

Intervjueerija: Ma tahaksin lõpuks veel seda küsida, et kuivõrd saaksid poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad teid poliitikuna areneval internetiajastul väärtustele kindlaksjäämises ja selle avalikkusele esitlemises aidata?

Marko Mihkelson: (20) Jah, see on hea küsimus, et tegelikult on ju meil olukord riigis selline või Riigikogu puhul ka, et me oleme ju nii-öelda üksikud hundid, Riigikogu liikmed ja ma arvan, et

mida aeg edasi, seda raskem see olemine on, sest et me oleme Euroopas ainukene parlament, võimalik, et ka maailmas üks väheseid, kus kohas Riigikogu liige, kellel ei ole oma personaalset ei assistenti ega nõunikku ja ütleme selles infotulvas, mis igapäevaselt nagu meid ümbritseb, on see eriti keeruline ja keerulisemaks muutub. Et selge on see, et poliitik ei jõua kõigiga ja kõigi asjadega tegeleda ja kõigi teemadega kursis olla, mis meil seal saalis hääletamised on või mille üle arutelud toimuvad. Kindlasti valdkond, kus sa toimid, komisjon, kus sa tegutsed, mina väliskomisjonis ja Euroopa Liidu asjade komisjonis, aga isegi siin, no näiteks, et kõigega kursis olla ja siis kui meedias midagi nagu tekib, mingi arutelu, et sa siis suudad olla seal nagu näiteks argumenteeriv oma arvamuste väljaütlejana, plus noh ka kommunikatsiooni mõttes, et üleüldse poliitikul tekiks nii-öelda kommunikatsioonivõimalusi erinevates meediumites, et ütleme siis sa pead üksinda ikkagi olema piisavalt tugev aramusliider või sul on selline positsioon, mille kaudu sa jõuad nagu sellises meedias pidevalt pilti, aga noh see on keeruline, selles suhtes päris keeruline, päris hea küsimus ja ma arvan, et üha aktuaalsemaks ta muutub, (21) et tegelikult selliseid kommunikatsiooniprobleeme näeme ju igapäevaselt, kasvõi see sama Elroni jama, eksju nende rongidega - sulaselge kommunikatsiooniprobleem. Et lihtsalt kümme aastat tagasi piisas ühest pressiteatest, kusagil võib-olla mingi väga selline ajatu lähenemine, täna on nii, et sa pead olema 24 tundi peaaegu valmis reageerima, seletama, positsiooni võtma, nii et selles suhtes on see, selle keskkonna tundmine on poliitikule minu arvates väga oluline ja muutub üha olulisemaks, (22) et ma ei tea praegu statistikat ei oska öelda, palju näiteks meil Riigikogus on aktiivseid sotsiaalmeedia kasutajaid, aga mul on tunne, et neid on ikkagi kõva vähemus, mitte enamus. Ja selleks on kindlasti erinevad põhjused. Üks on lihtsalt see, et paljud kardavad pidevalt olla nagu noh eetris, asjade puhul, millega võib-olla nende kirjutamine ja nende kirjutamisharjumused ei ole piisavad, piisavalt tagatiseks, et no jah lühidalt kokku võttes ma arvan, et see on hästi oluline valdkond, millega kindlasti ülikoolis peab tegelema, et ülikoolist tuleks inimesi, kes suudaksid olla toeks ükskõik mis pidises kommunikatsioonis ja kommunikatsiooninõustamises Eestis.

Lisa 9 – Intervjuu Jüri Ratasega

Aeg: 21. jaanuar 2014

Koht: Riigikogu

Intervjueerija: Alustuseks võib-olla räägiksite lühidalt, miks teie läksite poliitikasse?

Jüri Ratas: (1) Ma arvan, et see oli toona seotud ühelt poolt nagu sõpruskonnaga, et mingid sõbrad-tuttavad olid ees ja tegid seal noortekogus ma ei tea vahvaid spordiüritusi või mingeid selliseid üritusi, see on ühelt poolt. Teiselt poolt eks need ühiskonna teemad ole mul nagu lapsepõlves alati ole olnud ka kodus laual või vanemad arutasid neid teemasid ja kolmandalt võib-olla ka see, et ma mäletan kui ma käisin Rahumäe Põhikoolis Nõmmel, 9-klassilises koolis, siis kui just nõukogude aeg lõppes ja Eesti aeg algas, siis meie klassijuhataja vaatas tihti televiisorist neid ülemnõukogu istungeid, kui olid need olulised otsused ja hääletused Eesti ütleme taasiseseisvumise teel, siis eks ka meie vaatasime neid. Nii et ma arvan, et need on põhiaspektid, miks ma läksin poliitikasse. Jah, need kolm tükki olid.

Intervjueerija: Mis teid poliitikuna on ajendanud siis hakata blogi pidama?

Jüri Ratas: (2) Mulle tegelikult tundub, et Eesti ühiskonnas üldse on blogindus jäänud ajale jalgu, (3) et mulle meenub aasta kuskil 2003/2004, vabandust 2004/2005, siis oli blogi väga niukene uudne ja ma mäletan, et toona Tallinna linnapea Tõnis Palts, tema blogi oli siis niisugune väga atraktiivne, aga praegusel hetkel blogi võib-olla on, väga paljud kasutavad seda arhiveerimise võimalusena ühekt poolt, teiselt poolt niisuguse viitamise võimalusena, aga mis mind toona ajendas

seda blogi pidama, ma arvan siuke aktiivsem suhtlus, igal juhul on mingi osa Eesti ühiskonnast, kes suhtleb väga tugevalt just arvuti või interneti baasil, mitte nii tihti uudiste või ajalehtede baasil. Ma arvan, et see üks oli see suhtlusmoment, et see oleks aktiivsem, mida ma veel tooks välja ja ta annab kindlasti võimaluse ka mõtteid nagu panna kirja, et alati Postimehe arvamusküljele sa ei saa kirjutada, nii et ka see. Ja kolmas aspekt minu blogi puhul on veel, et kuna ma korraldan jalgrattavõistlust, siis lihtsalt mul oli vaja ühte keskkonda, kuhu panna üles jalgrattavõistluse registreerimine, tulemused, kogu see temaatika, siis ütleme võib-olla ka see jalgrattavõistlus tõukas sellele blogipidamisele.

Intervjueerija: Kas need samad põhjused on ajendanud teid nüüd ka jätkama seda?

Jüri Ratas: (4) Jah, aga ma tunnistan, ma vaatasin meedias ühel hetkel oli, vist oli see Postimees Online's, mis näitas viimaseid blogipostitusi ja nii edasi, niuksi asju ma pole enam tähele pannud, võib-olla ma ei oska otsida, aga mulle tundub, et blogi on pigem nagu jäänud sotsiaalmeedia, noh Twitteri, Facebooki osas tahaplaanile. (7) Liiga pikk. Mis on imelik, sest blogi on iseenesest üsna lühike tekst. Pool A4 või kolmveerand A4, ikka on liiga pikk. Millest on ka tegelikult kurb, mis näitab mõnes mõttes ka ühiskonna arengut selles osas, et me oleme ülipealiskaudsed, et pealkirjast kaugemale eriti ei lähe.

Intervjueerija: Milliseid väljakutseid see blogipidamine teile esitab?

Jüri Ratas: (8) No kindlasti see suhtluse aspekt on oluline, et ühelt poolt sa näed onju palju sinu leheküljel on külastajaid käinud, kindlasti on see väljakutse, et kui ta oleks lihtsalt seal üleval, siis vist mitte eriti. Mis veel, et noh lugeda teiste blogisid, kõike ei jõua lugeda, eks ta ühelt poolt nõuab siis sellise olulisuse ja mitteolulisuse eristamist ja ma ei tea väljakutsena on kindlasti ka aeg, on vaja ajalist aspekti. (viidates diktofonile) Kas ma olen liiga kaugel?

Intervjueerija: Ei, ma arvan, et see on okei. (väike paus) Kuivõrd te saate oma blogis olla seesama inimene, kes te tegelikult olete?

Jüri Ratas: (9) Ma arvan, et blogis on üliiraske olla teistsugune inimene, vähemalt minu jaoks et ühelt poolt see oleks niukse kahe näoga mina, et üks on blogi-mina ja teine on reaalne mina. Ma ei arva, et blogipidamine peaks tähendama väga tugevalt mingisugust teist nägu või teist käitumisviisi.

Intervjueerija: Kas on midagi, mille poolest see erineb näiteks arvamusloo avaldamisest kuskil.

Jüri Ratas: (10) Nagu ma ütlesin, ta on kindlasti lühem, ta on kindlasti operatiivsem, ma ei ole kindel, kas ta on loetavam, kas sa mõjutad sellega või kas sa saad oma sõnumit sellega öelda rohkematele inimestele, vaevalt, arvamuslooga palju rohkem.

Intervjueerija: Kuidas on teie senistele blogipostitustele reageeritud teie erakonnakaaslaste, teised poliitikute või avalikkuse poolt?

Jüri Ratas: (11) Ma ei ütleks, et mingit väga suurt reageeringut on, aga kui on olnud, on see pigem olnud positiivne, ma olen nagu võtnud selle suuna, et seal blogipostituses ma ei pea nagu eriti õigeks rünnata kedagi või halvustada kedagi ja sellised uudised reeglina eriti ei müü, aga ei aga reeglina positiivselt, aga ma ei saa jah öelda, et on väga suur analüüs selle üle, mida keegi oma blogis kirjutab või ei kirjuta.

Intervjueerija: Kuidas mõjutab teie arvates internetiajastu laiemalt poliitikute kuvandit Eestis? Kõik sotsiaalmeedia ja...

Jüri Ratas: (12) Noh, väga tugevalt tegelikult, ma arvan, et teatud valijaskonnale, just noorele valijaskonnale on see nagu ülitugev sisend sellest poliitikust. Ma arvan, et poliitikud ei hooma tegelikult seda, kui tugev sisend ta võib olla noortele inimestele. Ma ei tea, kas me üldse hoomame seda, et võrreldes kasvõi 10/12 aasta taguse ajaga, kus on langenud nagu televisiooni osakaal. Toona oli küll ütleme 5-6 kanalit, täna on 600-700 kanalit, taevakanalid on juurde tulnud ja see tähendab,

et see Facebook ja Twitter ja kui peame seda sotsiaalmeediat silmas, saan ma õigesti aru?

Intervjueerija: Mhm

Jüri Ratas: (13) Siis ma arvan, see on ülioluline. Ülioluline on kohalolek seal, aga ka see täitmine ja sõnumite edastamine, ma näen, et see nõuab tegelikult väga suurt professionaalsust ja ma arvan, et enamus poliitikuid ei valda seda, mina ka ei valda seda, mis kellaajal teha see kanne, et ta oleks võimalikult loetav, mis kujul teha see kanne, see on minu arvates täielikult uus selline ma ütleks noh tehnoloogia või isegi poliititehnika, heas mõttes, et sa pead valdama seda. Ega väga palju neid koolitusi ei ole sellel alal. Nii et ma arvan, et see mõjutab väga tugevasti, palju rohkem kui osatakse arvata, et see mõjutab. (14) No, võib ju siin ka tuua näite kasvõi, et president Ilvese sissekannetest Twitteris või mõnest Savisaare blogipostitusest või ma tooks teisest valdkonnas ühe näite, võib? Näiteks korvpallist. Ma olen ka Eesti Korvpalliliidu president ja ma näen kui oluline on see Facebooki, Facebooki ütleme fenomen, operatiivsus, tema kiirus, info edastamine, kui kiiresti saab tagasisidet, kuidas seda jagatakse, kuidas seda *like*'takse, väga oluline. Ja ka turunduspool ütleme, turundusettevõtted, ma lähen küll poliitikast korra välja, aga turundusvõtted vaatavad seda sotsiaalmeediat just väga, palju suurema tähelepanu ja huviga kui see, et sul oleks ma ei tea korvpallisaalis reklaamid üleval. Nii et igal juhul see on hästi oluline.

Intervjueerija: Kuna ma enda töös uurin neid blogisid ja nende tekste sisulisemalt ka, siis ma räägin seal ka väärtustst ja sellest, millised väärtused sealt tekstidest ja üldse sellest kommunikatsioonist välja tulevad. Aga kui ma teilt nüüd küsin, millistest väärtustest lähtuvalt teie poliitikuna tegutsete?

Jüri Ratas: (15) Nendest väärtustest, mis ma olen saanud oma lastetoast, ma arvan. Mis ma olen saanud oma emalt-isalt, oma vanematelt, ma arvan, et nendest väärtustest. Ma loodan, et need väärtused on umbes sellised, et sa püüad olla korrektne, konstruktiivne, ka teiste erakondade poliitikutega, no ma arvan on tegelt siukse poliitilise jõu kui poliitiliste otsuste edasiviimises, tegelikult selle retsept on väga palju see, et kas suudetakse olla konstruktiivne, kas suudetakse olla koostööaldis. Sõnapidamine, ma ütleks ka see, et teisele ei öeldaks halvasti või halvustataks teist, ma arvan see on oluline poliitikas. Nii nagu elu igas valdkonnas, ka sõpruses. No kui sa ikka ütled mulle kümme korda, et ütleb sõber mulle, et sa ei kõlba kuskile ja sa oled kõige viimane kellega ma tahan, ma ei tea, koos aega veeta noh, siis me ei veeda koos aega. Poliitikas on midagi sarnast. (16) Muidugi loevad põhimõtted ja poliitilised tõekspidamised, kus on erinevusi, aga inimlikul tasandil ja väärtushinnangute tasandil minu meelest loeb väga palju see, mis võetakse kaasa oma lastetoast.

Intervjueerija: Aga kas teie poliitikutöö on kuidagi neid väärtusi muutnud või ümber kujundanud?

Jüri Ratas: (17) Ma ei kujuta nagu ette, et elu niukseid põhiväärtusi saab väga palju ümber kujundada või et, no ma ei tea väärtus on see, et me anname bussis vanemale inimesele istet, siis me 37-aastaselt hakkame mõtlema, et see ei olegi hea mõte, et istun ise, no see oleks minu jaoks väärtuse ümberkujundamine näiteks või kui et me arvestame sellega näiteks, et koosolek algab kell 3 ja kujundame väärtused ümber, et ah pool tundi võin hilineda, vahet ei ole. Niisugused põhiväärtused vist ikkagi tulevad lapsepõlvest kaasa, ma vastaksin nii sellele.

Intervjueerija: Aga kas ja miks on poliitikas raske oma väärtustele alati kindlaks jääda? Kui teil on olnud selliseid raskuseid, kuidas te olete toime tulnud?

Jüri Ratas: (18) Eks tuleb ka poliitikas paika panna mingid piirid, ma arvan, et üle mis piiri sa ei lähe, no mingid selged mängureeglid enda jaoks. Ma arvan, et see on üsna oluline, samas me näeme, et elu ei ole must ja valge, ei ole alati nii, et üks on hea ja teine on halb või üks otsus on hea ja teine otsus on üdini halb. Aga siiski mingid piirid tuleks paika enda jaoks panna. Kui seda sisemiselt suudad teha, siis ma arvan, et on hästi.

Intervjueerija: Et siis ei ole raske kindlaks jääda?

Jüri Ratas: Siis kindlasti ei ole raske kindlaks jääda. Noh jah, ütleks nii.

Intervjueerija: Seda sama oma veendumustele kindlaksjäämist mõtete, sõnade ja tegude ühtsuses nimetatakse integrity, eesti keeles integriteet, mis on natuke halb tõlge, aga mida see võiks tähendada teie elus ja töös praktilise külje pealt?

Jüri Ratas: (19) Ma arvan, et see võiks tähendada seda, et sa jääd endale lõpuni ausaks, sa jääd endale lõpuni ausaks, sa jääd endale, sa pead oma põhimõtetest kinni, ma ütleksin nii.

Intervjueerija: Et Riigikogu töös siis näiteks hääletamises või kuidas see võiks väljenduda?

Jüri Ratas: (20) Jah, see võiks ka hääletamises väljenduda, näiteks on mingisugused hääletused, hoolimata sellest, mida ütleb sinu koduerakond, noh ma ei tee seda, kui see läheb väga rängalt vastuollu minu väärtushinnangute või mingisuguste põhimõtetega, ma siis pigem ei hääleta üldse, näiteks.

Intervjueerija: Kes ja miks võiks olla kaasaja Eesti poliitikas oma veendumustele kindlaksjäämisega teistele eeskujuks?

Jüri Ratas: See oleks päris huvitav teada, mida teised on vastanud, ma tean, et ma ei saa seda küsida.

Intervjueerija: Siis kui mu töö valmis saab, ma võin anda lugeda.

Jüri Ratas: (21) Tegelt päris huvitav, et selles mõttes on huvitav, et noh kui te küsite erakondasid, erakonna liikmeid täna tegevpoliitikas, kas nad hakkavad nagu promoma oma erakonnaliiget või mitte, see oleks väga huvitav vaatevinkel. Eks te analüüsite seda. (22) No mina tootsin välja, tootsin välja sellise nime nagu Arnold Rüütel. Ma arvan, et oma tegevuses, ükskõik mis ametis, olgu see põllumajandusülikool või ka nõukogude ajal või Eesti Vabariigi ajal või taasiseseisvunud Eesti ajal ka Eesti Vabariigi presidendina, ma arvan, et tema põhimõte on olnud kogu aeg, et Eesti peaks olema iseseisev ja vaba ühelt poolt ning teiselt poolt ma usun, et ta on väga tugev selline maaelu toetaja, regionaalse tasakaalustatuse toetaja, mulle tundub, et ta on seda poliitikat või teed ajanud ükskõik, mis ametis ta on olnud, eeh et Eesti elanikkond ei väheneks, Eesti välja ei sureks, täna see on meie murekoht, no see on fakt ju, et meie elanikkond, Eesti jookseb tühjaks, maapiirkonnad jooksevad keskustesse ja välismaale, no ma tema näite tooks. Kas keegi on veel tema näidet toonud?

Intervjueerija: Ei tea, ei ole vist olnud. Ei ole välja toodud.

Jüri Ratas: (23) Siis ma veel mõtlesin selle küsimuse peale, et keda tuua, üliraske on kedagi tuua päevapoliitikast. Oleks täitsa huvitav teada, mida teised ütlesid.

Intervjueerija: See on hea, aitäh. Ma lõpus tahaksingi selle kohta küsida, et te ütlesite, et te ei tea ka alati, millal postitada midagi Facebooki või mis on need kõige paremad teed, aga kuivõrd te tunneksite, et teid saaksid aidata poliitilise kommunikatsiooni asjatundjad internetiajastul väärtustele kindlaksjäämisel ja selle avalikkusele esitlemises?

Jüri Ratas: (24) Teate, ma olen päris palju õppinud seda Facebooki ja sotsiaalmeediat, ma olen päris palju õppinud just sealt korvpalliliidust. Meil on päris head inimesed, kes seda tööd seal teevad ja seal on juba üle 14 000 fänni või jälgija, see on päris suur arv, et ma olen sealt õppinud natukene, aga kas võiksid olla sellised nõustajad, muidugi võiksid olla. Ma ei näe siin midagi halba. Muidugi võiks olla. (25) Aga ma ütlen veelkord, et minu arvates tänased poliitikud väga ei adu ühelt poolt selle Facebooki mõjuvõimu, aga teiselt poolt ka selle Facebooki nagu kõige paremas mõttes ärakasutamist, et siin on kindlasti selline, ma ei tea, kas võib-olla mõned ütlevad juba, et Facebook on juba eilne päev ja nüüd on mingid uued sotsiaalmeedia foorumid, jututoad, mis iganes. No näiteks mina Twitteris ei ole, kuigi ka Twitter on väga populaarne Eestis, nii et ma arvan küll, et vastan jaatavalt, et võiks muidugi olla.

Intervjueerija: Et teid aitaks, tunnete ka see?

Jüri Ratas: Mida?

Intervjueerija: Et teid võiks see ka aidata?

Jüri Ratas: Absoluutselt, absoluutselt.

Lisa 10 – Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend

A) Üldtunnused

- A1) Kuupäev (välja kirjutatud)
- A2) Autor (välja kirjutatud)
- A3) Pealkiri (välja kirjutatud)
- A4) URL (välja kirjutatud)
- A5) Kommentaaride arv (number)

B) Artikli sisu

B1) Põhiteema (sisu kokkuvõtte märksõnade või lausega)

B2) Põhiteema kategooria

1. Valitsemine
2. Majandus
3. Õigusloome
4. Eetika, väärtused
5. Keskkond ja loodushoid
6. Tervishoid
7. Sotsiaalküsimused
8. Eraelu
9. Muu
10. Haridus
11. Sport

B3) Blogipostituse tüüp (Lehti 2011 järgi)

1. Päeviku vormis sissekanne
2. Väljalõige
3. Teade
4. Essee
5. Poleemiline sissekanne

B4) Blogiteksti sisu paiknemine sisu-teljel (Lomborg 2009 järgi)

Skaalal 1-5 „sisemine – temaatiline“ telje määramine (1 – sisemine, 2 – pigem sisemine, 3 – vahepealne, 4 – pigem temaatiline, 5 - temaatiline)

B5) Blogiteksti sisu paiknemine suuna teljel (Lomborg 2009 järgi)

Skaalal 1-5 „monoloogiline - dialoogiline“ telje määramine (1 – monoloogiline, 2 – pigem monoloogiline, 3 – vahepealne, 4 – pigem dialoogiline, 5 - dialoogiline)

B6) Blogiteksti sisu paiknemine stiili teljel (Lomborg 2009 järgi)

Skaalal 1-5 „intiiimne - objektiivne“ telje määramine (1 – intiiimne, 2 – pigem intiiimne, 3 – vahepealne, 4 – pigem objektiivne, 5 - objektiivne)

B7) Sihtrühm

1. Laiem avalikkus
2. Poliitikud kui laiem grupp
3. Oma erakonna liikmed ja valijad
4. Võimulolijad (kui autoriks on opositsioonipoliitik)
5. Muu

B8) Tekstilõigud, mis viitavad väärtustele ja integriteedile (välja kirjutatud)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Laura Remmel (sünnikuupäev: 03.12.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Poliitiku integriteedi kujunemisest võrguajastul (blogivate riigikogulaste näitel)“, mille juhendaja on Marju Lauristin,
  - 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, 25.05.2014